BARANYA MEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

Ügyiratszám:	78-140/2016.	**Tárgy:**	A MVM Paks II. Atomerőmű Fejlesztő Zrt. által a Paksi Atomerőmű Paks, 8803/16 és 8803/17 hrsz.-ú telephelyén tervezett új atomerőművi blokkok környezetvédelmi engedélye
Ügyintéző:	Emesz Tibor dr. Jeges-Varga Ferenc		
Telefonszám:	72-567-146	**Melléklet:**	Te, L, R

HATÁROZAT

Az **MVM Paks II. Atomerőmű Fejlesztő Zrt.** (székhelye: 7030 Paks, Gagarin u. 1. 3. emelet 302/B.: a továbbiakban: Környezethasználó) részére, az MVM ERBE Zrt. (1117 Budapest, Budafoki út 95.: a továbbiakban: Tanulmánykészítő) által készített, a Környezethasználó által benyújtott az „MVM Paks II. Zrt. Új atomerőművi blokkok létesítése a Paksi Telephelyen" című környezeti hatástanulmány (a továbbiakban: Hatástanulmány), valamint a környezeti hatásvizsgálati eljárás során benyújtott további dokumentumok alapján – a II. fejezetben rögzített előírások megtartásának kötelezettsége mellett –

környezetvédelmi engedélyt

adok a 7031 Paks, 8803/16 és 8803/17 hrsz.-ú telephelyen két új atomerőművi blokk létesítésére és üzemeltetésére.

I.

A tervezett környezethasználat jellemzői, a létesítmény és a tevékenység jellemző adatai

1. A Környezethasználó adatai

1.1.	Neve:	MVM Paks II. Atomerőmű Fejlesztő Zrt.
1.2.	Székhelye:	7030 Paks, Gagarin u. 1. 3. emelet 302/B.
1.3.	Statisztikai számjele:	24086954-4222-114-17
1.4.	Környezetvédelmi Ügyfél Jel:	103 073 275

2. A létesítmény adatai

2.1.	Megnevezése:	3+. generációs atomerőmű
2.2.	Helye:	Paks, 8803/16 és 8803/17 hrsz-ú ingatlanok
2.3.	EOV koordináta (súlyponti):	X: 136 400 Y: 634 950
2.4.	Környezetvédelmi Területi Jel:	102 386 232

3. **A tevékenység célja**

3.1. A Környezethasználó két, 1200 MW_e névleges villamos teljesítményű, 3200 MW_{th} termikus teljesítményű, ezen belül 300 MW_{th} névleges termikus teljesítményű távhőt szolgáltatni képes, 3+. generációs atomerőművi blokkot valósít meg, kereskedelmi célú villamos energia-termelés érdekében.

3.2. A két új atomerőművi blokkban megtermelt villamos energia Paks I. és Paks II. Alállomásba történő kiszállítására blokkonként külön oszlopsoron létesített 400 kV-os távvezetékek létesülnek. A két új blokk tartalék villamos energia ellátására blokkonként a Paks I. és a Paks II: Alállomásból kiágazó 132 kV-os távvezetékek is létesülnek.

(A tevékenység további adatait a **Te. melléklet** tartalmazza.)

II.

A tevékenységhez kapcsolódó előírások

1. **Környezet- és természetvédelmi előírások:**

1.1. Létesítéshez kapcsolódó előírások

Levegőtisztaság-védelmi előírások

1.1.1. A 400 kV-os blokkvezetékek és 132 kV-os távvezetékek, valamint az atomerőműi új blokkokhoz kapcsolódóan a bontási, tereprendezési, alapozási és szerkezetépítési (a továbbiakban: létesítés) tevékenységek végzése során a diffúz jellegű porkibocsátást a lehető legkisebb mértékűre kell csökkenteni műszaki intézkedésekkel. A létesítés során nem okozhatnak a levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről szóló 4/2011. (I. 14.) VM rendelet (a továbbiakban: VMH rendelet) 1. számú mellékletében meghatározott levegőminőségi határértékeket meghaladó légszennyezettséget.

1.1.2. Az építés során a szóródásra, kiporzásra hajlamos anyagok szállításánál, a porterhelés megakadályozása érdekében, a rakományt le kell takarni.

1.1.3. A létesítés időszakában az építés nem radioaktív levegőterhelésének ellenőrzése érdekében a következő mérési pontokon akkreditált mérőszervezettel végeztetett levegőminőségi méréseket kell végezni:

- Paks-Csámpa településen, a 6-os főút melletti lakóingatlanoknál 1 ponton
- a Duna bal partján 1 ponton
- Paks városban, a Kölesdi út környezetében 1 ponton

A mérendő komponensek és a mérések gyakorisága:

- Nitrogén-dioxid (NO_2), nitrogén-oxidok (NO_X), szén-monoxid (CO) egy óra átlagidőre integrált koncentrációjának a mérési időszakokban történő folyamatos mérése.

A mérések időtartama mérőpontonként: 14 nap, évszakonként 2, évente összesen 8 alkalommal (8 x 14 nap)

- Szállópor 10 µm alatti frakciója (PM_{10}), a teljes szálló por (TSPM) szennyezettség mérése, 24 órás expozíciós idő alkalmazásával, szakaszos aktív méréstechnikával.

A mérések időtartama mérőpontonként: 14 nap, évszakonként 2, évente összesen 8 alkalommal (8 x 14 nap).

- Ózon (O_3) egy óra átlagidőre integrált koncentrációjának folyamatos mérése mobil mérőállomásba telepített analizátorral.

A mérések időtartama mérőpontonként: 14 nap, évszakonként 2, évente összesen 8 alkalommal (8 x 14 nap).

- Ülepedő por (ÜP) szennyezettség mérése passzív méréstechnikával.

A mérések időtartama mérőpontonként: 30 nap, évszakonként 1, évente összesen 4 alkalommal (4 x 30 nap)

A légszennyezettség mérésével párhuzamosan a meteorológiai jellemzőket (hőmérséklet, páratartalom, szélsebesség, szélirány) óránként mérni és rögzíteni kell.

1.1.4. A technológiai előírások megtartásával, az üzemzavarok megelőzésével, illetőleg elhárításával meg kell akadályozni a rendkívüli légszennyezést.

1.1.5. Amennyiben a rendkívüli légszennyezés bekövetkezik, megszüntetése érdekében haladéktalanul meg kell tenni a szükséges intézkedéseket és értesíteni kell a Baranya Megyei Kormányhivatalt (a továbbiakban: Kormányhivatal).

1.1.6. A tervezett 16 db dízelgenerátorhoz kapcsolódó, az **L. melléklet**ben felsorolt légszennyező pontforrásokra vonatkozó levegővédelmi létesítési engedélyt ***a pontforrások telepítésének megkezdése előtt 90 nappal*** meg kell kérni a Kormányhivataltól. A dízelgenerátorok telepítése csak a jogerős levegővédelmi létesítési engedély birtokában kezdhető meg.

Zajvédelmi előírások

1.1.7. A kivitelezést megelőző bontási tevékenység, az üzemi területen történő építkezés, valamint a vezetéképítés során folyamatosan gondoskodni kell az 1 évnél hosszabb ideig tartó építési kivitelezési tevékenységből származó zajra külön jogszabály szerint meghatározott zajterhelési határértékek teljesüléséről.

1.1.8. A tervezett atomerőművi létesítményeket úgy kell megvalósítani, hogy a védendő területen, épületben és helyiségben a zaj-és rezgésterhelés feleljen meg a zaj- és rezgésterhelési követelményeknek, ezért – amennyiben a határértékek teljesüléséhez szükséges – a blokkok üzembe helyezéséig a Hatástanulmányban javasolt, zajcsökkentési intézkedéseket meg kell valósítani.

1.1.9. Amennyiben a jogszabályban előírt követelmények betartása csak úgy lehetséges, az építéshez kapcsolódó közúti szállítások csak a nappali (06:00 – 22:00 óra közötti) időszakban végezhetőek.

1.1.10. A tevékenységhez kapcsolódó szállítási útvonalakat úgy kell megválasztani, hogy hatásterületük a lehető legkisebb legyen, lehetőség szerint a környékbeli lakott területeket kerüljék el.

1.1.11. Az építkezéshez kapcsolódó szállításból eredő zajkibocsátásra (anyag nyerőhelyek és a beruházás helyszíne között a kritikus pontokra), valamint az építési tevékenységre vonatkozóan zajvédelmi tervet kell készíteni, és azt meg kell küldeni a Kormányhivatal részére. A zajvédelmi tervnek tartalmazni kell azokat a műszaki és munkaszervezési intézkedéseket, melyekkel biztosítható a megengedett zajterhelési határértékek teljesülése a védendő épületeknél, területeknél illetve helyiségeknél. Be kell mutatni az éjszakai órákban történő szállításokból eredő zajterhelés nagyságát is.

Határidő: ***A blokkok létesítésére vonatkozó engedély iránti kérelem Országos Atomenergia Hivatalhoz vagy azzal összefüggő előzetes szakhatósági állásfoglalás kiadására irányuló kérelem Kormányhivatalhoz történő benyújtásával egyidejűleg.***

Hőszennyezés-védelmi előírások:

1.1.12. A felmelegített hűtővíz kibocsátási pontjától a Duna folyásirányában számított 500 m-en lévő szelvényben (a továbbiakban: referencia szelvény) a 30 °C-os hőkorlát betartásának ellenőrzése, nyomon követhetősége céljából rendszeres mérési lehetőséget biztosító eljárási rendet, a mérési eredményekhez a Kormányhivatal számára hozzáférési lehetőséget biztosító vízhőmérséklet ellenőrző monitoring rendszert (a továbbiakban együtt: Hőkorlát Ellenőrző Monitoring Rendszer) kell kialakítani és az ezt tartalmazó dokumentációt elfogadás céljából a Kormányhivatalhoz be kell nyújtani. A dokumentációnak tartalmaznia kell a 25 °C feletti Duna háttérvíz hőmérséklet időszakára vonatkozóan a referencia szelvényben elvégzendő további rendkívüli méréssorozatok végrehajtására, dokumentálására vonatkozó részletszabályokat is.

Határidő: ***A blokkok létesítésére vonatkozó engedély iránti kérelem Országos Atomenergia Hivatalhoz vagy azzal összefüggő előzetes szakhatósági állásfoglalás kiadására irányuló kérelem Kormányhivatalhoz történő benyújtásával egyidejűleg.***

1.1.13. A Duna hőszennyezés elleni védelme érdekében, a határérték túllépés elkerülése céljából az atomerőmű blokkjainak üzemeltetése során szükséges korlátozásokra *[visszaterhelés (blokkok villamos teljesítményének csökkentése), blokkleállítás, tervezett blokk karbantartás, kiegészítő utóhűtés]* vonatkozóan egy un. koncepció tervet (a továbbiakban: Koncepció Terv) kell kidolgozni és elfogadás céljából a Kormányhivatalhoz benyújtani.

Határidő: ***A blokkok létesítésére vonatkozó engedély iránti kérelem Országos Atomenergia Hivatalhoz vagy azzal összefüggő előzetes szakhatósági állásfoglalás kiadására irányuló kérelem Kormányhivatalhoz történő benyújtásával egyidejűleg.***

Környezeti sugárvédelmi előírások

1.1.14. Az új atomerőművi blokkok létesítése nem befolyásolhatja kedvezőtlenül a MVM Paksi Atomerőmű Zrt. (a továbbiakban: MVM PA Zrt.) által üzemeltetett jelenleg is működő Paksi Atomerőmű, valamint a Radioaktív Hulladékokat Kezelő Közhasznú Nonprofit Kft. (a továbbiakban: RHK Kft.) által üzemeltetett Kiégett Kazetták Átmeneti Tárolója (a továbbiakban: KKÁT) radioaktív kibocsátásait, valamint e kibocsátások határértékeinek a betarthatóságát, továbbá e meglévő üzemi létesítmények kibocsátásainak- és környezetének az engedélyezett módon történő ellenőrzését.

1.1.15. A szabályszerű működés során kibocsátásra kerülő radioaktív izotópokra, illetve radioaktív anyagokra vonatkozóan a Kormányhivatalhoz be kell nyújtani az atomenergia alkalmazása során a levegőbe és vízbe történő radioaktív kibocsátásokról és azok ellenőrzéséről szóló 15/2001. (VI. 6.) KöM rendelet (a továbbiakban: KöMr.) 5. § (1) bekezdésében foglaltak szerint kidolgozott, a radioaktív kibocsátásokkal és a környezet ellenőrzésével kapcsolatos tervezési követelményeket bemutató dokumentációt.

Határidő: A blokkok létesítésére vonatkozó engedély iránti kérelem Országos Atomenergia Hivatalhoz vagy azzal összefüggő előzetes szakhatósági állásfoglalás kiadására irányuló kérelem Kormányhivatalhoz történő benyújtásával egyidejűleg.

1.1.16. A szabályszerű működés során kibocsátásra kerülő radioaktív izotópokra, illetve radioaktív anyagokra vonatkozó tervezési követelmények felülvizsgálatát, aktualizálását el kell végezni, az erről szóló dokumentációt a Kormányhivatalhoz be kell nyújtani.

Határidő: A blokkok üzembe helyezésére vonatkozó engedély iránti kérelem Országos Atomenergia Hivatalhoz vagy azzal összefüggő előzetes szakhatósági állásfoglalás kiadására irányuló kérelem Kormányhivatalhoz történő benyújtásával egyidejűleg.

1.1.17. Az új atomerőművi blokkok radioaktív kibocsátásainak meghatározására és e kibocsátások környezeti hatásainak ellenőrzésére alkalmas, a KöMr. 4. és 5. számú mellékletei alapján kidolgozott monitoring rendszert kell kialakítani, és az azt bemutató Kibocsátás- és Környezet Ellenőrzési Szabályzatokat elfogadásra be kell nyújtani Kormányhivatalhoz.

Határidő: A blokkok létesítésére vonatkozó engedély iránti kérelem Országos Atomenergia Hivatalhoz vagy azzal összefüggő előzetes szakhatósági állásfoglalás kiadására irányuló kérelem Kormányhivatalhoz történő benyújtásával egyidejűleg.

Táj- és természetvédelmi előírások

1.1.18. A természeti értékek oltalma, a védett állat- és növényfajok, valamint a Natura 2000 hálózat (jelölő élőhely és fajok) kímélete érdekében a tervezett munkálatokról részletes ütemtervet kell készíteni. A tervnek többek között tartalmaznia kell a kivitelezési

munkálatok pontos és részletes ütemezését, az anyagnyerő helyek pontos helyszíneit, az anyagmozgatásokat, a tervezett depóniahelyeket, a Natura 2000 területet érintő beavatkozások pontos helyszínrajzát. Az ütemterv elkészítése során figyelembe kell venni az élővilág vegetációs ciklusát, továbbá az időbeli és térbeli korlátozásokat (vegetációs idő, költési-, fészkelési-, fiókanevelési időszak, halak vermelési ideje, denevérek násza, stb.).

Határidő: Legkésőbb az aktuális munkaterületet érintő kivitelezési tevékenység megkezdése előtt 90 nappal.

1.1.19. A Natura 2000 hálózat területén ***a kivitelezési munkálatok fészkelési és vegetációs időszakon kívül, azaz október 1. és március 1. között végezhetők el.*** A fakivágások megkezdése előtt a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatósággal (a továbbiakban: DDNPI) közös terepbejáráson meg kell győződni arról, hogy a területen vannak-e olyan védett állatfajok, melyek életmódja (lakó-, élő-, táplálkozó-, költő-, pihenő- vagy búvóhelye) a fákhoz kötődik. Amennyiben a védett állatfajok (pl. denevérek) jelenléte igazolható, úgy a fák kivágása csak a védett állatok oltalmának biztosításával (pl. denevérnász lezárultát követően, ősz végén) kezdhető meg.

1.1.20. A Natura 2000 hálózatot érintő munkálatok elvégzésének teljes időtartama alatt folyamatos egyeztetés szükséges a DDNPI-vel, mint a terület természetvédelmi kezelőjével. A Duna-part érintett szakaszán – a parti régióban – a kivitelezés megkezdése előtt fel kell mérni a fenéklakó makroszkopikus vízi gerinctelen élőlényeket. A felmérések alapján az oltalmuk érdekében intézkedési javaslatokat kell megfogalmazni a DDNPI-vel egyeztetve. Az egyeztetést követően az erről készült jegyzőkönyvet a Kormányhivatal részére meg kell küldeni.

1.1.21. A kivitelezés során a védett állat- és növényfajok oltalmára kiemelten ügyelni kell. Amennyiben védett állat- vagy növényfaj áttelepítése válik szükségessé, úgy azt a Kormányhivatalnál engedélyeztetni kell. A munkálatok során kiemelt figyelemmel kell lenni a területen jelenlévő természetvédelmi oltalom alatt álló denevérek kíméletére.

1.1.22. A munkálatok során csak a legszükségesebb mértékben történhet meg a növényzet irtása, továbbá törekedni kell a Natura 2000 hálózatba tartozó Duna-parti területek igénybevételének minimalizálására. A Natura 2000 hálózat területén kívül a fás szárú növényzet irtását – lehetőség szerint – vegetációs időszakon kívül kell elvégezni. A munkálatok megkezdése előtt a védett állat- és növényfajok oltalmáról gondoskodni kell.

1.1.23. A kivitelezés során lehetőség szerint minimalizálni kell a természet- illetve tájidegen anyagok használatát (mederburkolat, partbiztosítás).

1.1.24. A kivitelezés során a munkaterületet folyamatosan karban kell tartani annak érdekében, hogy ne alakuljanak ki hosszabb ideig fennálló pangó vizek, mert azok a kétéltűek számára vonzóak, és ökológiai csapdaként működnek.

1.1.25. A fényszennyezés mérséklése érdekében ügyelni kell az éjszakai megvilágításhoz használt lámpatestek tájolására, úgy, hogy azok lehetőség szerint a munkaterület belseje felé világítsanak.

1.1.26. Az építési munkálatok az élővilág lehető legcsekélyebb mértékű zavarása mellett folyhat, az élő környezetben okozott kárt (taposás, szennyezés, stb.) minimálisra kell csökkenteni. A fakitermelési és építési munkálatok során lehetőség szerint a gépmozgásokat és anyagszállításokat az igénybevétellel érintett területen kell megvalósítani. A területhasználat, illetve a területrendezés során minél több zöldfelületet meg kell őrizni és mozaikos, természetközeli növényzetű foltokat kell kialakítani, ami sok faj számára jelent táplálkozó-, vagy búvóhelyet már a kivitelezés fázisában is.

1.1.27. Az építkezéssel érintett területen dolgozó munkagépek megfelelő műszaki állapotban tartásával a terület oltalma és kímélete érdekében gondoskodni kell a szennyezések elkerüléséről. A Natura 2000 területen jelentősebb karbantartás, javítás nem történhet.

1.1.28. Amennyiben a kivitelezés során védett állatfaj megsérül, vagy veszélybe kerül, haladéktalanul értesíteni kell a terület természetvédelmi kezelőjét, a DDNPI-t, és a Kormányhivatalt, az állat(ok) kíméletéről, oltalmáról és ellátásáról az illetékes kiérkezéséig gondoskodni kell.

1.1.29. Az anyagnyerő helyek kijelölésekor egyeztetni kell az illetékes nemzeti park igazgatósággal, azok nem érinthetik a Natura 2000 hálózatba tartozó, vagy védett fajok élőhelyét érintő területeket.

1.1.30. A tervezett elektromos légvezetékeket madárbarát kialakítással kell megépíteni.

1.1.31. Az elektromos légvezetékek nyomvonalán a védett poloskamag, kései szegfű nyomvonali egyedeket lehetőleg eredeti helyükön kell megőrizni, a területet az építés idejére meg kell jelölni, el kell keríteni. A tollas szálkájú árvalányhaj fajokból a ***légvezetékek építését megelőző évben*** dokumentált módon maggyűjtést kell végezni (min. a magállomány 10 %-át), és tollas szálka nélkül, a légvezetéki nyomvonal melletti, beruházás által már nem érintett sávban szét kell szórni, biztosítva ezzel a meglévőnél gazdagabb propagulumforrás lehetőségét a visszatelepüléshez. A védett növények és azok magvainak gyűjtéséhez a Kormányhivataltól meg kell kérni a természetvédelmi engedélyt.

1.1.32. A beruházás kivitelezési ütemtervének készítésekor ki kell dogozni az inváziós növényfajok terjedésének megakadályozására szolgáló módszereket, technológiákat. Már a kivitelezés időszakában is törekedni kell a tervezési területen megjelenő inváziós fajok eltávolítására.

1.1.33. Amennyiben védett, vagy fokozottan védett állatok (pl. gyurgyalag) jelennek meg a munkaterületen fölhalmozott földanyag területén, partfalában és egyértelműen költőhelynek használják azt (költőüreget vájnak), úgy erről a Kormányhivatalt és a

DDNPI-t haladéktalanul értesíteni kell, és gondoskodni kell a védett állatok oltalmáról (pl. elkerítés, zavarás megszüntetése, stb.).

1.1.34. A két csatorna közötti „Sziget" elnevezésű területen a fűz-nyár ligeterdő letermelését ***vegetációs és fészkelési időszakon kívül lehet elvégezni, október 1. és március 1. között.*** A munkálatok megkezdése előtt a védett állatfajok (pl. denevérek, emlősök, madarak, hüllők, stb.) oltalmáról - ha szükséges áttelepítéssel - gondoskodni kell.

1.2. Üzemeltetéshez kapcsolódó előírások

Zajvédelmi előírások

1.2.1. A blokkok üzemszerű működése mellett szabványos mérésekkel igazolni kell a külön jogszabályban, az üzemi létesítményektől származó zaj terhelésére vonatkozóan előírt határértékek teljesülését, valamint a mérési eredmények figyelembe vételével be kell mutatni a létesítmény zajvédelmi hatásterületét. A zajvizsgálati dokumentációt meg kell küldeni a Kormányhivatal részére.

Határidő: A blokkok üzemeltetésére vonatkozó engedély iránti kérelem Országos Atomenergia Hivatalhoz vagy azzal összefüggő előzetes szakhatósági állásfoglalás kiadására irányuló kérelem Kormányhivatalhoz történő benyújtásával egyidejűleg.

1.2.2. Amennyiben a mérések alapján, a hatásterületen zajvédelmi szempontból védett ingatlanok helyezkednek el, külön jogszabály szerinti tartalommal a zajkibocsátási határértékének megállapítása iránti kérelmet kell benyújtani a Kormányhivatalhoz.

1.2.3. Az üzemelés során a külön jogszabályban, az üzemi létesítményektől származó zaj terhelésére vonatkozóan előírt határértékek, illetve amennyiben a fenti vizsgálatok zajkibocsátási határérték megállapítását teszik szükségessé, akkor a határozatban megállapításra kerülő zajkibocsátási határértékek betartásáról folyamatosan gondoskodni kell.

Hőszennyezés-védelmi előírások:

A Duna hőszennyezés elleni védelme érdekében:

1.2.4. A kibocsátásra kerülő és a befogadó víz hőmérséklete közötti különbség 11 °C-nál, illetve +4 °C alatti befogadó víz hőmérséklet esetén 14 °C-nál nem lehet nagyobb.

1.2.5. A referencia szelvény bármely pontján a befogadó víz hőmérséklete nem haladhatja meg a 30 °C-ot.

1.2.6. A 30 °C-os hőkorlát referencia szelvényben történő betartásának ellenőrzése, nyomon követhetősége céljából a Kormányhivatal által elfogadott Hőkorlát Ellenőrző Monitoring Rendszert kell működtetni. A Kormányhivatal számára biztosítani kell a mérési eredményekhez való hozzáférés lehetőségét.

1.2.7. A hűtés céljából kivett Duna víz és a kibocsátásra kerülő felmelegített hűtővíz (kibocsátási pont) hőmérsékletét rendszeresen mérni kell. A napi mérési eredményekhez való hozzáférés lehetőségét biztosítani kell a Kormányhivatal részére.

1.2.8. A Dunába visszavezetésre kerülő felmelegített hűtővíz engedélyezett hőmérséklete legfeljebb 33 °C lehet a kibocsátási ponton.

1.2.9. Amennyiben a Duna vízhőmérséklete az Országos Vízjelző Szolgálat napi jelentése szerint a paksi állomáson a 25 °C-ot eléri, illetve azt meghaladja, abban az időszakban a referencia szelvényben további rendkívüli méréseket kell végezni a 30 °C-os hőkorlát betartásának ellenőrzése céljából. A Kormányhivatal számára biztosítani kell a rendkívüli méréseken való részvétel lehetőségét.

1.2.10. A Duna hőszennyezés elleni védelme érdekében, a határérték túllépés elkerülése céljából az atomerőmű blokkjainak üzemeltetése során a Kormányhivatal által elfogadott Koncepció Tervben foglaltak alapján a korlátozási intézkedések alkalmazására vonatkozó részletes tervet kell készíteni (a továbbiakban: Korlátozási Terv) és elfogadás céljából a Kormányhivatalhoz benyújtani.

Határidő: ***A blokkok üzembe helyezésére vonatkozó engedély iránti kérelem Országos Atomenergia Hivatalhoz vagy azzal összefüggő előzetes szakhatósági állásfoglalás kiadására irányuló kérelem Kormányhivatalhoz történő benyújtásával egyidejűleg.***

1.2.11. A Duna hőszennyezés elleni védelme érdekében, a határérték túllépés elkerülése céljából az atomerőmű blokkjainak üzemeltetése során a Kormányhivatal által elfogadott Korlátozási Tervben foglaltak szerint korlátozó intézkedéseket kell alkalmazni.

Környezeti sugárvédelmi előírások

1.2.12. Az új atomerőművi blokkok üzemeltetését az **R. melléklet**be foglalt, a levegőbe és vízbe történő radioaktív anyagok kibocsátási határértékek betartása, illetve a kibocsátási határérték kritériumok teljesülése mellett kell végezni. A kibocsátási határérték kritérium számítását a KöMr. 1. számú melléklet 3. pontjának megfelelően kell végezni.

1.2.13. Az új atomerőművi blokkokból történő radioaktív kibocsátásokat a megengedett határértéken belül az ésszerűen elérhető legalacsonyabb szinten kell tartani. Az üzemeltetés során kerülni kell a lökésszerű kibocsátásokat.

1.2.14. Törekedni kell a tervezett kibocsátási szinteket tartósan meg nem haladó kibocsátásokat eredményező üzemeltetésre.

1.2.15. Fel kell mérni a telephely felszín alatti vizeinek radiológiai alapszintjét (vonatkoztatási szint). A felmérésről készült jelentést a Kormányhivatalhoz be kell nyújtani.

Határidő: ***A blokkok üzembe helyezésére vonatkozó engedély iránti kérelem Országos Atomenergia Hivatalhoz vagy azzal összefüggő előzetes szakhatósági állásfoglalás kiadására irányuló kérelem Kormányhivatalhoz történő benyújtásával egyidejűleg.***

1.2.16. Az élővilág sugárterhelésének, valamint az új atomerőművi blokkokból kibocsátott radioaktív izotópok környezeti közegekben végbemenő akkumulációjának a nyomon követése érdekében mintavételi- és mérés programot (a továbbiakban: Mérési Program) kell kidolgozni, és azt a Kormányhivatalhoz jóváhagyásra be kell nyújtani.
Határidő: A vizsgálati program megkezdését megelőzően 3 hónappal.

1.2.17. A Jóváhagyott Mérési Programot ***5 évente*** végre kell hajtani. Az élővilág sugárterhelésének nyomon követése érdekében a Mérési Programban meghatározott mintavételi helyekről a vizsgálati évben két alkalommal (tavasz, ősz) mintát kell venni és a mintákból trícium, valamint gamma-spektrometriai méréseket kell végezni a KöMr. 4. számú melléklet 1.5 pontja és az 5. számú melléklet 4. pontjában foglalt irányadó szinteket figyelembe véve. A mérési eredményekről, azok értékeléséről jelentést kell készíteni és ***a tárgyévet követő év március 31. napjáig*** meg kell küldeni a Kormányhivatalnak. A gamma-spektrometriai mérési eredményeket minden olyan izotópra meg kell adni, ami az új atomerőművi blokkokból rendszeresen kibocsátásra kerül.
Határidő: ***A vizsgálatokat az Országos Atomenergia Hivatal üzemeltetési engedélyének kiadását követő 5. évben kell elkezdeni.***

1.2.18. Az új atomerőművi blokkokból kibocsátott radioaktív izotópok környezeti közegekben végbemenő akkumulációjának a nyomon követése érdekében - a Mérési Programban az élővilág sugárterhelésének mérésével azonos gyakorisággal és azonos mintavételi pontokról - a talaj, illetve Duna üledék gamma-spektrometriai mérését el kell végezni. A mérési eredményekről és azok értékeléséről jelentést kell készíteni, és ***a tárgyévet követő év március 31. napjáig*** meg kell küldeni a Kormányhivatalnak. A gamma-spektrometriai mérési eredményeket minden olyan izotópra meg kell adni, ami az új atomerőművi blokkokból rendszeresen kibocsátásra kerül.
Határidő: ***A vizsgálatokat az Országos Atomenergia Hivatal üzemeltetési engedélyének a kiadását követő 5. évben kell kezdeni.***

1.2.19. Az új atomerőművi blokkok légnemű radioaktív kibocsátásai a szellőző kéményeken és a turbinaépület kibocsátási pontján keresztül kerülhetnek a légkörbe, mint környezeti befogadóba, a folyékony radioaktív kibocsátások befogadója a melegvizes csatornán keresztüli kivezetéssel a Duna lehet.

1.2.20. Felszín alatti víz, földtani közeg radioaktív anyaggal történő terhelése, szennyezése nem engedélyezett, abba kibocsátás nem történhet.

1.2.21. Radioaktív anyag nem engedélyezett útvonalon történő kijutásának a megakadályozását megfelelő műszaki és szervezési intézkedésekkel folyamatosan biztosítani kell.

1.2.22. A létesítményből radioaktív kibocsátás kizárólag ellenőrzött útvonalon, az elfogadott ellenőrzési pontokon keresztül történhet, alternatív kibocsátási pont- és útvonal nem megengedett.

1.2.23. A kibocsátásra kerülő radioaktív anyagok gyűjtését az inaktív anyagoktól elkülönítve, kontrollálható módon kell megoldani, ezen belül a technológiai- és a kommunális vizeket további elkülönítéssel kell gyűjteni.

1.2.24. Gondoskodni kell a tevékenység végzése során keletkező kis-, közepes- és nagy aktivitású radioaktív hulladékok kezeléséről, környezetszennyezést kizáró módon történő biztonságos gyűjtéséről, tárolásáról és végleges elhelyezéséről (ártalmatlanításáról).

1.2.25. Gondoskodni kell a tevékenység végzése során keletkező kiégett fűtőelemek kezeléséről, környezetszennyezést kizáró módon történő biztonságos tárolásáról (pihentetés, átmeneti tárolás) és végleges elhelyezéséről (ártalmatlanításáról).

1.2.26. A tevékenység végzése során keletkező nagy aktivitású radioaktív hulladékok és a kiégett fűtőelemek további sorsával, kezelésével kapcsolatos koncepciótervet be kell nyújtani a Kormányhivatalhoz.

Határidő: ***A blokkok üzembe helyezésére vonatkozó engedély iránti kérelem Országos Atomenergia Hivatalhoz vagy azzal összefüggő előzetes szakhatósági állásfoglalás kiadására irányuló kérelem Kormányhivatalhoz történő benyújtásával egyidejűleg.***

1.2.27. Amennyiben a kiégett fűtőelemek további kezelése tervezett (pl. reprocesszálás), úgy az abból származó radioaktív hulladékok környezetszennyezést kizáró módon történő biztonságos tárolásáról és végleges elhelyezéséről (ártalmatlanításáról) gondoskodni kell.

1.2.28. A radioaktív kibocsátások meghatározását és a radioaktív kibocsátások környezeti hatásainak az ellenőrzését a Kormányhivatal által jóváhagyott Kibocsátás- és Környezet Ellenőrzési Szabályzatokban foglaltaknak megfelelően kell végezni. A méréseket végző laboratóriumnak a vizsgálatok elvégzésére akkreditációval kell rendelkeznie.

1.2.29. A kibocsátás- és környezet ellenőrzés során biztosítani kell a hatósági ellenőrzés lehetőségét, valamint a párhuzamos hatósági mintavételt a KöMr.-ben, valamint a Kibocsátás- és Környezet Ellenőrzési Szabályzatokban foglaltak szerint. A mérő- és mintavételi rendszerek hatékony működését az új atomerőművi blokkok üzemeltetése és leszerelése során folyamatosan biztosítani kell.

1.2.30. A kibocsátás ellenőrzés során, amennyiben a nuklidspecifikus mérésekkel olyan, az új atomerőművi blokkok üzemeléséből származó radionuklidot határoznak meg kimutatási határ feletti értékkel, amelyek kibocsátását az új atomerőművi blokkok tervei (tervezett

kibocsátási szintek) nem feltételezték, azokkal a kibocsátások meghatározásánál számolni kell, a jelentésekben fel kell azokat tüntetni.

1.2.31. Az indokolatlan, nem várt, vagy nem ellenőrzött radioaktív kibocsátásokat megfelelő műszaki és szervezési intézkedésekkel meg kell előzni.

Táj- és természetvédelmi előírások

1.2.32. Az építkezést követően helyre kell állítani a felvonulási és az építkezéssel igénybevett egyéb területeket, gondoskodni kell a területek szakszerű zöldfelület-rendezéséről, növényesítéséről.

1.2.33. A talajmunkák befejeztével ügyelni kell arra, hogy a vegetáció fejlődésének befolyásolása során a potenciálisan invazív fajok ne településenek be. Mindezek miatt – oly módon, hogy az a létesítmény műszaki biztonságát ne veszélyeztesse – a tájra jellemző, a termőhelyi adottságoknak megfelelő őshonos fajokból álló fás szárú növényzetet (fa és/vagy cserje fajok) kell betelepíteni a bolygatással érintett területeken. Az üzemeltetés során gondoskodni kell a telepített növények szakszerű ápolásáról és az inváziós növényfajok eltávolításáról. A Natura 2000 hálózat területén tervezett növénytelepítéseket a DDNPI-vel egyeztetni szükséges.

1.2.34. A blokkok üzemelése során kiemelt figyelmet kell fordítani a Natura 2000 hálózat oltalmára, ezért a terület kezelését és a szükséges további beavatkozásokat, intézkedéseket a terület természetvédelmi kezelőjével rendszeresen egyeztetni szükséges.

1.2.35. Az üzemelés megkezdése után, **3 évente, fel kell mérni** a meleg víz kifolyótól dél felé a Duna mindkét partján minimum 2 km-es hosszúságú szakaszon, a Natura 2000 jelölő élőhelytípusok területén a teljes flórát és faunát. A biológiai monitoringot (különös tekintettel a Natura 2000 jelölő fajokra és élőhelyekre) a Hatástanulmány „Élővilág, ökoszisztéma" című fejezetében leírt módon, időpontokban és helyszíneken a Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer megfelelő protokoljai szerint kell elvégezni. A monitoringról készült jelentést, a felmérés eredményeit a kiértékeléseket követően meg kell küldeni a Kormányhivatal, valamint a Fejér Megyei Kormányhivatal részére.

1.2.36. Amennyiben a Duna hőterhelése határérték feletti, úgy a Duna élővilágának oltalma érdekében megfelelő természetvédelmi intézkedésekkel csökkenteni szükséges azt.

1.2.37. Természetvédelmi intézkedési tervet kell kidolgozni és a Kormányhivatal részére megküldeni olyan esetre, ha az üzemeltetéssel összefüggésben a közvetlen hatásterület élővilágában drasztikus változás következne be (pl. dunai halpusztulás). Amennyiben ilyen változás bekövetkezik, arról a Kormányhivatalt és az illetékes nemzeti park igazgatóságokat haladéktalanul értesíteni kell.

Határidő: Legkésőbb az elsőként megvalósuló új atomerőművi blokk üzemeltetésének megkezdése előtt 90 nappal.

1.2.38. A két csatorna közötti „Sziget" elnevezésű területen a letermelt fűz-nyár ligeterdő élőhelyét és a „Sziget" állat- és növényvilágát érő környezeti hatások hosszú távú kezelésére a Környezethasználónak tervet kell kidolgoznia és azt be kell nyújtani a Kormányhivatalhoz. A tervnek tartalmaznia kell a letermelt élőhely pótlására tett intézkedéseit, javaslatait, a tervezett helyszín, élőhelytípus és fajlisták megadásával.
Határidő: Legkésőbb a letermelést megelőző 90 nappal

1.2.39. A Natura 2000 területet ért élőhelyvesztés kedvezőtlen hatásaival arányos, azt ellensúlyozó helyreállítási és fejlesztési feladatot (kiegyenlítő intézkedés) kell elvégezni. A kiegyenlítő intézkedés keretében 0,8 hektár nagyságú olyan területet kell kijelölni, melyen az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet (a továbbiakban: NKr.) 4. B) mellékletének 9. pontjában szereplő 91E0 kódjelű, kiemelt közösségi jelentőségű élőhelytípus (fűz-nyár ártéri erdő) helyreállítása vagy létrehozása megvalósítható. A terület kijelöléséről a Kormányhivatalt írásban tájékoztatni kell és a konkrét kiegyenlítő intézkedésről szóló – az NKr. 8. számú mellékletének megfelelően – kitöltött adatlapot meg kell küldeni a Kormányhivatal részére.
Határidő: Jelen engedély jogerőre emelkedését követő 6 hónapon belül

1.3. A létesítésre és üzemeltetésre vonatkozó közös előírások

Hulladékok keletkezésével és kezelésével kapcsolatos előírások

1.3.1. A létesítés és üzemelés során keletkező hulladékok számára a mindenkori hatályos jogszabályi követelményeknek megfelelően munkahelyi, illetve üzemi gyűjtőhelyeket kell kialakítani és működtetni.

1.3.2. A létesítés során (ilyen a kitermelt föld is, amennyiben a beruházás helyszínén nem használják fel tereprendezési célokra), továbbá az üzemelés során keletkező hulladékok hasznosításáról vagy ártalmatlanításáról gondoskodni kell. Az átadás során meg kell győződni arról, hogy a hulladékok kezelője hulladékgazdálkodási engedéllyel rendelkezik.

Rezgésvédelmi előírások

1.3.3. A létesítmény környezetében található környezeti rezgés szempontjából védendő épületekben tartózkodó emberre vonatkozóan a külön jogszabályban előírt rezgésterhelési határértékek teljesülését az építés és az üzemelés során is biztosítani kell.

Táj- és természetvédelmi előírások

1.3.4. A Duna élővilágának oltalma érdekében a létesítés és az üzemelés során el kell kerülni a Duna szennyezését. Az élővilág oltalma érdekében meg kell akadályozni az olaj-, kenő- és üzemanyagok talajra/talajba és felszíni, felszín alatti vizekbe jutását.

1.3.5. Mind a szárazföldi területet, mind a Dunát érintő havaria esetén a Kormányhivatalt és a terület természetvédelmi kezelőjét [Tolna megye területén a DDNPI, Bács-Kiskun megye

területén a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság (a továbbiakban: KNPI)] azonnal értesíteni kell és a kármentesítést haladéktalanul meg kell kezdeni. A Dunát érintő szennyezés esetén a DDNPI és a KNPI értesítése is szükséges.

1.3.6. Az inváziós fajok elszaporodásának megelőzése és megakadályozása érdekében már a hosszan tartó létesítési, valamint az üzemeltetési fázisban is a gyepes töltés rendszeres kaszálása szükséges. Ennek érdekében a stabil gyepállományok kialakulásáig legalább az évente kétszeri (június elején és augusztusban, a fajok termésérési idejéhez alkalmazkodva) kaszálás alkalmazandó, hogy megakadályozható legyen a fajok esetlegesen megjelenő egyedeinek termésérlelése és továbbterjedése.

1.3.7. Kerülni kell a területen a növényvédő szerek használatát annak érdekében, hogy a kivitelezést követően minél több gerinctelen állatfaj visszatelepülhessen.

1.3.8. A fakivágással érintett területek közelében évente monitorozni szükséges a madárfajokat, és szükség esetén az egyes madárfajok visszatelepülésének elősegítése érdekében (fajoknak megfelelő típusú) madárodúkat kell kihelyezni elsősorban a mentett oldalon álló összefüggő erdő területén.

1.4. Felhagyásra vonatkozó előírás

A blokkok leállítása érdekében, azt megelőzően a felhagyás környezeti hatásait vizsgáló önálló környezeti hatástanulmányt kell készíteni és a felhagyásra vonatkozó környezetvédelmi engedély iránti kérelem mellékleteként benyújtani a Kormányhivatalhoz.

1.5. Adatszolgáltatás, értesítés, jelentéstétel

Hulladékok keletkezésével és kezelésével kapcsolatos előírások

1.5.1. A létesítés és az üzemelés során keletkező hulladékokról a mindenkori hatályos jogszabályban előírt módon és tartalommal a telephelyen nyilvántartást kell vezetni, és a Kormányhivatal felé a külön jogszabály szerinti rendszerességgel adatot kell szolgáltatni.

Levegőtisztaság-védelmi előírások

1.5.2. Az építés során a nem radioaktív levegőterhelés ellenőrzése érdekében végzett levegőminőségi mérések mérési eredményeit és értékelésüket, **a tárgyévet követő év február 28. napjáig** meg kell küldeni a Kormányhivatal részére.

Zaj- és rezgésvédelmi előírások

1.5.3. A környezeti zajforrás területén és hatásterületén bekövetkező minden olyan változást, amely határérték mértékét és teljesülését befolyásolja, a **változást követő 30 napon belül**, külön jogszabályban foglalt eljárás szerint – bejelentőlapon – be kell jelenteni a Kormányhivatalnak.

Hőszennyezés-védelmi előírások

1.5.4. Amennyiben a Duna vízhőmérséklete a paksi állomáson a 25 °C-ot eléri, illetve azt meghaladja, úgy annak **észleléstől számított 4 órán belül** a Kormányhivatalt írásban értesíteni kell.

1.5.5. Amennyiben a Duna hőszennyezés elleni védelme érdekében korlátozó intézkedésre kerül sor, arról az ***intézkedést követően haladéktalanul*** írásban értesíteni kell a Kormányhivatalt. A korlátozó intézkedés végrehajtásáról, eredményességéről a Korlátozási Tervben foglalt tartalommal rendkívüli jelentést kell készíteni, amelyet **a korlátozás elrendelésétől számított 8 napon** belül meg kell küldeni a Kormányhivatal részére.

1.5.6. A hőszennyezés elleni védelemmel összefüggő vízhőmérséklet mérési eredményeket negyedévente, **a tárgyi negyedévet követő 15 napig,** meg kell küldeni a Kormányhivatal részére.

1.5.7. Amennyiben a Duna vízhőmérséklete a paksi állomáson a 25 °C-ot eléri, illetve azt meghaladja, úgy a referencia szelvényben elvégzett további rendkívüli méréssorozatok eredményeivel kiegészített mérési eredményeket kell **– a mérések elvégzését követően haladéktalanul** – megküldeni a Kormányhivatal részére.

Környezeti sugárvédelmi előírások

1.5.8. **A tárgyévet megelőző év december 15. napjáig** előzetesen, írásban be kell jelenteni a Kormányhivatalnak az üzemvitel éves ütemezését, továbbá a kibocsátásokat és azok ellenőrzését, valamint a környezet-ellenőrzést befolyásoló tervezett eseményeket, intézkedéseket.

1.5.9. A kibocsátások- és a környezet radiológiai ellenőrzésének a részleteiről (ellenőrzési eljárások, mintavételek, mérési módszerek, mérési eredmények értékelése, javító intézkedések, stb.), a kibocsátási határérték betartásáról, illetve a kibocsátási határérték kritérium teljesüléséről éves jelentést kell készíteni, és **a tárgyévet követő év március 31. napjáig** meg kell küldeni a Kormányhivatal részére.

1.5.10. A kibocsátások- és a környezet radiológiai ellenőrzésének az eredményeiről (ellenőrzési eljárások, mintavételek, mérési módszerek, mérési eredmények értékelése, javító intézkedések, stb.) negyedéves részjelentést kell készíteni és **a negyedévet követően, 45 napon belül** meg kell küldeni a Kormányhivatal részére.

1.5.11. Haladéktalanul, írásban kell jelenteni a Kormányhivatalnak minden normál üzemtől való eltérést, különösen azokat, amelyek a kibocsátási határérték három tizedét vagy a kibocsátási kivizsgálási kritériumot meghaladó kibocsátásokhoz vezettek, vagy várhatóan vezetnek.

1.5.12. Jelenteni kell minden olyan eseményt, amely indokolatlan, nem várt, vagy nem ellenőrzött radioaktív kibocsátáshoz, környezetszennyezéshez, illetve a kibocsátás- és környezetellenőrzést végző rendszerek meghibásodásához, vagy használhatatlanságához vezetett, vagy várhatóan vezet.

2. Erdővédelmi előírásai:

2.1. Az új Paks II. alállomás telepítési helye, a blokkvezetékek és tartalék betápláló vezetékek tervezett területe erdőket érint, ezért a munkálatok csak az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény (továbbiakban: Evt.) 77-84. §-aiban meghatározott, az **erdők igénybevételére vonatkozó érvényes engedély** birtokában kezdhető meg. Ennek hiányában a tevékenység **engedély nélküli igénybevételnek** minősül. Az igénybevételi kérelem Hivatalomhoz történő benyújtása során a kérelmező legyen figyelemmel az Evt. végrehajtásáról szóló 153/2009. (XI. 13.) FVM rendelet (továbbiakban. Vhr.) 54-58. § előírásaira.

2.2. Az igénybevételhez kötődően szükséges **fák kitermelése** üzemtervezett erdőterületen csak az Evt. 41. § (1) bekezdése szerint az erdőterv módosítását követően, az erdészeti hatósághoz benyújtott előzetes bejelentéssel végezhető.

2.3. A kivitelezés során a környező erdőterületek (felvonulási, tárolási, szállítási, stb.) igénybe nem vehetők. Az erdőben építési anyag, szennyező anyag, depónia nem helyezhető el! Erdőterületen történő mozgás, anyagmozgatás, átszállítás csak a már meglévő feltáró utakon, az erdőgazdálkodó engedélyével történhet.

3. A szakhatóságok állásfoglalásai:

3.1. A **Baranya Megyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal Állami Főépítésze** a *BAD/15/73-2/2015.* iktatószámú szakhatósági állásfoglalásában a területrendezési tervekkel való összhang tekintetében hozzájárulását a következők szerint adta meg:
„A dokumentációban szereplő új atomerőművi blokkok a vonatkozó területrendezési tervekkel összhangban vannak, ezért ***kizáró ok nem merülhet fel a 481/2013. (XII. 17.) Kormányrendelet 5. sz. mellékletének 12. pontját érintő szakterület tekintetében.****"*

3.2. A **Pécsi Bányakapitányság** a *PBK/512-2/2015.* iktatószámú szakhatósági állásfoglalásában bányahatósági szempontból a szakhatósági hozzájárulását feltétel nélkül megadta.

3.3. A **Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága** a BKG*/001/3505-3/2015.* iktatószámú szakhatósági állásfoglalásában erdővédelmi szempontból a környezetvédelmi engedély kiadásához szakhatósági hozzájárulását feltétel nélkül megadta.

3.4. Az **Országos Atomenergia Hivatal** az *OAH-2015-00509-0044/2016* iktatószámú szakhatósági állásfoglalásában az atomenergia biztonságos alkalmazásával, a nukleáris baleset-elhárítással kapcsolatos szakkérdésben a szakhatósági hozzájárulását feltétel nélkül megadta.

3.5. A **Tolna Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve** a *TOR/084/00440-2/2015.* iktatószámú szakhatósági állásfoglalásában a környezetvédelmi engedély kiadásához közegészségügyi szempontból a szakhatósági hozzájárulását kikötés nélkül megadta.

3.6. A **Tolna Megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatósága** a *TOF/53/91-2/2015.* iktatószámú szakhatósági állásfoglalásában talajvédelmi szempontból a szakhatósági hozzájárulását a következők szerint adta meg:
„A benyújtott dokumentáció talajvédelmi szempontból megfelelő, a környezetvédelmi engedély kiadható."

3.7. A **Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve** a *BKR/001/00771-2/2015.* iktatószámú szakhatósági állásfoglalásában közegészségügyi szempontból a szakhatósági hozzájárulását a következő feltételekkel megadta:

3.7.1. *„A veszélyes anyagokkal és keverékekkel végzett tevékenységet úgy kell végezni, hogy azok a biztonságot, az egészséget, illetve a testi épséget ne veszélyeztessék, a környezetet ne szennyezhessék, károsíthassák."*

3.7.2. „A tevékenység során keletkező veszélyes hulladékok gyűjtését közegészségügyi kockázatot, környezetszennyezést kizáró módon kell végezni."

3.8. A **Tolna Megyei Kormányhivatal Szekszárdi Járási Hivatal Járási Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatala** a *TO-04D/40/453-2/2015.* iktatószámú szakhatósági állásfoglalásában örökségvédelmi szempontból a szakhatósági hozzájárulását kikötés nélkül megadta.

3.9. A **Tolna Megyei Kormányhivatal Paksi Járási Hivatal Járási Földhivatala** a 10.129/2015. iktatószámú végzésében a szakhatósági eljárását megszüntette.

3.10. A **Fejér Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság** – a *35700/9422-5/2016. ált.* iktatószámú szakhatósági állásfoglalásában vízügyi és vízvédelmi szempontból a hozzájárulását a következő előírásokkal adta meg:

„

3.10.1. A tervezett beruházáshoz kapcsolódó vízilétesítmények megvalósítása jogerős vízjogi létesítési engedély birtokában történhet.

3.10.2. Kibocsátási határértékek megállapítása:

3.10.2.1. Az MVM Paksi Atomerőmű Zrt. szennyvíz-elvezető és -tisztító rendszerébe bocsátott kommunális jellegű szennyvíz szennyezőanyag koncentrációja nem haladhatja meg az alábbi küszöbértékeket:

Sor-szám	***Megnevezés***	***Küszöbérték***
1.	*pH*	*6,5 - 10*
	Szennyező anyagok	*Határérték [mg/l]*
2.	*Dikromátos oxigénfogyasztás (KOI_k)*	*1000*
3.	*Biokémiai oxigénigény (BOI_5)*	*500*

Sor-szám	Megnevezés	Küszöbérték
4.	Összes nitrogén	150
5.	Ammónia-ammónium-nitrogén	100
6.	10' ülepedő anyag	150
7.	Összes foszfor	20
8.	Szerves oldószer extrakt	50

A fent megnevezett kibocsátásra jellemző szennyező anyag komponenseken túl a szennyvíz hálózatba vezetett szennyvizek egyéb szennyező anyagaira kibocsátási határértékként a hatályos vízvédelmi jogszabályban foglalt közcsatornás küszöbértékek vonatkoznak.

3.10.2.2. A melegvíz csatornán keresztül a Duna folyamba bocsátott használt víz és egyéb hulladékvizek minőségének mindenkor meg kell felelnie az alábbi határértékeknek:

Sor-szám	Megnevezés	Kibocsátási határérték (Általános védettségi kategória befogadói)
1.	pH	6 - 9,5
	Szennyező anyagok	Határérték [mg/l]
2.	Dikromátos oxigénfogyasztás (KOI_k)	150
3.	Biokémiai oxigénigény (BOI_5)	50
4.	Összes nitrogén	55
5.	Ammónia-ammónium-nitrogén	20
6.	Összes lebegőanyag	200
7.	Összes foszfor	10
8.	Szerves oldószer extrakt (olajok, zsírok)	10
9.	Összes vas	20
10.	Összes mangán	5
11.	Fluoridok	20
	Veszélyes és mérgező anyagok	Határérték [mg/l]
12.	Összes réz	2
13.	Összes ezüst	0,1
14.	Összes higany	0,01
15.	Összes cink	5
16.	Összes kadmium	0,05
17.	Összes kobalt	1
18.	Összes nikkel	1
19.	Összes arzén	0,5
20.	Molibdén	0,3
21.	Összes bárium	0,5
22.	Összes króm	1
23.	Összes ólom	0,2
24.	Összes ón	0,5

3.10.2.3. Az olajfogó műtárgyakról elvezetett tisztított csapadékvizekre, valamint az építés közben kitermelt és elvezetett talajvízre vonatkozóan az alábbi kibocsátási határértékeket állapítom meg:

Sor-szám	***Megnevezés***	***Kibocsátási határérték (Általános védettségi kategória befogadói)***
1.	*pH*	*6 - 9,5*
	Szennyező anyagok	*Határérték [mg/l]*
2.	*Dikromátos oxigénfogyasztás (KOI_k)*	*150*
3.	*Összes lebegőanyag*	*200*
4.	*Szerves oldószer extrakt*	*10*

3.10.3. A szakhatósági állásfoglalásom 1.2. pontjában (engedély II/3.10.2.) *megállapított kibocsátási határértékek feletti szennyezőanyag tartalmú vizek a Duna folyamba havária esetén sem vezethetők.*

3.10.4. A vegyszerlefejtő és -tároló állomás és a transzformátorok kármentő medencéinek a tárolt anyagmennyiség teljes térfogatának befogadását lehetővé tevő mérettel kell készülniük. A kármentőket vízzáróan és olajállóan kell kialakítani.

3.10.5. A tevékenység felszíni és felszín alatti vizekre gyakorolt hatásainak figyelemmel kísérésére megfelelő monitoring/ellenőrzési rendszert és mintavételi helyeket kell kialakítani és üzemeltetni.

3.10.6. Az új erőművi blokkok, valamint az azokhoz kapcsolódó egyéb létesítmények kivitelezése és működtetése nem akadályozhatja az árvíz levonulását. A tevékenység a nagyvízi mederkezelési tervvel összhangban végezhető.

3.10.7. A tevékenység nem befolyásolhatja kedvezőtlenül a vízi közlekedést.

3.10.8. A vízjogi létesítési engedélyezési tervdokumentációnak tartalmaznia kell a hajózási feltételek részletes vizsgálatát, és az azok függvényében tervezett beavatkozások kidolgozását.

3.10.9. A kibocsátás hatásainak ellenőrzése és kezelhetősége érdekében a referencia ponton (pontokon) folyamatosan mérő monitoring rendszer kiépítése szükséges. A monitoring rendszer üzemeltetése során nyert és a Duna vízminőségi, ökológiai állapotára gyakorolt hatást bemutató eredményekhez való hozzáférést a Duna folyó vagyonkezelője részére biztosítani kell."

3.11. A **Bács-Kiskun Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság** – a *35300/3261-6/2016. ált.* számon kijavított – *35300/3261-4/2016. ált.* iktatószámú szakhatósági állásfoglalását vízügyi és vízvédelmi szempontból a következő kikötésekkel, feltételekkel adta meg:

3.11.1. A Duna folyamból történő vízkivétel és a használt ill. szennyvizek Duna folyamba történő bevezetése csak jogerős vízjogi létesítési engedély birtokában kezdhetők meg.

3.11.2. A vízjogi létesítési engedélyezési dokumentációnak tartalmazni kell

3.11.2.1. a vízjogi engedélyezési eljáráshoz szükséges kérelemről és mellékleteiről szóló 18/1996. (VI. 13.) KHVM rendeletben előírt tartalmi követelményeket, figyelembe véve a felszíni vizek védelméről szóló 220/2004. (VII.21.) Korm. rendelet (Fvr.) 3. számú mellékletét, az 1155/2016. (III.31.) Korm.

határozattal ismételten kihirdetett Magyarország vízgyűjtő-gazdálkodási tervében megállapított környezeti célkitűzéseket, valamint a felszíni víz vízszennyezettségi határértékeiről és azok alkalmazásának szabályairól szóló 10/2010. (VIII. 18.) VM rendeletben meghatározott környezetminőségi és vízminőségi határértékeket.

3.11.2.2. a Duna folyam vízügyi kezelőjének (Alsó-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság, Baja) a kezelői hozzájárulását

3.11.2.3. a létesülő új melegvizes csatorna kivezetésénél mintavételi hely(ek) kialakításának terveit

3.11.2.4. a szennyvíztisztító telepen puffertározó kialakítási lehetőségének vizsgálatát az esetlegesen kialakuló havaria helyzetekre

3.11.2.5. Alsó-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság, mint a Duna folyam vízügyi kezelője belföldi jogsegélyben adott nyilatkozataiban foglalt előírásokat:

3.11.2.5.1. a bevezetés hatásainak ellenőrzése és kezelhetősége érdekében a referencia ponton (pontokon) folyamatosan mérő monitoring rendszer kerüljön kiépítésre. A monitoring rendszer üzemeltetése során nyert és a Duna vízminőségi, ökológiai állapotára gyakorolt hatást bemutató eredményekhez való hozzáférést a Duna folyó vagyonkezelője részére biztosítani kell. A tényállás tisztázási dokumentáció erre vonatkozó 1. pontja nem tér ki a tervezett monitoring rendszer típusára, vagyis nem nyilatkozik arra vonatkozóan, hogy az folyamatosan mérő lesz-e.

3.11.2.5.2. Az OVGT az EU Víz Keretirányelvével összhangban a vizek jó állapotba hozását és megtartását tűzte ki célul, mely célkitűzést jelen eljárás során is kérünk figyelembe venni és betartani.

3.11.2.5.3. A hajózási feltételek részletes vizsgálatát, illetve az azok függvényében tervezett beavatkozások kidolgozását.

3.11.3. A felszíni víztest (Duna folyam) jó állapotának eléréséhez és fenntartásához, illetve az erősen módosított víztestek jó ökológiai potenciáljának eléréséhez a vízhasználó (ideértve a kibocsátót is) köteles – a felszíni vizek védelméről szóló 220/2004. (VII.21.) Korm. rendelet és a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII törvény (Kvt.) vonatkozó előírásainak betartásával - hozzájárulni.

3.11.4. Engedélyes köteles a felszíni víz (Duna folyam) jó állapotának elérése és megtartása érdekében a vízszennyező anyagok tekintetében az 1155/2016. (III.31.) Korm. határozattal kihirdetett Magyarország vízgyűjtő-gazdálkodási tervében megállapított környezeti célkitűzéseket, valamint a felszíni víz vízszennyezettségi határértékeiről és azok alkalmazásának szabályairól szóló 10/2010. (VIII. 18.) VM rendeletben meghatározott környezetminőségi és vízminőségi határértékeket (a továbbiakban együtt: vízszennyezettségi határérték), továbbá az előírt kibocsátási határértékeket a tevékenység és létesítmény tervezésénél figyelembe venni, valamint a megvalósítás és működtetés során betartani.

A Duna folyamra vonatkozó, 10/2010. (VIII. 18.) VM rendelet 2. számú mellékletének I oszlopában Duna hazai szakaszára megállapított vízminőségi határértékek az alábbiak:

pH	6,5-8,5
Vezető-képesség	700 S/cm
Klorid	40 mg/l
Oxigén telítettség	70-120 %
Oldott oxigén	7 mg/l
BOI_5	3 mg/l
KOI_{cr}	15 mg/l
NH_4-N	0,2 mg/l
NO_2-N	0,03 mg/l
NO_3-N	2 mg/l
Összes N	3 mg/l
PO_4-P	80 mg/m^3
Összes P	150/m^3

3.11.5. *A próbaüzem, illetve az azt követő üzemelés során a használt ill. szennyvizeket befogadó felszíni vízből (Duna folyam) a tisztított szennyvíz bevezetési pontok alatt (elkeveredés után) és felett az üzemeltetési engedélyben előírtak szerint, de évente legalább kétszer a befogadó vízszennyezettségét ellenőriznie kell.*

3.11.6. *A felszíni vízbe (Duna folyam) bocsátott használtvíz és tisztított szennyvíz minőségének a jelenlegi V4 jelű mintavételi ponton és az új melegvizes csatornán kialakítandó mintavételi ponton (pontokon) mindenkor meg kell felelnie a vízszennyező anyagok kibocsátásaira vonatkozó határértékekről és alkalmazásuk egyes szabályairól szóló 28/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet 2. számú mellékletében az általános védettségi kategória befogadóra megállapított határértékeknek:*

Szennyező anyagok	***Kibocsátási határérték***
pH	6-9,5
Dikromátos oxigénfogyasztás	150 mg/l
Biokémiai oxigénigény	50 mg/l
Összes nitrogén	55 mg/l
Ammónia-ammónium-nitrogén	20 mg/l
Osszeslebegőanyag*	200 mg/l
Összes foszfor	10 mg/l
Szerves oldószer extrakt (olajok, zsírok)	10 mg/l
Fluoridok	20 mg/l
Összes vas	20 mg/l
Összes réz	2 mg/l
Összes mangán	5 mg/l
Összes ezüst	0,1 mg/l
Összes higany	0,01 mg/l
Összes cink	5 mg/l
Összes kadmium	0,05 mg/l
Összes ólom	0,2 mg/l

3.11.7. *Az új erőművi blokkok, valamint az azokhoz kapcsolódó egyéb létesítmények kivitelezése és működtetése nem akadályozhatja az árvíz levonulását.*

A tevékenység a nagyvízi mederkezelési tervvel összhangban végezhető.

A Tervezett létesítménnyel érintett Duna-szakaszra vonatkozóan jelenleg még nincs rendelettel kihirdetett nagyvízi mederkezelési terv, ezért a nagyvízi meder, a parti sáv, a vízjárta és a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról, valamint a folyók esetében a nagyvízi mederkezelési terv készítésének rendjére és tartalmára vonatkozó szabályokról szóló 83/2014. (III. 14.) Korm. rendeletben foglaltakat kell alkalmazni a beruházás tervezése során."

3.12. A **Dunaszentgyörgyi Közös Önkormányzati Hivatal Jegyzője** a *158-8/2015.* iktatószámú szakhatósági állásfoglalásában a helyi természet- és környezetvédelmi szakkérdések vonatkozásában a szakhatósági hozzájárulását feltétel nélkül megadta.

3.13. A **Géderlaki Közös Önkormányzati Hivatal Jegyzője** a *622-1/2015.* iktatószámú végzésében a helyi természet- és környezetvédelmi szakkérdések vonatkozásában a szakhatósági eljárását megszüntette.

3.14. A **Fajszi Közös Önkormányzati Hivatal Jegyzője** az 510-2/2015. iktatószámú végzésében a helyi természet- és környezetvédelmi szakkérdések vonatkozásában a szakhatósági eljárását megszüntette.

3.15. A **Paks Város Címzetes Főjegyzője** a *I.1669-7/2015.* iktatószámú szakhatósági állásfoglalásában a helyi természet- és környezetvédelmi szakkérdések vonatkozásában a szakhatósági hozzájárulását kikötés nélkül megadta.

III.

Egyéb rendelkezések

1. **A környezetvédelmi engedély blokkonként jelen engedély jogerőre emelkedésétől kezdődően az adott blokk üzemeltetésére kiadott engedély jogerőre emelkedésétől számított 60 évig hatályos.**

2. **Értesítési (bejelentési) kötelezettségek**

   2.1. A Környezethasználó köteles a Kormányhivatalnak – az engedély módosításának kérelmezésével – 15 napon belül bejelenteni:
   - az engedélyben alapul vett körülmények jelentős megváltozását, illetve tervezett jelentős megváltoztatását, továbbá a tulajdonosváltozást,
   - a cég adataiban bekövetkezett változásokat,
   - az engedélyben alapul vett körülmények nem jelentős megváltozását, illetve tervezett nem jelentős megváltoztatását.

   2.2. A tevékenység, illetve az ahhoz szükséges építési előkészítési munkák megkezdését a munkák megkezdésétől számított 15 napon belül be kell jelenteni a Kormányhivatalnak.

3. **A Kormányhivatal a környezetvédelmi engedélyt visszavonja**, ha a határozat jogerőre emelkedésétől számított 5 éven belül a tevékenységet, illetve az ahhoz szükséges építési előkészítési munkákat nem kezdték meg, illetőleg ha a jogosult nyilatkozik arról, hogy a környezetvédelmi engedéllyel nem kíván élni, továbbá akkor is, ha az engedélyezéskor fennálló feltételek lényegesen megváltoztak.

4. **A környezetvédelmi engedély nem mentesít** a más jogszabályokban előírt hatósági engedélyek megszerzésének kötelezettsége alól.

5. **Mivel az új atomerőművi blokkok létesítése Paks Város Helyi Építési Szabályzata és Szabályozási Tervében foglaltakkal nincs összhangban, a blokkok létesítési engedélyének kiadásáig az ellentmondást meg kell szüntetni.**

A határozat ellen – annak kézbesítéstől számított – **15 napon belül** az Országos Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főfelügyelőséghez (1016 Budapest, Mészáros u. 58/a.; a továbbiakban: OKTF) – mint II. fokú hatósághoz – címzett, de Kormányhivatalnál előterjesztett **két példányos fellebbezéssel lehet élni**.

A szakhatóságok állásfoglalásai, illetve végzései ellen önálló jogorvoslatnak nincs helye, azok a jelen határozat elleni jogorvoslat keretében támadhatók meg.

A fellebbezési eljárás igazgatási szolgáltatási díja a hatósági eljárás díjának **50%-a**, azaz **1.500.000,- Ft**, ***természetes személyek, illetve civil szervezetek esetében*** a hatósági eljárás díjának **1%-a**, azaz **30.000,- Ft** amelyet a Magyar Államkincstárnál vezetett **Baranya Megyei Kormányhivatal 10024003-00335649-00000000** számú előirányzat-felhasználási számlára kell – a közlemény rovatban ügyiratszámra utalással – átutalni, és az átutalási megbízást (annak hiteles másolatát) a Kormányhivatal részére meg kell küldeni.
A Kormányhivatal a befizetési igazolást a **kornyezetvedelem@baranya.gov.hu** e-mail címen elektronikus úton is fogadja.

INDOKOLÁS

1. Előzmények:

A Pakson működő, az MVM PA Zrt. üzemeltetésében lévő négy atomerőművi blokkot 2032-2037 közötti időszakban tervezik leállítani, ezért Magyarország kereskedelmi célú villamos energia-termelés meglévő kapacitásainak fenntartása érdekében a Környezethasználó az engedély I/3. pontjában meghatározott 2 új atomerőművi blokk megvalósítását tervezi.

A Paksi Atomerőmű területén tervezett új atomerőművi blokkok létesítése a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kr.) *1. számú melléklete 31. pontja [„Atomerőmű, atomreaktor, valamint atomerőmű, atomreaktor üzemidejének hosszabbítása, továbbá atomerőmű, atomreaktor felhagyása, azaz a nukleáris üzemanyag és létesítmény egyéb radioaktív anyaggal szennyezett alkotórészeinek végleges eltávolítása"]* alapján a jogszabály erejénél fogva környezeti hatásvizsgálati eljárás köteles tevékenység, azaz környezetvédelmi engedély birtokában kezdhető meg, illetve folytatható.

A tárgyban a Dél-Dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség (a továbbiakban: Kormányhivatal jogelődje) a Környezethasználó 2012. november 10. napján előterjesztett kérelmére a Kr. 5/A § (1) bekezdése szerint előzetes konzultációt folytatott le. Lezárásaként kiadta a 8588-32/2012. iktatószámú, 2012. december 21. napján kelt véleményt, amelyben a Kr. 6. számú melléklet figyelembevételével a környezetvédelmi engedély iránti kérelem mellékleteként benyújtandó környezeti hatástanulmány tartalmi követelményeiről adott véleményt.

A Környezethasználó – figyelemmel a Kr. 5/B. § (8) bekezdésére – 2014. december 19. napján nyújtotta be az új atomerőművi blokkok létesítése tárgyában a környezetvédelmi engedély megszerzésére irányuló kérelmet a Kormányhivatal jogelődjéhez. Kérelméhez csatolta a meghatalmazása alapján a Tanulmánykészítő által készített Hatástanulmányt, továbbá az „Új atomerőművi blokkok létesítése a paksi telephelyen, Környezeti hatástanulmány Közérthető összefoglaló" (a továbbiakban: Közérthető Összefoglaló) és az „Új atomerőművi blokkok létesítése a paksi telephelyen, Környezeti hatástanulmány Nemzetközi fejezet" (a továbbiakban: Nemzetközi Fejezet) című dokumentációkat 3 nyomtatott példányban és 2 példányban elektronikus adathordozón.

Az új atomerőművi blokkok létesítésével összefüggésben tervezett 2 db 400 kV-os blokkvezeték és a 2 db, az új blokkok tartalék villamos energia ellátását biztosító 132 kV-os távvezeték a Kr. 3. számú melléklet 76. pontja [*„villamos légvezeték, (amennyiben nem tartozik az 1. számú mellékletbe) légvezetéknél 20 kV-tól]* alapján előzetes vizsgálat kötelesek. E légvezetékek környezeti hatásait a Környezethasználó kérelmére – figyelemmel a Kr. 1. § (5) és 10. § (6a) bekezdésére – a Kormányhivatal a tárgyi környezeti hatásvizsgálati eljárás keretében vizsgálta.

A Tanulmánykészítő a Hatástanulmányt készítő szakértők – a jogszabály tartalmi követelményeinek megfelelő részszakterületek szerinti – szakértői jogosultságát igazolta.

A Környezethasználó – az eljárás megindulásakor hatályos – a környezetvédelmi, természetvédelmi, valamint a vízügyi hatósági eljárások igazgatási szolgáltatási díjairól szóló 33/2005. (XII. 27.) KvVM rendelet (a továbbiakban: Díjrendelet) 1. számú mellékletének II. fejezete 8.2. pontja szerinti 3.000.000 forint igazgatási szolgáltatási díjat a kérelem benyújtásával egyidejűleg befizette.

A Kormányhivatal jogelődje a kérelemben foglaltakat áttanulmányozta és megállapította, hogy az hiányos, ezért a 755-19/2014. iktatószámú végzésében elsősorban a hatásterület megállapíthatósága érdekében hiánypótlásra hívta fel a Környezethasználót a végzésben részletezettek szerint, aki a hiánypótlási felhívásban foglaltakat 2015. január 12. napján teljesítette.

A Kormányhivatal jogelődje 2015. január 21. napján a Kr. 8. § (2) bekezdése alapján a tárgyi ügyben benyújtott kérelmet, a Hatástanulmányt és annak kiegészítését megküldte a tevékenység telepítési helye szerinti település (*Paks*) jegyzőjének, hogy az érintettek számára biztosítsa helyben az iratokba való betekintés lehetőségét. Az eljárás megindulásáról szóló közleményét ugyancsak megküldte Paks város, továbbá a hatásterülettel érintett települések (*Dunaszentbenedek, Uszód, Foktő, Gerjen*) jegyzőinek közhírré tétel érdekében. A jegyzők a Kr. szabályainak megfelelően a közhírré tételi kötelezettségüknek eleget tettek és erről a Kormányhivatal jogelődjét tájékoztatták.

Az eljárás megindulásáról szóló közleményt, amely tartalmazta a hiánypótlásban foglaltakat is, a Kormányhivatal jogelődje a Kr. 8. § (1) bekezdése alapján a *www.ddkvf.hu* elnevezésű weboldalon és a Pécs, Papnövelde utca 13-15. szám alatti hivatalos helyiségében levő hirdetőtábláján 2015. január 23. napján közzétette.

A Kormányhivatal jogelődje 558-16/2015. iktatószámon, 2015. január 26. napján hiánypótlási felhívást adott ki a dokumentáció Nemzetközi Fejezetének és a Közérthető Összefoglalónak az eljárás során közreműködését kérő hatásviselő felek nyelvén, vagy angol nyelven elkészített fordításának

benyújtására. A hiánypótlási felhívásnak a Környezethasználó 2015. február 27. napján tett eleget a vonatkozó dokumentációk angol és német nyelvű fordításainak a benyújtásával.

A Kormányhivatal jogelődje, mivel észlelte, hogy az eljárás megindulásáról szóló közlemény nem tartalmazta az engedélyezési dokumentáció elérhetőségét, kiegészítette azt. A közlemény kiegészítést a *www.ddkvf.hu* elnevezésű weboldalon és a hivatali hirdetőtábláján 2015. március 4. napján közzétette, továbbá az eljárásban közreműködő jegyzők részére közhírré tétel érdekében megküldte. A jegyzők a Kr. szabályainak megfelelően a közhírré tételi kötelezettségüknek eleget tettek és erről a Kormányhivatal jogelődjét tájékoztatták.

Az eljárás során hatályba lépett a fővárosi és megyei kormányhivatalokról, valamint a járási (fővárosi kerületi) hivatalokról szóló 66/2015. (III. 30.) Korm. rendelet, melynek 29. § (1) bekezdése alapján 2015. március 31-ével a Kormányhivatal jogelődje beolvadással megszűnt, jogutódja a Kormányhivatal. A jogutódlásra tekintettel az eljárás 2015. április 1-jével a Kormányhivatal előtt folytatódott.

A Kormányhivatal ezt követően döntött arról, hogy 2015. május 7. napján Pakson, a Gagarin utca 2. szám alatti Csengey Dénes Kulturális Központ Színháztermében 17 órai kezdettel közmeghallgatást tart, amelyről a Kr. 9. § (6) bekezdése alapján 2015. április 2. napján közleményt tett közzé a hirdetőtábláján és a *www.ddkvf.hu* honlapján. A kormányhivatali integrációt követően 2015. április 8. és 2015. április 24. napján a közmeghallgatással kapcsolatos információkat a *www.kormanyhivatal.hu/hu/baranya* honlapon is közzétette. Továbbá közhírré tétel érdekében megküldte az eljárásban közreműködő jegyzők részére. A jegyzők a Kr. szabályainak megfelelően a közhírré tételi kötelezettségüknek eleget tettek és erről a Kormányhivatalt tájékoztatták.

A Kormányhivatal továbbá a közmeghallgatásról 2015. április 2. napján tájékoztatta az eljárásban közreműködő szakhatóságokat, a Környezethasználót és a Tanulmánykészítőt, az Alapvető Jogok Biztosának Hivatalát, az eljárásba ezen időpontig bejelentkezett, ügyféli jogosultsággal rendelkező környezetvédelmi szervezeteket, a nemzetközi környezeti hatásvizsgálati eljárást lebonyolító, a környezetvédelemért felelős miniszter által vezetett minisztériumot és a jogsegély keretében bevont szervezeteket.

A Kr-ben előírtakon túl a Kormányhivatal két helyi napilapban is meghirdette a közmeghallgatást. Erre a helyben élők még nyomatékosabb tájékoztatása érdekében a közmeghallgatás időpontjához közeli időpontban, a Petőfi Népe és a Tolnai Népújság 2015. május 5. napi lapszámában került sor.

A Kormányhivatal jogelődje a dokumentációt átvizsgálva levegővédelmi, hulladékgazdálkodási, környezeti radiológiai, környezeti zaj- és rezgésvédelmi, valamint táj- és természetvédelmi szempontból 2015. március 9. napján, az 558-37/2015. iktatószámú végzésében hiánypótlást kért. A Környezethasználó a végzésben foglaltaknak 2015. március 26., illetve 2015. április 13. napján részben tett eleget, továbbá az idegen nyelvű fordítás elkészítésére további határidő módosítást kért. A Kormányhivatal által 2015. április 20. napján kiadott 558-89/2015. iktatószámú végzésre a Környezethasználó végül 2015. április 24. napján teljesítette teljes körűen a hiánypótlást.

A dokumentáció kiegészítéséről a Kormányhivatal 2015. április 24. napján a hivatali hirdetőtábláján és a *www.kormanyhivatal.hu/hu/baranya* weboldalon közleményt tett közzé, továbbá közhírré tétel érdekében megküldte az eljárásban közreműködő jegyzők részére. A jegyzők a Kr. szabályainak megfelelően a közhírré tételi kötelezettségüknek eleget tettek és erről a Kormányhivatalt tájékoztatták.

A Kormányhivatal a Kr. 9. § (1) bekezdése értelmében 2015. május 7. napján Pakson, a Gagarin utca 2. szám alatti Csengey Dénes Kulturális Központ Színháztermében 17 órai kezdettel közmeghallgatást tartott. A közmeghallgatásról készült írásos jegyzőkönyvet és az erről szóló közleményét a hivatali hirdetőtábláján és a *www.kormanyhivatal.hu/hu/baranya* honlapján – figyelemmel a Kr. 9. § (9) bekezdésére – 2015. június 22. napján közzétette. Közhírré tétel érdekében megküldte továbbá az eljárásban közreműködő jegyzők részére, akik a Kr. szabályainak megfelelően a közhírré tételi kötelezettségüknek eleget tettek és erről a Kormányhivatalt tájékoztatták.

A Kormányhivatal a dokumentáció további vizsgálata során megállapította, hogy az a Duna höterhelésével összefüggő szakkérdésben hiányos, ezért 2015. május 18. napján, az 558-156/2015. iktatószámon hiánypótlási felhívást adott ki. A Környezethasználó a hiánypótlási határidő kérelmére történő meghosszabbítását követően 2015. július 15. napján teljesítette a felhívásban foglaltakat.

A dokumentáció ismételt kiegészítéséről a Kormányhivatal 2015. június 23. napján a hivatali hirdetőtábláján és a *www.kormanyhivatal.hu/hu/baranya* weboldalon közleményt tett közzé, továbbá közhírré tétel érdekében megküldte az eljárásban közreműködő jegyzők részére. A jegyzők a Kr. szabályainak megfelelően a közhírré tételi kötelezettségüknek eleget tettek és erről a Kormányhivatalt tájékoztatták.

A Kormányhivatal a Kr. 8. § (5) és (6) bekezdése értelmében az eljárás során a szakhatósági állásfoglalásokba és az általa kért szakértői véleményekbe, továbbá a hiánypótlásul készült dokumentációba való betekintést lehetővé tette az érintett nyilvánosság számára. Az ügyben keletkezett és a döntéshozatal szempontjából lényeges környezeti információkat a Kormányhivatal az érintett nyilvánosság számára hozzáférhetővé tette.

2. <u>Szakhatósági állásfoglalások indokolása:</u>

A Kormányhivatal jogelődje 558-35/2015. iktatószámú végzésében, 2015. március 4. napján – az eljárás megindulásakor hatályos – a környezetvédelmi, természetvédelmi, vízvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 481/2013. (XII. 17.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) 33. § (1) bekezdése és 5. számú melléklete értelmében – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 44. § (1) bekezdésére – megkereste az ügyben érdekelt szakhatóságokat állásfoglalásuk megadása érdekében.

A Környezethasználó a közegészségügyi hatóságok szakhatóság közreműködésért az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat egyes közigazgatási eljárásaiért és igazgatási jellegű szolgáltatásaiért fizetendő díjakról szóló 1/2009. (I. 30.) EüM rendelet 2. § (1) bekezdés, valamint az 1. számú melléklet XI. fejezet 16. pontja alapján 2 x 29.700 forint, a talajvédelmi hatóság szakhatósági közreműködése miatt a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal, valamint a megyei kormányhivatalok mezőgazdasági szakigazgatási szervei előtt kezdeményezett eljárásokban fizetendő igazgatási szolgáltatási díjak mértékéről, valamint az igazgatási szolgáltatási díj fizetésének szabályairól szóló 63/2012. (VII. 2.) VM rendelet (a továbbiakban: VMr.) 1. számú melléklete 12.9.5. pontja alapján 50.000 forint, az erdészeti hatóságok szakhatósági közreműködése miatt a VMr. rendelet 1. számú melléklete 15.7. pontja alapján 2 x 7.500 forint, a földhivatal szakhatósági közreműködése érdekében a termőföld

védelméről szóló 2007. évi CXXIX törvény 18. § (2) bekezdésében foglaltak alapján – tekintettel arra, hogy a beruházással érintett földrészletek darabszáma 83 - 120.000 forint összegű igazgatási szolgáltatási díjat a kérelem benyújtásával egyidejűleg, illetve felhívásra befizette.

A Környezethasználó továbbá a helyi környezet- és természetvédelmi hatóságok és a területileg illetékes vízügyi hatóságok szakhatósági közreműködéséért az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (továbbiakban: Itv.) mellékletének XIII. fejezete 1. pontja alapján 5.000-5.000 forint, az örökségvédelmi hatóság, a bányahatóság, a területrendezési hatóság, valamint a nukleáris biztonsági hatóság szakhatósági közreműködéséért az Itv. 29. § (1) bekezdése alapján 3.000-3.000 forint (összesen. 42.000 forint) összegű eljárási illetéket felhívásra megfizette.

A hatáskörükben eljárt szakhatóságok állásfoglalásaikat a rendelkező részben foglaltak szerint adták meg.

A **Baranya Megyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal Állami Főépítésze** a *BAD/15/73-2/2015.* iktatószámú – 2015. március 16. napján kelt – a területrendezési tervekkel való összhang tekintetében adott szakhatósági állásfoglalását az alábbiak szerint indokolta:
„A Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség 558-35/2015 iktatószámú, 2015. március 6-án beérkezett megkeresése alapján a területrendezési tervekkel való összhang tekintetében az alábbiakat állapítottam meg:
Az állami főépítész szakhatósági jogköre *a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 481/2013. (XII.17.) Korm. rendelet 5. sz. melléklet 12. pontja alapján a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló 218/2009. (X. 6.) Korm. rendeletben (a továbbiakban: Korm. rendelet) meghatározott* ***országos és térségi jelentőségű műszaki infrastruktúra-hálózatokra és egyedi építményekre terjed ki.***
Megállapítottam, hogy a Korm. rendelet 7. melléklete szerint a kérelemben szereplő atomerőmű országos jelentőségű elemnek minősül, melyet az ***Országos Területrendezési Tervben kell szerepeltetni.***
A tényállás tisztázása során megállapítottam, hogy tárgyi új atomerőművi blokkok összhangban vannak az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény 1/8. sz. és 2. sz. mellékletével, azokban szerepelnek.
Fenti megállapításaim alapján a rendelkező részben rögzítettek szerint a környezeti hatásvizsgálati eljárásban közigazgatási szervként adtam észrevételt.
Döntésem

- *az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény,*
- *a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény,*
- *a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló 218/2009. (X.06.) kormányrendelet,*
- *a környezetvédelmi és természetvédelmi és vízügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló a környezetvédelmi, természetvédelmi, vízvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 481/2013. (XII. 17.) Korm. rendelet 33. § (1) bekezdése, illetve ennek alapján a rendelet 5. számú melléklet 12. pontjában megállapított hatásköri és illetékességi szabályokon, valamint*

- *a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (továbbiakban: Ket.) 22. §-a, 33. § (8) bekezdése, 44, 72. §-ai,*

rendelkezésein alapult.

Állásfoglalásom a már hivatkozott jogszabályokon kívül a Ket. 116. § (1) bekezdésében, a fővárosi és megyei kormányhivatalokról szóló 288/2010. (XII. 21.) Korm. rendelet 2. § (1) bekezdés 2. pontjában, 1. § (1) bekezdésben megállapított hatáskőri illetve illetékességi szabályokon, valamint a Ket. 33. § (6) bekezdésében, a Ket. 44-45. §-ában és 109. § (1) bekezdésekben foglaltakon alapult."

A **Pécsi Bányakapitányság** a *PBK/512-2/2015.* iktatószámú – 2015. március 16. napján kelt – a bányahatósági szakhatósági állásfoglalását az alábbiak szerint indokolta:

„A Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség (továbbiakban: Felügyelőség) 558-35/2015. iktatószámú levelében a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL törvény (Ket.) 44. § (1)-(2) bekezdése, valamint a környezetvédelmi, természetvédelmi, vízvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 481/2013. (XII.17.) Korm. rendelet 33. § (1) bekezdése és 5. számú melléklete alapján szakhatósági állásfoglalás kérésével kereste meg a Bányakapitányságot. A Felügyelőség megkeresése hivatali kapun keresztül, 2015. március 4-én érkezett a Bányakapitányságra. A Felügyelőség a Bányakapitányság szakhatósági állásfoglalását az elektronikus úton elérhetővé tett (http://www.ddkvf.hu/doc/paks.zip), MVM ERBE Zrt. (1117 Budapest, Budafoki út 95.) által készített

- *MVM Paks II. Zrt. Új atomerőművi blokkok létesítése a Paksi Telephelyen Környezeti hatástanulmány,*
- *MVM Paks II. Zrt. Új atomerőművi blokkok létesítése a Paksi Telephelyen Környezeti hatástanulmány Közérthető összefoglaló*
- *Új atomerőművi blokkok létesítése a Paksi Telephelyen Környezeti hatástanulmány Nemzetközi fejezet*
- *A Paksi telephelyen létesítendő új blokkok légköri és folyékony kibocsátási határértékeinek megalapozása*
- *Előzetes régészeti dokumentáció*

című dokumentációknak és mellékleteiknek vizsgálata alapján kérte.

A Bányakapitányság megállapította, hogy a rendelkezésére bocsátott „MVM Paks II. Zrt. Új atomerőművi blokkok létesítése a Paksi Telephelyen Környezeti hatástanulmány" című dokumentációban:

- *a korábbi tanulmányok és az újonnan elvégzett vizsgálatok alapján bemutatásra került a terület szeizmicitása, a beruházás területének sekélyföldtani jellemzése;*
- *a környezeti hatástanulmány készítése során végzett vizsgálatok és modellezések segítségével tisztázódott a létesítés és az üzemelő létesítmény hatásterülete;*
- *fúrási magminták vizsgálata alapján kimutatásra került a földtani közeg jelenlegi szennyezettségének mértéke, vízföldtani modellezéssel meghatározásra kerültek a földtani közegbe esetlegesen bejutó szennyezőanyagok terjedési paraméterei;*
- *elemzések készültek a létesítési tevékenység és a létesítmény üzemelési időszakában a földtani környezetet érő hatásokra (munkagödrök kiásása, létesítmény terhelő hatása, turbinaalapok (gépalapok) vibrációs hatásai), és a földtani közegben a hatásokra bekövetkező változásokra;*
- *ismertetésre kerültek az üzemzavarok, haváriák következtében fellépő szennyeződések lokalizálása érdekében tervezett tevékenységek.*

A Bányakapitányság a tervezett tevékenységet a hatáskörébe tartozó kérdésekben megvizsgálva a környezeti hatástanulmány alapján megállapítja, hogy a tervezett létesítés és az üzemeltetés során bekövetkező hatásokat a földtani környezet jelentősebb károsodás nélkül elviseli. A létesítés és a normál

üzemelés során – megfelelő tervezési paraméterek és kivitelezés mellett – a földtani környezetet közvetlenül érintő várható hatások és a helyi építésföldtani sajátosságok ismeretében az ásványi nyersanyagok és a földtani közeg védelme tekintetében nincs kizáró oka a környezetvédelmi engedély kiadásának.

A létesítés és hatásterülete az Állami Ásványi Nyersanyag és Geotermikus Energiavagyon Nyilvántartásban szabad területként nyilvántartott, kitermelhető ásványi nyersanyag előfordulást nem érint, a területen szilárdásvány bányatelek nem található."

„A Pécsi Bányakapitányság szakhatósági állásfoglalását az illetékességét szabályozó 267/2006. (XI. 20.) Korm. rend. 2. § (2) bekezdése értelmében, az ásványi nyersanyagok és a földtani közeg védelmére kiterjedően a 481/2013. (XII.17.) Korm. rendelet 33. § (1) bekezdése és 5. számú melléklete, valamint a 2004. évi CXL. tv. 44. § (1) és (2) bekezdése alapján adta ki."

A **Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága** a *BKG/001/3505-3/2015.* iktatószámú – 2015. március 19. napján kelt – erdővédelmi szakhatósági állásfoglalását az alábbiak szerint indokolta:

„A Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség által megküldött környezeti hatásvizsgálati dokumentációból és igazgatóságunk nyilvántartásából megállapítottam, hogy a tervezett Paksi Atomerőmű bővítés igazgatóságunk illetékességi területén az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott erdőterület igénybevételével nem jár, a 10, illetve a 30 km sugarú hatásterületen lévő erdőterületekre nincs káros hatással, ezért hozzájárulásomat megadtam.

Szakhatósági állásfoglalásomat a fővárosi és megyei kormányhivatalok mezőgazdasági szakigazgatási szerveinek kijelöléséről szóló 328/2010. (XII. 27.) Kormányrendelet 12. § (1) bekezdésében, valamint a 481/2013. (XII. 17.) Korm. rendelet 33. § (1) bekezdése és 5. számú mellékletének 8. pontja alapján megállapított hatáskörben eljárva, a 328/2010. (XII. 27.) Kormányrendelet 2. § (3) bekezdése és 2. melléklete szerinti illetékességi szabályok figyelembevételével, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 44. § (1), (3), (6) és (9) bekezdése figyelembe vételével adtam ki."

A **Tolna Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve** a *TOR/084/00440-2/2015.* iktatószámú – 2015. március 18. napján kelt – közegészségügyi szakhatósági állásfoglalását az alábbiak szerint indokolta:

„Az MVM Paks II. Atomerőmű Fejlesztő Zrt. (7030 Paks, Gagarin utca 1. III. emelet 302/B) által benyújtott kérelem alapján a Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség 2015. március 4-én – az MVM Paks II. Atomerőmű Fejlesztő Zrt. által a paksi Atomerőmű Paks, 8803/15. hrsz.-ú telephelyén tervezett új atomerőművi blokkok környezeti hatásvizsgálati eljárása tárgyában - kereste meg a Tolna Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szervet szakhatósági állásfoglalás kiadása érdekében.

A megkeresés alapja a környezetvédelmi, természetvédelmi, vízügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 481/2013.(XII.17.) Kormányrendelet 33. § (1) bekezdése és 5. sz. melléklete.

Az Interneten rendelkezésre bocsátott környezeti hatásvizsgálati dokumentáció, és hatástanulmány alapján megállapítottam, hogy a szakhatósági hozzájárulás kiadásának közegészségügyi akadálya nincs.

A hatásvizsgálat során teljes körűen figyelembe vették az előzetes konzultációs eljárás keretében 2012. december 10-én megadott, XVII-R-084/01550-2/2012. számú közegészségügyi észrevételeinket. Az észrevételek alapján a környezeti hatásvizsgálat során a szükséges környezet-egészségügyi

munkarészt elkészítették, amely szerint az építési szakaszban, valamint a normál üzemeltetés során jelentős közegészségügyi kockázattal nem kell számolni. A vizsgálati eredmények együttes értékelése arra mutatott, hogy az erőmű környékén tapasztalható daganatos megbetegedési kockázatot nem növeli az erőmű jelenléte. A modellezés során kapott lakossági sugárterhelések éves szintje minden esetben nagyságrendekkel a dóziskorlátozási (1 mSv), illetve a dózismegszorítási szint (100 μSv a Paksi Atomerőmű + KKÁT létesítményekre) alatt voltak olyan konzervatív feltételezések mellett is, amelyek a valóságban nagyon kis valószínűséggel fordulhatnak elő. A tervezett monitoring lehetővé teszi a hatásterületen a folyamatos ellenőrzést, és alapfeltételét adja a szükséges megelőző, egészségvédelmi intézkedések végrehajtásának.

Döntésemet a környezetvédelmi, természetvédelmi, vízügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 481/2013. (XII. 17.) Kormányrendelet 33. § (1) bekezdése és 5. sz. mellékletében foglaltak alapján hoztam meg."

„Hatóságom hatáskörét a 323/2010. (XII.27.) Korm. rendelet 10. § (1) bekezdés b) pontja, illetékességét a fővárosi és megyei kormányhivatalokról szóló 288/2010. (XII. 21.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdése, valamint az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálatról, a népegészségügyi szakigazgatási feladatok ellátásáról, valamint a gyógyszerészeti államigazgatási szerv kijelöléséről szóló 323/2010. (XII. 27.) Korm. rendelet 4. § (2) bekezdése állapította meg."

A **Tolna Megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatósága** a *TOF/53/91-2/2015.* iktatószámú – 2015. március 18. napján kelt – talajvédelmi szakhatósági állásfoglalását az alábbiak szerint indokolta:

„A Felügyelőség, mint első fokon eljáró környezetvédelmi hatóság talajvédelmi szakhatósági állásfoglalás megadása iránti megkereséssel élt hatóságom felé az MVM Paks II. Atomerőmű Fejlesztő Zrt. (7030 Paks, Gagarin u. 1-3. 302/B) kérelmére a Paks 8803/15 hrsz-ú telephelyén tervezett új atomerőművi blokkok környezeti hatásvizsgálati eljárásában.

Megkereséséhez csatolta az alábbi dokumentációt:

- MVM Paks II. Zrt. új atomerőművi blokkok létesítése a paksi telephelyen, Környezeti hatástanulmány, Közérthető összefoglaló, Földtani közeg és felszín alatti víz a telephelyen és közvetlen környezetében (készítette: MVM ERBE Zrt., 1117 Budapest Budafoki út 95., készítés ideje: 2014., száma:-)

Az eljárás dokumentációjáról megállapítottam, hogy az a talajvédelmi szakhatósági eljáráshoz kielégítő tartalommal bír.

A dokumentációt elbíráltam, és az alábbi tényállást állapítottam meg:

- Az új atomerőművi blokkok kivett, üzemi területen valósulnak meg, de mind a létesítés, mind az üzemeltetés közvetlen, illetve közvetett hatással érint mezőgazdasági művelésű földrészleteket, az alábbiak szerint:

1. *Az alapozás helyéről nagy mennyiségű talaj kitermelése történik, melynek egy része a helyszínen visszatöltésre kerül, más részét elszállítják külső helyszínen tereprendezésre, vagy hulladéklerakókba fedőrétegként történő hasznosításra.*

   - *Amennyiben a külső helyen tereprendezésre szánt talajt termőterületen tervezik felhasználni, azt a talajvédelmi terv készítésének részletes szabályairól szóló 90/2008. (VII. 18.) FVM rendelet (továbbiakban: FVM rendelet) 2. melléklet 2.4.2. pontja szerint lehet végezni.*

2. *A kitermelt talajt szelektíven tervezik lebontani, a humuszos talaj elkülönített kezelésével, a felhasználásig a telephelyen kialakított depóniákban tárolva.*

   Mivel az építési területet évekkel ezelőtt már a mai építési szintre feltöltötték, ezért a mélyebb rétegekből eltemetett humuszos réteg kikerülése várható.

- *Célszerű a kikerülő humuszosnak ítélt talajok vizsgálatát az FVM rendelet 2. melléklet 2.4.1. pontja alapján elvégezni, amennyiben azt a későbbiekben termőföldön kívánják felhasználni.*

3.) *Új szállítási útvonal kialakítását tervezik, mely érinthet mezőgazdasági művelésű területeket is.*

- *Talajvédelmi szempontból az a nyomvonal kedvezőbb, amely kevesebb termőföldet, illetve gyengébb minőségű talajokat érint.*

4.) *Az új atomerőművi blokkokhoz kapcsolódóan kiépítendő távvezeték nyomvonala főként mezőgazdasági művelésű területen halad.*

- *A környezeti hatástanulmány tartalmazza a távvezetékek építése során figyelembe veendő talajvédelmi követelmények alkalmazását.*

5.) *A beruházási területen részleges talajcserét terveznek.*
A dokumentáció nem tartalmazza a beszállításra kerülő talaj származási helyét.

- *Amennyiben a talajcseréhez szükséges talaj beszerzési helye termőterületet érint, a tevékenység végzéséhez az illetékes talajvédelmi hatóságot be kell vonni.*

6.) *Az alapozási munkákat a munkagödrök víztelenítésével tudják elvégezni, mely a talaj vízháztartási viszonyait befolyásolja.*

- *A hatástanulmány szerint a 365 napig tartó víztelenítés során kialakuló depressziós görbe kiterjedése maximum 3000 m hatósugarú.*

- *Az építési engedélyezési tervek készítésénél az alábbi szempontok figyelembevételét javasoljuk:*
  - ~ *az új szállítási útvonal kialakítása során a mezőgazdasági táblák megközelítésének hrsz-ú szinten történő vizsgálatát,*
    a táblák természetes lefolyásának átvágásából adódó víz összegyülekezések vizsgálatát, hogy az eddig kedvező vízelvezetési viszonyokkal rendelkező táblákon ne alakulhassanak ki felszíni vízborítások,
    a csapadékvizek elvezetésére a völgyfenéki, illetve a terepen való szétterítés a környező mezőgazdasági területeken az erózió és a belvíz kialakulásának lehetősége miatt talajvédelmi szempontból nem elfogadható,
  - ~ *a felszín alatti vízkivételek során figyelembe kell venni, hogy az öntöző kutakra a vízszint csökkenése milyen hatással van,*
  - ~ *a talajcseréhez szükséges talaj termőterületet érintő beszerzési helyén a bevágás ne indíthasson eróziós veszélyt azzal, hogy egy természetes vízválasztó vonulat megszüntetése következtében szabad utat enged a vizek még nagyobb területről történő összegyülekezésének fokozódó eróziós kártételt okozva.*
- *A humuszos termőréteg mentésére, deponálására, felhasználására vonatkozó humuszgazdálkodási tervrészletet az építési engedélyezési terveknek tartalmaznia kell.*

A termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. tv., továbbiakban: Tftv. 50. § (2) bekezdésének b) pontja alapján talajvédelmi tervet kell készíteni a humuszos termőréteg mentéséhez a termőföldön történő, 400 m^2-t meghaladó területigényű beruházás megvalósítása esetén.

- A hatásvizsgálat tartalmazza a talajvédelmi előírások érvényesítését, a tevékenység termőföldre gyakorolt hatásfolyamatait és hatásterületeit, a termőföldet várhatóan érintő környezeti hatások becslését és értékelését és a szükséges talajvédelmi intézkedéseket, ezért a Paks, új atomerőművi blokkok környezetvédelmi engedélye kiadható.

A szakhatósági állásfoglalásomat a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény, továbbiakban: Ket. 44. § -a, valamint a 71. § (1), 72. § (2) bekezdések alkalmazásával adtam ki, a környezetvédelmi, természetvédelmi, vízvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 481/2013. (XII.17.) Korm. rendelet 33. § (1) bekezdése és 5. sz. melléklete és a Ket. 44. §-ának felhatalmazása alapján, figyelembevéve a Tftv. 43-44. § előírásait.

Illetékességünket a fővárosi és megyei kormányhivatalok mezőgazdasági szakigazgatási szerveinek kijelöléséről szóló 328/2010. (XII. 27.) Korm. rendelet 2. § (1) bekezdése, hatáskörünket ugyanezen jogszabály 17. § (1) bekezdése állapítja meg."

A **Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve** a *BKR/001/00771-2/2015.* iktatószámú – 2015. március 19. napján kelt – közegészségügyi szakhatósági állásfoglalását az alábbiak szerint indokolta:

„A Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség az 558-35/2015. számú megkeresésében szakhatósági állásfoglalásunk megadását kérte.

A dokumentációban foglaltak alapján megállapítottam, hogy az engedély megadása – a szakhatósági állásfoglalásomban megadott feltételek teljesítése esetén – nem okoz, a környezetvédelmi engedély kiadásához való hozzájárulást kizáró környezet- és település- egészségügyi hatásokat.

Az egészségkárosító kockázatok csökkentése érdekében az eljárást lezáró határozat kiadásához való szakhatósági hozzájárulás feltételeként „a kémiai biztonságról" szóló 2000. évi XXV. törvény 20-21.§-ban, »a veszélyes hulladékkal kapcsolatos tevékenységek végzésének feltételeiről« szóló 98/2001. (VI. 15.) Korm. rendelet 5. § (1)-(3) bekezdéseiben megállapított közegészségügyi, környezet-egészségügyi vonatkozású követelmények betartását írtam elő."

„Szakhatósági állásfoglalásomat »a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól« szóló 2004. évi CXL. törvény 44. §-ra figyelemmel, »a környezetvédelmi, természetvédelmi, vízvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről« szóló 481/2013. (XII. 17.) Korm. rendelet 33. §. (1) bekezdésében, és 5. sz. mellékletében meghatározott hatáskörben eljárva, az »Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálatról, a népegészségügyi szakigazgatási feladatok ellátásáról, valamint a gyógyszerészeti államigazgatási szerv kijelöléséről« szóló 323/2010. (XII. 27.) Kormány rendelet 4.§ (2) bekezdésében megállapított illetékességgel adtam ki."

A **Tolna Megyei Kormányhivatal Szekszárdi Járási Hivatal Járási Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatala** a *TO-04D/40/453-2/2015.* iktatószámú – 2015. március 19. napján kelt – örökségvédelmi szakhatósági állásfoglalását az alábbiak szerint indokolta:

„A Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség azzal kereste meg a Tolna Megyei Kormányhivatal Szekszárdi Járási Hivatal Járási Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatalát, hogy az MVM II. Paks Atomerőműfejlesztő Zrt. kérelmére, Paksi Atomerőmű Paks 8803/15. hrsz.-ú telephelyén tervezett új atomerőművi blokkok környezeti hatásvizsgálati eljárásához szükséges szakhatósági állásfoglalását közölje.

A kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény (Kötv.) 3. §-a szerint a kulturális örökség védelme érdekében a köz- és magáncélú fejlesztéseket – így különösen a terület- és településfejlesztés, terület- és településrendezés, környezet-, természet- és tájvédelem és az ezzel kapcsolatos beruházások tervezését – e védelemmel összhangban kell végezni.

A Kötv. 4. § (1) bekezdése értelmében a kulturális örökség a nemzet egészének közös szellemi értékeit hordozza, ezért megóvása mindenkinek kötelessége.

A Kötv. 5. § (1) bekezdése szerint a kulturális örökség védelme közérdek, megvalósítása közreműködési jogosultságot és együttműködési kötelezettséget jelent az állami és önkormányzati szervek, a nemzetiségi szervezetek, az egyházi jogi személyek, a civil és gazdálkodó szervezetek, valamint az állampolgárok számára.

Szakhatósági eljárásom során a régészeti örökség és a műemléki érték védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 39/2015. (III. 11.) Korm. r. (a továbbiakban: Korm. r.) 64. § (1) bekezdésében felsorolt szakkérdéseket vizsgáltam.

A mellékelt kérelem alapján megállapítottam, hogy a beruházással érintett terület nyilvántartott régészeti lelőhelyen (név: Paks 101- Atomerőmű 20/VI. transzformátorház, azonosító: 23261) található.

A 23261 azonosító számon nyilvántartott Paks 101- Atomerőmű 20/VI. transzformátorház nevű lelőhelyen, jellege alapján a dunántúli mészbetétes kultúrához köthető temető nyomai maradtak fenn.

Az iratanyag vizsgálata alapján megállapítottam, hogy a beruházás a Kötv. 7. § 20. a és b pontja alapján, valamint a Paksi Atomerőmű kapacitásának fenntartásával kapcsolatos beruházásról, valamint az ezzel kapcsolatos egyes törvények módosításáról szóló 2015. évi VII. törvény 1. § (2) bekezdése alapján nagyberuházásnak minősül. Nagyberuházás esetén előzetes régészeti dokumentáció (a továbbiakban: ERD) elkészítését írja elő a Kötv. 23/C. § (1) bekezdése.

A tényállás tisztázása során megállapítottam, hogy az MVM Paks II. Zrt. 2013. március 19-én előzetes szakhatósági hozzájárulást kért az új atomerőművi blokk létesítéséhez kapcsolódóan, a Paks 8003 hrsz.-ú területre. Hatóságom az előzetes szakhatósági hozzájárulást TO-04D/40/284-2/2013. számú döntésében megadta, azzal a feltétellel, hogy a beruházó a vonatkozó jogszabályok szerint előzetes régészeti dokumentációt készíttet az érintett területről. A 'Paks Atomerőmű területén új atomerőművi blokkok létesítése' beruházás ERD-jét az MVM Paks II. Zrt. 2014. február 3-án Hatóságomnak megküldte. A régészeti kutatások a jelenlegi 8003/15 hrsz.-ú ingatlan területét is érintették. Az Új atomerőművi blokkok létesítése a paksi telepen környezeti hatástanulmány alapján a tervezett beruházással érintett ingatlant a fenti ERD a régészeti érdekű területek közé sorolja. Az 1953-ban készült légifelvételek elemzése alapján valószínűleg a területen helyezkedett el az egykori Magyari falu. Az ERD keretein belül elkészült feltárási projektterv megállapítja, hogy a tervezett beruházás több azonosított régészeti lelőhelyet is érint, ezek pontos kiterjedését a vizsgálat során nem lehetett megállapítani, ezért az ERD-ben meghatározottak szerint »a földmunkákkal érintett és egyéb feltárási módszerekkel fel nem tárt területeken régészeti megfigyelést kell biztosítani« (24. o.).

Tekintettel arra, hogy a környezetvédelmi engedély földmunkával járó tevékenység végzésére nem jogosít, így a régészeti feladatok meghatározása jelen eljárásban nem szükséges, továbbá a beruházó már korábban gondoskodott a beruházással érintett területen a szükséges és lehetséges előzetes régészeti kutatások elvégzéséről, ezért a rendelkező részben foglaltak szerint döntöttem.

A rendelkezésemre álló adatok alapján megállapítottam, hogy a tervezett beruházás a kulturális örökség védelme jogszabályban meghatározott követelményeinek a kérelemben foglaltak szerint - a rendelkező részben előírt feltételek mellett - megfelel.

Szakhatósági állásfoglalásom a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 44.§ -45/A.§-ain, a Kötv. 7.§ - 11.§ -ain és 62. § -68. § -ain, és a Korm. r. 63.§ -64.§ -án alapul.

Hatóságom hatáskörét a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 481/2013. (XII.17.) kormányrendelet 33. § (1) bekezdése, valamint 5. sz. melléklete, a Korm. r. 3. § a) pontja, illetékességét a Korm. r. 3. § a) pontja és 1. melléklete állapítja meg."

A **Tolna Megyei Kormányhivatal Paksi Járási Hivatal Járási Földhivatala** a *10.129/2015.* iktatószámú – 2015. március 23. napján kelt – földhivatali szakhatósági eljárását megszüntető végzését az alábbiak szerint indokolta:

„A Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség (Pécs, Papnövelde u. 13-15.) az MVM Paks II. Zrt. kérelmére a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati

engedélyezési eljárásról szóló 314/2015 (XII. 25.) Korm. rendelet alapján megkereste a Paksi Járási Földhivatalt szakhatósági állásfoglalás kérése céljából.
A szakhatósági megkeresés jogszabályi alapjául a Felügyelőség a 481/2013. (XII. 17.) Korm. rendelet 5. számú mellékletét jelölte meg. Ezen rendelet alapján a Földhivatal a termőföld mennyiségi védelme követelményei érvényre juttatása céljából szakhatósági jogkörben jár el.
A kérelem vizsgálata során megállapítottam, hogy az új atomerőművi blokkok építése termőföld területeket nem érint, ezért az nem tartozik a 2007. évi CXXIX. törvény (Tfvt.) hatálya alá.
A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. tv. (Ket.) 45/A.§. (3) bek. alapján: »ha a szakhatóság megállapítja hatásköre hiányát, erről a megkeresés megérkezésétől számított öt munkanapon belül tájékoztatja a hatóságot, és megszünteti a szakhatósági eljárást.«"
„Hatáskörömet és illetékességemet a Földmérési és Távérzékelési Intézet feladatairól, illetékességi területéről, továbbá egyes földhivatali eljárások részletes szabályairól 373/2014 Korm. rendelet 4. § (1) bekezdése, valamint a 1.sz. mellékletének 17.3 pontja állapítja meg.
A végzés a Ket 45/A §-án, valamint a Tfvt. rendelkezésein alapul."

A **Dunaszentgyörgyi Közös Önkormányzati Hivatal Jegyzője** az egyeztetést követően, a helyi természet- és környezetvédelmi szakkérdésben, megadott *158-8/2015.* iktatószámú – 2015. március 31. napján kelt – szakhatósági állásfoglalását az alábbiak szerint indokolta:
„Az MVM Paks II. Atomerőmű Fejlesztő Zrt. 2014. december 19. napján – a Paksi Atomerőmű területén új atomerőművi blokkok létesítése tárgyában – környezetvédelmi engedély megszerzésére irányuló kérelmet nyújtott be a Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőségre.
A Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség a környezetvédelmi, természetvédelmi, vízvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 481/2013. (XII.17.) Kormányrendelet 33. § (1) bekezdése és 5. számú melléklete alapján megállapította, hogy a tárgyi ügyben Dunaszentgyörgyi Közös Önkormányzati Hivatal Jegyzője, mint helyi környezet- és természetvédelmi hatóság bevonása szükséges.
A felügyelőség 2015. március 04. napján szakhatósági megkeresést küldött a Dunaszentgyörgyi Közös Önkormányzati Hivatal Jegyzőjének.
A szakhatósági állásfoglalás kiadását a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. Törvény 44. § (1) bekezdése, valamint a környezetvédelmi, természetvédelmi, vízvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 481/2013. (XII.17.) Kormányrendelet alapján eljárva hoztam."

A **Géderlaki Közös Önkormányzati Hivatal Jegyzője** a *622-1/2015.* iktatószámú – 2015. április 23. napján kelt – végzését, melyben a helyi természet- és környezetvédelmi szakkérdésekben folytatott szakhatósági eljárását megszüntette, az alábbiak szerint indokolta:
„A környezetvédelmi hatáskörben eljáró Baranya Megyei Kormányhivatal az MVM Paks II. Atomerőmű Fejlesztő Zrt. által a paksi Atomerőmű Paks, 8803/15 hrsz.-ú telephelyén tervezett új atomerőmű blokkok környezeti hatásvizsgálati eljárása tárgyi ügyben 558-35/2015. és 558-81/2015. iktatószámon megkereste a Géderlaki Közös Önkormányzati Hivatal jegyzőjét, Uszód és Dunaszentbenedek, mint hatásterülettel érintett, települések vonatkozásában a környezetvédelmi, természetvédelmi, vízvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 481/2013. (XII. 17.) Korm. rendelet 33. § (1) bekezdése és 5. számú melléklete alapján szakhatósági állásfoglalás megadása végett.
Megállapítottam, hogy Dunaszentbenedek Község Önkormányzat Képviselő-testülete és Uszód Község Önkormányzat Képviselő-testülete helyi környezetvédelmi és természetvédelmi önkormányzati

rendeletet nem alkotott, így a tárgyi üggyel kapcsolatban a Géderlaki Közös Önkormányzati Hivatal jegyzőjének hatásköre nincs, a hatáskör hiánya miatt az eljárás megszüntetésre került.
A Végzés a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 45/A. § (3) bekezdésén alapul."

A **Fajszi Közös Önkormányzati Hivatal Jegyzője** az *510-2/2015.* iktatószámú – 2015. május 5.. napján kelt – végzését, melyben a helyi természet- és környezetvédelmi szakkérdésekben folytatott szakhatósági eljárását megszüntette, az alábbiak szerint indokolta:
„A környezetvédelmi hatáskörében eljáró Baranya Megyei Kormányhivatal az MVM Paks II. Atomerőmű Fejlesztő Zrt. által a Paksi Atomerőmű Paks, 8803/15. hrsz.-ú telephelyén tervezett új atomerőmű blokkok környezeti hatásvizsgálati eljárása tárgyi ügyben 558-35/2015. iktatószámon megkereste a Kalocsai Közös Önkormányzati Hivatal jegyzőjét, Foktő, mint hatásterülettel érintett, település vonatkozásában a környezetvédelmi, természetvédelmi, vízvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 481/2013. (XII.17.) Korm. rendelet 33. § (1) bekezdése és 5. számú melléklete alapján szakhatósági állásfoglalás megadása végett.
Megállapítottam, hogy Foktő Község Önkormányzat Képviselő-testülete helyi környezetvédelmi és természetvédelmi önkormányzati rendeletet nem alkotott, így a tárgyi üggyel kapcsolatban a Fajszi Közös Önkormányzati Hivatal jegyzőjének hatásköre nincs, a hatáskör hiánya miatt az eljárás megszüntetésre került.
A végzés a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 45/A. § (3) bekezdésén alapul."

A **Paks Város Címzetes Főjegyzője** a *I.1669-7/2015.* iktatószámú – 2015. április 14. napján kelt – a helyi természet- és környezetvédelmi szakkérdésben adott szakhatósági állásfoglalásában – a rendelkező részben foglaltakon túl – rögzítette: *„Állásfoglalásom nem mentesít az esetleg szükséges más hatósági engedélyek beszerzésének kötelezettsége alól."*
Állásfoglalását az alábbiak szerint indokolta:
„A Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség (7602 Pécs, Papnövelde u. 13-15.) szakhatósági állásfoglalást kért az MVM Paks II. Atomerőmű Fejlesztő Zrt. által a Paksi Atomerőmű Paks, 8803/15. hrsz.-ú telephelyén tervezett új atomerőművi blokkok környezeti hatásvizsgálati eljárásához.
Az MVM ERBE Zrt. (1117 Budapest, Budafoki út 95.) által készített „MVM Paks II. Zrt. Új atomerőművi blokkok létesítése a Paksi Telephelyen Környezeti hatástanulmány", az „Új atomerőművi blokkok létesítése a paksi telephelyen, Környezeti hatástanulmány Közérthető összefoglaló" című dokumentációk teljes anyagát áttanulmányozva megállapítottam, hogy a hatáskörömbe utalt helyi környezet- és természetvédelemre utaló veszélyeztetésre vonatkozó megállapításokat és a megfogalmazott intézkedéseket megfelelőnek ítélem, ezért szakhatósági hozzájárulásomat feltétel nélkül megadtam.
Állásfoglalásomat a környezetvédelmi, természetvédelmi, vízvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 481/2013. (XII.17.) Korm. rendelet 33. § (1) bekezdés alapján, az 5. sz. melléklet 7. pontjában biztosított jogkörömben a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 44-45. §-ai figyelembevételével hoztam."

A tárgyi eljárás során 2015. április 1-jét megelőzően olyan szakhatóságok adtak ki szakhatósági állásfoglalásokat, amelyek a megyei (fővárosi) kormányhivatalokba való integrálódásuk miatt 2015. április 1-jét követően már nem járhatnak el szakhatóságként. A Kormányhivatal ugyanakkor a területi államigazgatási szervezetrendszer átalakításával összefüggő egyes törvények módosításáról szóló

2015. évi VIII. törvény 24. § (4) bekezdése értelmében a szakhatósági állásfoglalásokban meghatározott szakkérdések tekintetében jelen döntését a 2015. április 1-jét megelőzően már kiadott szakhatósági állásfoglalásokra alapozta.

Ugyanakkor a **Baranya Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága** a szakhatósági eljárását 2015. április 1-jéig még nem zárta le, az integrációra tekintettel ezért az erdővédelmi hatóságként eljáró Kormányhivatal a környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 71/2015. (III. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 28. § (1) bekezdés, valamint 5. melléklet I. táblázatban foglaltak alapján szakkérdésként vizsgálta az erdőre gyakorolt hatásokat.
A Kormányhivatal erdővédelmi szempontból megállapította:

- Az új erőművi blokkok létesítése és működése az erdők állapotát számottevően nem befolyásolja. Mivel azonban az új atomerőműhöz kapcsolódó létesítmények közül a Paks II. alállomás és az ahhoz csatlakozó blokkvezetékek, valamint a tartalék betápláló vezetékek tervezett területe erdőket érint, a Kormányhivatal az engedély 2. pontjában előírta, hogy a beruházás megkezdését megelőzően szükséges az erdő igénybevételi eljárás lefolytatása.
- A nyomvonal építése során szükséges fakitermelés az Evt. fakitermelésre vonatkozó rendelkezései alapján végezhető.

A fentieken túl a Környezethasználó 2016. június 16. napján jelen környezeti hatásvizsgálati eljárás keretében a Kormányhivatalhoz tájékoztatást tartalmazó dokumentációt és összefoglalót (a továbbiakban: Tájékoztató) nyújtott be.

A Tájékoztatóról a Kormányhivatal 2016. június 17. napján a hivatali hirdetőtábláján és a *www.kormanyhivatal.hu/hu/baranya* honlapon közleményt tett közzé, továbbá közhírré tétel érdekében megküldte az eljárásban közreműködő jegyzők részére. A jegyzők a Kr. szabályainak megfelelően a közhírré tételi kötelezettségüknek eleget tettek és erről a Kormányhivatalt tájékoztatták.

A Kormányhivatal a R. 28. § (3) bekezdése és az 5. számú melléklete II. táblázat alapján a nemzetközi eljárásban résztvevő országok és azok nyilvánossága, továbbá a hazai nyilvánosság részéről érkezett észrevételek, figyelemmel a Környezethasználó által ezen észrevételekre adott álláspontját tartalmazó dokumentumban (a továbbiakban: Nyilatkozat) foglaltakra is, valamint a Tájékoztató – a Kr. 10. § (1) bekezdése szerinti – értékelésével összefüggésben megkereste az ügyben érdekelt szakhatóságokat. Egyúttal **az eljárásba közreműködő szakhatóságok bevonásával a szakhatóságok részéről felmerülő kérdések tisztázása érdekében 2016. július 4. napján egyeztető megbeszélést tartott.**

A Környezethasználó az egyeztető megbeszélést követően a pontosította a Tájékoztatóban foglaltakat és azt 2016. július 8. napján benyújtotta a Kormányhivatalhoz.
A pontosított Tájékoztatóról a Kormányhivatal 2016. július 11. napján a hivatali hirdetőtábláján és a *www.kormanyhivatal.hu/hu/baranya* honlapon közleményt tett közzé, továbbá közhírré tétel érdekében megküldte az eljárásban közreműködő jegyzők részére. A jegyzők a Kr. szabályainak megfelelően a közhírré tételi kötelezettségüknek eleget tettek és erről a Kormányhivatalt tájékoztatták.

A Kormányhivatal megállapította, hogy a Tájékoztatás pontosításban foglaltak a szakhatóságok hatáskörét nem érintette.

Az egyeztetést és a Tájékoztatóban foglaltak, valamint az eljárás során érkezett további észrevételek megismerését követően a szakhatóságok az alábbiakat állapították meg:

A **Fejér Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság** a *35700/4299-30/2015.ált.* iktatószámú – 2015. július 29. napján kelt – vízügyi és vízvédelmi szakkérdésben megadta szakhatósági állásfoglalását.
A Fejér Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság a Tájékoztatóban foglaltak és az eljárás során érkezett észrevételek értékelése alapján a *35700/9422-1/2016. ált.* iktatószámú – 2016. július 7. napján kelt – szakhatósági állásfoglalásában fenntartotta a 35700/4299-30/2015.ált. szám alatt kiadott hozzájáruló szakhatósági állásfoglalását.
Ezt követően a *35700/9422-5/2016. ált.* iktatószámú – 2016. szeptember 1. napján kelt – iratában a korábban 35700/4299-30/2015.ált. számon megadott és *35700/9422-1/2016. ált.* iktatószámon fenntartott szakhatósági hozzájárulását visszavonta. Egyidejűleg a rendelkező rész szerint adta meg szakhatósági állásfoglalását a vízügyi és vízvédelmi szakkérdésekben.
Állásfoglalását az alábbiakkal indokolta:
„A Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség (a továbbiakban: Felügyelőség) hivatkozott számú végzésében a Fejér Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság szakhatósági állásfoglalását kérte az MVM Paks II. Atomerőmű Fejlesztő Zrt. által a Paksi Atomerőmű területén létesítendő új atomerőművi blokkok környezeti hatásvizsgálati eljárásában. Hatóságom 35700/4299-30/2015. ált. iktatószámon szakhatósági hozzájárulását előírásokkal megadta.
A Felügyelőség jogutódja, a Baranya Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály hivatkozott számú végzésében ismételten megkereste a Fejér Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóságot szakhatóságként, mivel az MVM Paks II. Atomerőmű Fejlesztő Zrt. 2016. június 16-án a hatásvizsgálati eljárással kapcsolatos tájékoztatást tartalmazó dokumentációt nyújtott be a Baranya Megyei Kormányhivatalhoz, továbbá összeállításra kerültek az eljárás során a hazai és nemzetközi nyilvánosság részéről érkezett észrevételek, valamint az MVM Paks II. Atomerőmű Fejlesztő Zrt. által az észrevételekre adott válaszok.
A Fejér Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság megállapította, hogy a környezeti hatásvizsgálati eljárásban korábban adott 35700/4299-30/2015. ált. iktatószámú hozzájáruló szakhatósági állásfoglalásban szereplő előírások módosítása nem indokolt, ezért szakhatósági állásfoglalását 35700/9422-1/2016. ált. iktatószámon vízgazdálkodási és vízvédelmi szempontból fenntartotta.
A Baranya Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály 2016. augusztus 29-én kelt elektronikus levelében a szakhatósági állásfoglalással kapcsolatban észrevételeket tett. Álláspontja szerint az abban foglaltak pontosítása szükséges.
Tekintettel az eljárás során – a korábbi szakhatósági állásfoglalásom kiadása után a környezetvédelmi hatóság által megküldött dokumentumokból és az engedély kérővel lefolytatott egyeztetéseken – megismert újabb tényekre és adatokra, a korábban kiadott szakhatósági állásfoglalásom felülvizsgálata vált szükségessé. A felülvizsgálat során megállapítottam, hogy mind a rendelkező, mind az indokolási rész tekintetében szükségessé vált a változtatás, ezért a korábban kiadott 35700/4299-30/2015. ált. iktatószámú szakhatósági állásfoglalásomat, valamint az annak fenntartásáról rendelkező 35700/9422-1/2016. ált. iktatószámú állásfoglalásomat visszavontam, és új szakhatósági állásfoglalást adtam ki az eljárás során megismert tényeknek és adatoknak megfelelően.
A rendelkezésre álló adatok alapján a következők állapíthatók meg:
Az MVM Paks II. Atomerőmű Fejlesztő Zrt. 2012. november 10-én előzetes konzultációs kérelmet nyújtott be Dél-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőségre (a továbbiakban: Felügyelőség) az új atomerőművi blokkok tárgyában. Az előzetes konzultáció lezárásaként a Felügyelőség a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati

engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kr.) 5/B. § (3) bekezdés a) pontja alapján kiadta a 8588-32/2012. iktatószámú véleményét, amelyben meghatározta a tárgyi beruházás környezetvédelmi engedélyeztetéséhez benyújtandó környezeti hatástanulmány tartalmi követelményeit.

A Felügyelőség megállapította, hogy az új blokkok létesítése a Kr. 1. számú mellékletének 31. pontja szerint a jogszabály erejénél fogva környezeti hatásvizsgálati eljárás köteles tevékenység, amely környezetvédelmi engedély birtokában kezdhető meg, illetve folytatható.

Az MVM Paks II. Atomerőmű Fejlesztő Zrt. 2014. december 19-én nyújtotta be a környezetvédelmi engedély iránti kérelmet a Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőségre. A környezeti hatástanulmányt az MVM ERBE Energetika Mérnökiroda Zrt. (1117 Budapest, Budafoki út 95.) készítette el.

A Paksi Atomerőmű területén tervezett két új, egyenként 1200 MW teljesítményű blokk hűtővíz ellátását – a meglévő blokkokhoz hasonlóan – a Duna folyamból történő vízkivétellel kívánják biztosítani. A meglévő négy és a két új blokk együttes hűtővíz igénye 232,02 m^3/s, ami a vízkivételi szelvénynél nem éri el a Duna eddig mért legkisebb vízhozamának (664 m^3/s) 50 %-át. A Duna közepes vízhozama az erőmű szelvényében – azaz az 1527 fkm-nél – 2300 m^3/s, az ehhez tartozó közepes vízállás: 88,00 mBf. Üzemszerű Duna-víz használat az első új blokk esetében előreláthatóan 2025-től, a második blokknál 2026-tól történik. Az idő előrehaladtával a meglévő erőművi blokkok sorban leállításra kerülnek, és 2037 után már csak a két új blokk fog üzemelni. Az új blokkok tervezett üzemideje 60 év.

A hűtővíz igény 8760 h/év üzemidővel számolva

- *1 x 1200 MW_e blokkra: 2,08 milliárd m^3/év*
- *2 x 1200 MW_e blokkra: 4,16 milliárd m^3/év*

A két új blokk együttes üzemelése esetén a maximális hűtővíz igény: 132,02 m^3/s.

A megfelelő hűtővíz ellátás érdekében a Paksi Atomerőmű hidegvíz csatornájának partján új vízkivételi mű épül, melynek pontos helye az új blokkok építési területének kijelölésekor kerül meghatározásra.

A kivett Duna-víz a kondenzátor hűtővíz rendszer, a biztonsági hűtővíz rendszer, a nyersvíz rendszer és a technológiai hűtővíz rendszer hűtővízzel történő ellátását szolgálja.

A <u>kondenzátor hűtővíz rendszer</u> célja, hogy a Dunából kivett és mechanikusan tisztított nyersvizet a kondenzátoron keresztül a Dunába visszavezesse, biztosítva ezzel a felületi kondenzátorban a szükséges hő elvonását. A rendszer fő részegységei:

- *meglévő, bővítésre kerülő hidegvíz csatorna;*
- *vízkivételi művek a hidegvíz csatorna öblözetében;*
- *hűtővíz vezetékek (a vízkivételi műtől a turbina kondenzátorokig);*
- *turbina kondenzátorok (a turbina gépházban);*
- *melegvíz zárt csatornák;*
- *hidegvíz csatorna szinteltolásos keresztezése;*
- *szinttartó bukó;*
- *a meglévő melegvíz-csatornával párhuzamos, új trapéz keresztmetszetű, nyílt felszínű melegvíz-csatorna;*
- *elkeveredést javító új energiatörő műtárgy.*

A <u>technológiai hűtővíz rendszer</u> hűtéséhez szükséges hűtővizet a kondenzátor hűtővíz rendszer szállítja el a turbina gépházig, majd onnan leágazással egy megfelelően kialakított nyomásfokozó szivattyú juttatja el a technológiai hűtővíz rendszer fogyasztóihoz.

A technológiai hűtővíz rendszerben felmelegedett hűtővíz a kondenzátor hűtővíz rendszer kondenzátor utáni melegvíz ágába kerül vissza. A technológiai hűtővíz a kondenzátor hűtővízzel együtt jut vissza a Dunába.

A technológiai hűtővíz rendszer hűtőközege Duna-víz, amelyet a kondenzátor hűtővíz rendszerben történő szűrésen kívül további, finomabb mechanikai szűrőkön áramoltatnak keresztül a hőcserélők üzembiztonságának fenntartása érdekében. A technológiai hűtővíz rendszer hőcserélőinek hűtött közeg oldalán, a turbina gépház zárt közbenső hűtővíz rendszerében sótalan vizet keringtetnek.

A technológiai hűtővíz rendszer 2 x 100 %-os kialakítású, a rendszer legfontosabb elemeiből két párhuzamos egység kerül kiépítésre, megfelelő keresztkapcsolatokkal.

A technológiai hűtővíz igény

- *1 x 1200 MW_e blokkra: 81,99 millió m^3/év*
- *2 x 1200 MW_e blokkra: 163,98 millió m^3/év*

Az atomerőmű primerköri segédrendszereinek hűtését a biztonsági hűtővíz rendszer látja el. Ez a rendszer független a szekunderköri kondenzátor hűtővíz és technológiai hűtővíz rendszertől.

Az új atomerőművi blokkok blokkonként külön biztonsági hűtővíz rendszerrel rendelkeznek, melyek köztes hűtőkörük segítségével vonják el a hőt a kapcsolódó technológiáktól. Egy blokkhoz négy, egymástól független, de teljesen azonos funkciót ellátó köztes hűtőkör tartozik.

A biztonsági hűtővíz igény

- *1 x 1200 MW_e blokkra: 59,91 millió m^3/év*
- *2 x 1200 MW_e blokkra: 119,83 millió m^3/év*

Segédrendszerek, segédlétesítmények:

Sótalanvíz:

Az új erőművi blokkokhoz új vízelőkészítő mű is létesül, 3 x 100 % kapacitással. A pótvíz előkészítés főbb részfolyamatai:

- *derítés*
- *multimédiás szűrés*
- *membrános sótalanítás (ultraszűrés, fordított ozmózis elvén működő sótalanítás, elektro-deionizációs sótalanítás)*
- *ioncserés utósótalanítás*

A pótvíz előkészítő éves nyersvíz igénye a két blokkra együttesen várhatóan nem haladja meg a 640 ezer m^3-t.

A sótalanvíz igény

- *1 x 1200 MW_e blokkra: 0,0066 m^3/s*
- *2 x 1200 MW_e blokkra: 0,013 m^3/s*

A pótvíz előkészítés során keletkező hulladékvíz mennyisége a két blokknál összesen max. 220 ezer m^3/év. A hulladékvizeket átmeneti hulladékvíz gyűjtő tartályban tárolják, szükség esetén vegyszeres semlegesítés történik. A hulladékvizek az erőmű technológiai hulladékvíz rendszerébe kerülnek.

Technológiai hulladékvíz:

A technológiai hulladékvíz rendszert az alábbi rendszerek alkotják:

- *primerköri radioaktív hulladékvíz kezelő rendszer*
- *turbina gépház hulladékvíz kezelő rendszer (zárt kondenzátum gyűjtő rendszer, csurgalékvíz gyűjtő rendszer, ipari hulladékvíz rendszer)*

A radioaktív hulladékvíz mennyisége

- *1 x 1200 MW_e blokkra: 44 ezer m^3/év*
- *2 x 1200 MW_e blokkra: 88 ezer m^3/év*

A turbina gépház hulladékvíz mennyisége

- *1 x 1200 MW_e blokkra: 175 ezer m^3/év*
- *2 x 1200 MW_e blokkra: 350 ezer m^3/év*

Ivóvíz, kommunális szennyvíz:

Az új erőmű ivóvíz ellátása a Csámpai vízműről biztosítható. A kommunális szennyvízelvezetés és -tisztítás a Paksi Atomerőmű meglévő rendszeréhez való csatlakozással oldható meg.

Csapadékvíz:

Az új atomerőművi blokkok udvarteréről és a tetőfelületekről lefolyó csapadékvizek, valamint az egyéb területekről összegyűjtött, nem szennyezett felszíni vizek közvetlenül a melegvíz csatornába kerülnek.

A parkolásra szolgáló területekről származó csapadékvizek tisztítására olajfogó berendezések kerülnek telepítésre. A transzformátor alapokat megfelelő esővíz tároló kapacitású aknákkal és olajszivárgás esetére olajfogó rendszerrel építik ki. Az olajtartály környezetéből összegyűjtött csapadékvizet szintén olajfogón keresztül vezetik el. A tisztított csapadékvizek a tiszta csapadékvizekkel együtt kerülnek elvezetésre.

Tűzivíz:

Az új blokkokhoz közös tűzivíz hálózat létesül, amely az új blokkok nyersvíz rendszeréről kapja a vízutánpótlást. A nyersvíz rendszertől csővezetéken jut el a max. 380 m^3/h mennyiségű víz a tűzivíz rendszer medencéihez.

A tűzivíz rendszer alternatív megtáplálása a Paksi Atomerőmű parti szűrésű ipari vízművéből is történhet. A meglévő blokkok leállítását követően a parti szűrésű kúttelep és az új atomerőművi blokkok közvetlen betáplálása szükség esetén megmarad, a csatlakozási pontok a meglévő erőművel azonban megszüntetésre kerülnek.

A tűzivíz hálózatban a megfelelő nyomást a tűzivíz szivattyútelepen elhelyezett szivattyúk biztosítják, amelyek 100 % tartalékkal rendelkeznek.

Megvizsgálták az új atomerőművi blokkok építése kapcsán jelentkező többlet ivóvízigény (720 m^3/d) hatását a felszín alatti vizek áramlására, a Paksi Atomerőmű telephelyétől nyugatra elhelyezkedő mintegy 55 km^2 kiterjedésű területen, ahol a térség vízellátását biztosító csámpai és paksi vízművek rétegvíz kútjai üzemelnek. A számítások szerint az üzemelő csámpai kutak képesek a létesítés során jelentkező megnövekedett vízigény kielégítésére. A keletkező többlet szennyvíz tisztítására a meglévő szennyvíztisztító kapacitása megfelelő.

Az új erőmű létesítése során mélyített munkagödrök víztelenítése során kitermelt talajvizet a hidegvíz csatornába tervezik bevezetni. A kitermelt talajvíz mennyisége 13.000 - 18.000 m^3/nap (max. 0,2 m^3/s) hatással lesz ugyan a térség talajvízszintjére, de a telephely teljes területén található megfigyelő kutakban mért éves vízszintingadozások átlagos értékét (3,12 m) nem fogja meghaladni, tehát számottevő hatás nem várható.

A szennyvízbevezetés (Duna 1526+250 fkm szelvény) alatti Duna-szakaszon üzemelő és távlati ivóvízbázisok 50 éves elérési idejű védőterületeit még szélsőséges kisvízhozam (579 m^3/s) esetén sem veszélyezteti az atomerőművi szennyvíz-, illetve hűtővíz kibocsátás.

Az új erőművi blokkok frissvizes hűtésére és a Dunából történő vízkivételre vonatkozó elvi vízjogi engedélyezési eljárás a Fejér Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóságon 3019/2014/F-VH iktatószámon indult 2014. december 16-án. Az engedélyezési eljárás jelenleg 35700/713/2016. ált. iktatószámon van folyamatban.

A rendelkezésre álló nyilvántartás szerint a tervezési terület üzemelő vagy távlati ivóvízbázis védőterületét nem érinti.

A felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet (a továbbiakban: faviR.) 7. § (4) bekezdésén alapuló 1:100.000-es méretarányú érzékenységi térkép alapján a terület szennyeződés-érzékenységi besorolása a felszín alatti víz állapota szempontjából: érzékeny terület (ezen belül 2.c) besorolású).

Az ügy elbírálásához szükséges volt az Alsó-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság és a Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság – mint a feladatkörükben érintett igazgatási szervek – szakmai állásfoglalása, ezért belföldi jogsegély keretében megkerestem azokat. Tekintettel arra, hogy mindkét igazgatóság álláspontja szerint a hatásvizsgálati dokumentáció kiegészítésre szorult, az ügyfelet a tényállás tisztázására hívtam fel.

Az MVM Paks II. Atomerőmű Fejlesztő Zrt. által benyújtott kiegészítő dokumentációkat mellékelve belföldi jogsegély keretében ismételten megkeresem az igazgatóságokat.

Az Alsó-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság 0415-028/2015. iktatószámú nyilatkozatában a következő észrevételeket és előírásokat tette:

»Ahogy azt korábbi véleményünkben már jeleztük, továbbra is indokoltnak tartjuk, hogy a bevezetés hatásainak ellenőrzése és kezelhetősége érdekében a referencia ponton (pontokon) folyamatosan mérő monitoring rendszer kerüljön kiépítésre. A monitoring rendszer üzemeltetése során nyert és a Duna vízminőségi, ökológiai állapotára gyakorolt hatást bemutató eredményekhez való hozzáférést a Duna folyó vagyonkezelője részére biztosítani kell.

A tényállás tisztázási dokumentáció erre vonatkozó 1. pontja nem tér ki a tervezett monitoring rendszer típusára, vagyis nem nyilatkozik arra vonatkozóan, hogy az folyamatosan mérő lesz-e. Emiatt szükségesnek tartjuk a monitoring általános előírását a kérelmező felé az engedélyezési eljárás során.

Ismételten felhívjuk a figyelmet, hogy az érintett Duna szakasz az Országos Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv (OVGT) állapotértékelése során mérsékelt ökológiai minősítést kapott (hal és makrozoo minősítés miatt). Az OVGT az EU Víz Keretirányelvével összhangban a vizek jó állapotba hozását és megtartását tűzte ki célul, mely célkitűzést jelen eljárás során is kérünk figyelembe venni és betartani. Igazgatóságunk vagyonkezelői jogköréből következően felelősséggel tartozik a vízgyűjtő gazdálkodási terv célkitűzéseinek teljesüléséért. A folyam minősítése alapján annak állapotromlása nem megengedett, cél a Duna jó ökológiai minősítésének elérése.

A KHT nem számol a melegvízcsatorna mérésekkel alátámasztott vízhozam és hőmérséklet adataival a Paks I. és Paks II. melegvizének összekeveredése, majd szétválasztása kapcsán, holott Paks I. esetén nem csak a hajdani tervezési érték, hanem a 2005. óta működő monitoring adatok is rendelkezésre állnak.

Jelezzük, hogy a hatástanulmányban nincs megadva a Paks I. és Paks II. melegvíz bevezetésének, valamint a két referencia szelvénynek a pontos fkm szelvénye, EOV koordinátái, valamint a referencia szelvényen belüli mértékadó függély helye.

Véleményünk szerint továbbra sem tisztázott a dunai hőmérsékleti előírás túllépések várható egybefüggő időtartama és a túllépések közötti várható időtartam. A dokumentációban bemutatott és a számításokhoz felhasznált éves átlagos tartósságot nem tartjuk az üzemelés vagy üzemeltetés szempontjából mértékadónak. Ezzel összefüggésben szükségesnek ítéljük – a tényállás tisztázási dokumentáció 2. pontja szerint kiegészítésként már elkészített – melegvíz csóva 1500 m^3/s vízhozam alatti dunai vízhozamokra alapozott számszerű és grafikus bemutatását is.

Elkészültek az extrém kisvizek és a mértékadó időszak (2030-2032) sebességmező térképei, ugyanakkor nem készültek modellszámítások a hajózásra gyakorolt hatásokról. A bemutatott sebességmező eloszlások alapján a hajózást érintő közvetlen hatások várhatóak. Emiatt a hajózási feltételek részletes vizsgálatát, illetve az azok függvényében tervezett beavatkozások kidolgozását indokoltnak tartjuk a vízjogi létesítési engedélyezés során.«

A Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság Szfvár-0466-26/2015. iktatószámú nyilatkozatában az alábbiakat állapította meg:

»Árvízvédelmi vonatkozásban:

A Duna kisvízszintjének változása, illetve meder mélyülésével kapcsolatban a tényállás tisztázásra készített dokumentáció három ábrát tartalmaz. Az 1-3. ábra A Dunacsúnyi/Bősi duzzasztómű 20000 évente visszatérő kisvízi időszakban történő alternatívákkal jellemzett vízvisszatartásának hatását mutatja be a Paksi Atomerőmű vízkivételének biztonságára (Duna, 1526,5 fkm) címmel, mely nem illik a szövegkörnyezetbe. Az ábra idő tengelyének megválasztása nem szerencsés, mivel nem 1965-ben bekövetkezett eseményt mutatnak be. Az ábra feletti hivatkozás nem megfelelő. Helyesen: A KHT 11.7.1-15 (jelen dokumentáció 1-1. ábra) vagy a 11.7.1-16 ábra (a jelen dokumentáció 1-2. ábra) alapján megállapítható, hogy a 20000 évente visszatérő kisvízszint, a jelenlegi meder esetében kb. 83,80 mBf szinten vonul le. A környezeti hatástanulmányban fellelhető a 11.9.2-5 ábra (a jelen dokumentáció 1-3. ábra) és annak magyarázata.

Vízgazdálkodás vonatkozásában:

A kiegészítő tényállás tisztázás szerint az ipari hulladékvizek anyagárama, még havária estén is jelentős mértékű hígulási folyamaton megy át a melegvíz-csatorna és a Duna vízterében kisvizes időszakban is (a kibocsátás éppen a legintenzívebb, Duna sodorvonali keveredési zónába kerül), ami nem okozhat a Duna jobb parton kialakított, Szekszárd város vízellátását biztosító vízbázis területén mérhető terhelést.

A tényállás tisztázása, az MVM Paks II Zrt. által adott válasz árvízvédelmi és vízgazdálkodási szempontból megfelelő, a környezeti hatásvizsgálat elfogadását javasoljuk.«

A fentiekben leírtak, valamint a környezeti hatásvizsgálati dokumentációban és az azt kiegészítő dokumentumokban foglaltak figyelembevételével a környezetvédelmi engedély kiadása ellen vízgazdálkodási és vízvédelmi szempontból nem emeltem kifogást. Szakhatósági hozzájárulásomat a rendelkező részben rögzített előírásokkal megadtam, tekintettel az alábbiakra:

A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Vgtv.) 28. § (1) bekezdése, valamint a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról szóló 72/1996. (V. 22.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Vhr.) 3. § (1) bekezdése alapján a vízilétesítmény megvalósítása csak jogerős vízjogi létesítési engedély birtokában kezdhető meg. E rendelkezéssel összhangban került megfogalmazásra az 1.1. pontban (engedély II/3.10.1.) *szereplő előírás.*

A Vgtv. 1. számú melléklet 26. pontja értelmében vízilétesítmény: az a mű (víziközmű), műtárgy, berendezés, felszerelés vagy szerkezet, amelynek rendeltetése, hogy a vizek lefolyási, áramlási viszonyait, mennyiségét vagy minőségét, medrének vagy partjának állapotát, a vizek kártételeinek elhárítása, a vizek hasznosítása – ideértve a víziközművekkel végzett közüzemi tevékenységgel nyújtott szolgáltatást –, minőségének és mennyiségének megfigyelése, illetve ásványi és földtani kutatások végzése céljából vagy ásványi nyersanyag kitermelése céljából befolyásolja.

A beruházás elkészülte után vízjogi üzemeltetési engedélyt kell kérni a vízilétesítményekre. A Vhr. 5. § (1) bekezdése szerint a vízjogi üzemeltetési engedélyt annak kell kérnie, aki a vízilétesítmény üzemeltetésével járó – a jogszabályokban és a hatósági előírásokban meghatározott – jogokat és kötelezettségeket közvetlenül gyakorolja, illetve teljesíti. A kérelemhez a vízjogi engedélyezési eljáráshoz szükséges kérelemről és mellékleteiről szóló 18/1996. (VI. 13.) KHVM rendeletben meghatározott mellékleteket kell csatolni.

Az állásfoglalásom 1.2.1. pontban (engedély II/3.10.2.1.) *a kommunális szennyvizek vonatkozásában állapítottam meg kibocsátási határértékeket a vízszennyező anyagok kibocsátásaira vonatkozó határértékekről és alkalmazásuk egyes szabályairól szóló 28/2004. KvVM rendelet (a továbbiakban: KvVM rendelet) 4. számú mellékletében foglaltaknak megfelelően, a kibocsátásra jellemző anyagokra, a felszíni vizek minősége védelmének szabályairól szóló 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet (a továbbiakban: FvR.) 21. és 25. §-a alapján.*

A melegvíz-csatornán keresztül a Dunába vezetett vizek minőségére előírt határértékek az atomerőmű vízilétesítményeire jellemző komponensek figyelembevételével kerültek megállapításra az FvR. 18. § (2) bekezdése és a KvVM rendelet 2. számú melléklete alapján.

A tisztított csapadékvizek, továbbá az építés közben kitermelt és elvezetett talajvíz minőségére vonatkozóan az 1.2.3. (engedély II/3.10.2.3.) *pontban kibocsátási határértékeket állapítottam meg, tekintettel az FvR. 18. és 25. §-ára. A határértékek a KvVM rendelet 2. számú melléklete szerinti 4. általános védettségi kategória befogadóira vonatkozó területi kibocsátási határértékek figyelembevételével kerültek előírásra.*

Az 1.3. pontban (engedély II/3.10.3.) *foglaltakat az FvR. 5. § (1) bekezdése, valamint a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 18. § (5) bekezdése és 21. §-a alapján írtam elő.*

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 6. § (1) bekezdés b) és c) pontjai szerint a környezethasználatot úgy kell megszervezni és végezni, hogy megelőzze a környezetszennyezést és kizárja a környezetkárosítást. A transzformátorok, tárolótartályok stb. kármentő medencéinek kialakításával kapcsolatos előírás e jogszabályi rendelkezésekkel összhangban került megfogalmazásra az 1.4. pontban (engedély II/3.10.4.).

A monitoring (ellenőrzési) rendszer kiépítésére és működtetésére vonatkozó előírás jogalapja az FvR. 27. és 28. §-a, a használt- és szennyvizek kibocsátásának ellenőrzésére vonatkozó részletes szabályokról szóló 27/2005. (XII. 6.) KvVM rendelet 7., 8. és 17. §-a, valamint a faviR. 8. § b) pontja.

Az 1.6. pontban (engedély II/3.10.6.) *foglaltak a nagyvízi meder, a parti sáv, a vízjárta és a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról, hasznosításáról, valamint a folyók esetében a nagyvízi mederkezelési terv készítésének rendjére és tartalmára vonatkozó szabályokról szóló 83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet alapján kerültek előírásra.*

A Duna folyam jelentős része hajózóútnak minősül, ezért különösen fontos, hogy az új atomerőművi blokkok és az azokhoz kapcsolódó létesítmények építése, majd azt követően az üzemeltetés ne okozzon fennakadást a vízi közlekedésben. Az 1.7. pontban (engedély II/3.10.7.) *szereplő előírás emiatt került rögzítésre.*

Az Alsó-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság által tett – hatóságunk illetékességi területét érintő – előírásokat szakhatósági állásfoglalásom 1.8-1.9. pontjaiban (engedély II/3.10.8.-3.10.9.) *szerepeltettem. Felhívom a figyelmet a következőkre:*

- *A faviR. 3. § 8. pontja szerint az elhelyezés: olyan tevékenység, amelynek célja bármilyen anyag lerakása, tárolása a földtani közeg felszínén vagy a közegben, beleértve a műszaki védelemmel történő lerakást, tárolást, szállítást vagy áramoltatást is.*

  A faviR. 10. § (1) bekezdés e) pontja alapján szennyező anyagok felszín alatti vízbe történő bevezetésének megelőzésére vagy korlátozására, a felszín alatti vizek jó minőségi állapotának biztosítása érdekében tevékenység részeként végzett bevezetést, elhelyezést csak engedéllyel lehet folytatni.

  A faviR. 13. § (1) bekezdés a) pontja szerint szennyező anyag elhelyezése engedélyköteles tevékenység.

  A faviR. 13. § (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy amennyiben az (1) bekezdés szerinti tevékenység engedélyezése nem tartozik más hatóság hatáskörébe, akkor a tevékenység engedélyezésére a vízvédelmi hatóság jogosult.

  A veszélyes folyadéktároló tartályok létesítésének és használatbavételének engedélyezését a területileg illetékes műszaki biztonsági hatóság végzi. Az engedélyezési eljárásban a vízvédelmi hatóság a műszaki biztonsági hatóságok műszaki biztonsági tevékenységének és a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal piacfelügyeleti eljárásának részletes szabályairól szóló

321/2010. (XII. 27.) Korm. rendelet 4. számú mellékletének 6. pontja alapján szakhatóságként vesz részt.

A fenti jogszabályi rendelkezések értelmében a tervezett új atomerőművi blokkok létesítésével összefüggésben telepítendő veszélyes folyadéktároló tartályok engedélyezési eljárásában a Katasztrófavédelmi Igazgatóság szakhatóságként működik közre, és a használatbavételi engedélyhez szükséges szakhatósági állásfoglalásában adja meg – a jogszabályi feltételek fennállása esetén – a szennyezőanyag elhelyezésére vonatkozó engedélyt.

- *A környezetkárosodás megelőzésének és elhárításának rendjéről szóló 90/2007. (IV. 26.) Korm. rendelet 6. § (5) bekezdése szerint az üzemi kárelhárítási tervet – amennyiben az érinti a felszíni vizeket, vagy a felszín alatti vizeket és a földtani közeget, a vízügyi hatóság szakhatósági közreműködésével – a környezetvédelmi hatóság hagyja jóvá.*

  A környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 71/2015. (III. 30.) Korm. rendelet 29. § (3) bekezdése és 6. mellékletének II. táblázata értelmében az üzemi kárelhárítási terv jóváhagyására irányuló eljárásban – a tevékenységnek, létesítménynek a felszíni és felszín alatti vizek védelmére, valamint a vizek állapotára, továbbá a vízbázisra, a vizek lefolyására, az árvíz és a jég levonulására gyakorolt hatása vizsgálatának szakkérdésében – a Katasztrófavédelmi Igazgatóság vízvédelmi és vízgazdálkodási hatáskörében szakhatóságként működik közre."

„A Fejér Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság hatáskörét a vízügyi igazgatási és a vízügyi, valamint a vízvédelmi hatósági feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 223/2014. (IX. 4.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 10. § (1) bekezdés 4. pontja, a környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 71/2015. (III. 30.) Korm. rendelet 28. § (3) bekezdése és 5. mellékletének II. táblázata, a Vgtv. 28. § (1) bekezdése és a Vhr. 1. § (1) bekezdése, illetékességét a Korm. rendelet 10. § (2) bekezdése és 2. mellékletének 4. pontja állapítja meg."

A **Bács-Kiskun Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság** a *35300/2221-31/2015. ált.* iktatószámú – 2015. július 29. napján kelt – vízügyi és vízvédelmi szakkérdésben megadta szakhatósági állásfoglalását, amelyet a *35300/2221-32/2015. ált.* iktatószámú – 2015. augusztus 19. napján kelt – végzésben elírás miatt kijavított.

A Bács-Kiskun Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság a Tájékoztatóban foglaltak és az eljárás során érkezett észrevételek értékelése alapján a *35300/3261-4/2016. ált.* iktatószámú – 2016. július 7. napján kelt – iratában a korábban *35300/2221-31/2015. ált.* számon megadott és *35300/2221-32/2015. ált.* iktatószámú végzéssel kijavított szakhatósági hozzájárulást visszavonta. Egyidejűleg vízügyi és vízvédelmi szakkérdésben a szakhatósági állásfoglalását a rendelkező rész szerint megadta. Állásfoglalását az alábbiakkal indokolta:

„A Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség (7621 Pécs, Papnövelde u. 13-15.), (a Baranya Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály jogelődje) megkeresésében a vízügyi hatóság szakhatósági állásfoglalását kérte a környezetvédelmi, természetvédelmi, vízvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 481/2013. (XII.17.) Korm. rendelet 33. § (1) bek.-e és az 5. sz. mellékletben megjelölt szakkérdés tekintetében az MVM Paks II. Atomerőmű Fejlesztő Zrt. (7030 Paks, Gagarin utca 1., III. emelet 302/B.) által a Paksi Atomerőmű Paks, 8803/15. hrsz-ú telephelyén tervezett új atomerőművi blokkok környezeti hatásvizsgálati eljárásában.

A környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII.25.) Korm. rendelet 4. § (1) bek. alapján a felügyelőség a kérelmet és mellékleteit kizárólag elektronikus úton bocsátotta a hatóság rendelkezésére a http://ddkvf.hu/doc/paks.zip címen.

A Kormányhivatal által összehívott 2015. április 22-én Pécsett tartott hatásköri egyeztető megbeszélésen készült feljegyzésben rögzítettek és a Baranya Megyei Kormányhivatal - ***a vízügyi hatóság és a Baranya Megyei Kormányhivatal között keletkezett negatív hatásköri összeütközés*** *kapcsán – 2015. április 20-án érkezett BAB/5/398-2/2015. számú válaszirata alapján az egyeztetés eredményre vezetett, és* ***a felek megállapodtak****, hogy a*

> ***Bács-Kiskun Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság illetékessége és hatásköre kizárólag a Duna középvízi medrére, illetve a Duna bal partján lévő vízbázisokra, a nagyvízi mederre, a tevékenység megvalósítása kapcsán gyakorolt nem radioaktív és nem hőszennyezéssel kapcsolatos hatások, illetve a Duna középvízi medrében megvalósuló beruházások***

vizsgálatára terjed ki.

A beruházás Paks 8803/15 helyrajzi számú ingatlanon megvalósuló vízilétesítményeinek engedélyezése a Fejér Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság illetékességéhez tartozik.

A beruházás Duna élővilágára gyakorolt hatásainak megítélése, a radioaktív kibocsátások és a hőszennyezés megítélése a környezetvédelmi és természetvédelmi hatóság hatásköre.

A beruházáshoz kapcsolódó elvi vízjogi, vízjogi létesítési és üzemeltetési engedélyezési eljárásokban – tekintettel arra, hogy a beruházás a Paks 8803/15 hrsz-ú ingatlanon valósul meg, a Fejér Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság lesz az eljáró hatóság, a Bács-Kiskun Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság illetékességi területére vonatkozóan belföldi jogsegély keretében működik közre.

A vízügyi hatóság tárgyi szakhatósági eljárásban 2015. április 03-án a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 26. § (1) bekezdés c) pontja alapján belföldi jogsegélykérés keretében megkereste az Alsó-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóságot, mint a Duna folyam vagyon- illetve nagyvízi meder kezelőjét kezelői nyilatkozata megadása céljából.

Az Alsó-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság a 2015. április 22-én – a határidő általa történt meghosszabbítása után – érkezett 0415-008/2015 számú levelében tényállás tisztázását javasolta, melyből a Bács-kiskun Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság hatáskörébe és illetékességébe tartozó pontok az alábbiak voltak:

- *»A környezeti hatástanulmányban nincs megemlítve a jelenlegi monitoring rendszer elemei között a 2005-óta a meleg víz csatornára telepített vízállás, vízhozam, vízhőmérséklet mérés, valamint nem szerepel az ott mért adatokból szerzett tapasztalatoknak a tervezett fejlesztéssel összhangban felállított szempontrendszer szerinti kiértékelése.*
- *A tanulmányban a meglévő Paks I. hűtővíz igényét 100 m^3/s-ra adják meg, ismereteink szerint azonban a MVCS nyári meleg napokon akár 120 m^3/s hűtővizet vezet el. Emiatt kérjük a HVCS és az MVCS monitoring rendszerben mért adatok összegyűjtését, feldolgozását és bemutatását, valamint az eredmények figyelembe vételét a további számításokban.*
- *A 6.6.5.1. fejezet 6.6.5-1 táblázatában a Duna paksi szelvényére 2032-re megadott LKV = 83,80 m Bf., valamint az ebből a HVCS torkolati szelvényre számolt 83,60 m Bf. vízszintek hidrológiai megalapozása kétséges, az alkalmazott módszertannal nem értünk egyet, véleményünk szerint a számított értékek nem tekinthetőek reprezentatívnak. A HVCS tervezett élettartama alatt várható dunai vízszintek és a működőképességhez szükséges vízszintek, illetve azok egymáshoz képesti viszonyai nincsenek bemutatva.*
- *A Duna modellezésével kapcsolatos anyag (KHT_II.pdf) szerint a számítógépi hidraulikai modell kisvízi kalibrációja a DB „0" vízszintre készült. (11.6.1-3 táblázat - 35. oldal). Nincs feltüntetve,*

hogy melyik időszakra vonatkozik a DB „0" vízszint, valamint ez nem mért, hanem egy számított, elméleti vízszint. Szükségesnek ítéljük a modellszámításoknál figyelembe vett DB „0" alapját képező mederállapot és a KHT- ben elkészült medermodell közötti kapcsolat bemutatását. Amennyiben a medermodellek felmérési alapja nem azonos, akkor a felmérések közötti időeltérés alatt bekövetkezett mederváltozások torzíthatják a DB „0" értékét, ezáltal a kisvízi kalibrálás hibás lesz. A modellezés során elvégzendő kalibrálások helyességét validálással ellenőrizni kell. Az ellenőrzésre, illetve annak eredményére vonatkozó információkat sem a nagyvízi, sem a kisvízi állapotra nem tartalmaz a dokumentáció.

- *A mederváltozás hosszú idejű meghatározásakor az évi kisvizek trendjét lineáris illetve logaritmikus módszerrel is meghatározták. Ezek átlagolása szakmai szempontból nem indokolható, a módszerek közül az igazolható legjobb megoldást javasoljuk alkalmazni (11.6,4-3. táblázat).*
- *A mederváltozási folyamatoknak a kisvízszintekre gyakorolt hatásának a vizsgálatára javasoljuk a mederváltozási folyamatok leképezésére is alkalmas morfodinamikai modell alkalmazását és a számítási eredmények kiértékelésén alapuló vízszintváltozás meghatározását.*
- *A jogszabályi környezet előírja a 20.000 évenként előforduló szélsőséges vízjárás meghatározását. Megítélésünk szerint az erre alkalmazott módszertan nem kellően reprezentatív, mert a rendelkezésre álló adatsorok (vízállás és vízhozam), amelyek statisztikai értelemben nem elegendő hosszúságúak (a szükséges hossz a visszatérési idő harmada, negyede kellene legyen), további rövidítését végezték el (1965 - 2011). Ez a rendelkezésre álló vízállás adatoknak csak harmada, a vízhozam adatoknak hozzávetőlegesen fele! Az indok, amellyel az adatsor csonkolása történt az inhomogenitás. A vízállások trendje folytonosan csökkenő, ez igaz a rész-adatsorra is, így lehet, hogy számszerűen igazolható a rész-adatsorok homogenitása, de a valóságban ez nem áll fenn. Véleményünk szerint el kellett volna végezni a teljes adatsorok homogenizálását a jelen időszakra és ezek alapján kellett volna meghatározni a mértékadónak tekinthető extrém értékeket, kiválasztva a legmegfelelőbb simuló eloszlásfüggvényt (az adatsorokra csak 3 féle eloszlásfüggvény illeszkedését vizsgálták). Fentieknek megfelelően nem értünk egyet a számított szélsőséges vízszintek alkalmazásával.*
- *A modellezéssel kapcsolatos anyag 11.7.1.1.2. fejezetében a paksi mérőállomás és a HVCS közötti vízszintesés számítása kerül bemutatásra. Nem tekinthető szakmailag korrektnek a kisvízi és a nagyvízi állapot átlagának használata a továbbiakban, mivel a két hidrológiai állapot vízszintesése jelentősen eltér egymástól. A mértékadó kisvízi üzemállapotok vizsgálatakor a kisvízi esésből számított transzformáció használata indokolt.*
- *A 11.7.1.3.5. fejezetben alkalmazott módszerrel nem értünk egyet, mert az függ a számításba bevont időszak hosszától és ellentmond annak, hogy egy esemény előfordulási valószínűsége nem függ a mintavételek számától (11.7.1-23. ábra).*
- *Nem értünk egyet azzal a feltételezéssel, hogy a 20.000 évenkénti számított árvízszint nem alakulhat ki, mivel a bal parti töltés koronaszintje jelenleg ennél alacsonyabb (11.7.1.2. fejezet 79. oldal). A töltés koronaszintjét meghaladó árvízszintek ellen (mint az elmúlt két évtized is mutatja a Tiszán) eredményesen lehet védekezni ideiglenes védelmi művekkel.*
- *A 11.8.1.2. számú, Paks II. létesítésének hatása a Duna áramlási terére és mederváltozási folyamataira című fejezetben csak két ábrát találtunk az áramlási viszonyok vizsgálatára, amelyek 2300 m^3/s dunai vízhozamú és 100 m^3/s vízkivételű - víz visszavezetésű állapothoz tartozó mélységintegrált sebességmezőket tartalmaznak. A KHT nem tartalmaz olyan vizsgálatsorozati eredményeket, amelyek nagyobb vízhasználatot és kisebb dunai vízhozamokat*

tartalmaznának, holott a hajózás szempontjából a mértékadó állapotot a szélsőséges kisvizek és a működés során a legnagyobb vízhasználatok jelentenék.

- *A mederváltozások vizsgálata során statikus vízhozamokkal történt a modellezés, 5 év üzemelési időtartamot figyelembe véve. Ezzel a módszerrel nem értünk egyet, kérjük a mederváltozás modellezését hosszabb időtartamra, a tényleges vízjárást modellező változó dunai vízhozammal bemutatni.*
- *A dokumentációból nem derül ki, hogy a meglévő, energiatörő műtárggyal ellátott meleg víz bevezetésre tervezett, vízjogi létesítési engedéllyel rendelkező rekuperációs erőmű megépül-e és két erőmű működik-e majd a két meleg víz kivezetésen, vagy sem. Abban az esetben, ha mindkét bevezetésre erőmű kerül, vizsgálni szükséges azok egymásra, illetve a környezetre gyakorolt hatását.*
- *A vízkivétel és a meleg víz bevezetéséből várhatóan kialakuló hatások következményét a beruházás során kezelni kell, a meder állandóságát megfelelő művekkel kell biztosítani. A szükséges vízilétesítményeket a modell eredmények részletes ismertetésével, azokkal kellően megalapozottan kell megtervezni, melynek keretében be kell mutatni a környezetben kialakuló sebességeloszlások szélső értékeit is. Igazgatóságunk, mint a kizárólagos állami tulajdonban lévő Duna folyam nagyvízi medrének kezelője felajánlja a tervezőknek a tervek készítése során a folyamatos konzultáció lehetőségét.«*

Fentiek alapján a vízügyi hatóság 35300/2221-15/2015.ált. iktatószámú végzésében tényállás tisztázására hívta fel ügyfelet.

A vízügyi hatóság megállapította, hogy az Alsó-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság jogsegély kérelemre adott nyilatkozata érinti a Duna folyam hőszennyezési hatásaival kapcsolatos kérdéseket is, ezért a vízügyi hatóság a vízügyi kezelői nyilatkozatot ebben a részben, a hőszennyezést érintő tartalmában az eljáró hatósághoz áttette.

Ügyfél – a tényállás tisztázására kiírt határidő kérelemre történt meghosszabbítása után – a felhívást K/P2/00946/2015. iktatószámú levele mellékleteként teljesítette.

Tekintettel arra, hogy a vízügyi hatóság által kiadott tényállást tisztázó végzés az Alsó-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság szakmai észrevételeire is alapozott volt, ezért ismételten megkereste végzésben az Alsó-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóságot, 1 példány tényállás tisztázó dokumentáció megküldésével, hogy nyilatkozatát adja meg.

A megkeresésre a 0415-027/2015. iktatószámon az Alsó-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság jogsegély teljesítése 2015. július 17-én – a határidő általa történt meghosszabbítása után - érkezett meg a vízügyi hatósághoz. A nyilatkozata az alábbi:

»Ahogy azt korábbi véleményünkben már jeleztük, továbbra is indokoltnak tartjuk, hogy a bevezetés hatásainak ellenőrzése és kezelhetősége érdekében a referencia ponton (pontokon) folyamatosan mérő monitoring rendszer kerüljön kiépítésre. A monitoring rendszer üzemeltetése során nyert és a Duna vízminőségi, ökológiai állapotára gyakorolt hatást bemutató eredményekhez való hozzáférést a Duna folyó vagyonkezelője részére biztosítani kell.

A tényállás tisztázási dokumentáció erre vonatkozó 1. pontja nem tér ki a tervezett monitoring rendszer típusára, vagyis nem nyilatkozik arra vonatkozóan, hogy az folyamatosan mérő lesz-e. Emiatt szükségesnek tartjuk a monitoring általános előírását a kérelmező felé az engedélyezési eljárás során.

Ismételten felhívjuk a figyelmet, hogy az érintett Duna szakasz az Országos Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv (OVGT) állapotértékelése során mérsékelt ökológiai minősítést kapott (hal és makrozoo minősítés miatt). Az OVGT az EU Víz Keretirányelvével összhangban a vizek jó állapotba hozását és megtartását tűzte ki célul, mely célkitűzést jelen eljárás során is kérünk figyelembe venni és betartani.

Igazgatóságunk vagyonkezelői jogköréből következően felelősséggel tartozik a vízgyűjtő gazdálkodási terv célkitűzéseinek teljesüléséért. A folyam minősítése alapján annak állapotromlása nem megengedett, cél a Duna jó ökológiai minősítésének elérése.

A KHT nem számol a melegvízcsatorna mérésekkel alátámasztott vízhozam és hőmérséklet adataival a Paks I. és Paks II. melegvizének összekeveredése, majd szétválasztása kapcsán, holott Paks I. esetén nem csak a hajdani tervezési érték, hanem a 2005. óta működő monitoring adatok is rendelkezésre állnak.

Jelezzük, hogy a hatástanulmányban nincs megadva a Paks I. és Paks II. melegvíz bevezetésének, valamint a két referencia szelvénynek a pontos fkm szelvénye, EOV koordinátái, valamint a referencia szelvényen belüli mértékadó függély helye.

Véleményünk szerint továbbra sem tisztázott a dunai hőmérsékleti előírás túllépések várható egybefüggő időtartama és a túllépések közötti várható időtartam. A dokumentációban bemutatott és a számításokhoz felhasznált éves átlagos tartósságot nem tartjuk az üzemelés vagy üzemeltetés szempontjából mértékadónak. Ezzel összefüggésben szükségesnek ítéljük – a tényállás tisztázási dokumentáció 2. pontja szerint kiegészítésként már elkészített – melegvíz csóva 1500 m^3/s vízhozam alatti dunai vízhozamokra alapozott számszerű és grafikus bemutatását is.

Elkészültek az extrém kisvizek és a mértékadó időszak (2030-2032) sebességmező térképei, ugyanakkor nem készültek modellszámítások a hajózásra gyakorolt hatásokról. A bemutatott sebességmező eloszlások alapján a hajózást érintő közvetlen hatások várhatóak. Emiatt a hajózási feltételek részletes vizsgálatát, illetve az azok függvényében tervezett beavatkozások kidolgozását indokoltnak tartjuk a vízjogi létesítési engedélyezés során."

Az Alsó-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság iratából nem derült ki egyértelműen, hogy a meglévő és a tervezett atomerőművi blokkok hűtővíz igénye a Duna vízkivétellel érintett szakaszán rendelkezésre áll-e, ezért a vízügyi hatóság a belföldi jogsegély kiegészítésére kereste meg az Alsó-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóságot, hogy a kezelői nyilatkozatát ezen konkrét kérdésben, a rendelkezésére álló adatok, illetve a korábban megküldött dokumentációk alapján adja meg.

Az Igazgatóság 2015. július 27-én érkezett 0415-030/2015 számú nyilatkozata az alábbi:

> *»Hivatkozott számú végzésükben ismételt belföldi jogsegély keretében keresték meg igazgatóságunkat az MVM Paks II. Atomerőmű Fejlesztő Zrt. által a Paks 8803/15 hrsz.-ú telephelyén tervezett új atomerőművi blokkok környezeti hatásvizsgálati engedélyezési eljárása során.*
>
> *Megkeresésükben vízügyi kezelői nyilatkozatunkat kérték arra vonatkozóan, hogy előreláthatólag biztosítható-e a meglévő és a tervezett atomerőművi blokkok hűtővízigénye a Duna folyamból, a vízkivétellel érintett szakaszon, a jelenleg rendelkezésre álló adatok alapján.*
>
> *Igazgatóságunk belföldi jogsegély adására a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 26. § (1) bek. c) pontjában foglaltak szerint jogosult, azaz szervünktől belföldi jogsegély keretében az ügy elbírálásához adat vagy irat kiadása kérhető. Ebből következik, hogy belföldi jogsegély keretében kezelői nyilatkozat megadására igazgatóságunk nem jogosult,*
>
> *Az ügy kiemelt fontosságára való tekintettel a kérdéssel kapcsolatos véleményünket az alábbiakban fejtjük ki:*
>
> *A tervezői felelősség körébe tartozik az, hogy a benyújtott dokumentációkban foglalt, szakmai elveknek megfelelő alapadatok, és a megalapozottan alkalmazott számítási és modellezési módszerek alapján létrejött tervek, vizsgálati eredmények és következtetések helyesek legyenek, a valóságnak megfeleljenek és a' tervezett létesítmény biztonságos üzemelését kellően alátámasszák.*

Az elkészült dokumentációk szerint a meglévő 4 db blokk és a tervezett két új blokk együttes üzemelése esetén a tervezők által kiszámított maximális vízigény 232,02 m^3/s. Igazgatóságunknak az eddig előfordult legkisebb dunai vízhozamot illetően tényleges mérésből származó adata nincs, számítások alapján ez az érték mintegy 600 m^3/s-ra tehető.«

A vízügyi-vízvédelmi hatóság a rendelkezésére bocsátott dokumentációk alapján a környezeti hatásvizsgálati eljárásban a 35300/2221-31/2015.ált. számon a szakhatósági hozzájárulását, előírásokkal megadta, amit a 35300/2221-32/2015.ált. számú végzésében, adminisztratív hiba miatt kijavított.

A Baranya Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály 2016. 06. 24-én érkezett, 78-52/2016. ügyiratszámú megkeresésében a vízügyi-vízvédelmi hatóság szakhatósági állásfoglalását kérte a kizárólag elektronikusan rendelkezésre bocsátott, tájékoztatást tartalmazó dokumentáció és összefoglaló (továbbiakban tájékoztató) valamint az eljárás során a hazai és nemzetközi nyilvánosság részéről érkezett észrevételek és az észrevételekre adott, a környezethasználó állásfoglalását tartalmazó dokumentum (továbbiakban „Válaszok könyve") alapján.

Az eljáró hatóság 2016. július 4-én egyeztető megbeszélést tartott

Az eljáró hatóság megkeresését követően belföldi jogsegély és kezelői nyilatkozat kérése tárgyában megkeresett Alsó-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság a 0196-011/2016. iktatószámú tájékoztató tárgyú levelében a következőkről tájékoztatott:

»Hivatkozott számú végzésében belföldi jogsegély keretében kéri Igazgatóságunkat, hogy a végzés kézhezvételétől számított öt munkanapon belül belföldi jogsegélyt illetve vagyon- és nagyvízi mederkezelői nyilatkozatot adjon.

Igazgatóságunk belföldi jogsegély keretében az ügy elbírálásához adatot vagy iratot adhat ki a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 26. § (1) bek. c) pontjában foglaltak alapján. Ebből következően belföldi jogsegély keretében az eljárásban nyilatkozat megadására igazgatóságunk nem jogosult. Amennyiben az ügy elbírálásához valamely meglévő irat vagy adat megadása szükséges, szíveskedjenek azt megjelölni.

A hatóság által megjelölt webhelyről letöltött dokumentumokkal kapcsolatban az alábbi véleményt adjuk:

A tervezett fejlesztéssel érintett ingatlan részben a Duna nagyvízi medrében helyezkedik el. A nagyvízi meder földrészleten belüli határát a vízgazdálkodásról szóló 1995 évi LVII. törvény fogalom meghatározása szerint a mértékadó árvízszint vagy az eddig előfordult legnagyobb árvízszint közül a magasabb jelöl ki.

A dokumentáció nem tartalmaz olyan munkarészt, amely a tervezett létesítmény nagyvízi mederre gyakorolt hatását mutatja be. Felhívjuk a figyelmet arra, hogy a nagyvízi meder, a parti sáv, a vízjárta és a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról, hasznosításáról, valamint a folyók esetében a nagyvízi mederkezelési terv készítésének rendjére és tartalmára vonatkozó szabályokról szóló 83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet (továbbiakban Korm. rendelet) 3. fejezete szabályozza a folyók nagyvízi medrének használatát és hasznosítását. A nagyvízi meder használatának és hasznosításának részletes szabályozását a Korm. rendelet 1. § 9. pontja szerinti nagyvízi mederkezelési tervben kell meghatározni.

Mivel a tervezett létesítménnyel érintett Duna-szakaszra vonatkozóan jelenleg nincs rendelettel kihirdetett nagyvízi mederkezelési terv, így a Korm. rendelet 5. §-ban foglaltakat kell alkalmazni, mely szerint:

(4) Amennyiben az adott folyószakaszra nem terjed ki a nagyvízi mederkezelési terv hatálya, az (1) bekezdés szerinti vizsgálatot követően a folyószakasz mederkezelője akkor járulhat hozzá az építmény elhelyezéshez, ha a kérelem

a) a folyómeder használatával és a vízfolyás fenntartásával közvetlenül összefüggő megfigyelő, jelző állomás, a nagyvízi meder használatával összefüggő vízilétesítmény, valamint kikötői, rév-, kompátkelőhelyi vagy vízirendészeti építmény elhelyezésére irányul;

b) közcélú nyomvonalas építmény vagy vízilétesítmény elhelyezésére irányul, és az építmény, vízilétesítmény az árvízlevezetési viszonyokat nem befolyásolja kedvezőtlenül; vagy

c) a nagyvízi mederben fekvő települési belterületen történő építmény-elhelyezésre irányul, és a megvalósítandó építmény árvíz elleni védelmének biztosítását ideiglenes védmű kiépítésével a települési önkormányzat – a fővárosban Budapest Főváros Önkormányzata – vállalja.

A részünkre elérhetővé tett tájékoztatásból az derül ki, hogy a tervezett megvalósításban időközben jelentős változások voltak, amiket a tájékoztató ugyan röviden leír, de a teljes folyamatba nem építi be és nem is kezeli. Ilyen kérdéskörnek tekintjük a 4 jelenlegi reaktor és a 2 új reaktor együttes működési idejének jelentős meghosszabbodását. A korábban bemutatott anyagokban ez a legkedvezőtlenebb állapot 2 évig tartott volna (2030-2032 időszakban), és az együttes működés rövidségét a környezeti hatás szempontjából előnynek értékelték a tervezők. A jelenlegi tájékoztató szerint ez az időszak 2 évről 6 évre nőtt (2026-2032 időszakán), ami a hosszútávú hatások szempontjából jelentőséggel bírhat.

A kritikus hőterhelés kezelésére a befogadó szempontjából alkalmazott, a tervezők által elfogadhatónak ítélt megoldás az atomerőmű teljesítménycsökkentése lenne. Ezt a hosszabb együttes működés időszakában (2 helyett 7 éven keresztül) nagyobb valószínűséggel kellene alkalmazni.

Fentiek miatt fenntartjuk a korábbi állásfoglalásunkban megadott észrevételeinket és kérjük azok figyelembevételét, kezelését.

A felszíni vizekre gyakorolt hatások nyomon követése érdekében kiemelten fontosnak tartjuk egy olyan folyamatosan működő és a hatóság, valamint a befogadó kezelője által valós időben, on-line módon ellenőrizhető monitoring és információs rendszer kiépítését és üzemeltetését, ami alkalmas a vízfolyásra gyakorolt hatások (szempontunkból elsősorban a hőterhelés és a kivett vízmennyiségek) ellenőrzésére és a megtett intézkedések nyomon követésére. A monitoring rendszer mérési pontjainak a hatóság által meghatározott referenciapontokon kell kiépülnie."

A http://ddkvf.hu/doc/paks.zip, a http://oracle.barko.hu/kofo/78142016.zip valamint a http://oracle.barko.hu/kofo/755.zip cimen elektronikusan feltöltött dokumentáció és a tényállást tisztázó dokumentációk – többek között - az alábbiakat tartalmazzák:

Az MVM Paks II. Atomerőmű Fejlesztő Zrt. a Paksi Atomerőmű, paksi, 8803/15. hrsz-ú telephelyén 2 új atomerőművi blokk létesítését tervezi.

A hatástanulmány szerint a Paksi Atomerőmű területén tervezett két új, egyenként 1200 MW teljesítményű blokk hűtővíz ellátását – a meglévő blokkokhoz hasonlóan – a Duna folyamból történő vízkivétellel kívánják biztosítani. Az üzemelő négy és a két új blokk együttes hűtővíz igénye 232,02 m^3/s, ami a dokumentációban foglalt adatok alapján a vízkivételi szelvénynél nem éri el a Duna eddig mért legkisebb vízhozamának (664 m^3/s) 50 %-át. A Duna közepes vízhozama az erőmű szelvényében – azaz az 1527 fkm-nél – 2300 m^3/s, az ehhez tartozó közepes vízállás: 88,00 mBf.

Az üzemszerű dunai víz használat a dokumentáció szerint az első új blokk esetében előreláthatóan 2025-től, a második blokknál 2026-tól történik. Az idő előrehaladtával a meglévő erőművi blokkok sorban leállításra kerülnek, és 2037 után már csak a két új blokk fog üzemelni.

A legnagyobb vízkivételi vízhozam 2026. és 2032. évek között várható, 232 m^3/s vízhozammal. Csak a két új blokk együttes üzemelése esetén a maximális hűtővíz igény: 132,02 m^3/s.

A hosszú üzemidőre tekintettel (2090), amennyiben a természeti körülményekben bekövetkező, a szakhatósági állásfoglalás kiadásakor be nem látható változások következtében a jelenlegi, a hűtővíz biztosításához elegendő Dunai vízhozam csökkenése következne be, úgy a tervdokumentáció készítői tervezői felelősséggel a blokkok teljesítményének csökkentését, illetve egyéb műszaki, üzemviteli intézkedések megtételét határozta meg feltételes megoldásként.

A megfelelő hűtővíz ellátás érdekében a dokumentáció szerint szükséges a meglévő hidegvíz csatorna bővítése (mintegy 1,7 méteres mélyítésével és keresztszelvényének szélesítésével) és a hidegvíz csatorna partján új vízkivételi mű építése.

A vízkivételi mű a hidegvíz-csatornában valósul meg, így annak dunai áramlási térre és dunai mederre gyakorolt közvetlen hatása nincs, csak kismértékű közvetett hatással bír, a vízkivételi mű szivattyúinak és a rávezető hidegvíz-csatorna (feliszapolódás kotrás) szakasz üzemelése miatt. Ez a közvetett hatás a jelenleg üzemelő erőmű által keltett hatásokhoz hasonlóan elenyésző területi kiterjedésű és időszakos jellegű.

A kivett Duna-víz a kondenzátor hűtővíz rendszer, a biztonsági hűtővíz rendszer, a nyersvíz rendszer és a technológiai hűtővíz rendszer hűtővízzel történő ellátását szolgálja.

A két új blokk felmelegedett hűtővíz elvezetését a meglévő melegvíz csatorna mellé, azzal közel párhuzamos vonalvezetésű, új, nyílt felszínű melegvíz csatornával tervezik megoldani, melynek dunai kivezetése a jelenlegi melegvizes csatorna felett lenne.

Az üzemelés során keletkező megnövekedett mennyiségű tisztított kommunális szennyvizeket és használtvizeket a meglévő melegvizes csatornába vezetik.

A kommunális szennyvizeket a jelenleg üzemelő 1870 m^3/nap kiépített kapacitású szennyvíztisztító telep tisztítja majd. A telep jelenlegi terhelése 300 m^3/nap.

A tervek szerint a legnagyobb mennyiségű kommunális szennyvíz az 5. blokk megkezdett üzemelési és a 6. blokk ezzel egyidejű építése során keletkezik: 614 m^3/nap.

A dokumentáció kisvízhozamra elkészített keveredési modell alapján megállapítja, hogy a szennyező paraméterek értékei a Duna folyamba történő kibocsátási pont alatt 10 méterrel már a kimutatásukra használt analitikai módszerek magyar szabványokban szereplő kimutatási határértékei alatt maradnak.

A dokumentáció javaslatot tesz puffertározó kialakítására, mely havaria eseményeknél megakadályozná a tisztítatlan szennyvíz közvetlen bevezetését, bár a tervezői számítások szerint a tisztítatlan szennyvíz kibocsátási havaria helyzetek csak időben rövid ideig rontják a Duna víztest jobb parti sávja környezetében a vízminőségi mutatókat, a szennyvíztisztító telep működési üzemzavarának helyreállításával a negatív hatás megszűnik.

A Duna részvízgyűjtő vízgyűjtő-gazdálkodási terve alapján a Duna teljes hazai szakaszának állapota mérsékelt. A dokumentációban bemutatott vizsgálatok és számítások szerint tervezői felelősséggel rögzítették, hogy a Paks II. beruházás nem gátolja a dunai víztest jó állapotának elérését.

A Duna folyam bal partján lévő vízbázisok: Foktő-Barákai üzemelő, Dunapataj-Ordas, Bátya-északi, Bátya-Fajsz, Fajsz-Dusnok távlati vízbázisok.

A szennyvízbevezetés hatására, a szennyvízbevezetés (Duna 1526+250 fkm) alatti Duna szakaszon üzemelő sérülékeny és távlati, partiszűrésű ivóvízbázisok 50 éves elérési idejű védőterületei – a felszíni vizekre előírt vízminőségi határértékek teljesülése tekintetében-, még

szélsőséges dunai kisvízhozam esetén, haváriás terhelés mellett sem veszélyeztetettek a Duna víztest felől.

A normál üzemmód melletti esetleges – elhanyagolható mértékű – koncentráció növekmények nem a teljes keresztszelvényben, hanem csak a Duna jobb partjától számított 25 m-en belül észlelhető.

A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 28. § (1) bekezdése értelmében vízjogi engedély szükséges – jogszabály által bejelentéshez kötött tevékenységektől eltekintve – a vízimunka elvégzéséhez, a vízilétesítmény megépítéséhez és átalakításához (vízjogi létesítési engedély), továbbá annak használatbavételéhez, üzemeltetéséhez, valamint minden vízhasználathoz (üzemeltetési engedély).

A vízilétesítmények megvalósítása csak jogerős vízjogi létesítési engedély birtokában kezdhető meg. Erre vonatkozóan a vízügyi hatóság a rendelkező rész 1. pontjában (engedély II/3.11.1.) *előírást tett.*

A vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról szóló 72/1996. (V. 22.) Korm. rendelet 3. § (1) bekezdése a vízimunka elvégzéséhez, vízilétesítmény megépítéséhez (átalakításához) szükséges vízjogi létesítési engedélyt az építtető, a tulajdonos vagy a vagyonkezelő köteles megszerezni. A kérelemhez a külön jogszabályban meghatározott mellékleteket – ideértve az engedélyezési terveket (tervdokumentációt), vagyonkezelői nyilatkozatot – kell csatolni. A vízjogi létesítési engedélykérelem tartalmi követelményeit a vízjogi engedélyezési eljáráshoz szükséges kérelemről és mellékleteiről szóló 18/1996. (VI. 13.) KHVM rendelet határozza meg. A dokumentáció összeállításánál - tekintettel arra, hogy a beruházás/üzemelés felszíni vízbe történő kibocsátással jár, figyelembe kell venni a felszíni vizek védelméről szóló 220/2004. (VII.21.) Korm. rendelt (Fvr.) 3. számú mellékletét.

A vízügyi hatóság 2. számú előírása (engedély II/3.11.2.) *ezeket tartalmazza.*

A felszíni vizek védelméről szóló 220/2004. (VII.21.) Korm. rendelet 27. § (4) bekezdése alapján a tisztított szennyvíz bevezetési pont alatt (elkeveredés után) és felett, évente legalább kétszer a befogadó vízszennyezettségét ellenőrizni kell (lásd rendelkező rész 5. előírás [engedély II/3.11.5.])

A tevékenység a felszíni vizek védelméről szóló 220/2004. (VII.21.) Korm. rendelt (Fvr.) 2. § b) pontja alapján a Fvr. hatálya alá tartozik és a Fvr. 5. § (2) és 25. § (1) bekezdése értelmében engedélyköteles tevékenység.

A tisztított szennyvíz és használtvizek melegvíz csatornán keresztül a Duna folyamba történő bevezetése "felszíni vízbe való közvetlen bevezetés"-nek minősül az Fvr. 3. § 21. pont alapján, mivel a kibocsátott szennyvizet további tisztítás nélkül vezetik a befogadóba.

A Fvr. 9. § (1) bek. alapján a kibocsátó köteles a szennyvizet az engedélyben előírt kibocsátási határértékekre megtisztítani.

A felszíni víz vízszennyezettségi határértékeiről és azok alkalmazásának szabályairól szóló 10/2010. (VIII. 18.) VM rendelet melléklete a felszíni víz jó állapotának eléréséhez és megőrzéséhez vízszennyezettségi határértéket állapít meg (rendelkező rész 3. és 4. előírás) [engedély II/3.11.3. és 3.11.4.]).

A Fvr. 4. § (1) bekezdése szerint a felszíni víztest jó állapotának eléréséhez és fenntartásához a vízhasználó (ide értve a kibocsátót is) köteles hozzájárulni. A Fvr. 9. § (3) bekezdése értelmében a felszíni víz jó állapotának elérése érdekében a vízszennyező anyagok tekintetében megállapított környezeti célkitűzéseket, valamint a környezetminőségi és vízminőségi határértékeket a létesítmény tervezésénél figyelembe kell venni és a megvalósítás, valamint a működés során be kell tartani.

Az Alsó-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság vagyonkezelői jogköréből következően felelősséggel tartozik a vízgyűjtő gazdálkodási terv célkitűzéseinek teljesüléséért. A folyam minősítése alapján annak állapotromlása nem megengedett.

A rendelkező rész 2.5. pontjában (engedély II/3.11.2.5.) *a vízügyi hatóság előírta a Vízügyi Igazgatóság nyilatkozatát is figyelembe véve a monitoringot.*
A hatóság a kibocsátási határértékeket a Fvr. 18. § (2) bekezdése figyelembevételével a vízszennyező anyagok kibocsátásaira vonatkozó határértékekről és alkalmazásuk egyes szabályairól szóló 28/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet alapján határozta meg a 2. számú mellékletben szereplő területi határértékek (4. általános védettségi kategória befogadói) figyelembe vételével. Az erre vonatkozó előírást a rendelkező rész 6. pontja (engedély II/3.11.6.) *tartalmazza.*
A tevékenység a nagyvízi mederkezelési tervvel összhangban végezhető csak.
Erre való tekintettel a nagyvízi meder, a parti sáv, a vízjárta és a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról, hasznosításáról, valamint a folyók esetében a nagyvízi mederkezelési terv készítésének rendjére és tartalmára vonatkozó szabályokról szóló 83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet alapján a vízügyi hatóság a rendelkező rész 7. pontjában (engedély II/3.11.7.) *előírást tett.*
Az eljárásban a vízügyi hatóság a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. tv. (Ket.) 45/A § (2) bekezdése alapján vizsgálta hatáskörét és illetékességét.
A területi vízügyi hatóság szakhatósági hatáskörét a vízügyi igazgatási és a vízügyi, valamint a vízvédelmi hatósági feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 223/2014. (IX. 4.) Korm. rendelet 10. § (1) bekezdés 3. pontja, és 17. § (3) bek-e, valamint a szakhatósági megkeresés időpontjában hatályos környezetvédelmi, természetvédelmi, vízvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 481/2013. (XII.17.) Korm. rendelet 33. § (1) bekezdése és 5. számú melléklet 3. pontja, illetékességét a 223/2014. (IX. 4.) Korm. rendelet 2. sz. melléklet 3. pontja állapítja meg.
A vízügyi hatóság szakhatósági állásfoglalását a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) 44. § (6) bekezdése, 72. § (1) bekezdése alapján hozta meg."

A **Bács-Kiskun Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság** ezt követően megállapította, hogy a *35300/3261-4/2016. ált.* iktatószámú szakhatósági állásfoglalása rendelkező részének 2.1. és 4. pontjában szereplő, a 2015. évi Magyarország felülvizsgált vízgyűjtő-gazdálkodási terv közzétételéről szóló Kormány határozat számában – adminisztrációs hiba folytán – elírás történt. Ezért a *35300/3261-6/2016. ált.* iktatószámú végzésében javította a Kormányhatározat helyes [1155/2016. (III. 31,) Korm. határozat] megjelölését. A Kormányhivatal a végzés alapján a vízügyi hatóság szakhatósági állásfoglalásának javítását az engedély 3.11.2.1. és 3.11.4. pontjában rögzítette.

Az **Országos Atomenergia Hivatal** az atomenergia biztonságos alkalmazásával, a nukleáris baleset-elhárítással kapcsolatos szakkérdésben szakhatósági állásfoglalását – a 2015. március 16. napján kelt – *OAH-2015-00509-002/2015.* iktatószámú iratában adta meg, amelyet a – a 2015. április 2. napján kelt – *OAH-2015-00509-003/2015.* iktatószámú szakhatósági állásfoglalással módosított.
Az Országos Atomenergia Hivatal a Tájékoztatóban foglaltak és az annak benyújtásáig a hazai és a külföldi nyilvánosságtól beérkezett észrevételek értékelése kapcsán tett megkeresésére az *OAH-2015-00509-0034/2016.* iktatószámú – 2016. június 29. napján kelt – iratában adta meg újabb szakhatósági állásfoglalását.
Tekintettel arra, hogy a Tájékoztatóval összefüggésben a külföldi nyilvánosság részéről az Országos Atomenergia Hivatal hatáskörét érintő további észrevételek érkeztek, a Kormányhivatal az eljárás során rendelkezésre álló valamennyi információ egységes megítélése érdekében tett megkeresésére az Országos Atomenergia Hivatal az *OAH-2015-00509-0044/2016* iktatószámon a korábbi szakhatósági állásfoglalásait felülvizsgálva a rendelkező részben foglaltak szerint adta meg szakhatósági állásfoglalását, amelyet az alábbiakkal indokolt:

„A Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség a Környezethasználó által benyújtott kérelem alapján indult környezetvédelmi engedélyezési eljárásban az 558-35/2015. iktatószámú, az Országos Atomenergia Hivatalhoz (továbbiakban: OAH) 2015. március 4-én megérkezett végzésében szakhatósági állásfoglalást kért.

Az OAH a szakhatósági állásfoglalását az OAH-2015-00509-0002/2015 iktatószámú ügyirattal megadta, majd az OAH-2015-00509-0003/2015 iktatószámú ügyirattal módosította.

A Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség jogutódjaként a Baranya Megyei Kormányhivatal (továbbiakban Kormányhivatal) a környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 71/2015. (III. 30.) Korm. rendelet 28. § (3) bekezdése alapján a 78-51/2016. ügyiratszámú, 2016. június 17-én kelt végzésében az OAH-t szakhatóságként ismét megkereste. Az OAH a szakhatósági állásfoglalását a 2016. június 29-én kelt, OAH-2015-00509-0034/2016 iktatószámú ügyirattal megadta.

Mivel a nemzetközi eljárás során a hatásviselő felek további észrevételeket fogalmaztak meg és a Kormányhivatal úgy ítélte, hogy az észrevételek a környezeti hatás szempontjából lényegesek és az OAH hatáskörét érintik, ezért a Kormányhivatal a 78-132/2016. ügyiratszámú, 2016. szeptember 12-én kelt végzésében az OAH-t szakhatóságként ismét megkereste. A Kormányhivatal a megkeresésében kérte, hogy az OAH valamennyi külföldi és hazai észrevételt, valamint a 2016. június 16-án benyújtott és a 2016. július 8. napján pontosított Tájékoztatót és a tervezett telephely koordinátáira vonatkozó adatokat egységesen értékelje.

A 71/2015. (III. 30.) Korm. rendelet 5. melléklete II. táblázat 5. pontja szerint az OAH az atomenergia biztonságos alkalmazásával, a nukleáris baleset-elhárítással kapcsolatos kérdésben szakhatóságként jár el, ha a tevékenység következtében olyan környezetveszélyeztetés fordulhat elő, amely elleni védelmet jogszabály feladat- és hatáskörébe utalja.

Az észrevételek közül néhány az OAH hatáskörébe is tartozó kérdéskört tárgyal (pl. kiégett fűtőelemek elhelyezése, üzemzavarok és súlyos balesetek kezelése), azonban ezek érdemi megítéléséhez szükséges információt az engedélyes (Környezethasználó) csak a későbbi engedélyezési eljárások (telephely-, létesítési-, üzembe helyezési- és üzemeltetési engedélyezési eljárás) keretében fogja az OAH rendelkezésére bocsátani. Így a hatásviselő feleknek az OAH hatáskörébe tartozó témakörökre irányuló észrevételeiről megalapozott véleményt az OAH a saját eljárásaiban fog kialakítani, azokat az aktuális engedélyezési eljárás keretében fogja vizsgálni.

A pontosított Tájékoztatóban szereplő információk – így a tervezett telephely koordinátáira vonatkozó adatok is – összhangban vannak az engedélyes (Környezethasználó) által eddig az OAH-hoz eljuttatott információkkal. A rendelkezésemre bocsátott információk alapján úgy ítélem, hogy az OAH-2015-00509-0002/2015 iktatószámú ügyirattal kiadott, majd az OAH-2015-00509-0003/2015 iktatószámú ügyirattal módosított szakhatósági hozzájárulásomban jelzett, a tervezett telephely koordinátáival kapcsolatos probléma már nem áll fenn.

Mivel az OAH a 71/2015. (III. 30.) Korm. rendelet által meghatározott szakkérdést az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény (továbbiakban: Atv.) és a 118/2011. (VII. 11.) Korm. rendelet (továbbiakban Korm. rendelet) szerinti eljárásaiban a szakhatósági megkeresésben hivatkozott dokumentációban (irat) tárgyaltaknál részletesebben vizsgálja, így a rendelkezésemre bocsátott információkat egységesen értékelve a szakhatósági hozzájárulás megadásáról döntöttem.

Szakhatósági állásfoglalásomat a környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 71/2015. (III. 30.) Korm. rendelet 28. § (3) bekezdése és 5. melléklete II. táblázat 5. pontjában biztosított hatáskörömben – az Atv. 8. § (4) bekezdés a) pontja szerinti illetékességgel – a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) 44-45/A §-a alapján adtam meg."

Mivel a jelen döntésbe foglalt szakhatósági állásfoglalást adó hatóságok egy része 2015. április 1-jén a megyei kormányhivatalokba integrálódtak, a nemzetközi eljárásban résztvevő országok és azok nyilvánossága, továbbá a hazai nyilvánosság részéről érkezett észrevételeket, figyelemmel a Környezethasználó által ezen észrevételekre adott Nyilatkozatára is, valamint a Tájékoztatóban foglaltakat a R. 28. § (1) bekezdés, valamint 5. melléklet I. táblázatban foglalt szakkérdésekkel összefüggésben a Kormányhivatal a Tolna megyei és a Bács Kiskun megyei kormányhivatalok közreműködésével értékelte és – figyelemmel a Kr. 10. § (1) bekezdésére – az alábbiakat állapította meg:

Bányahatósági szempontból megállapítható:
Az észrevételek, vélemények nem a létesítés és a létesítmény környezetre gyakorolt hatására, hanem a környezet létesítményre gyakorolt hatására vonatkoznak (földrengések nagyságának meghatározása, talajfolyósodás, radioaktív hulladék elhelyezése). E kérdéseket a telephely engedélyezési, létesítési engedélyezési eljárások, illetve a radioaktív hulladéklerakókra vonatkozó engedélyezési eljárások keretében kell vizsgálni. Az ásványi nyersanyag védelmével kapcsolatosan észrevétel nem érkezett. A hazai és a nemzetközi nyilvánosság részéről érkezett észrevételek, vélemények, kérdések tehát bányafelügyeleti hatáskörbe tartozó szakkérdést nem érintettek.

A területrendezési tervek összefüggése szempontjából megállapítható:
A Paksi Atomerőmű telephelyén tervezett új atomerőművi blokk, illetve a villamos energia átviteli hálózat távvezeték eleme az Országos Területrendezési Tervről szóló többször módosított 2003. évi XXVI. törvény 2. mellékletében szerepel a dokumentumokban lévő helyen, illetve nyomvonalon. A megküldött dokumentumok alapján kikötés nélkül lehetséges a környezetvédelmi engedély kiadása.

Közegészségügyi szempontból megállapítható:
Figyelemmel a Környezethasználó Nyilatkozatára, az észrevételek értékelése, továbbá a Tájékoztatóban bemutatott technológiai pontosítások alapján a Tolna Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve által 2015. március 23-án kiadott TOR/084/00440-2/2015. iktatószámú szakhatósági állásfoglalásában foglaltakat nem indokolt módosítani.

Örökségvédelmi szempontból megállapítható:
A 2016. június 4. napján tartott egyeztető megbeszélés alkalmával az örökségvédelmi hatóság jelezte, hogy javasolja a Hatástanulmány pontosítását két – a kulturális örökségvédelmet – érintő – szövegrész esetében. A Környezethasználó úgy nyilatkozott, hogy figyelembe veszi az elhangzott észrevételt. Egyebekben a hazai és nemzetközi észrevételek értékelése alapján a Hatástanulmányban és a Tájékoztatóban foglaltakkal kapcsolatban örökségvédelmi szempontból kifogás nem emelhető.

Talajvédelmi szempontból megállapítható:
A Tájékoztató alapján a talajvédelem területét az alábbi pontosítás érinti: *„Változik a Paks II. Alállomás területi elhelyezkedése, ennek következtében csökken a 400 kV-os blokkvezetékek, valamint a 132 kV-os tartalék betápláló vezetékek hossza."*
Megállapítható továbbá, hogy a hazai és nemzetközi nyilvánosság részéről érkezett észrevételek nem érintik a talajvédelem szakterületét.
A Hatástanulmány, annak kiegészítései tartalmazzák a talajvédelmi előírások érvényesítését, a tevékenység termőföldre gyakorolt hatásfolyamatait és hatásterületeit, a termőföldet várhatóan érintő

környezeti hatások becslését és értékelését és a szükséges talajvédelmi intézkedéseket. A jelen döntésbe foglalt TOF/53/91-2/2015 iktatószámú talajvédelmi szakhatósági állásfoglalás indokolási részében megfogalmazott szempontokra figyelemmel kell lenni.

Erdészeti szempontból megállapítható:
A Tájékoztatóban foglaltak értelmében a blokkvezetékek és a tartalék betápláló vezetékek tervezett területe csökkent. A megváltozott területen tervezett munkálatok a *Paks 22 A, 23 A erdőrészleteket*, valamint a *Paks 23TI1, TI2 egyéb részleteket* érintik.
Mivel a beruházás az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott erdőt érint *(Paks 22 A, 23 A, TI1, TI2)*, a munkálatok megkezdését megelőzően első igénybevételi eljárás lefolytatása szükséges Hivatalomnál az érintett erdőkre vonatkozóan *(Paks 22 A, 23 A, TI1, TI2)* az Evt. 77-84. §-a szerint.
A nyomvonal építése során szükséges fakitermelés az Evt. 41. § (1) bekezdés rendelkezései alapján végezhető.
A környező erdőterületek védelme érdekében a Kormányhivatal a rendelkező részben foglaltak szerint felhívta a figyelmet az Evt. 61-63 §-aiban foglaltakra.
A Kormányhivatal továbbá felhívja a Környezethasználó figyelmét, hogy amennyiben a beruházás által érintett ingatlanokon fásításban történő fakitermelésre kerül sor, úgy a Vhr. 43. § rendelkezései vegye figyelembe.

3. <u>Belföldi jogsegély keretében megkeresett szervezetek:</u>

A Kormányhivatal az eljárás során a Ket. 26. § (1) bekezdés c) pontja alapján belföldi jogsegély keretében az alábbi szervezeteket kereste meg:

- DDNPI a természetvédelmi szakkérdést érintő adatok vonatkozásában (*válasz iktatószáma: 616-2/2015. és DDNP/2008-3/2016.)*
- KNPI a természetvédelmi szakkérdést érintő adatok vonatkozásában *(válasz iktatószáma: 1277-2/2015. és 1801-2/2016.)*
- a Közép-dunántúli Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség az illetékességi terület érintettsége miatt az engedélyezhetőséghez kapcsolódó adatok vonatkozásában (jogutód: Fejér Megyei Kormányhivatal; *válasz iktatószáma: KTF-10976/2015., 34824/2015.; KTF-13460/2016., 44202/2016.*)
- Alsó-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség az illetékességi terület érintettsége miatt az engedélyezhetőséghez kapcsolódó adatok vonatkozásában (jogutód: Csongrád Megyei Kormányhivatal; *válasz iktatószáma: 104964-1-2/2015. és CSZ/01/9813-2/2016.*)
- Az Országos Közegészségügyi Központ Országos Sugárbiológiai és Sugáregészségügyi Kutató Igazgatóság sugáregészségügyi kérdések tisztázása tekintetében *(válasz iktatószáma: 2466-2/2015.)*.
- Az Országos Atomenergia Hivatal a súlyos balesetekkel kapcsolatos a nukleáris létesítmények nukleáris biztonsági követelményeiről és az ezzel összefüggő hatósági tevékenységről szóló 118/2011. (VII.11.) Korm. rendelet mellékleteibe foglalt Nukleáris Biztonsági Szabályzatokban (a továbbiakban: NBSZ) foglalt követelmények vonatkozásában *(válasz kelte. 2015. szeptember 14.)*

- A Kormányhivatal a Tájékoztató benyújtását követően a R. 1. § (6b) bekezdése alapján, figyelemmel a Ket. 26. § (1) bekezdés c) pontjára, belföldi jogsegélyben megkereste Paks Város Címzetes Főjegyzőjét, és kérte, adja meg az arra vonatkozó - rendelkezésére álló - adatokat, hogy a tevékenység összhangban van-e a helyi környezet- és természetvédelemmel kapcsolatos önkormányzati szabályozással, valamint a településrendezési eszközökkel. A Kormányhivatal a R. 1. § (6c) bekezdése alapján felhívta a Paks Város Címzetes Főjegyzője figyelmét arra is, hogy jogsegélyhez mellékelheti a tervezett tevékenységgel kapcsolatos véleményét is.

  Paks Város Címzetes Főjegyzője a I.8944-2/2016. iktatószámú – 2016. június 24. napján kelt – belföldi jogsegélyében az alábbiak szerint nyilatkozott:
  „A Paksi Atomerőmű Paks, 8803/15. hrsz-ú telephelyén tervezett új atomerőművi blokkok a helyi természeti értékekről szóló 30/2008. (XII.17.) számú önkormányzati rendelettel összhangban van, de a hatályos 24/2003. (XII. 31.) önkormányzati rendelettel jóváhagyott Paks Város Helyi Építési Szabályzata és Szabályozási Terve előírásaival nincs összhangban"
  Rögzítette továbbá, hogy *„a jelenleg hatályos Paks Város Helyi Építési Szabályzata és Szabályozási Terve szerint a tevékenységgel érintett 8803/15 hrsz-ú ingatlan Gip-M jelű építési övezeti besorolású terület, ahol a rendelet 28/E. § (2) bekezdés szerint »A területen az engedélyezett üzemvitel során elektromos energiatermelés és átmeneti jelleggel kizárólag a Paksi Atomerőműben szintén az engedélyezett üzemvitel során keletkezett kiégett kazetták tárolása, a tervezett új atomerőművi blokkok létesítését megelőző, annak előkészítésével kapcsolatos tevékenységek végezhetők.«"*

4. A Hatástanulmány környezet- és természetvédelmi szempontú szakterületi értékelése:

A Kormányhivatal a kérelemhez csatolt Hatástanulmány, annak kiegészítései alapján, figyelembe véve a fenti szervezetek belföldi jogsegélyre adott válaszait a tevékenységet és annak környezetre gyakorolt hatásait szakterületenként az alábbiak szerint értékelte:

4.1. A létesítéssel érintett terület vonatkozásában megállapítható:

A Paksi Járási Hivatal Földhivatali Osztályának 35178/2/2015/06.22 ügyiratszámú határozata alapján a Környezethasználó kérelmében megjelölt, Paks 8803/15 helyrajzi szám alatt belterületi ingatlan telekalakítási eljárást követően megosztásra került a Paks 8803/16 és 8803/17 helyrajzi számú ingatlanokra. Mindezek miatt a Kormányhivatal jelen engedélyben a tervezett tevékenység helyét a rendelkező rész szerint határozta meg.

4.2. Hulladékgazdálkodási szempontból megállapítható:

- Az új blokkok megvalósításával összefüggésben hulladékképződéssel jellemzően a létesítés szakaszában kell számolni. Az építkezés során kitermeld föld egy részét a beruházás helyszínén tereprendezésre kívánják felhasználni. Az így fel nem használt föld azonban hulladéknak minősül, amely kitermeléssel érintett területek helyreállításakor, tájrendezéskor, hulladéklerakók rekultiválásakor, illetve hulladéklerakók üzemeltetéséhez hasznosítható.
- A létesítés és az üzemelés során keletkező hulladékok előírásoknak megfelelő kezelése biztosítható, figyelembe véve a hulladékokról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény (a továbbiakban: Ht.) 4. §-ában foglaltakat. A tevékenység valamennyi szakaszában keletkező hulladékok kezelésére vonatkozóan

kötelezettséget a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban Kvt.) 30. § (2) bekezdése és a Ht. 31. §-a alapján írta elő a Kormányhivatal.

- A nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettség a Ht. 65. §-a és a hulladékkal kapcsolatos nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló 309/2014. (XII. 11.) Korm. rendelet alapján került meghatározásra
- A gyűjtőhelyek kialakítása és üzemeltetésére vonatkozó előírás az egyes hulladékgazdálkodási létesítmények kialakításának és üzemeltetésének szabályairól szóló 246/2014. (IX. 29.) Korm. rendeleten alapul.

4.3. Levegőtisztaság-védelmi szempontból megállapítható:

- A tervezett atomerőműi új blokkok, valamint a 400 kV-os blokkvezetékek és a 132 kV-os távvezetékek létesítése és működése a nem radioaktív légszennyezőanyag kibocsátások tekintetében a Hatástanulmányban bemutatott számítások alapján nem okozhatnak levegőminőségi határértékeket meghaladó légszennyezettséget. Az üzemelés időszakában üzemszerű működés során – a dízelgenerátorok próbajáratási időszakait kivéve – nem radioaktív légszennyezőanyag kibocsátás nem várható. A tervezett a **biztonsági dízelgenerátorok üzemeltetés technológiához** kapcsolódó **P3-P18** azonosítószámú légszennyező pontforrások létesítése és működése várhatóan megfelel az elérhető legjobb technológiának és a levegővédelmi követelményeknek.
- A légszennyezőanyag kibocsátások terjedési vizsgálatainak eredményeképpen megállapítható, hogy a levegő védelméről szóló 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Lr.) 2. § 14. pontjában meghatározott hatásterület lehatárolására megadott kritériumok alapján és a légszennyező források várható együttes levegőminőségi hatását figyelembe véve a hatásterület a létesítés során a nitrogéndioxid (NO_2), a szénhidrogének (C_xH_y), valamint a 10 µm alatti szállópor (PM10) légszennyező anyagok tekintetében a kibocsátások középpontjától mért 1300 m sugarú körvonallal határolt terület. Normálüzemi működés során kibocsátott légszennyező anyagok tekintetében a telekhatártól számított 400 m-en belül alakul ki a hatásterület határa.
- A Kormányhivatal a telephelyen tervezett, biztonsági célokat szolgáló 16 db dízelgenerátorra vonatkozó adatokat az **L. mellékletében** foglaltak szerint rögzítette. Mivel azonban a dízelgenerátorok létesítésének várható időpontja az új blokkok építésének utolsó fázisában várható, és a Lr. 25. § (5) bekezdése alapján a levegővédelmi létesítési engedély legfeljebb 5 évre adható ki, a Kormányhivatal a dízelgenerátorokhoz kapcsolódó légszennyező pontforrásokra vonatkozó levegővédelmi létesítési engedélyezési eljárás lefolytatását a Lr. 22. § (2) bekezdése értelmében a rendelkező rész szerint a telepítés megkezdését megelőző időszakra írta elő.
- A Kormányhivatal a Lr. 36. § (1) bekezdésben biztosított jogkörében eljárva, a Lr. 7 § (1), 22. § (1) és (2) bekezdéseiben, továbbá a VMH rendelet, valamint a levegőterheltségi szint és a helyhez kötött légszennyező forrás kibocsátásának vizsgálatával, ellenőrzésével, értékelésével kapcsolatos szabályokról szóló 6/2011. (I. 14.) VM rendelet vonatkozó előírásai és határértékei figyelembevételével adta meg a levegővédelmi követelményeket.

4.4. Környezeti zaj- és rezgésvédelmi szempontból megállapítható:

- A kivitelezést megelőző bontás tervezett ideje meghaladja az 1 évet. A bontási tevékenység jellemzően nappal történik, de éjszaka is előfordulhat. A Hatástanulmányban elvégzett számítások alapján megállapitható, hogy a védendő területekre, illetve védendő építményekre vonatkozóan a zajterhelési határértékek a megengedett határértékeken belül maradnak.

- Az építés tervezett ideje 5 év. Az építkezés jellemzően a nappali időszakban történik, de éjjeli munkavégzés is előfordulhat. Az építkezés során a földmunkagépek és az építkezés munkagépei a domináns zajforrások. A Tájékoztatóban rögzítettek alapján a szerkezetépítés az egyes védendő épületeknél éjszakai időszakban határérték túllépést okozhat.
- A fentiek miatt – figyelemmel a környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: zajR.) 12. §-ára, valamint az Országos Atomenergia Hivatal nukleáris energiával kapcsolatos európai uniós, valamint nemzetközi kötelezettségekkel összefüggő feladatköréről, az Országos Atomenergia Hivatal hatósági eljárásaiban közreműködő szakhatóságok kijelöléséről, a kiszabható bírság mértékéről, valamint az Országos Atomenergia Hivatal munkáját segítő tudományos tanácsról szóló 112/2011. (VII. 4.) Korm. rendelet 1. számú melléklet 1.7. pontjára – a Kormányhivatal előírta, hogy az új blokkok létesítési engedélyezési eljárásában igazolni kell az építési tevékenységre vonatkozó, a környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet (a továbbiakban: KvVM-EüM együttes rendelet) 2. sz. mellékletében előírt zajterhelési határértékek teljesülését.
- A Kormányhivatal felhívja a Környezethasználó figyelmét, hogy a zajR. 13. § (1) bekezdése alapján, a kivitelező felmentést kérhet a KvVM-EüM együttes rendelet 2. sz. mellékletében előírt zajterhelési határértékek betartása alól egyes építési időszakokra, ha a zajkibocsátás műszaki vagy munkaszervezési megoldással határértékre nem csökkenthető, továbbá az építkezés közben előforduló, előre nem tervezhető határérték feletti zajterhelést okozó építőipari tevékenységre. A határérték túllépéssel érintett védendő létesítmények esetében a munkavégzés csak a külön jogerős határozatban megállapított zajterhelési határértékek betartása alóli felmentés birtokában kezdhető meg.
- A Hatástanulmány kiegészítésében foglaltak alapján az új atomerőművi blokkok számára kijelölt telepítési terület üzemi területének 100 méteres környezetében védendő létesítmények nincsenek, a legközelebbi védendő épület is távolabb van, mint 1 km (Paks-Csámpa), továbbá a Hatástanulmányban rögzítettek szerint az atomerőmű környezetében a talaj löszös üledék, melyben a rezgés terjedése korlátozott, ezért az új atomerőművi blokkok közvetlen rezgésterheléseinek hatása a védendő épületekre nézve semlegesnek mondható.
- A kivitelezés alatti zaj- és rezgésvédelmi követelmények teljesítéséről a zajR. 12. §-a, továbbá a KvVM-EüM együttes rendelet 3. § (1) és (3) bekezdései, 2. számú melléklete alapján rendelkezett a Kormányhivatal.
- A környezetbe zaj- vagy rezgést kibocsátó atomerőművi létesítmények megvalósításával összefüggő előírást a zajR. 9. § (1) bekezdése alapján határozta meg a Kormányhivatal.
- A beruházáshoz kapcsolódó blokkvezetékek és távvezetékek építésének átfutási ideje kb. 8-10 hónap, de egy éven túl is elhúzódhat. A vezetékek tervezett nyomvonala lakott területektől távol van. Az előzetesen végzett számítások alapján megállapítható, hogy a védendő ingatlanokra vonatkozóan a zajterhelési határértékek a vezetékek építésének mindegyik fázisában (tereprendezés, földmunka, alapozás, oszlopszerelés, vezetékhúzás) tarthatóak.
- A bontáshoz, valamint az építkezéshez kapcsolódó szállítások közúton, vasúton, valamint vízi úton tervezettek. A tevékenység végzése a személyszállító járművek forgalomnövekedését is okozza.
- A Hatástanulmány és annak kiegészítése alapján a legnagyobb közúti forgalom a tereprendezés időszakára esik, mivel a kitermelt föld elszállítását a tereprendezési és a 2 éves alapozási időszaka alatt kívánják elvégezni. A növekmény ebben az időszakban óránként az I. járműkategória esetében 44 db jármű, a II. kategóriában 10 db, míg a III. kategóriában 16 db jármű.

- A számítási eredmények alapján az M6-os út melletti védendő ingatlanoknál a zajterhelési határértékek a növekménnyel együtt tarthatók. A 6-os főút melletti védendő ingatlanoknál a számítási eredmények a jelenlegi állapotban is határérték túllépést igazolnak. A Paks II. létesítéséből adódó közlekedési forgalom növekmény várhatóan a jelenlegi állapotot további 0,8-2,1 dB-lel emeli meg.
- A hajóval történő szállítást az alapozási időszakra a sóder beszállításának megvalósítására tervezik, napi 1 db motorhajóval és 6 db tolt bárkával.
- A vasúti szállítás szintén az alapozási időszakára esik és a cement beszállítására szolgál. A vasúti szállítást naponta 1 db 60 km/h-val közlekedő, kb. 580 m hosszú szerelvénnyel (1 db mozdony, 40 db tehervagon) kívánják megoldani. Az elvégzett számítások alapján az 1 db tehervonat elhaladása esetén a védendő létesítményeknél a határértékek tarthatók.
- Az alapozási munkálatokhoz szükséges betonmennyiség a telephelyen lévő saját betonüzemben kerül előállításra, így annak beszállítási vonatkozása nincs.
- Az építési terület és az M6 közötti átjárást egy új felhajtóval kívánják megoldani, mely a védendő lakott területeket elkerüli, így az nem érinti Paks lakott területeit sem.
- A zajR. 9. § (7) bekezdése értelmében a környezeti hatásvizsgálati engedélyköteles tevékenységek létesítéséhez és megvalósításához kapcsolódó szállítási, fuvarozási útvonalakat úgy kell megválasztani, hogy a hatásterületük a lehető legkisebb legyen. A Hatástanulmány készítésének időszakában még nem ismertek az építéshez használt anyagok anyag nyerőhelyei, valamint az ezekhez kapcsolódó szállítási útvonalak. Ebből következően a szállításra vonatkozó zajvédelmi követelmények teljesülésének igazolását a Kormányhivatal az új blokkok létesítési engedélyezési eljárásáig írta elő.
- A Hatástanulmány alapján szállítási tevékenységet csak nappali időszakban egyenletes eloszlásban tervezik. Mindezek miatt az elvégzett számítások nappali időszakra vonatkozóan igazolták a zajterhelési határértékek teljesülését, illetve mutatták be a közvetett zajvédelmi hatásterületet, ezért a Kormányhivatal a rendelkező rész szerinti előírásában a szállítást a nappali időszakra határozta meg.
- Az üzemelés során a Paks II. erőművi létesítmények a Paksi Atomerőmű tulajdonjogában lévő területen épülnek. Paks II. fő beltéri zajforrásai a reaktorépületben, a primerköri segédépületben, a turbinaépületben, valamint a biztonsági hűtőtornyok melletti épületben helyezkednek el. A külön épületekben található dízel generátorok, a segédkazán és a szabadtéri tartalék hálózati transzformátor csak időszakosan, szükség esetén működnek.
- A Hatástanulmány megállapításai szerint a zajvédelmi szempontból védett területen az új blokkok zajkibocsátása a területre vonatkoztatható, a KvVM-EüM együttes rendelet 1. számú mellékletében meghatározott zajterhelési határértékeket várhatóan nem haladja meg, amennyiben, az 1 fázisú főtranszformátorokat 15 dB, a 3 fázisú háziüzemi transzformátorokat 10 dB, a biztonsági hűtőtorony ventilátorokat 18 dB hanggátlással látják el. A Kormányhivatal a határérték betartása érdekében ezért előírta a Környezethasználó által javasolt zajcsökkentő intézkedések megvalósítását.
- A tervezett létesítmények közül domináns zajforrásként a szabadban elhelyezett szinttartó bukó, energiatörő műtárgy, valamint az elkeveredést javító új energiatörő műtárgy jelenik meg. Ezek elhelyezkedése a tervezési terület K-i oldalán a Duna mentén tervezett. Az erőművi létesítmények hatásterületén a jelenlegi számítások alapján Dunaszentbenedek és Uszód közigazgatási területén zajvédelmi szempontból védett ingatlanok helyezkednek el. Mindezek miatt az üzemi zajforrásokra vonatkozóan a zajR. 10. § (1) bekezdése alapján a jelenlegi adataik ismeretében zajkibocsátási határértéket kell megállapítani.
- Mivel azonban a zajforrások működésének kezdetéig a hatásterületet befolyásoló tényezők (terjedési viszonyok, területi besorolások, védendő ingatlanok, háttérterhelés, alapzaj) változhatnak, a zajkibocsátási határértékek megállapítását a tevékenység megkezdése előtt elvégzett zajmérések

eredménye alapján történt hatásterület lehatárolás figyelembe vételével tartja indokoltnak a Kormányhivatal. Emiatt a rendelkező rész szerint a zajR. 3. § (3) bekezdése alapján zajmérések elvégzésének kötelezettsége lett meghatározva. A kérelem tartalmi követelményeit a zaj- és rezgéskibocsátás ellenőrzésének módjáról szóló 93/2007. (XII. 18.) KvVM rendelet (a továbbiakban: KvVM rendelet) 1. számú melléklete határozza meg.

- A blokkvezetékek és távvezetékek működésének zajhatása az elvégzett számítások alapján várhatóan a megengedett határértékeket nem haladják meg, a hatásterületén zajvédelemi szempontból védendő ingatlanok nem helyezkednek el.
- Az emberre ható környezeti rezgéssel összefüggő előírások a KvVM-EüM együttes rendelet 7. § (1) bekezdése és 5. számú melléklete alapján kerültek meghatározásra.
- Az adatszolgáltatásra vonatkozó előírások a zajR 11. § (5) bekezdésén, valamint és a KvVM rendelet 3. § -án alapulnak.
- A Kormányhivatal a Hatástanulmányt zaj- és rezgésvédelmi szempontból a zajR. 4. § (3) bekezdés b) pontjában foglalt jogkörében eljárva vizsgálta.

4.5. Hőszennyezés-védelmi szempontból megállapítható:

- Az új atomerőművi blokkok felmelegített hűtővizeinek elvezetését a Paksi Atomerőmű területén, a meglévő melegvíz csatornával párhuzamosan kialakításra kerülő hűtővíz elvezető csatorna és a hozzá kapcsolódó energiatörő műtárgy létesítésével kívánják biztosítani.
- A Kormányhivatal az eljárás során hiánypótlásban kérte, hogy vizsgálják meg a Duna várható nagy vízhőmérsékleti időszakainak és a kis vízhozamainak az együttállási tartományát is. Továbbá a Duna kisvizes állapotaira vonatkozóan a bevezetett hűtővíznek a Duna vizére gyakorolt hőmérsékleti hatásait (hőcsóva számítás, hatásterület meghatározás). Megállapítható, hogy a Hatástanulmányban, valamint annak kiegészítéseiben a klímaváltozás várható hatásainak vizsgálata során a szélsőséges hőmérsékleti hatások mellett a szélsőséges vízhozam értékeket is figyelembe vették.
- Vizsgálták továbbá az éghajlatváltozás Duna vízhőmérsékletére gyakorolt hatását. Két mértékadó időállapot figyelembe vételével, 2032. évre (a Paksi Atomerőmű és a Paks II. összesen hat blokkja még együtt üzemel) és 2085. évre (a Paks II. két új blokkja még együtt üzemel) vonatkozóan meghatározták a Duna vízhőmérséklet túllépésének évente várható, napokban kifejezett időtartamait a Duna 800–3 500 m^3/s vízhozam és 20–30 °C-os érkező vízhőmérséklet tartományában. Számították a kibocsátási ponttól folyásirányba mért 500 m-es szelvényekben a 30 °C-os vízhőmérsékleti korlát túllépésének várható időtartamát, tartósságát a mértékadó időállapotok tekintetében – a Paksi Atomerőmű jelenlegi üzemeltetési rendje mellett – a Paksi Atomerőmű és a Paks II. együttes, valamint a Paks II. önálló üzemeltetési időszakára vonatkozóan egyaránt.
- Hőszennyezés-védelmi szempontból a létesítés során a Duna hőterhelése tekintetében változás nem történik.
- Az együtt üzemeltetési időszakban (Paksi Atomerőmű és Paks II.) a hűtővíz kibocsátás hőterhelésének közvetlen és közvetett hatásterülete 11 km.
- A Paks II. önálló üzemeltetési időszakában a hűtővíz kibocsátás hőterhelésének közvetlen és a közvetett hatásterület 1 km.
- A Kormányhivatal a kibocsátásra kerülő és a befogadó víz hőmérséklete közötti különbségre, továbbá a referencia szelvényben a befogadó víz hőmérsékleti korlátjára vonatkozó előírásokról a KöMr. 10. § (1) bekezdései alapján rendelkezett. A Hatástanulmány és annak kiegészítései alapján határozta meg a kibocsátási ponton a Dunába visszavezethető felmelegített hűtővíz engedélyezett maximális 33 °C-os hőmérsékletét, figyelemmel a 30 °C-os hőkorlát tarthatóságára.

- A Hatástanulmányban foglaltak alapján a Dunára, mint befogadóra vonatkozó követelmények teljesülése – kritikus Duna vízhozam és vízhőmérséklet esetén – abban az esetben biztosíthatók, ha a Környezethasználó a Dunába történő hőkibocsátását korlátozza. A Környezethasználó a Hatástanulmányban és annak kiegészítésében meghatározta a határérték túllépés elkerülése céljából szükségesnek tartott lehetséges intézkedéseket (blokkok villamos teljesítményének csökkentése, blokkleállítás, tervezett blokk karbantartás, kiegészítő utóhűtés), amelyet a Kormányhivatal elfogadott.
- A KöMr. 10. § (2) bekezdésében foglaltak alapján a Duna hőterhelésére vonatkozó egyéb, vízminőség-védelmi érdekből szükséges korlátozásokat a Kormányhivatal a Kvt. 66. §-ának (1) bekezdése alapján a környezethasználat engedélyezése során állapítja meg. A Kr. 10. § (4) bekezdés a) pontjában foglaltak alapján a Kormányhivatalnak a környezetvédelmi engedély megadásáról szóló határozatban az engedély feltételei között elő kell írni azokat az intézkedéseket, amelyek a káros környezeti hatások elkerülésére, csökkentésére és – ha lehetséges – megszüntetésére vonatkoznak.
- Annak érdekében, hogy a referencia szelvényben az előírt 30 °C-os hőmérsékleti korlát teljesülése folyamatosan biztosítható legyen, a Kormányhivatal a fentiek alapján a Duna vízhőmérsékletét ellenőrző Hőkorlát Ellenőrző Monitoring Rendszer, továbbá az esetleges határérték túllépések elkerülése érdekében a szükségesnek tartott korlátozó intézkedések alkalmazására vonatkozó Koncepció Terv, majd azon alapulva Korlátozási Terv kidolgozását írta elő a Környezethasználó számára.
- A Koncepció Tervnek a tervezett monitoring leírását, a korlátozási lehetőségek műszaki ismertetését, a korlátozás elrendelésének, végrehajtásának és dokumentálásának tervét, a Kormányhivatal felé történő egyedi adatszolgáltatás tervét, míg a Korlátozási Tervnek a hőszennyezés monitoring leírását, a korlátozási lehetőségek műszaki ismertetését, a korlátozás elrendelésének, végrehajtásának és dokumentálásának személyi és tárgyi feltételrendszerét, a kormányhivatal felé történő egyedi adatszolgáltatás eljárási rendjét, illetve a végrehajtásáért felelős személyek megjelölését kell tartalmaznia.
- A Duna hőszennyezés elleni védelmét biztosító eljárásrendek kialakításának nyomon követhetősége érdekében a Kormányhivatal a teljesítési határidőket úgy határozta meg, hogy a Hőkorlát Ellenőrző Monitoring Rendszert tartalmazó dokumentáció, valamint a Koncepció Terv legkésőbb az Országos Atomenergia Hivatal által lefolytatandó létesítési engedélyezési eljárás kezdeményezéséig, míg a Korlátozási Terv az üzembe helyezési eljárás kezdeményezéséig a hatóság rendelkezésére álljon elfogadás céljából.

4.6. Környezeti radiológia szempontból:

- A Környezethasználó az Üzemi Környezeti Sugárvédelmi Ellenőrző Rendszer (ÜKSER) és a Hatósági Környezeti Sugárvédelmi Ellenőrző Rendszer (HAKSER) 2001-2011. éves jelentései, az MVM PA Zrt. által készített sugárvédelmi tevékenységet bemutató éves jelentések alapján, valamint egyéb, az MVM PA Zrt. környezetében végzett speciális vizsgálatok (pl. felhalmozódások mérései) jelentéseinek figyelembevételével elvégezte a telephely és környezetének *radiológiai szempontú alapszint (vonatkoztatási szint)* felmérését. A mérési adatsorok elemzései szerint az új atomerőművi blokkok normál üzemi kibocsátásának a várható környezetre gyakorolt hatása nem számottevő. A környezeti gamma dózisteljesítmény mérések eredményei (a hazai mért értékek alsó tartományában) szintén azt támasztják alá, hogy a telephely környezetében nem találhatók emelkedett értékű helyek, számottevő környezeti akkumulációra utaló adat nem tapasztalható.

- A Hatástanulmányban és annak kiegészítésében foglaltak szerint az új atomerőművi blokkok létesítésének alapozási munkáihoz lemélyített munkagödör kialakítása, a nagy mennyiségű földkitermelés, a munkagödrök víztelenítése következtében változni fognak a talajvíz viszonyok és a trícium aktivitáskoncentrációk. Mindezek figyelembe vétele alapján a terület talajvíz jellemzését az építkezési munkálatok befejezte után, az új talajvíz áramlási útvonalak beállását követően célszerű meghatározni. A KöMr. 9. § (2) bekezdése értelmében nem engedélyezhető folyékony radioaktív kibocsátás a felszín alatti vízképződményekbe. Az új atomerőművi blokkok üzemeltetésének a felszín alatti vizekre gyakorolt hatásának a megítélhetősége céljából ezért előírta a Kormányhivatal a talajvízfigyelő kutak létesítését követő időszakra vonatkozóan a telephely felszín alatti vizeinek a radiológiai alapszint felmérését.
- A *létesítés során környezeti radiológiai hatások*, lakosságot érő sugárterhelés elsősorban az ipari radiográfiás vizsgálatokból származhat, a nagy aktivitású sugárforrások használata miatt.
- A különböző radiográfiai vizsgálatok során általában két helyzetben vannak a források:
  - Szállítás és a vizsgálathoz való elhelyezés alatt, amikor a sugárforrás a saját árnyékoló munkatartójában van.
  - Vizsgálat alatt, amikor a sugárforrás védelem nélkül tartózkodik a környezetben.
- A Kormányhivatal a KöMr. 5. § (1) bekezdése alapján írta elő a szabályszerű működés során kibocsátásra kerülő radioaktív izotópokra, illetve radioaktív anyagokra vonatkozóan a tervezéskor meghatározandó információkat.
- A környezeti levegőbe történő normál üzemi radioaktív kibocsátások a szellőző kéményen keresztül történnek, de speciális helyzetekben elképzelhető kibocsátás a turbina épület tetején is. A Környezethasználó elvégzett modellezései alapján az összes besugárzási útvonal figyelembevételével számolt hatások tekintetében a következők állapíthatók meg:
  - A számított effektív dózisok a vizsgált területen sehol sem haladják meg a 90 μSv/év értéket, megállapítható tehát, hogy semlegesnél nagyobb kockázatot (90 μSv/év értéket meghaladó) nem jelent a biztonsági övezeten túl az erőmű normál üzemi működése.
  - A biztonsági övezet határa (a külső technológiai épület falától számított 500 m) tekinthető normál üzemi hatásterületnek, ahol a radiológiai hatás a dózismegszorítás 90 μSv/év értéke alatt marad.
- A *folyékony normál üzemi radioaktív kibocsátások* a melegvizes csatornán keresztül a KöMr. 9. §-a figyelembevételével a Dunába, mint végső befogadóba történnek. Az új atomerőművi blokkok üzemeltetése alatt keletkező mérleg feletti- és hulladékvizeket kibocsátásuk előtt ellenőrző tartályokban gyűjtik. A vizek kibocsátása szigorú kémiai és radiológiai minősítést követően történik.
- A *tervezési üzemzavarok* és a *súlyos balesetek során a környezeti levegőbe történő radioaktív kibocsátások* hatásai és hatásterületek meghatározásakor a Környezethasználó a tervezési alapba tartozó események közül a nagyon kis gyakoriságú TA4 (tervezési alapba tartozó események, nagyon kis gyakoriságú tervezési üzemzavarok: $10^{-4} > f > 10^{-6}$ [1/év]) tervezési üzemzavart (mint burkoló esetet) vette figyelembe az NBSZ 3. melléklet 3.2.2.0200 és a 10. melléklet 163. pontban foglalt üzemállapot alapján.
- A tervezési üzemzavari események vizsgálatához a „Data for NPP environmental impact analysis (AES-2006 with VVER-1200)" előzetes orosz adatszolgáltatásban lévő DBC4 (Design Basis Category 4 Conditions) esetre megadott adatokat használták fel.
- A súlyos baleseti kibocsátásokból eredő hatások vizsgálata során a Környezethasználó abból indult ki, hogy ezen események bekövetkezésének valószínűsége kisebb, mint 10^{-6} 1/reaktorév. Ezek a tervezési alapon túli, a tervezési alap kiterjesztésébe tartozó események az NBSZ alapján a komplex üzemzavarok TAK1 (DEC1) vagy súlyos baleset TAK2 (DEC2) kategóriába sorolhatóak. A reaktorok szállítója rendelkezésre bocsátotta az egyes baleseti szcenáriók becsült kibocsátási adatait.

- Levegőbe történő *tervezési üzemzavari radioaktív kibocsátások* környezeti hatásai, hatásterülete számításához két külön esetként vették figyelembe a korai (első 10 nap) és a késői (a teljes 30 nap) kibocsátásainak hatására létrejövő dózisokat. Mindkét esetben a legkonzervatívabb meteorológiai helyzetre számították ki a dózisokat külön az 1-2 éves kisgyermekek és külön a felnőttek korcsoportjára vonatkozóan.
- A hatásterület számításához közelítésekkel meghatározták azt a távolságot, ahol a dózisok maximálisak. A számított dózis semelyik esetben sem haladta meg a semleges (effektív dózis <90 μSv/év) hatást (a legnagyobb érték: 21 μSv - a kisgyermekek késői dózisa 400 m-en), ezért megállapítható, hogy a biztonsági övezeten túl kizárólag semleges hatás várható, de a tervezési üzemzavar (TA4) esemény számításai alapján valójában a biztonsági övezet határán belül is dózismegszorítás alatti a radiológiai hatás. Tervezési üzemzavar esetén a Hatástanulmány szerint az 500 m-es biztonsági övezet határa tekinthető a hatásterület határának.
- Levegőbe történő komplex üzemzavari és *súlyos baleseti radioaktív kibocsátások* környezeti hatásainak vizsgálata során első lépésben meghatározták a tervezési alapon túli események során várható átlagos és maximális aktivitáskoncentrációkat TAK1 (DEC1) és TAK2 (DEC2) eseményekre, mind korai, mind késői kibocsátások esetében is. Ezt követően mindkét eseményre meghatározták a várható korai és késői kibocsátásokból származó inhalációs- és (élettartamra) integrált effektív dózis értékeket, felnőttekre és gyerekekre vonatkozóan is. Az ország több településére elvégzett dózisszámítások eredményei szerint a telephelyhez legközelebb eső és a kapott eredmények alapján a legmagasabb értéket mutató vizsgált település, Nagydorog tekintetében az 50 évre integrált effektív dózis érték 5,37 mSv a felnőttek esetében és 7,47 mSv a gyermekek esetében. Ez a dózisterhelés a természetes háttérrel összehasonlítva (amely szintén 50 évre integrálva 120-150 mSv lakossági dózisterhelést jelent) sugárvédelmi szempontból jelentéktelen tartományba esik.
- A tervezési alapot meghaladó üzemállapotok, súlyos baleseti szituációk hatásainak értékelésekor az NBSZ 3a.2.4.700. pontjában leírtakat, és az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 16/2000. (VI. 8.) EüM rendeletben (a továbbiakban: EüMr. rendelet) foglaltakat vették figyelembe. Ezek szerint a TAK1 üzemállapotot eredményező eseményre és a 3a.2.2.7000. pont előírásainak figyelembevételével a TAK2 üzemállapotot eredményező eseményre bizonyítani kell, hogy:
  - az atomreaktortól vett 800 m távolságon túl nincs szükség sürgős óvintézkedésekre;
  - az atomreaktortól vett 3 km távolságon túl nincs szükség semmilyen átmeneti intézkedésre, azaz nincs szükség a lakosság ideiglenes áttelepítésére;
  - az atomreaktortól vett 800 m távolságon túl nincs szükség semmilyen késői védőintézkedésre, azaz nincs szükség a lakosság végleges áttelepítésére;
  - ne legyen szükség hosszú távú élelmiszerfogyasztási korlátozásra.
- A létesítési engedélyt az Országos Atomenergia Hivatal abban az esetben adja meg, ha az erőmű tervezése során ezen követelmények kielégítését biztosítják.
- A radioaktív anyagok kibocsátására vonatkozó előírásokat a KöMr. 4. §-a, 9. §,-a, a Kr. 10. § (4) bekezdés a) pontja, a Kvt. 14.§-a, 18. §-a. 22-24. §-ai és 32. §-a alapján, továbbá az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény (a továbbiakban: Atom tv.) 4. § (1) és (3) bekezdéseire figyelemmel határozta meg.
- Jelen engedély R. mellékletébe foglalt kibocsátási határértékek és a $\Gamma=1$ biztonsági tényező megállapítása, figyelemmel a Kvt. 35. §-ára, a KöMr. 3. § (1) bekezdésében és 1. számú mellékletében foglaltakon alapulnak. A kibocsátási határérték betartásának, illetve a kibocsátási határérték kritérium teljesülésének kötelezettségét a Kormányhivatal a KöMr. 6. § (1) bekezdése alapján írta elő.

- A Környezethasználó nyilatkozata szerint az *új atomerőművi blokkok kibocsátás- és környezetellenőrzési rendszere* az MVM PA Zrt. által üzemeltetett, a telephelyen jelenleg is működő Paksi Atomerőműhöz hasonlóan a KöMr. 6. §-ában előírtaknak megfelelően kerül kialakításra. Ennek megfelelően a távmérő és mintavevő rendszerek által szolgáltatott mintákat a KöMr. 6. § (4) bekezdésérére figyelemmel, akkreditációval rendelkező kibocsátás- és környezetellenőrző laboratóriumokban fogják feldolgozni és mérni, beépítve a mintavételi és mérési programjaikba. A Kibocsátás Ellenőrző Szabályzat és a Környezet Ellenőrző Szabályzat kidolgozására, majd az elfogadott szabályzatok szerinti működésre vonatkozó előírásokat a Kormányhivatal a KöMr. 6. § (2) bekezdése, valamint a 4. és a 5. számú melléklet alapján tette meg.
- Az élővilág sugárterhelésének, valamint az új atomerőművi blokkokból kibocsátott radioaktív izotópok környezeti közegekben végbemenő akkumulációjának a nyomon követése érdekében kialakítandó Mérési Programot az MVM Paksi Atomerőmű 1-4. blokkjainak üzemidő hosszabbítása tárgyában kiadott környezetvédelmi engedélyben foglaltakkal összhangban, az együttes hatások megítélése céljából írta elő a Kormányhivatal, figyelembe véve a KöMr. 6. § (2) bekezdés g) pontjában és a 8. § (4) bekezdésében foglaltakat. A gamma-spektrometriai mérésekre vonatkozó előírását a KöMr. 4. számú melléklet 1.5 pontja alapján határozta meg.
- A *légköri kibocsátások ellenőrző rendszerének* feladata a kéményen keresztül távozó légköri radioaktív kibocsátások monitorozása és mintázása. A laboratóriumi mérések szolgáltatják az adatokat az izotóp-szelektív kibocsátások meghatározására. A rendszer a következőkből áll:
  - Levegő mintavételi és áramlásmérő rendszerek:
    - Izokinetikus Mintavevő Rendszer
    - Levegősebesség/Térfogatáram-mérő Rendszer
  - Távmérő rendszerek:
    - Légnemű kibocsátás-ellenőrző Rendszer:
      - Radioaktív aeroszolmérő
      - Radioaktív jódmérő
      - Radioaktív nemesgázmérő
      - Gamma dózisteljesítménymérés
      - Izotópszelektív nemesgázmérő rendszer (folyamatos gamma-spektrométer)
    - Az izotópszelektív nemesgázmérő rendszer egy folyamatos működésű gamma-spektrometria mérőrendszer, amely alkalmas a nemesgáz kibocsátások izotópszelektív mennyiségi mérésére.
    - Figyelt izotópok: ^{41}Ar, ^{85}mKr, ^{87}Kr, ^{88}Kr, ^{133}Xe és ^{135}Xe
    - A *folyékony kibocsátások ellenőrzése* a tartályparkokból származó reprezentatív és archivált minták laboratóriumi mérései révén történik. A kibocsátásra jellemző mintavételi helyek a következők:
      - Ellenőrző tartályok (a kibocsátásra került vizek minőségének, mennyiségének meghatározása);
      - Gőzfejlesztők, mint ellenőrző tartály (leállított és lehűtött blokknál a gőzfejlesztő ürítéskor, illetve vegyszeres tisztítása után a kibocsátásra került vizek minőségének, mennyiségének meghatározása. A fűgőzvezeték és a tápvízvezeték keringtetésben résztvevő szakaszának ürítése is a gőzfejlesztőn keresztül történik.);
      - V1 hidegvizes csatorna, V2/1 és V2/2 a régi és az új melegvizes csatornák és a V3 „fekáliás csatorna" és az új blokkokhoz tartozó „fekáliás csatorna".
    - A telepített automatikus mintavevők folyamatosan gyűjtik a mintákat.
  - Kéménykibocsátás-ellenőrző laboratóriumi mintavevők:

- A kéménykibocsátás-ellenőrző laboratóriumi mintavevők duplikálásra kerülnek a független hatósági ellenőrzések elvégezhetőségének érdekében a KöMr. 6. számú mellékletében leírtaknak figyelembevételével.
- Kombinált mintavevők (aeroszol-, elemijód-szűrők és szervesjód-patron, három azonos felépítésű, párhuzamos ágban)
- Laboratóriumi mintavevő rendszer alkalmas aeroszolok és nemesgáz, illetve radiojódok, trícium és radiokarbon különböző kémiai formák szerinti folyamatos mintázására. A laboratóriumi mintavevő rendszer lehetővé teszi mind az üzemi, mind a hatósági mintavételezést.

- Légnemű kibocsátás-ellenőrző rendszer egymástól független, teljesen azonos felépítésű párhuzamos ágból áll (redundancia), mindkettőt az izokinetikus mintavevő rendszer látja el levegőmintával.
- Az új atomerőművi blokkok *környezeti sugárvédelmi ellenőrzését* a telephelyen jelenleg működő rendszer is képes lehet ellátni. A létesítés során (a részletes műszaki tervek figyelembevételével) azonban megtörténik a kibocsátás- és környezetellenőrző távmérő- és mintavevő rendszer felülvizsgálata, és annak eredményeképpen indokolt és szükséges változtatások, bővítések („A", „G", „V" típusú állomások és talajvízfigyelő kutak tekintetében) végrehajtásra kerülnek.
- Az ellenőrző rendszer részei:
  - Az erőmű üzemi területén lévő dózisteljesítmény mérő szondák,
  - „A" és „B" típusú távmérő állomások és a „G" típusú dózisteljesítmény mérő állomások hálózata,
  - meteorológiai mérőrendszer.
- Az „A" és a „B" típusú állomások a következő távméréseket végzik:
  - aeroszol, elemi jód aktivitáskoncentráció mérése összes-béta számlálással [Az átszívott levegő útvonalának megválasztásától függően az elemi jódszűrő és az elemi jódmérés kikerülhető, ebben az esetben az elemi jódok megkötése és mérése a szerves jódokkal együtt történik (alapbeállításban mindhárom szűrő és mérés üzemel)],
  - a négy jód-izotóp (^{131}I, ^{132}I, ^{133}I, ^{135}I) szerves (+elemi) formában megjelenő aktivitás-koncentrációjának mérése, szcintillációs detektorral felvett sokcsatornás gamma-spektrum kiértékelésével,
  - a környezeti gamma-sugárzás dózisteljesítményének mérése.
- Ezeken az állomásokon 30-50 m^3/h térfogatárammal folyamatos aeroszol, elemi és szerves jód mintavétel is történik laboratóriumi vizsgálatok céljából. A „B" típusú állomás csak abban különbözik az „A" típusútól, hogy az a referencia állomás, mert az erőmű radioaktív kibocsátásaitól a legkevésbé érintett. A G-típusú mérőállomáson ugyancsak dózismérő szonda méri a környezeti gamma-sugárzás dózisteljesítményét.
- A fenti távmérő hálózatot, normál körülmények között csak TL-dózismérést végző ún. „C" típusú állomás egészíti ki. Szükség esetén ezeken az állomásokon fall-out mintavétel is végezhető.
- A jód-távmérő állomásokon működő, az előzőekben már ismertetett jódtávmérő rendszer szűrőmintái alkalmasak laboratóriumi gamma-spektrometriai vizsgálatra, és az összes megkötött aeroszol, illetve különböző formájú jód-izotóp aktivitáskoncentrációjának meghatározására.
- A mintavételes laboratóriumi ellenőrzés részeként levegő HT, HTO minták, levegő CO_2, CnHm minták, fall-out minták, talajminták, fűminták, dózismérés TLD-vel, talajvíz minták, egyéb felszíni vízminták, dunai iszapminták, egyéb iszapminták vizsgálata tervezett.
- Az adatszolgáltatási és jelentéstételi kötelezettségeket a KöMr. 6. § (2) bekezdés d), e) pontjai, 4. és 5. számú mellékletei, 7. §, 8. § (1) és (4) bekezdései alapján határozta meg a Kormányhivatal.
- Az új blokkok üzemelése során keletkező radioaktív hulladék és a kiégett üzemanyag kezelésére és biztonságos elhelyezésére vonatkozó követelményeket a Kvt. 6. §-ában, 30. §-ában foglaltak, az

Atom tv. 4. § (6)-(7) bekezdésében meghatározott alapelvi rendelkezések, valamint a 38-40. §-aiban foglaltak, továbbá a 2001. évi LXXVI. törvénnyel kihirdetett a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség keretében a kiégett fűtőelemek kezelésének biztonságáról és a radioaktív hulladékok kezelésének biztonságáról létrehozott közös egyezmény rendelkezéseinek figyelembe vételével rendelkezett a Kormányhivatal.

- A Kr. 1. (3) bekezdés a) pontja alapján a kiégett nukleáris üzemanyagok átmeneti tárolása és a végleges elhelyezése a Kr. 1. számú melléklete 17. pontjára figyelemmel, a radioaktív hulladékok átmeneti és a végleges tárolása a Kr. 1. számú melléklete 19. pontjára figyelemmel önálló környezeti hatásvizsgálati eljárás köteles tevékenységek.
- A jelenleg üzemelő KKÁT bővítése az új blokkokban keletkező kiégett üzemanyagok átmeneti tárolására nem megfelelő, mert az új blokkok üzemanyaga jelentősen eltérő geometriájú, mint a KKÁT-ban ma tárolt üzemanyag. Az új blokkok kiégett fűtőelemeinek átmeneti tárolására a Környezethasználó az eljárás során két lehetőséget mutatott be:
  - a használt fűtőelem-kazettákat az Oroszországi Föderáció területére szállítják ideiglenes technológiai tárolás vagy technológiai tárolás és reprocesszálás céljából, melyet követően a használt fűtőelem-kazettákat, vagy reprocesszálás esetén a feldolgozásból származó hulladékot később visszaszállítják Magyarországra, vagy
  - a használt fűtőelem-kazetták hazai átmeneti tárolása történik meg.
- A Hatástanulmány a kiégett kazetták átmeneti tárolására szolgáló terület kialakítását a telephelyen feltételezi. Az átmeneti tárolást követően a Hatástanulmány referencia forgatókönyvként a kiégett fűtőelem-kazetták közvetlen hazai végleges elhelyezésével számol, az addigra kialakításra kerülő mélygeológiai tárolóban. Ugyanebben a tárolóban kerülnének végleges elhelyezésre az üzemeltetésből és a létesítmény leszereléséből származó nagyaktivitású radioaktív hulladékok is. A Környezethasználó bemutatta, hogy ezek megvalósítása érdekében a kiégett üzemanyag és a radioaktív hulladék kezelésének nemzeti politikájáról szóló 21/2015. (V. 4.) OGY határozat és az alapján a Kormány által a 1459/2016. (VIII. 24.) Korm. határozattal elfogadott nemzeti programban leírtaknak megfelelően kell majd eljárni. A kis- és közepes aktivitású radioaktív hulladékokat a Bátaapáti, Mórágyi-völgy 4. szám alatti telephelyen üzemeltetett Nemzeti Radioaktívhulladék-tárolóban (NRHT) tervezik elhelyezni.
- A kiégett üzemanyag átmeneti tárolásával kapcsolatban bemutatott két lehetséges megoldás figyelembevételével a Kormányhivatal a blokkok üzembe helyezése iránti eljárásig határozta meg a kiválasztott megoldásokhoz igazodó követelményeit.
- Az Atom tv. 40. §-a és a radioaktív hulladékokkal és a kiégett üzemanyaggal kapcsolatos egyes feladatokat ellátó szerv kijelöléséről, tevékenységéről és annak pénzügyi forrásáról szóló 215/2013. (VI. 21.) Korm. rendelet értelmében ugyanakkor az is megállapítható, hogy jelenleg az RHK Kft. gondoskodik a radioaktív hulladék végleges elhelyezésével, a kiégett üzemanyag átmeneti tárolásával, a nukleárisüzemanyag-ciklus lezárásával, és a nukleáris létesítmény leszerelésével összefüggő feladatok elvégzéséről.
- Az új atomerőművi blokkok leállítása a Kr. *1. számú melléklete 31. pontja* alapján a jogszabály erejénél fogva önálló környezeti hatásvizsgálat eljárás köteles tevékenység, azaz környezetvédelmi engedély birtokában kezdhető meg, illetve folytatható. A Kormányhivatal erre figyelemmel határozta meg a jelen engedélyben engedélyezett tevékenység felhagyásra vonatkozó általános előírását.

4.7. Táj- és természetvédelmi szempontból megállapítható:

4.7.1. A tervezett tevékenység által érintett nem Natura 2000 területet illetően

- Az új blokkok létesítésének területe közvetlenül nem érint országos jelentőségű védett természeti területet és az NKr. alapján kijelölt Natura 2000 területet.

- A tervezett blokkok létesítésekor legnagyobbrészt olyan területeket vesznek igénybe, melyek természetvédelmi szempontból kevésbé értékesek (pl. degradált gyepek), kivett üzemi terület megjelölésűek, amelyek jelenleg is a MVM PA Zrt. tulajdonában vannak. Ugyanakkor a tervezett munkálatok időtartama és volumene oly mértékű, hogy a környező élővilág szinte minden tagjára, fajára hatással lesz, a talajlakó állatoktól kezdve a denevéreken és madarakon át a vízi gerinctelen és gerinces fauna egyedekig. A Hatástanulmány „Élővilág, ökoszisztéma" című fejezete megfelelően bemutatja a terület természetvédelmi alapállapotát, a várható hatásokat, és a negatív hatások csökkentésére tett javaslatokat, a tervezett mérséklő intézkedéseket. E dokumentációban bemutatottak szerint elvégezték a Paksi Atomerőmű 3 km sugarú térségében lévő teljes flóra, vegetáció, valamint fauna felmérését, jellemzését, értékelését. A felmérés és értékelés a Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszerben (NBmR) lefektetett alapelveknek és módszertani megoldásoknak megfelelően történt.

- Az élővilágot érő terhelések (élőhely-vesztés, por- és zajszennyezés, fakivágások, depóniák létesítése, stb.) mérséklésére, a természeti értékek oltalma, a védett állat- és növényfajok kímélete és oltalma érdekében számos intézkedést tervezett a Környezethasználó. Ezen túl a Kormányhivatal a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Tvt.) 8. § (1) és 17. § (1), 42. § (1), 43. § (1) bekezdései alapján a terhelő hatások csökkentése érdekében többek között előírta a tervezett munkálatokról szóló részletes ütemterv készítését, továbbá a munkálatok teljes időtartama alatt a terület természetvédelmi kezelőjével való egyeztetés szükségességét.

- Mivel a beruházással érintett terület számos természetvédelmi oltalom alatt álló denevérfaj élőhelye, előírásra került az is, hogy a munkálatok során kiemelt figyelemmel kell lenni kímélésükre. A szárazföldi területen a felmért védett növények és védett állatok oltalmának biztosítása érdekében szükség szerinti áttelepítésük lett meghatározva, mely a Tvt. 42. (1) és (3) bekezdés a) pontja, továbbá a Tvt. 43. § (2) bekezdés a) és b) pontjai, valamint a védett állatfajok védelmére, tartására, hasznosítására és bemutatására vonatkozó részletes szabályokról szóló 348/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet 2. § fd) pontja és 3. § (1) bekezdése szerint természetvédelmi engedély köteles tevékenységek.

4.7.2. A Beruházás által érintett Natura 2000 területet illetően

- A Kormányhivatal a Környezethasználó által 2012. november 10-én kezdeményezett előzetes konzultációs eljárást lezáró véleményében (6.9. pont) – az elővigyázatosság elvére, valamint arra tekintettel, hogy a tervezett tevékenység a Kr. 1. számú melléklete 31. pontja alapján környezeti hatásvizsgálat köteles – előírta a Környezethasználó számára, hogy készítse el az NKr. 14. számú melléklete szerinti hatásbecslési dokumentációt.

- A tervezett új melegvíz-csatorna építésének helyszíne a Paks, 0109 hrsz-ú területen érinti a Natura 2000 hálózatot, annak jelölő élőhelyét. Az új melegvíz-csatornán tervezett, hűtésre használt melegvíz-kibocsátás szintén érinti a Natura 2000 hálózatot, arra hatással lesz.

- Az érintett Natura 2000 hálózat a „HUDD20023 Tolnai-Duna" elnevezésű kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület része. A Környezethasználó az NKr. 10. § (1) bekezdése alapján vizsgálta a tervezett tevékenységnek a Natura 2000 terület jelölésének alapjául szolgáló fajok és élőhelytípusok természetvédelmi helyzetére gyakorolt hatásait és a Kormányhivatal jogelődje által adott, az előzetes konzultációt lezáró véleményben foglaltaknak megfelelően, a NKr. 10. § (5) bekezdés b) pontjára és (6) bekezdésére figyelemmel, a Hatástanulmányba foglalva benyújtotta a Natura 2000 területre vonatkozó – az NKr. 14. melléklete szerint összeállított – hatásbecslési dokumentációt.

- A NKr. 4. § (1) bekezdése szerint a Natura 2000 területek lehatárolásának és fenntartásának célja az azokon található, a NKr. 1-3. számú mellékletben meghatározott fajok és a NKr. 4. számú mellékletben meghatározott élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve a fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

- A hatásbecslési dokumentáció és a NKr. 15. mellékletében felsorolt szempontok alapján megállapítható, hogy a Duna partján építendő létesítmények és azok építési tevékenység által érintett környezete 0,8 ha Natura 2000 besorolású szárazföldi területet és mintegy 200 m hosszúságú Duna partszakaszt érint. A Tolnai-Duna (HUDD20023) Natura 2000 terület teljes területe 7161,69 ha nagyságú. A tervezett frissvíz hűtési rendszer által érintett szárazföldi területrész kiterjedése a teljes Tolnai-Duna területnek mindössze 0,01 %-a.

- A helyszíni vizsgálatok alapján a tervezett frissvíz hűtési rendszer megépítendő műtárgya által érintett közösségi jelentőségű élőhelytípus a 91E0* jelű enyves éger (Alnus glutinosa) és magas kőris (Fraxinus excelsior) alkotta ligeterdők (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae) kategóriájába tartozik, a közvetlenül érintett Duna-szakaszon a NKr. 4. B) mellékletének 9. pontjában szereplő 91E0 Natura 2000 kódú fűz-nyár ártéri erdő került azonosításra, mint kiemelt közösségi jelentőségű élőhelytípus. Az érintett Natura 2000 területen jelölő növényfaj nem került elő. A területen viszonylag kevés, kb. 220-300 db, igen változatos méretű fa található.

- Az érintett Natura 2000 területen jelölő állatfaj, a tompa folyamkagyló, valamint több denevérfaj fordulhat elő. A vizsgálatok igazolták, hogy a beavatkozási területen Natura 2000 jelölő halfaj is előfordulhat.

- A Kormányhivatal a hatásbecslési dokumentáció áttanulmányozása során megállapította, hogy a Natura 2000 hálózat területén csekély mértékű élőhelyvesztés fog történni, melynek mértéke 0,01 % a teljes kijelölt HUDD20023 Tolnai-Duna Natura 2000 területhez viszonyítva. Megállapította továbbá, hogy a tárgyi élőhelyvesztés hatása a beruházást követő helyreállítási és tájrehabilitációs munkákkal mérsékelhető ugyan, de a Natura 2000 jelölő élőhely újbóli kialakulására a megváltozott felszíni viszonyok következtében nincs esély, így **az építkezés során fellépő területi veszteség állandósulásával kell számolni.**

- A Natura 2000 hálózat kímélete és oltalma érdekében számos kárenyhítő intézkedést tervezett a Környezethasználó. Ezen intézkedéseken túl a Kormányhivatal a Tvt. 8. § (1) és 17. § (1), 42. § (1), 43. § (1) bekezdései alapján a kedvezőtlen hatások csökkentése érdekében többek között előírta a tervezett munkálatokról szóló részletes ütemterv készítését, a Natura 2000 hálózat területén a fa- és cserjekivágási munkálatokra vonatkozó időbeli korlátozást, továbbá a Natura 2000 hálózatot érintő munkálatok teljes időtartama alatt a terület természetvédelmi kezelőjével való egyeztetés szükségességét. A Natura 2000 terület, illetve a jelölő fajok oltalma érdekében az NKr. 4. § (1) bekezdésben meghatározott célok fenntartása érdekében előírásra került a Duna-parti régiókban a fenéklakó makroszkopikus vízi gerinctelen élőlények kivitelezést megelőzően történő felmérése, illetve védelmük érdekében intézkedési javaslatok megfogalmazása.

- A fentiekre tekintettel mind tájvédelmi (tájbaillesztési), mind természetvédelmi szempontból indokolt a növényzet telepítése és a terület inváziós gyomoktól való tisztán tartása. A Kormányhivatal ezért a Tvt. 9. § (1) és a 16. § (3) bekezdése alapján előírta a tájra jellemző őshonos fajokból álló fás szárú (fa és/vagy cserje fajok) növényzet telepítését a bolygatással érintett Natura 2000 területen, de az nem veszélyeztetheti a létesítmény műszaki biztonságát. Az üzemeltetés során a telepített növények szakszerű ápolásáról és az inváziós növényfajok eltávolításáról a Tvt.7. § (1)-(2), 9. § (1) és 16. § (2) bekezdése alapján rendelkezett.

- A területen már jelenleg is előfordulnak inváziós növényfajok, de mivel nagy mennyiségű földmunkát terveznek, várható az inváziós özöngyomok elszaporodása, térhódítása, „berobbanása", mely jelentős veszélyforrást jelent a honos vegetációra és a Natura 2000 hálózat élőhely-típusára. A Kormányhivatal mindezek miatt az NKr. 4. § (1) bekezdés meghatározott célok megvalósulása érdekében írta elő az inváziós növényfajok terjedésének megakadályozására szolgáló módszerek, technológiák kidolgozását, illetve annak eltávolítása érdekében az évi minimum kétszeri kaszálást.

- A fentieken túl megállapítható, hogy természetvédelmi szempontból a beruházás üzemeltetésekor a legnagyobb hatásviselő a hőterhelés következtében a Duna folyam lesz, amely az NKr. alapján a Natura 2000 hálózat része, egyben fontos ökológiai folyosó. A hatásbecslés alapján megállapítható, hogy a tervezett tevékenység által kibocsátott felmelegedett hűtővíz várhatóan minimális hatást gyakorol a vízi, illetve a vízzel érintkező növényzetre. A Kormányhivatal az elővigyázatosság elvére tekintettel ezért előírta, hogy a hőterhelés hatását szükséges vizsgálni a Natura 2000 jelölő fajokra, a védett és az egyéb nem védett fajokra, melyek a Duna komplett élővilágát alkotják. Bármelyik érintett faj populációjában bekövetkező drasztikus változás a folyó élővilágára megterhelő lehet, ezért oltalmuk érdekében a Kormányhivatal az NKr. 4. § (1) bekezdése, a Tvt. 9. § (1), a 43. § (1), a 17. § (1) és a 17. § (2) bekezdései alapján biológiai monitoring kidolgozását és üzemeltetését írta elő a Hatástanulmány „Élővilág, ökoszisztéma" című fejezetében leírtak szerint.

- Összességében a Kormányhivatal – figyelemmel a DDNPI és a KNPI által teljesített jogsegélyekre is – a Hatástanulmány és hatásbecslési dokumentáció alapján a tervezett tevékenység hatásait megbecsülte és megállapította, hogy a tervezett tevékenység a tárgyi Natura 2000 hálózatra, a jelölő fajokra és élőhelytípusokra, valamint más Natura 2000 területekkel alkotott ökológiai hálózatának koherenciájára a tervezett tevékenység várhatóan jelentős kedvezőtlen hatással nem lesz, a Natura 2000 hálózat kijelölésének céljaival nem ellentétes. A Kormányhivatal megállapította ugyanakkor, hogy a tervezett tevékenység várhatóan csekély mértékben kedvezőtlen hatással lesz a fent nevezett 91E0 Natura 2000 kódú élőhelytípusra. Megállapítható továbbá, hogy rendelkező részben tett

előírások maradéktalan betartása, valamint a Natura 2000 hálózat kímélete és oltalma érdekében a Környezethasználó által tervezett számos intézkedés végrehajtása mellett a Natura 2000 hálózat jelölő élőhelyére és jelölő fajaira, a védett természeti értékekre a tervezett beruházás negatív hatásai minimálisra csökkenthetőek, a védett természeti értékek oltalma biztosítható.

- A NKr. 10. § (8) bekezdése szerint, ha a terv, illetve a beruházás a hatásbecslés alapján a Natura 2000 terület kijelölésének alapjául szolgáló, az 1–4. számú mellékletben meghatározott fajok és élőhelytípusok természetvédelmi helyzetére kedvezőtlen hatással jár, és a terv, illetve a beruházás megvalósítására egyéb ésszerű megoldás nincs, azonban a tervhez, illetve a beruházáshoz a 10/A. § (2)–(3) bekezdés szerinti közérdek fűződik, a terv elfogadható, illetve a beruházás engedélyezhető. A beruházást úgy kell megvalósítani, hogy az a lehető legkisebb kedvezőtlen hatással járjon.

- Az NKr. 14. számú mellékletének 5. pontja alapján a Natura 2000 hatásbecslési dokumentáció tartalmazza a beruházás alternatív (egyéb ésszerű) megoldásait, melynek keretében a Környezethasználó vizsgálta a Natura 2000 hálózatot érintő új melegvizes csatorna megépítésének egyéb lehetséges helyszíneit. Alternatív megoldásként a jelenlegi melegvíz-csatornából délre ágazó új melegvíz-csatorna megépítése került szóba (Hatástanulmány 18. fejezet 18.7.6. pont).

- A bevezetési pont a meglévő melegvíz-csatornától és annak torkolatától a Duna folyásirányában kb. 1000 m-rel délebbre került volna kialakításra, ennek megfelelően a tervezett érintett Natura 2000 terület nagysága körülbelül 10,6 ha lett volna, mely lényegesen nagyobb, mint a leendő megoldás (0,8 ha). Az alternatív melegvíz-csatorna kialakításának elemzésekor vizsgálták a felmelegedett hűtővíz Dunában történő bevezetésének elkeveredési és lehűlési viszonyait is. Az elkeveredés-vizsgálat megállapította, hogy a kb. 1000 m-rel délebbi oldalcsatornával történő bevezetés kedvezőtlenebb elkeveredési viszonyokat teremt a bevezetett, felmelegedett hűtővízre nézve, aminek legfőbb oka a Duna sodorvonalának jobb parttól a bal part irányába való távolodásában van. Mindezek alapján megállapítható, hogy a bemutatott alternatíva kevésbé biztosítja a Natura 2000 hálózat kíméletét, érintettségének minimalizálását a tervezett megoldáshoz képest. **Ebből az is következik, hogy a beruházás megvalósítására egyéb ésszerű megoldás nincs.**

- Megállapítható továbbá, hogy az energiaellátás biztonsága olyan, a **köz biztonságának fenntartásához** fűződő alapvető cél, amely a lakosság mindennapi életéhez kötődő alapvető értékek védelmét célzó intézkedésekként határozható meg. Ezen cél elérése és biztosítása az állam irányadó politikájának része. A biztonságos energiaellátás, a lakosság mindennapi életét meghatározó olyan szolgáltatások kiszámítható fenntartását hivatottak biztosítani, amelyek a köz biztonságának fogalmi körébe vonhatók.

- Ahogy azt az Európai Bíróság a C-212/09.sz. ügyben meghatározta, az energiaellátás biztonságának biztosításával kapcsolatos célkitűzés közbiztonságon alapuló indoknak minősülhet.

- A villamosenergia-ellátás biztonságának garantálása érdekében a Magyar Villamosenergia-ipari Átviteli Rendszerirányító Zrt. előrejelzései alapján a jelenlegi villamosenergia-rendszerben – többek között – alaperőművek létesítésére van szükség, amelyek állandó teljesítményt képesek a hálózatra adni az év döntő részében, továbbá menetrendjük kiszámítható.

- Az Európai Unió környezetpolitikájának alapvető célkitűzése az emberek egészségének védelme. Ezt a célt szolgálják a kitűzött klímapolitikai célok, melynek alapvető eleme, hogy az energiatermelés lehetőség szerint a legkevesebb károsanyag kibocsátása mellett történjen. Ezen szempontoknak a tervezett tevékenység megfelel, hiszen a Hatástanulmány alapján megállapítható, hogy a létesítmények üzemelési időszakában – a dízelgenerátorok próbajáratási tevékenységéből származó kibocsátást és egy korlátozott mértékű, a hatósági határértékek alatti radioaktívanyag-kibocsátást leszámítva – károsanyag-kibocsátás nem várható.

- A Natura 2000 területet érintő beruházások esetén az engedély megadásához az is szükséges, hogy a tervezett beruházáshoz fűződő közérdek hosszú távon legyen biztosított. A tervezett tevékenység ennek az elvárásnak is megfelel, hiszen a létesítmények tervezett üzemideje 60 év. A tervezett tevékenység a hazai ellátásbiztonság alapját hivatott biztosítani a 21. században. A fentiek alapján az NKr. 10. § (8) bekezdése értelmében megállapítható, hogy a tervezett tevékenységgel kapcsolatban – figyelemmel az NKr. 10/A. § (2) bekezdésére – **fennáll a kiemelt fontosságú közérdek**, melynek kielégítéséhez szükséges a tervezett tevékenység megvalósítása.

- A Kormányhivatal a Környezethasználó által tervezett és a Hatástanulmányban bemutatott kárenyhítő intézkedéseken túl az NKr. 10. § (9) bekezdése alapján a Környezethasználó részére a Natura 2000 területek egységességének, valamint az élőhelyek és fajok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése érdekében a jelen döntés rendelkező részében (engedély II/1.2.39.) előírta a várható csekély mértékű kedvezőtlen hatással arányos, azt ellensúlyozó helyreállítási és fejlesztési feladat (kiegyenlítő intézkedés) elvégzését, amelyről a (10) bekezdésnek megfelelően – a természetvédelemért felelős miniszter útján – tájékoztatni fogja az Európai Bizottságot.

4.8. <u>Településrendezési eszközökkel való összhang szempontjából megállapítható:</u>

- Mivel Paks Város Címzetes Főjegyzője I.8944-2/2016. iktatószámon adott jogsegélyéből megállapítható, hogy az új atomerőművi blokkok létesítése a hatályos 24/2003. (XII. 31.) önkormányzati rendelettel jóváhagyott Paks Város Helyi Építési Szabályzata és Szabályozási Terve előírásaival nincs összhangban, a Kormányhivatal a Kr. 5. § (2) bekezdése c) pont cb) alpontja, valamint 10. § (4) bekezdés a) pontja értelmében a rendelkező rész szerint előírta az ellentmondás megszüntetésének szükségességét.

5. <u>Ügyfél környezetvédelmi egyesületek részvétele az eljárásban:</u>

A Ket. 15. § (5) bekezdése és a Kvt. 98. § (1) bekezdése alapján, az alábbi, a környezetvédelmi érdekek képviseletére létrehozott politikai pártnak és érdekképviseletnek nem minősülő, a tervezett tevékenység hatásterületen működő egyesületek kérték ügyféli jogállásuk elfogadását a tárgyi eljárásban:

- az **Energiaklub Szakpolitikai Intézet és Módszertani Központ Egyesület** (1056 Budapest, Szerb utca 17-19.; a továbbiakban: Energiaklub) még 2012. december 10. napján a tárgyi ügy előzetes konzultációja során tett bejelentkezése alapján lett ismert ügyfél jelen eljárásban;
- a **Greenpeace Magyarország Egyesület** (1143 Budapest, Zászlós utca 54.; a továbbiakban: Greenpeace) a tárgyi eljárás megindulása előtt, 2014. október 27. napján jelentkezett be,;
- a **Levegő Munkacsoport** (1085 Budapest, Üllői út 18. I/9A.; a továbbiakban: Levegő Munkacsoport) a tárgyi eljárás megindulását megelőzően, 2014. november 6. napján jelentkezett be;

- a **REFLEX Környezetvédő Egyesület** (9023 Győr, Bartók Béla út 7.; a továbbiakban: REFLEX) a tárgyi eljárás során, 2015. február 17. napján jelentkezett be;
- a **Védegylet Egyesület** (1088 Budapest, Szentkirályi utca 6., fsz. 3.; a továbbiakban: Védegylet) a tárgyi eljárás során, 2015. április 13. napján jelentkezett be;
- a **Pécsi Zöld Kör** (7621 Pécs, Szent István tér 17.) a tárgyi eljárás során, 2015. május 29. napján jelentkezett be;
- a **Reális Zöldek Klub** (1026 Budapest, Endrődi S. 26.) a tárgyi eljárás során, 2015. november 24. napján jelentkezett be.

A Kormányhivatal, a Kr. 9. § (5) bekezdésében előírtak szerint a csatolt egyesületi alapszabályok és bírósági bejegyzésről szóló jogerős határozatok alapján a fenti szervezetek ügyféli jogállását elismerte.

A fentieken túl az **Egészséges Ivóvízért és Környezetért Egyesület** (7145 Sárpilis, Zrínyi utca 3.; a továbbiakban: EIKE) elnöke által adott meghatalmazás alapján, Figler Csaba 2015. május 14. napján terjesztette elő az általa képviselt EIKE ügyféli jogállásának megállapítása iránt kérelmét.
A becsatolt alapszabály és nyilvántartási adatokról szóló bírósági kivonat alapján megállapítható volt, hogy az EIKE nyilvántartásba vett tevékenysége az egészséges környezethez való jog, mint alapvető jog védelmére irányul, ugyanakkor az is megállapítható volt, hogy az EIKE működési területe nem érinti a tárgyi eljárás tárgyát képező tevékenység hatásterületét. Mivel tehát Figler Csaba az EIKE ügyféli jogállását a Ket. 15. § (5) bekezdése és a Kvt. 98. § (1) bekezdése alapján nem igazolta, a Kormányhivatal az 558-162/2015. iktatószámú végzésében az EIKE ügyféli jogállását megtagadta.
Figler Csaba a törvényes határidőn belül megfellebbezte a Kormányhivatal végzését. Az OKTF másodfokú eljárásában vizsgálta a fellebbezésben foglaltakat és azt alaptalannak tartotta, ezért az OKTF-KP/9879-3/2015. iktatószámú végzésében a Kormányhivatal elsőfokú végzését helybenhagyta.

A Greenpeace 2015. augusztus 10. napján, az Energiaklub 2015. október 27. napján nyújtott be a Kormányhivatalhoz a tárgyi ügyre vonatkozó értékelését és észrevételeit tartalmazó dokumentációját. Az észrevételeket a Kormányhivatal jelen döntése meghozatala során értékelte.

A Greenpeace, mint ügyfél a 2015. december 14. napján kérelmezte az eljárás felfüggesztését. A Kormányhivatal az eljárás megindulásakor és a felfüggesztés iránti kérelem előterjesztésekor hatályos Ket. 32. § (3) bekezdésében meghatározott feltételeket vizsgálva megállapította, hogy az eljárás felfüggesztését jogszabály nem zárja ki, továbbá a Környezethasználó és a Greenpeace a tárgyi eljárásban ellenérdekű ügyfelek, ezért a kérelem elbírálásához a Környezethasználó nyilatkozatának beszerzése volt szükséges. A Környezethasználó 2015. december 30 napján – a Kormányhivatal felhívására – egyebekben arról is nyilatkozott, hogy az eljárás felfüggesztéséhez nem járul hozzá. Mivel a Ket. 32. § (3) bekezdése szerinti feltételek nem teljesültek, a Kormányhivatal a Greenpeace eljárás felfüggesztése iránti kérelmét a 78-2/2016. számú végzésében elutasította.
A Greenpeace a törvényes határidőn belül megfellebbezte a Kormányhivatal végzését. Az OKTF az OKTF-KP/2552-5/2016. iktatószámú másodfokú végzésében a Kormányhivatal elsőfokú végzését helybenhagyta, a rendelkező rész és az indokolás részbeni megváltoztatásával.

6. Nemzetközi eljárás:

Az előzetes konzultáció során a Kormányhivatal jogelődje a Kr. 12. § (1) és (4) bekezdése és 13. § (1) bekezdése, továbbá az országhatáron átterjedő környezeti hatások vizsgálatáról szóló, Espooban (Finnország), 1991. február 26. napján aláírt egyezmény kihirdetéséről szóló 148/1999. (X. 13.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Espooi Egyezmény) 2. cikk 4. pontja és 3. cikk 1. pontja alapján a környezetvédelemért felelős miniszter által vezetett minisztériumnál (jelenleg Földművelésügyi Minisztérium, a továbbiakban: Minisztérium) kezdeményezte a nemzetközi hatásvizsgálati eljárás lefolytatását.

A Minisztérium a Kormányhivatal jogelődjének – a Kr. 13. § (2) bekezdésének megfelelően tett – tájékoztatása alapján elkészítette az Espooi Egyezmény szerinti értesítést, és azt megküldte a Magyarországgal mint kibocsátó féllel szomszédos valamennyi ország, valamint az összes európai uniós tagállam részére. A svájci Greenpeace szervezet kérése alapján Svájc is értesítésre került. Az értesített országok közül 10 ország (Ausztria, Csehország, Görögország, Horvátország, Málta, Németország, Románia, Szlovákia, Szlovénia és Ukrajna) jelezte szándékát a környezeti hatásvizsgálati eljárás keretében megtartásra kerülő nemzetközi környezeti hatásvizsgálati eljárásban történő részvételre. Ezen kívül Szerbia csak később, 2015. július 27. napján jelezte részvételi szándékát.

A Környezethasználó környezetvédelmi engedély iránti kérelemének benyújtását követően a Kormányhivatal jogelődje 2015. március 4. napján az 558-34/2015. iktatószámú ügyiratában, a Kr. 14. § (2)-(3) bekezdései alapján a kérelemhez csatolt Hatástanulmány, a Közérthető Összefoglaló, valamint a Nemzetközi Fejezet, továbbá a 755-19/2014. iktatószámú végzésbe foglalt felhívásra 2015. január 12. napján benyújtott hiánypótlási dokumentáció 1-1 nyomtatott példánya, és azok elektronikus változatát tartalmazó 2 db CD megküldésével a Minisztériumnál kezdeményezte a nemzetközi eljárás lebonyolítását

A Minisztérium a Kr. 12. § (1) bekezdése, valamint az Espooi Egyezmény 2. cikke, I. függelékének 2. pontja alapján, figyelemmel az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló 2011/92/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban. KHV irányelv) előírásaira is, 2015. április 2. napján a jelen környezeti hatásvizsgálati eljárásban a hivatalos értesítő leveleknek a bejelentkezett hatásviselő felek részére történő elektronikus kiküldésével, valamint a Hatástanulmánynak és a rendelkezésre álló további dokumentumoknak a Minisztérium honlapjára történő kihelyezésével *(http://www.kormany.hu/hu/foldmuvelesugyi-miniszterium/hirek/nemzetkozi-kornyezetvedelmi-hatasvizsgalati-eljarasok)* megindította az országon átterjedő környezeti hatások vizsgálatát célzó nemzetközi környezeti hatásvizsgálati eljárást. A hivatalos értesítő levelek postai úton 2016. április 10. napján kerültek továbbításra.

A Kormányhivatal az 558-37/2015. számú felhívásra benyújtott hiánypótlási dokumentáció angol és német nyelvű változatát 2015. május 12. napján, valamint az 558-156/2015. számú felhívásra benyújtott hiánypótlási dokumentáció angol és német nyelvű változatát 2015. július 20. napján a Kr. 14. § (3) bekezdésében foglaltaknak megfelelően továbbította a Minisztérium részére. A Minisztérium a megküldött hiánypótlási dokumentumokat a fentiekben megjelölt honlapján közzétette.

A Kr. 14. § (3) bekezdése, valamint az Espooi Egyezmény 2. cikk 6. pontja és 5. cikke alapján az alábbi nemzetközi eljárási cselekmények kerültek végrehajtásra 2015. szeptember 3. és november 6. napja között:

Horvát Köztársaság: szakértői konzultáció: 2015. szeptember 3.; Budapest; Magyarország
nyilvános fórum: 2015. szeptember 21. Eszék, Horvátország
Osztrák Köztársaság: nyilvános fórum: 2015. szeptember 23.; Bécs, Ausztria
szakértői konzultáció: 2015. szeptember 24.; Bécs, Ausztria
Románia: nyilvános fórum: 2015. szeptember 28.; Nagyvárad, Románia
nyilvános fórum: 2015. szeptember 29.; Temesvár, Románia
nyilvános fórum: 2015. október 14.; Bukarest, Románia
szakértői konzultáció: 2015. október 15.; Bukarest, Románia
Ukrajna: nyilvános fórum: 2015. október 7.; Kijev, Ukrajna
szakértői konzultáció: 2015. október 8.; Kijev, Ukrajna
Szlovén Köztársaság: nyilvános fórum: 2015. október 12.; Ljubljana, Szlovénia
szakértői konzultáció: 2015. október 12.; Ljubljana, Szlovénia
Németországi Szövetségi Köztársaság:
nyilvános fórum: 2015. október 20-21.; München, Németország
szakértői konzultáció: 2015. október 21.; München, Németország
Szerb Köztársaság: nyilvános fórum: 2015. november 5.; Belgrád, Szerbia
szakértői konzultáció: 2015. november 6.; Belgrád, Szerbia

A fentieken túl a **Szlovák Köztársaság** és a **Cseh Köztársaság** is írásbeli konzultációt kért, nyilvános fórum megtartását azonban nem igényelte. A **Görög Köztársaság** és a **Máltai Köztársaság** sem írásbeli konzultációt, sem nyilvános fórum megtartását nem igényelte.

A Környezethasználó a Kr. 14. § (1) bekezdése alapján a 2016. június 16. napján a Kormányhivatalhoz benyújtott Tájékoztató angol nyelvű, továbbá az összefoglaló angol, német, szlovák, cseh, szlovén, ukrán, horvát, szerb, és román nyelvű változatait a Kormányhivatal részére 2016. június 24. napján megküldte. A Kormányhivatal e dokumentumokat 2016. június 28. napján a Kr. 14. § (3) bekezdésében és az Espooi Egyezmény 2. Cikk 6. pontja foglalt kötelezettség teljesítése céljából továbbította a Minisztérium részére. A pontosított Tájékoztató angol, német, szlovák, cseh, szlovén, ukrán, horvát, szerb, és román nyelvű változatait a Kormányhivatal 2016. július 8. napján küldte meg a Minisztérium részére.

A Minisztérium a Tájékoztatót a 2001. évi LXXXI. törvénnyel kihirdetett, a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló, Aarhusban, 1998. június 25-én elfogadott Egyezményben (a továbbiakban: Aarhusi Egyezmény) 6. cikk 6. pontja alapján 2016. július 12. napján továbbította a nemzetközi környezeti hatásvizsgálati eljárásban résztvevő országok számára, hogy annak tartalmára vonatkozóan 30 napon belül, legkésőbb 2016. augusztus 12. napjáig észrevételt, kérdést, megjegyzést tehetnek. A Minisztérium által meghatározott határidő a Kr. 8. § (3) bekezdése és az Espooi Egyezmény 2. cikk 6. pontjával összhangban került meghatározásra. A Minisztérium egyidejűleg jelezte, hogy amennyiben a fenti határidőig észrevétel nem érkezik, akkor a kibocsátó fél úgy tekinti, hogy az adott hatásviselő fél nem kíván észrevételt tenni.

Határidőn belül a Németországi Szövetségi Köztársaság, illetve az Osztrák Köztársaság nemzeti kapcsolattartó pontjától érkezett visszajelzés:

- Németországi Szövetségi Köztársaság - tekintettel arra, hogy a Tájékoztató határon túli környezeti hatásokra vonatkozó megállapításokat nem tesz - nem küldött észrevételt.
- Osztrák Köztársaság - kérte a határidő meghosszabbítását, amelyet a Minisztérium elfogadott, és az új határidőt 2016. augusztus 26. napjában határozta meg. Az észrevételek az Osztrák Köztársaság részéről határidőben beérkeztek.

A Cseh Köztársaság 2016. augusztus 17. napján jelezte, hogy nem kíván észrevételt tenni a Tájékoztatóban foglaltakkal kapcsolatban. A többi hatásviselő féltől sem határidőben, sem azt követően nem érkezett észrevétel.

A Minisztérium a KMF/82-33/2016. iktatószámú, a 2016. szeptember 19. napján kelt iratában, a Kr. 12. § (5) bekezdése rendelkezéseinek figyelembevétele érdekében, arról tájékoztatta a Kormányhivatalt, hogy a tárgyi beruházás nemzetközi környezeti hatásvizsgálati eljárásával összefüggő, az Espooi Egyezmény 5. cikke szerinti konzultációk valamennyi hatásviselő féllel lezárultak.

A Minisztérium iratához mellékelt tájékoztatásban részletezettek szerint Magyarország, mint kibocsátó fél a tárgyi eljárás során az Espooi Egyezmény 3. cikk 2. és 5. pontjában, a 2. cikk 6. és a 3. cikk 8. pontjában, a 4. cikk 2. pontjában, az 5. cikkben, valamint a 6. cikk 1. pontjában foglaltaknak megfelelően a hatásviselő felekkel kapcsolatos valamennyi eljárási cselekményt elvégezte. A nemzetközi környezeti hatásvizsgálati eljárás az Espooi Egyezmény 6. cikke alapján jelen határozat megküldésével tekinthető lezártnak.

A résztvevő országokkal folytatott konzultációs eljárás és a hatásviselő felek hivatalos végső álláspontjai:

6.1. Németországi Szövetségi Köztársaság

A 2015. október 21. napján Münchenben megtartott szakértői konzultáción a kibocsátó fél megválaszolta a hatásviselő fél által 2015. május 28. napján megküldött előzetes álláspontjába foglalt kérdéseket, észrevételeket. Ezt követően a felek – a nemzetközi környezeti hatásvizsgálati eljárásban kialakult gyakorlatnak megfelelően – abban állapodtak meg, hogy a hatásviselő fél 30 napon belül kiállítja és megküldi a kibocsátó fél számára a hivatalos végső álláspontját. A hatásviselő fél a hivatalos végső álláspontját 2015. november 26. napján küldte meg a kibocsátó fél számára, aki azt elfogadta. A hivatalos végső álláspont főbb megállapításai (*a Bajor Tartományi Környezet- és Fogyasztóvédelmi Minisztérium által megküldött, 2015. november 26. napján, Münchenben* kelt irat alapján) az alábbiak:

Elsődlegesen rögzítették, hogy Németország a jövőben nem kíván atomenergiát alkalmazni, hanem a megújuló energiaforrásokat részesíti előnyben, ezért alapvetően ellenzi a paksi telephelyen tervezett új atomerőművi blokkok megvalósítását. Az új blokkok megépülése esetén az alábbi elvárásokat fogalmazta meg:

a) tekintettel arra, hogy az atomenergia felhasználása rendkívül összetett feladat, a tevékenységgel szemben a legszigorúbb biztonsági követelményeket kell támasztani és azok teljesülését az engedélyeztetési eljárás során igazolni szükséges, ezért kéri, a paksi telephelyen épülő új

reaktorok tekintetében a legszigorúbb biztonsági szabványok és nemzetközi előírások betartását, valamint a lehető legteljesebb átláthatóságot;

b) a későbbi eljárások során szükségesnek tartja az atomerőmű tervezésen túli események következtében kibocsátott radioaktív izotópok által okozott határon átterjedő szennyezés bemutatását, valamint annak magyarázatát, hogy a németországi területeken a legnagyobb belső dózisterhelés miért nem a határok mentén lévő területeken lép fel, hanem jóval északabbra;

c) szükségesnek tartja a tervezési alap kiterjesztésébe tartozó (TAK1/TAK2) események hatályos jogszabály szerinti besorolásának, illetve bekövetkezési gyakoriságának összehangolását;

d) szükségesnek tartja továbbá a védelem biztosítását a nagy utasszállító repülőgépek (Airbus A380 típus) becsapódásával, egyéb külső hatásokkal, például terrortámadásokkal szemben (SEWD események), illetve az adatok rendelkezésre állásakor azok átadását ebben a tekintetben;

e) végül kéri, a fukusimai katasztrófa után elrendelt felülvizsgálatok eredményeinek és a fukusimai katasztrófa tanulságainak figyelembevételét a paksi beruházás tervezésekor.

A hivatalos végső álláspontban foglalt kérdések kapcsán a kibocsátó fél a hivatalos válaszát 2016. március 3. napján küldte meg a hatásviselő fél számára, ezt követően a hatásviselő fél további kérdést nem fogalmazott meg. Megállapítható, hogy az Espooi Egyezmény 5. cikke szerinti konzultációs eljárás lezárult.

6.2. Osztrák Köztársaság

A 2015. szeptember 24. napján Bécsben megtartott szakértői konzultáción a kibocsátó fél – négy kérdés kivételével – megválaszolta a hatásviselő fél által 2015. június 3. napján megküldött előzetes álláspontjában foglalt kérdéseket, észrevételeket. A felek rögzítették, hogy a fennmaradt kérdésekre vonatkozó válaszokat a kibocsátó fél írásban küldi meg a hatásviselő fél számára, majd a hatásviselő fél – az írásban megküldött válaszok kézhezvételétől számított – 30 napon belül kiállítja és megküldi a kibocsátó fél számára a hivatalos végső álláspontját. A kibocsátó fél a fennmaradt kérdésekre vonatkozó válaszokat 2016. február 29. napján küldte meg. A hatásviselő fél a hivatalos végső álláspontját 2016. március 30. napján küldte meg a kibocsátó fél számára, aki azt elfogadta. A hivatalos végső álláspont főbb megállapításai [*az Osztrák Mezőgazdasági, Erdészeti, Környezeti és Vízgazdálkodási Szövetségi Minisztérium által megküldött, az ENCO által készített „Környezetvédelmi hatásvizsgálat Paks II Atomerőmű - Konzultációs jelentés" (REP-0571 sz., Bécs, 2016) elnevezésű irat* alapján] az alábbiak:

a) a 2015. szeptember 24. napján Bécsben megtartott szakmai konzultáción az osztrák részről felmerült legtöbb kérdés megválaszolásra került, ugyanakkor fennmaradt néhány olyan kérdés (lásd az alábbi felsorolást), amely később tisztázást és megbeszélést igényel:
   - kéri, hogy a kibocsátó fél a későbbiekben – a létesítési engedélykérelemben – bemutatásra kerülő PSA eredmények, a CDF és a LERF értékek, valamint a súlyos baleseti modellek, domináns eseményláncok tekintetében tájékoztassa az Osztrák Köztársaságot,
   - a fentihez kapcsolódóan kéri, hogy a későbbiekben a súlyos baleseti forrástagok, továbbá egy forrástag és az Ausztriában várható dózisok figyelembe vételével, a terjedési elemzések eredményei is kerüljenek bemutatásra (elemezve a lenyelési dózisokat az osztrák élelmiszerlánc jellemzőinek figyelembe vételével),

- kéri, hogy fenti kereteken belül kerüljenek bemutatásra a legkritikusabb baleset környezeti hatásai, azt az esetet is beleértve, amikor a súlyos baleset a telephelyen az összes blokkot érinti,
- továbbá kéri, ugyancsak a fenti kereteken belül a telephelyen tárolt radioaktív hulladék és kiégett üzemanyag teljes (maximális) mennyiségének bemutatását;

b) javasolja, hogy ezen egyeztetések a nemzetközi környezeti hatásvizsgálati eljárástól függetlenül, a Magyar Köztársaság Kormánya és az Osztrák Köztársaság Kormánya között a nukleáris létesítményeket érintő, kölcsönös érdeklődés tárgyát képező kérdések szabályozásáról szóló, Bécsben 1987. április 29-én aláírt, Magyarországon a 70/1987. (XII.10.) MT rendelettel kihirdetett egyezmény alapján rendszeresen megtartott találkozók keretében kerüljenek megbeszélésre.

c) A későbbiekben, az új elemzési eredmények már rendelkezésre állása esetén, a fent nevezett találkozókon javasolják egyeztetni továbbá az alábbi kérdéseket is:
   - az osztrák területet veszélyeztető mértékű kibocsátást eredményező súlyos balesetek kizárása érdekében az NBSZ egyes követelményeit;
   - a paksi telephely folyamatban lévő földrengéssel kapcsolatos elemzéseinek az eredményeit, beleértve a valószínűségi földrengés veszély elemzését is (PSHA);
   - a Nemzetközi Atomenergiai Ügynökség baleset elhárítási intézkedési terv (EPREV) felülvizsgálatának az eredményeit;
   - a tervezési alapba tartozó repülőgép becsapódás esemény következményeinek elemzéséhez figyelembe vett repülőgép sebességét és tömegét;
   - a Paks II erőművi blokkok számára kiválasztott alternatív hőelnyelő megoldást;
   - a Hatástanulmány 2.3.5 pontja szerinti radioaktív terjedési és dózis táblázatokat;
   - a Paks II erőművi blokkok jövőbeni üzemeltetőjét, amikor az erre vonatkozó döntést meghozzák;
   - a radioaktív hulladék és kiégett üzemanyag típusait és azok mennyiségét, amint az Előzetes Biztonság-vizsgálati jelentés elérhetővé válik.

A hatásviselő fél további kérdést nem fogalmazott meg. Megállapítható, hogy a hatásviselő fél által meghatározott kérdések a tervezett tevékenységgel kapcsolatos későbbi nukleáris biztonsági hatósági eljárások tárgyát képezik. Megállapítható továbbá, hogy az Espooi Egyezmény 5. cikke szerinti konzultációs eljárás lezárult.

6.3. Szlovák Köztársaság

A hatásviselő fél nyilvános fórum tartását nem tartotta szükségesnek, továbbá csak írásbeli konzultációt kért. A hatásviselő fél előzetes álláspontját 2015. július 7. napján küldte meg, amelyre vonatkozóan a kibocsátó fél a hivatalos válaszát 2016. március 3. napján küldte meg a hatásviselő fél számára. Ezt követően a hatásviselő fél a hivatalos végső álláspontját 2016. április 4. napján küldte meg, amelynek főbb megállapításai (*a Szlovák Köztársaság Környezetvédelmi Minisztérium által 2016. április 4. napján, Pozsonyban kelt irat* alapján) az alábbiak:

a) az írásbeli konzultáció során felmerült kérdésekre kapott írásbeli válaszokkal összefüggésben a szlovák hatóságok egyeztettek, és egyetértettek a javasolt projekt megvalósításával;

b) azonban néhány, a projekt megvalósítása során vizsgálatra kerülő kérdésre (alább felsorolva) vonatkozó válaszok jövőbeni bemutatását szükségesnek látják:

- szükséges a felmelegített hűtővizet elvezető melegvíz-csatorna torkolatának térségében a dunai hajózási feltételekre gyakorolt hatások bemutatása;
- javasolja, a Nyugat-európai Nukleáris Hatóságok Szövetségének (WENRA), valamint a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség (IAEA) aktuális biztonsági ajánlásai mellett a Fukushimában bekövetkezett eseményeket követően elvégzett ún. stressztesztek eredményeinek figyelembevételét;
- jelezte, hogy amennyiben a kiégett fűtőelemek átmeneti tárolására tárolót létesítenek, úgy annak az Espooi Egyezmény szerinti környezeti hatásvizsgálatában a Szlovák Köztársaság részt kíván venni;
- pontosításra javasolja a kiégett üzemanyag és a radioaktív hulladék kezeléséről szóló nemzeti programot;
- szükségesnek látja egy olyan baleseti forgatókönyv bemutatását, amely tartalmazza azt az esetet, amely a paksi helyszínen levő összes blokkon egyidejűleg bekövetkező balesetet (havária) vizsgálja.

Megállapítható, hogy a hatásviselő fél a tervezett tevékenység jelenlegi szakaszában elégségesnek ítélte meg a rendelkezésre bocsátott adatokat. Tekintettel azonban arra, hogy bizonyos információk csak a tervezett tevékenység engedélyezési eljárásának későbbi szakaszában állnak majd rendelkezésre, kérik a folyamatos tájékoztatást a Magyar Köztársaság Kormánya és a Cseh és Szlovák Szövetségi Köztársaság Kormánya között a kölcsönös tájékoztatásról és együttműködésről a nukleáris biztonság és sugárvédelem területén Bécsben 1990. szeptember 20-án aláírt, Magyarországon a 108/1991. (VIII. 28.) Korm. rendelettel kihirdetett egyezmény alapján.

A hatásviselő fél további kérdést nem fogalmazott meg. Megállapítható, hogy a hatásviselő fél által meghatározott kérdések a tervezett tevékenységgel kapcsolatos későbbi nukleáris biztonsági hatósági eljárások tárgyát képezik. Megállapítható továbbá, hogy az Espooi Egyezmény 5. cikke szerinti konzultációs eljárás lezárult.

6.4. Cseh Köztársaság

A hatásviselő fél nyilvános fórum tartását nem tartotta szükségesnek, továbbá csak írásbeli konzultációt kért. A hatásviselő fél előzetes álláspontját 2015. augusztus 31. napján küldte meg, amelyre vonatkozóan, továbbá a CALLA Egyesület a környezet védelméért által feltett kérdésekre vonatkozóan a kibocsátó fél a hivatalos válaszát 2016. március 3. napján küldte meg a hatásviselő fél számára. Ezt követően a hatásviselő fél a hivatalos végső álláspontját 2016. március 29. napján küldte meg, amelynek főbb megállapítása (*a Cseh Köztársaság Környezetvédelmi Minisztérium által megküldött, 2016. március 29. napján, Prágában kelt irat*ból megállapítható) az alábbi:

a) a hatásviselő fél elfogadja az előzetes álláspontjában megküldött kérdésekre vonatkozóan a kibocsátó fél nyilatkozatát és az Espooi Egyezmény szerinti konzultációs eljárást befejezettnek tekinti.

A hatásviselő fél további kérdést nem fogalmazott meg. Megállapítható, hogy az Espooi Egyezmény 5. cikke szerinti konzultációs eljárás lezárult.

6.5. Szerb Köztársaság

A 2015. november 6. napján megtartott szakértői konzultáción a felek rögzítették, hogy a hatásviselő fél a 2015. október 9. napján megküldött hivatalos előzetes álláspontjában megfogalmazott kérdések, észrevételek vonatkozásában elfogadja a kibocsátó fél nyilatkozatát. A hatásviselő fél a hivatalos végső álláspontját 2016. június 24. napján küldte meg a kibocsátó fél számára, amelynek főbb megállapításai (a *Szerb Köztársaság Környezetvédelmi és Földművelésügyi Minisztérium által megküldött, 2016. június 24. napján, Belgrádban kelt irat* alapján) az alábbiak:

a) a Hatástanulmány elkészítése „megfelel a környezeti hatásvizsgálatokkal és azok elkészítési módjával szemben támasztott előírásoknak";
b) egy üzemanyag-sérüléssel járó atomerőművi baleset nem jelentene veszélyt a Szerb Köztársaság lakosságára és környezetére nézve;
c) kéri hogy a jövőben az új blokkok működése során végzett környezeti monitorozás eredményeiről folyamatos tájékoztatást kapjon.

A hatásviselő fél további kérdést nem fogalmazott meg. Megállapítható, hogy az Espooi Egyezmény 5. cikke szerinti konzultációs eljárás lezárult.

6.6. Horvát Köztársaság

A 2015. szeptember 3. napján megtartott szakértői konzultáción a felek rögzítették, hogy a hatásviselő fél a 2015. július 1. napján megküldött hivatalos előzetes álláspontjában megfogalmazott kérdések, észrevételek vonatkozásában elfogadja a kibocsátó fél nyilatkozatát. A 2015. szeptember 21. napján megtartott nyilvános fórumot követően a felek rögzítették, hogy a szakértői konzultáció jegyzőkönyve, valamint a szakértői konzultáción bemutatott diasor kibocsátó fél általi megküldését követően a hatásviselő fél megküldi a hivatalos végső álláspontját. A diasor és a jegyzőkönyv megküldését a kibocsátó fél 2016. március 3. napján teljesítette.

A hatásviselő fél a hivatalos végső álláspontját 2016. június 23. napján küldte meg, amelynek főbb megállapításai (*a Horvát Köztársaság Környezet- és Természetvédelmi Minisztérium által megküldött, 2016. június 16. napján, Zágrábban kelt irat* alapján) az alábbiak:

a) egy ilyen jelentős teljesítménnyel rendelkező atomerőmű egy telephelyen, frissvízhűtéssel, egy közepesen fejlett villamosenergia-rendszerben komoly ellátásbiztonsági kockázatot jelent, ezért a rendszert alacsonyabb teljesítményű, különálló létesítmények révén kellene fejleszteni a kockázatok csökkentése érdekében (kockázat lehet a nagy egységteljesítményű erőművek rendszerből történő kiesése, kérdéses a piaci versenyképesség, továbbá a fejlesztés ellentétes a megújuló energiaforrások nagyobb mértékű térnyerése mellett szóló érdekekkel);
b) a beruházással negatív környezeti hatások is jelentkeznek, mint például a Duna vizének hőterhelése;
c) felhívták a figyelmet a Magyar-Horvát IPA Határmenti Együttműködési Program 2007-2013 keretében megvalósult Dravis 2 projektre, amelynek egyik résztvevő partnere volt Eszék-Baranya megye. A projekt keretében a „Nukleárisbaleset-készültség Eszék-Baranya Megye Területén" tárgyban elkészült egy tanulmány, mely részletesen leírja a lakosság és a környezet védelmében szükséges megelőző és hosszú távú intézkedéseket. Nem tartják elfogadhatónak a Hatástanulmánynak azt a megállapítását, amely az emberre és környezetre nézve biztonságos

létesítményként mutatja be az új blokkokat, mert szerintük nem vizsgálták a működés során a lehető legrosszabb esetre szóló forgatókönyvet. Mindezek miatt a Hatástanulmányban figyelmet kellene fordítani az említett projekt eredményére, a megye lakosságának nukleáris biztonsága, és a balesetek esetén történő hatékony és megfelelően időzített fellépés biztosítása érdekében.

d) feltétlenül meg kell oldani a biztonságos ivóvízellátás problémáját, mint alternatív vízforrást balesetek esetére, valamint a talajszennyezés elleni védelmet az atomerőmű működésének időszakában.

A kibocsátó fél 2016. augusztus 10. napján továbbította a hatásviselő fél részére a hivatalos végleges álláspontban megfogalmazott észrevételeire vonatkozó válaszait. A hatásviselő fél további észrevételeket, kérdéseket nem fogalmazott meg. Megállapítható, hogy az Espooi Egyezmény 5. cikke szerinti konzultációs eljárás lezárult.

6.7. Görög Köztársaság

A hatásviselő fél sem szóbeli, sem írásbeli konzultációt nem kért és nyilvános fórum megtartását sem tartotta szükségesnek. A hatásviselő fél 2015. június 10. napján küldte meg a hivatalos előzetes álláspontját, amelyben felvetett kérdésekre, észrevételekre vonatkozóan a kibocsátó fél 2016. március 3. napján küldte meg válaszát. A hatásviselő fél a hivatalos végső álláspontját 2016. június 14. napján küldte meg a kibocsátó fél számára, amelynek főbb megállapítása (*a Görög Köztársaság Környezetvédelmi és Energetikai Minisztérium által megküldött, 2016. június 13. napján. Athénban kelt irat* alapján) az alábbi:

a) bár a radiológia hatások vizsgálatának alapját képező, a Hatástanulmányban meghatározott becslések (azaz a radioaktív kibocsátás mennyisége) meglehetősen alacsonyak a legrosszabb baleset esetére vonatkozóan, ilyen esetben a Görögország területét érő valószínűsíthető hatás várhatóan nem lenne jelentős.

A hatásviselő fél további észrevételeket, kérdéseket nem fogalmazott meg. Megállapítható, hogy az Espooi Egyezmény 5. cikke szerinti konzultációs eljárás lezárult.

6.8. Szlovén Köztársaság

A 2015. október 12. napján megtartott szakértői konzultáción a felek rögzítették, hogy a hatásviselő fél a 2015. szeptember 18. napján megküldött hivatalos előzetes álláspontjában megfogalmazott kérdések, észrevételek vonatkozásában elfogadja a kibocsátó fél nyilatkozatát. A szakértői konzultáción felmerült két további kérdés vonatkozásában a felek rögzítették, hogy arra a kibocsátó fél írásban fog válaszolni. Ez 2016. március 3. napján történt meg. A hatásviselő fél a hivatalos végső álláspontját 2016. július 1. napján küldte meg a kibocsátó fél számára, amelynek főbb megállapításai (*a Szlovén Köztársaság Környezetvédelmi és Területrendezési Minisztériuma által megküldött, 2016. június 20. napján. Ljubljanában kelt irat* alapján) az alábbiak:

a) kéri, hogy a legmagasabb biztonsági követelmények biztosítása érdekében minden biztonsági intézkedés kerüljön alkalmazásra a tervezett tevékenység megvalósítása során;

b) kéri továbbá, hogy a Hatástanulmányban részletezett környezeti monitoring eredményei legyenek a későbbiekben bárki számára hozzáférhetőek.

A hatásviselő fél további észrevételeket, kérdéseket nem fogalmazott meg. Megállapítható, hogy az Espooi Egyezmény 5. cikke szerinti konzultációs eljárás lezárult.

6.9. Ukrajna

A hatásviselő fél a hivatalos előzetes álláspontját 2015. szeptember 8. napján küldte meg a kibocsátó fél számára. A 2015. október 8. napján lezajlott szakértői konzultáción a felek rögzítették, hogy hatásviselő fél a hivatalos előzetes álláspontjában megfogalmazott kérdések, észrevételek vonatkozásában elfogadja a kibocsátó fél nyilatkozatát. Rögzítették azt is, hogy a hatásviselő fél nem küld hivatalos végső álláspontot. A kibocsátó fél 2016. március 3. napján – a hatásviselő fél kérésére – megküldte a szakértői konzultáción bemutatott diasor egyes elemeit.

Ezt követően a hatásviselő fél további kérdéseket, észrevételeket nem fogalmazott meg. A Minisztérium 2016. április 13. napján arról tájékoztatta a hatásviselő felet, hogy – hivatkozva annak a szakértői konzultáción tett kijelentésére, mely szerint *az Ukrajnai Ökológiai és Természeti Erőforrások Minisztériuma 2015. szeptember 7. napján, Kijevben kelt irat* tartalmazza a hatásviselő fél hivatalos végső álláspontját – a kibocsátó fél az Espooi Egyezmény 5. cikke szerinti konzultációt befejezettnek tekinti.

6.10. Máltai Köztársaság

A kibocsátó fél értesítésére a hatásviselő fél hivatalos előzetes, illetve végső álláspontot nem fogalmazott meg, ugyanakkor 2015. június 9. napján tájékoztatást adott arról, hogy a korábban jelzettekkel ellentétben nem kíván az eljárásban részt venni. A Minisztérium 2015. július 14. napján kelt, a hatásviselő fél Espooi kapcsolattartójának írt iratában rögzítette, hogy a hatásviselő féllel folytatott Espooi Egyezmény szerinti konzultációs eljárást lezártnak tekinti.

6.11. Románia

A hatásviselő fél az elsődleges álláspontját 2015. június 12. napján adta meg. A 2015. október 15. napján megtartott szakértői konzultáció alkalmával továbbá rögzítette, hogy a hivatalos végső álláspontját akkor adja ki, amennyiben a kibocsátó fél részletes írásbeli választ ad a romániai civil szervezetek által feltett kérdésekre, észrevételekre vonatkozóan. Bár az Espooi Egyezmény alapján erre a kibocsátó félnek nincs kötelezettsége, a romániai civil szervezetek által feltett kérdésekre, észrevételekre vonatkozó hivatalos írásbeli válaszát 2016. március 2. napján továbbította a hatásviselő fél részére. Ezt követően a hatásviselő fél 2016. március 31. napján kelt iratában további tisztázandó kérdéseket fogalmazott meg.
Az esetlegesen felmerülő kérdések tisztázása végett a felek képviselői 2016. július 22. napján Bukarestben megbeszélést tartottak, az erről készült jegyzőkönyvben rögzítették, hogy a kibocsátó fél teljesítette az Espooi Egyezményben, továbbá a KHV irányelvben meghatározott valamennyi kötelezettségét a hatásviselő féllel szemben, így a felek közötti konzultációs eljárást lezártnak tekintik.
A kibocsátó fél – a július 22-i egyeztetésen elhangzottaknak megfelelően – továbbította a hatásviselő félnek az általa kért, fennmaradó információkat.

7. A hazai és nemzetközi eljárás során kapcsolatos észrevételek:

A Kormányhivatal a hazai és a nemzetközi nyilvánosságtól érkezett észrevételeket a Kr. 10. § (1) bekezdése alapján – figyelembe véve a Környezethasználó által tett nyilatkozatokat is – az alábbiak szerint értékelte. Az értékelés kiterjedt a hazai és külföldi szervezetek és magánszemélyek részéről beérkezett észrevételek ténybeli megítélésére, szakterületi – ideértve jogi – elemzésére egyaránt.

7.1. Eljárásjogi vonatkozású észrevételek:

- *észrevételek arra vonatkozóan, hogy a 2015. május 7. napján Pakson megtartott közmeghallgatáson túl Magyarország regionális központjaiban is szükséges lenne közmeghallgatások szervezésére, tekintettel arra, hogy a tárgyi beruházás a teljes lakosságot érintő, országos jelentőségű ügy, ezért különösen fontos, hogy a lehető legszélesebb nyilvánosságot vonják be az eljárásba;*
- *kifogásolták a paksi közmeghallgatás meghirdetésének megfelelőségét*

A Kormányhivatal a fenti észrevétel értékelése során a vonatkozó jogszabályok alapján a következőket állapította meg:

- Jelen eljárás során tartandó közmeghallgatás célja, hogy a nyilvánosság közvetlen tájékoztatást kapjon a tervezett tevékenységről a Környezethasználótól. Kérdéseket tehessen fel a tervezett tevékenységgel, annak várható környezeti hatásaival kapcsolatban a Környezethasználónak, az eljárással kapcsolatban a Kormányhivatalnak és a közreműködő szakhatóságoknak. A közmeghallgatás célja továbbá – az Aarhusi Egyezmény 6. cikk 7. pontjával összhangban –, hogy a nyilvánosság észrevételeket fogalmazhasson meg, a tervezett tevékenységgel kapcsolatban fontosnak tartott megjegyzéseiket, elemzéseiket vagy véleményüket eljuttathassa a Kormányhivatalhoz.
- A Ket. 63. § (1) bekezdés a) pontja értelmében, a hatóság közmeghallgatást tart, ha ezt jogszabály előírja. E felhatalmazás alapján a Kr. 9. § (1) bekezdése értelmében, a környezeti hatásvizsgálati eljárás során a környezetvédelmi hatóság közmeghallgatást tart. A Kr. 9. § (2) bekezdése értelmében, több érintett település esetén, vagy ha az érintettek száma miatt ez indokolt, több helyszínen is tartható közmeghallgatás.
- A Hatástanulmány alapján megállapítható, hogy a tárgyi tevékenység hatásterülete a telepítés helye szerinti Paks városát, továbbá Dunaszentbenedek, Uszód, Foktő és Gerjen településeket érinti. A Kormányhivatal mindezek figyelembevételével a nyilvánosság tájékoztatása és a vélemények, észrevételek megismerése érdekében – a jogszabályi előírásoknak eleget téve – 2015. május 7. napján a telepítés helye szerinti Paks városában található Csengey Dénes Kulturális Központ Színháztermében tartotta meg a közmeghallgatást.
- A Kormányhivatal 2015. április 2. napján – a Kr. 9. § (4) bekezdése alapján – a közmeghallgatás helyéről és idejéről értesítette az eljárás során közreműködő szakhatóságokat, a Környezethasználót, az Energiaklubot, a REFLEX-et, a Levegő Munkacsoportot, a Greenpeace-t – mint az eljárás ezen szakaszáig a Kr. 9. § (5) bekezdése alapján igazolt ügyféli jogállással rendelkező civil szervezeteket –, a nemzetközi környezeti hatásvizsgálati eljárást lebonyolító Minisztériumot, illetve az eljárás során belföldi jogsegély keretében az eljárás ezen szakaszáig bevont szervezeteket, továbbá – az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény 21. § (1) bekezdés c) pontjára figyelemmel – dr.

Szabó Marcellt, a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó biztos-helyettest. A Kormányhivatal a Védegyletet a 2015. április 13-ai ügyféli bejelentkezése és ügyféli jogállása igazolását követően 2015. április 22. napján értesítette a közmeghallgatás helyéről és idejéről.

- A Kormányhivatal a Kr. 9. § (6) és (7) bekezdései alapján a hirdetményi közlés szabályainak megfelelően a közmeghallgatásról szóló közleményét 2015. április 2. napján tette közzé a *www.ddkvf.hu* honlapon, továbbá 2015. április 8. napján a *www.kormanyhivatal.hu/hu/baranya* honlapon is. A Kormányhivatal a közmeghallgatásra vonatkozó közleményét ugyanitt 2015. április 24. napján – az eljárás során kiadott összes közleménnyel együtt – ismételten megjelentette. A Kormányhivatal a közmeghallgatásról szóló közleményét a Pécs, Papnövelde utca 13-15. szám alatti hivatalos helyiségében levő hirdetőtábláján 2015. április 2. napján kifüggesztette, és ugyanezen a napon közhírré tételre megküldte az eljárásban részt vevő önkormányzatok jegyzőinek.
- Paks Város Címzetes Főjegyzője 2015. április 7. napján, Gerjen vonatkozásában a Dunaszentgyörgyi Közös Önkormányzati Hivatal Jegyzője 2015. április 8. napján, Uszód és Dunaszentbenedek vonatkozásában a Géderlak Közös Önkormányzati Hivatal Jegyzője 2015. április 8. napján a közmeghallgatásról szóló közleményt a hivatali hirdetőtáblájukon kifüggesztették. Emellett a közlemény Paks város honlapján (*www.paks.hu*) is megtekinthető volt. Foktő vonatkozásában a Kormányhivatal a Kalocsai Közös Önkormányzati Hivatal Jegyzőjének küldte meg a közleményt, aki azt a Fajszi Közös Önkormányzati Hivatalhoz továbbította, tekintettel arra, hogy Fajsz és Foktő községek önkormányzatai 2015. január 1-jei hatállyal közös önkormányzati hivatalt hoztak létre. Ennek ellenére a közleményt Kalocsai Közös Önkormányzati Hivatal Jegyzője is kifüggesztette 2015. április 9. és 2015. május 7. napja között, illetve az a Fajszi Közös Önkormányzati Hivatal fajszi központjában 2015. április 21. és 2015. május 7. napja között és a foktői kirendeltségén 2015. április 3. és 2015. május 4. napja között is közhírré lett téve.
- Bár 2013. január 1-jétől a Kr. már nem írja elő, a Kormányhivatal két helyi napilapban is meghirdette a közmeghallgatást. Erre a helyben élők még nyomatékosabb tájékoztatása érdekében a közmeghallgatás időpontjához közeli időpontban, a Petőfi Népe és a Tolnai Népújság 2015. május 5. napi lapszámában került sor.
- A fentiek alapján a Kormányhivatal a nyilvánosságtól származó fenti észrevételek jogi értékelése során megállapította, hogy a közmeghallgatás meghirdetésével kapcsolatos jogszabályi előírások betartásra kerültek, sőt, - a helyi napilapokban való megjelenésre tekintettel – a Kormányhivatal még szélesebb körben is meghirdette a közmeghallgatást, lehetőséget biztosítva minden érdeklődőnek, hogy részt vegyen az eseményen.
- A közmeghallgatás az érintett nyilvánosság részéről nagyszámú érdeklődés mellett került megrendezésre. A Csengey Dénes Kulturális Központ 440 fő befogadására alkalmas színháztermében teltház volt. Akik a nagy terembe nem fértek be, a Nagy Klubnak nevezett 50 fő befogadására alkalmas helyiségében, továbbá az esetlegesen az épületen kívül tartózkodók az épület bejárata előtt elhelyezett kivetítőn kísérhették figyelemmel a közmeghallgatást. A közmeghallgatás több mint hat órán át tartott, azt a Kormányhivatal csak azt követően zárta be, miután – a résztvevők felé intézett többszöri felhívásra – megállapította, hogy nincs a nyilvánosság részéről további hozzászólás.
- A Kr. 9. § (1) bekezdése alapján a Kormányhivatalnak a tárgyi eljárása során egy közmeghallgatást kötelező megtartania. A közmeghallgatások időpontjának és helyszínének meghatározásával kapcsolatos elvárás az, hogy azt úgy kell meghatározni, hogy ne

lehetetlenítse el a nyilvánosság részvételét. Úgy kell megtartani, hogy azon az érintett nyilvánosság tagjai részt vehessenek, ez azonban nem jelenti azt, hogy több helyszínen kell közmeghallgatást tartani. Közmeghallgatások további helyszíneken való megszervezésének szükségessége a Kormányhivatal mérlegelési jogkörébe tartozó kérdés. Kormányhivatal a kérdés vizsgálata során, a tervezett tevékenység hatásterülete által érintett települések körére tekintettel, nem látta indokoltnak újabb (más helyszínen történő) közmeghallgatás megtartását.

- A vonatkozó jogszabályok alapján – az Aarhusi Egyezményben foglaltakat is beleértve – megállapítható, hogy az érintett nyilvánosság közmeghallgatáson történő részvétele megfelelően biztosított volt és a Kormányhivatal a közmeghallgatást, annak céljait megvalósítva folytatta le.

- *a paksi közmeghallgatás lebonyolításával (kezdő időpont, a Környezethasználó előadásának hosszúsága) kapcsolatos észrevételek*

A Kormányhivatal a fenti észrevétel értékelése során az alábbiakat állapította meg:

- A közmeghallgatás idejének meghatározása a Kormányhivatal belátásán múló döntés. A Kormányhivatalnak az időpont meghatározása során úgy kell eljárnia, hogy az időpont meghatározása ne lehetetlenítse el a nyilvánosság részvételét, azt úgy kell megtartani, hogy azon az érintett nyilvánosság tagjai részt vehessenek.
- A közmeghallgatás időpontjának meghatározásakor a Kormányhivatal számára elsődlegesen szempont volt, hogy minden érdeklődő részt vehessen a rendezvényen, így többek között azok is, akik a közmeghallgatás napján a munkahelyükön dolgoznak. Erre tekintettel határozott úgy a Kormányhivatal, hogy a közmeghallgatás a napi munkaidő általánosan elterjedt befejező időpontját (16:30) követően kezdődjön el. A Közmeghallgatás ennek megfelelően 17 órakor vette kezdetét. A befejezés időpontját a hozzászólások száma határozta meg, a közmeghallgatást a Kormányhivatal csak azt követően zárta be, miután – a résztvevők felé intézett többszöri felhívásra – megállapította, hogy nincs a nyilvánosság részéről további hozzászólás. A hazai gyakorlatnak megfelelően a közmeghallgatás során – annak célját szem előtt tartva – a Környezethasználónak be kell mutatnia az engedélyeztetni kívánt tevékenységet és annak várható környezeti hatásait. A Környezethasználó által tartott ismertető nem volt aránytalanul hosszú, azonban az igazodott az engedélykérelem mellékleteként benyújtott Hatástanulmány (több mint 2200 oldal) terjedelméhez. A Környezethasználó ismertetőjét követően minden résztvevőnek lehetősége volt a felszólalásra és a Kormányhivatal addig nem zárta le a közmeghallgatást, amíg az utolsó felszólalni kívánó el nem mondta álláspontját.
- A fenti észrevétel elemzése során, a vonatkozó jogszabályok alapján - az Aarhusi és az Espooi Egyezmények végrehajtására kiadott útmutatókban foglaltakat is beleértve – megállapítható, hogy a közmeghallgatás időpontjának meghatározása és lebonyolítása a jogszabályi elvárásoknak, valamint a hazai és nemzetközi gyakorlatnak megfelelően történt.

- *felszólalások előterjesztésének és sorrendjének meghatározásával kapcsolatos észrevételek*

A Kormányhivatal a fenti észrevétel értékelése során az alábbiakat állapította meg:

- A közmeghallgatás lebonyolításának szabályait (a továbbiakban: Szabályok) a hazai gyakorlatnak, valamint az Aarhusi és az Espooi Egyezmények végrehajtására kiadott

útmutatókban foglaltaknak megfelelően alakította ki, elsődlegesen azt a célt szem előtt tartva, hogy a nyilvánosság részéről valamennyi kérdés, észrevétel, vélemény előterjesztésre kerüljön a Kormányhivatal számára és ne csorbuljon a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételhez garantált joga.

- A Kormányhivatal ennek megfelelően a Kr. 9. § (6) bekezdése alapján a közmeghallgatásról szóló közleményében tájékoztatta a nyilvánosságot, hogy a közmeghallgatás moderátor közreműködésével kerül megrendezésre. Tájékoztatta továbbá arról is, hogy a közmeghallgatás eredményes lebonyolítása és a Kr. 9. § (9) bekezdés szerinti pontos jegyzőkönyvezés érdekében a kérdések, észrevételek, vélemények megfogalmazására az előre meghatározott és kihirdetett, a közmeghallgatásról megjelentetett közleményekben is bemutatott Szabályok betartása mellett van lehetőség. A Kormányhivatal a hozzászólások rögzítésére szolgáló kérdező lap mintapéldányát és a Szabályokat a közmeghallgatást megelőzően tájékoztatásul a honlapján közzétette, továbbá a közmeghallgatás megnyitását követően a levezető elnök részletes tájékoztatást adott. A moderátor a közmeghallgatás megnyitását megelőző órában hangosbemondón ismertette a Szabályokat, kihangsúlyozva a hozzászólások rendjére vonatkozó rendelkezéseket. A Szabályok az épület bejáratánál elhelyezett megállító táblán, illetve a kérdések, észrevételek, vélemények megfogalmazására rendszeresített formanyomtatványok hátoldalán is megtalálhatóak voltak, melyre a moderátor felhívta a résztvevők figyelmét. Ismertetésre került, hogy a közmeghallgatás teljes időtartama alatt lehetőség van kérdések, észrevételek megfogalmazására és a közmeghallgatás addig tart, ameddig a résztvevők közül bárki előterjesztéssel él.
- A közmeghallgatás során a Szabályokban rögzítetteknek megfelelően a kérdések, észrevételek, vélemények és álláspontok megfogalmazására, illetve az ezekre vonatkozó válaszok elmondására 3 perc állt rendelkezésre. A 3 perces időkorlát meghatározása eljárási kérdés, amely nem minősül aránytalan korlátozásnak. Az Aarhusi Egyezmény 6. cikk 7. pontja ezzel együtt is érvényesül, hiszen sem az elmondható észrevételek, kérdések, vélemények és álláspontok száma, sem pedig a közmeghallgatás időtartama nem limitált. Egy személy akármennyi észrevételt, akárhányszor megfogalmazhatott, a 3 perces időkorlát csupán azt a célt szolgálta, hogy valamennyi résztvevő sorra kerüljön, előterjeszthesse az általa fontosnak vélt észrevételt, kérdést, véleményt és álláspontot.
- A Kormányhivatal a közmeghallgatás során alkalmazott Szabályokkal kapcsolatos észrevételek vizsgálatának eredményeképpen megállapította, hogy a Szabályok meghatározása és alkalmazása a hazai gyakorlat és a vonatkozó nemzetközi ajánlásoknak megfelelően történt. A Szabályok tartalma teljes összhangban került kialakításra az Aarhusi Egyezmény égisze alatt a környezeti ügyekben biztosított hatékony nyilvánossági részvétel szabályainak meghatározására létrehozott munkacsoport által kiadott ún. Maastrichti Ajánlásokkal (ECE/MP.PP/2014/2/Add.2 118. különösen f, h, i, és m. pontjai). A közmeghallgatás során a Kormányhivatal biztosította a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően a nyilvánosságnak az észrevételek, vélemények, álláspontok és kérdések előterjesztésére vonatkozó jogát. A Szabályok alkalmazásával elkerülhető volt, hogy a nyilvánosság önmagát korlátozza jogai gyakorlásában, vagyis hogy egy-egy észrevételt, véleményt megfogalmazó személy másokat korlátozzon abban, hogy saját álláspontjukat kifejtsék vagy a számukra fontos kérdéseket feltegyék.

- *észrevételek arra vonatkozóan, hogy a Kormányhivatal a közmeghallgatáson feltehető kérdések és észrevételek témakörét kizárólag a tárgyi ügyre, a Kormányhivatal és a szakhatóságok hatáskörébe tarozó kérdésekre korlátozta, továbbá*
- *arra vonatkozóan, hogy a közmeghallgatás során csak kérdések feltételére volt lehetőség, vélemények, észrevételek kifejtésére nem, továbbá nem lehetett egyértelműen nyomon követni, hogy valóban minden észrevétel, kérdés és hozzászólás megválaszolásra került*

A Kormányhivatal a fenti észrevétel értékelése során az alábbiakat állapította meg:

- A Kr. 9. § (9) bekezdése alapján a közmeghallgatásról készített és közzétett jegyzőkönyv tanúsítja, hogy a közmeghallgatáson – összhangban az Aarhusi Egyezmény 6. cikk 7. pontjával – minden felmerülő kérdés, észrevétel, megjegyzés, vélemény megfogalmazására lehetőség volt, azok száma, tárgyköre – a fent ismertetetteknek megfelelően – korlátozásra nem került. A Kr. 6-16. §-ai alapján jelen eljárás tárgya az új atomerőművi blokkok környezeti hatásainak vizsgálata, ezért a Kormányhivatal hatásköre jelen eljárásban kizárólag a tervezett tevékenység környezeti hatásainak vizsgálatára terjed ki, továbbá a Kr. 10. § (1) bekezdése szerint csak a környezeti hatás szempontjából lényeges észrevételeket köteles a Kormányhivatal a döntéshozatal során vizsgálni. Azon kérdések vonatkozásában, amelyek a környezeti hatások körén kívül esnek (pl.: energiapolitika meghatározása), a Kormányhivatal nem rendelkezik hatáskörrel, így döntést nem hozhat, ennél fogva nem is képezhetik jelen eljárás tárgyát. Erre a tényszerűségre a Kormányhivatal által rögzített Szabályok is felhívták a figyelmet. Ez ugyanakkor nem zárta ki, hogy a közmeghallgatáson a nyilvánosság az adott esetben az eljárás tárgyához közvetlenül nem kapcsolódó, ám a számára fontos észrevételt, álláspontot, kérdést és véleményt előterjessze.

- *közmeghallgatás hangulatának „megfélemlítő" jellegére, illetőleg a moderátor semlegességére vonatkozó észrevételek*

A Kormányhivatal a fenti észrevétel értékelése során a következőket állapította meg:

- A közmeghallgatás összességében komolyabb rendzavarás nélkül, kulturált keretek között zajlott le, nem hordozott magában megfélemlítést. Ugyanakkor a közmeghallgatás során a levezető elnök a közmeghallgatás rendjének fenntartása érdekében többször is felhívta a jelenlevők figyelmét a Szabályok betartására. A Kormányhivatal emellett a teljes rendezvény ideje alatt ügyelt arra, hogy valamennyi résztvevő kifejthesse álláspontját, teret adott a vélemények szabad, akár demonstrációs eszközök alkalmazásával történő megformálásának is, felhívta azonban a jelenlevők figyelmét mások véleményének tiszteletben tartására is.
- Az Aarhusi Egyezmény 3. cikk 8. pontjában foglalt rendelkezést is figyelembe véve az észrevételek, kérdések, vélemények, álláspontok előterjesztésére kétféleképpen nyílt lehetőség: személyesen, vagy a moderátor által előadva, így biztosított volt a nyilvánosan szerepelni nem kívánó résztvevők hozzászólásának, véleményének, kérdéseinek és álláspontjának előterjesztése is.
- Mindezek alapján megállapítható, hogy a Kormányhivatal – figyelemmel az Aarhusi Egyezmény 3. cikk 8. pontjában foglaltakra is – a közmeghallgatáson a jogait gyakorló személyek hatékony részvételét biztosította, mindenki közvetlenül, vagy képviselet útján kifejthette álláspontját, véleményét, feltehette kérdéseit.

- *a civil szervezetek eljárásban való részvételének előzetes regisztrációhoz kötésével kapcsolatos észrevételek*

A Kormányhivatal a fenti észrevétel érékelése során az alábbiakat állapította meg:

- A Ket. 15. § (5) bekezdése és a Kvt. 98. § (1) bekezdése alapján, jelen környezetvédelmi államigazgatási eljárásban ügyfélnek minősülnek azok a környezetvédelmi érdekek képviseletére létrehozott politikai pártnak és érdekképviseletnek nem minősülő egyesületek, amelyek alapszabályuk szerinti működési területe érinti a jelen eljárás tárgyát képező tevékenység – a Kr. 7. § (3) bekezdésére, a 6. számú melléklet 3. pontjára és 7. számú mellékletére figyelemmel meghatározott – hatásterületébe tartozó Paks, Dunaszentbenedek, Uszód, Foktő vagy Gerjen települések valamelyikét.
- Az egyesületek az ügyféli minőségüket a Kr. 9. § (5) bekezdése alapján, alapszabályukkal és a bírósági bejegyzésről szóló jogerős határozattal igazolják.
- A civil szervezetek (nem csak a Kvt. szerinti egyesületek) a fentieken túl ügyféllé válhatnak jelen eljárásban akkor is, ha a Ket. 15. § (1) bekezdésébe foglalt általános ügyfogalom szerinti jogukat, jogos érdeküket megjelölik, vagy a Ket. 15. § (3) bekezdésében foglalt hatásterületi ügyféli minőségüket igazolni tudják.
- A Ket. 15. § (5a) bekezdése, függetlenül az ügyféli jogállástól, általános nyilatkozattételi jogot is biztosít a hatósági eljárásban azoknak a civil szervezeteknek, amelyeknek a nyilvántartásba vett tevékenysége valamely alapvető jog védelmére vagy valamilyen közérdek érvényre juttatására irányul.
- Az ügyféli minőséghez képest szélesebb kategória a Kr. 2. § (1) bekezdés a) pontja szerint érintett nyilvánosság, melynek körébe tartoznak azok a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek is, amelyekre a Kr. szerinti eljárásban hozott döntés kihat vagy kihathat, vagy amelyek a Kr. szerinti eljárásban hozott döntésben egyébként érdekelt, ideértve a Kvt. 98. § (1) bekezdésében foglalt környezetvédelmi szervezeteket is.
- Megállapítható, hogy a Kormányhivatal jelen eljárásban a hatályos szabályokat megfelelően alkalmazva, többlet kötelezettséget, így különösen kötelező regisztrációt nem állapított meg az eljárásban valamilyen jogcímen részt venni kívánó alanyokkal szemben. Ugyanakkor a Ket. 15. §-a alapján valamennyi szervezet esetében vizsgálnia kell az ügyféli jogállás megállapíthatóságának feltételeit, mely kötelezettségének a Kormányhivatal az eljárás során eleget tett.

- *észrevételek arra vonatkozóan, hogy az eljárás során elegendő idő volt-e biztosítva a Hatástanulmány tanulmányozására – tekintettel annak terjedelmére –, továbbá arra vonatkozóan, hogy nem volt a magyarországi tájékoztatással egyenértékű nemzetközi tájékoztatás biztosítva az eljárás során,*
- *észrevételek arra vonatkozóan, hogy az eljárásba bevont országok köre megfelelő volt-e*

A Kormányhivatal a nemzetközi eljárás lefolytatásának megfelelőségével összefüggő észrevételeket a kibocsátó fél részéről a Kr. 12. § (4) bekezdés alapján a nemzetközi eljárás lefolytatásának koordinációjáért felelős Minisztérium közreműködésével vizsgálta és az alábbiakat állapította meg:

- A Kormányhivatal jogelődje az előzetes konzultáció során a Kr. 13. § (2) bekezdésének megfelelően tájékoztatta a Minisztériumot. A Minisztérium a tájékoztatás alapján elkészítette az Espooi Egyezmény szerinti értesítést és az Espooi Egyezmény 3. cikk 1. pontja alapján 2013. február 12. napján megküldte azt a Magyarországgal, mint kibocsátó féllel szomszédos

valamennyi ország, valamint az összes európai uniós tagállam nemzeti kapcsolattartó pontjának, továbbá a svájci Greenpeace szervezet kérése alapján Svájc is értesítésre került.

- A fentiek alapján összesen 30 ország került értesítésre, melyből összesen 10 ország jelezte szándékát a környezeti hatásvizsgálati eljárás keretében megtartásra kerülő nemzetközi környezeti hatásvizsgálati eljárásban történő részvételre.
- Szerbia – az értesítésben megjelölt határidőt figyelmen kívül hagyva – csak később, 2015. július 27. napján jelezte részvételi szándékát, amelyet a kibocsátó fél fenntartás nélkül befogadott.
- Az Espooi Egyezmény szerinti értesítés ilyen széles körben történt megküldésére nem azért került sor, mert a Környezethasználó által benyújtott Hatástanulmány alapján megállapítható lett volna, hogy a tervezett tevékenység várhatóan jelentős mérvű ártalmas, országhatáron átterjedő hatást okoz, hanem mert a nukleáris beruházásokkal kapcsolatban kialakult társadalmi érdeklődés és a nemzetközi gyakorlat ezt indokolta.
- Amennyiben a széleskörű értesítés ellenére valamely, értesítésre nem került ország részt kívánt volna venni az eljárásban, úgy azt az Espooi Egyezmény 3. cikk 7. pontja szerint jeleznie kellett volna a kibocsátó fél számára. Ilyen megkeresés ugyanakkor nem történt.
- Magyarországon – figyelemmel a Ket. 29. § (3) bekezdésére – a Kr. 8. § (1)-(3) bekezdései, határozzák meg a tervezett tevékenység környezeti hatásait bemutató dokumentáció közzétételének idejét, a Kr. 8. § (1a) és a 9. § (6)-(7) bekezdései pedig a közmeghallgatásra vonatkozó adatok közzétételének idejét. Ez alapján a Kormányhivatal a kérelem és mellékleteinek elérhetőségére (elektronikus, és személyes betekintés) vonatkozó információkat a közmeghallgatást megelőzően legalább 30 nappal megelőzőleg közzéteszi. A Kr. által meghatározott határidő egyébként összhangban van az Aarhusi és Espooi Egyezmények végrehajtásához kiadott nemzetközileg elfogadott útmutatókkal. Összhangban van továbbá az Aarhusi Egyezménynek való részes állami megfelelést ellenőrző ún. Megfelelési Bizottság számos ügyekben, így például az ACCC/C/2009/37 (Belarus), illetve az ACCC/C/2009/43 (Armenia), hozott döntéseivel, amelyben megállapítja, hogy a nyilvánosság számára a tervezett tevékenység hatásait bemutató dokumentáció megismerésére biztosítandó ésszerű időkeret 30 napban történő megállapítása összhangban van az Egyezménnyel. Megjegyzendő továbbá, hogy a KHV irányelv 2017. május 15. napjától alkalmazandó új rendelkezése – a nemzetközi gyakorlatot követve – is 30 napot ír elő a nyilvánossággal folytatandó konzultációra.
- Az Espooi Egyezmény a nyilvánossága számára egyenértékű jogok biztosítását írja elő, tehát sem a kibocsátó fél, sem a hatásviselő felek tekintetében nem jelenti az Egyezményből fakadó kötelezettségek megsértését, amennyiben a tervezett tevékenység környezeti hatásait bemutató dokumentáció 30 napra volt elérhető valamelyik a nemzetközi eljárásban részt vevő országban. Ugyanakkor mind a kibocsátó fél, mind pedig a hatásviselő felek nyilvánossága számára ennél jóval több idő állt rendelkezésre a Minisztérium közbenjárásának eredményeképpen.
- A Minisztérium bevonásával folytatott értékelés alapján ugyanis megállapítást nyert, hogy a kifogásolt eljárásokban a német és az osztrák fél a magyar szabályozásban foglalt minimum követelményeket érvényesítette. A Minisztérium ezért ismételten tájékoztatta valamennyi hatásviselő felet a nyilvánosság részvételére vonatkozó magyar jogszabályi előírásokról és a hazai gyakorlatról, és nyomatékosan kérte valamennyi hatásviselő felet, hogy az országukban rendezendő nyilvános fórum időpontjáig tegyék elérhetővé és véleményezhetővé a dokumentumokat a saját nyilvánosságuk számára. A Minisztérium

kérésére azonnal reagálva a Bajor Tartományi Környezet- és Fogyasztóvédelmi Minisztérium (StMUV) – amely a hatályos német jogszabályok alapján egész Németország területén a nukleáris ügyekkel kapcsolatos szakkérdésben eljáró hatóság – 2015. május 26-án a honlapján megjelenő közleményben, az eredetileg meghatározott véleményezési határidőt (2015. április 23. – 2015. május 22.) 2015. október 19. napjáig, a müncheni nyilvános fórum időpontjáig meghosszabbította. Hasonlóképpen járt el az osztrák fél is, nyitva tartva e lehetőséget a bécsi, 2015. szeptember 23-án megtartott közmeghallgatásig történő észrevételezésre. A Minisztérium kérte továbbá a hatásviselő feleket, hogy tájékoztassák a saját nyilvánosságukat az általuk rendezendő nyilvános fórum időpontjáról és helyszínéről

- Mindezek figyelembevételével megállapítható, hogy a Kormányhivatal és a nemzetközi környezeti hatásvizsgálati eljárás lefolytatásának koordinációjáért felelős Minisztérium a vonatkozó jogszabályoknak megfelelően, az Aarhusi és Espooi Egyezmények végrehajtására vonatkozó gyakorlattal összhangban járt el, továbbá a fentiekre tekintettel az is megállapítható, hogy a kérdéses eljárásokban a hatásviselő fél hatósága is biztosította a nyilvánosságot megillető jogokat.

- *észrevételek arra vonatkozóan, hogy a tervezett tevékenységet nem a Környezethasználó, hanem a kormány képviselője, prof. dr. Aszódi Attila kormánybiztos mutatta be*

A Kormányhivatal a fenti észrevétel értékelése során az alábbiakat állapította meg:

- A Kormányhivatal az ügyfél képviseletében eljáró személy jogosultságát a Ket. szabályainak megfelelően vizsgálta és megállapította, hogy a 2016. május 7. napján, a Pakson megtartott közmeghallgatáson a Környezethasználó képviseletében eljáró prof. dr. Aszódi Attila a Paksi Atomerőmű teljesítményének fenntartásáért felelős kormánybiztos kinevezéséről és feladatairól szóló 1358/2014. (VI. 30.) Korm. határozat, valamint a Környezethasználó hatályos Alapszabálya alapján jogosult volt a nevezett eljárási cselekményen a Környezethasználó képviseletében a tervezett tevékenység környezeti hatásainak bemutatására.
- Fontos megjegyezni azt is, hogy a Kormányhivatal a rá vonatkozó konkrét jogszabályi felhatalmazás (hatáskörrel való felruházás) alapján jár el és az adott ügyfajtára vonatkozó eljárási szabályok szerint, az ágazati jogszabályokban foglalt előírások érvényesítésével hozza meg hatósági döntését. Ez abban az esetben is igaz, ha olyan tevékenységet kívánnak engedélyeztetni, amelynek megvalósításához az államnak érdeke fűződik. A Kormányhivatal jelen eljárását a Ket. rendelkezéseinek megfelelően folytatta le, biztosítva ezáltal többek között a törvényesség, a törvény előtti egyenlőség és az officialitás elvében garanciálisan megfogalmazott szabályok érvényre juttatását.

- *észrevételek arra vonatkozóan, hogy kibocsátó fél nem küldött külön értesítést a Hatástanulmány kiegészítéseiről és ezzel a kibocsátó fél megsértette az Espooi Egyezményt*

A Kormányhivatal a fenti észrevétel érékelését a Minisztérium bevonásával végezte el és ennek során az alábbiakat állapította meg:

- A Minisztérium a Kr. 14. § (3) bekezdése és az Espooi Egyezmény 3. cikke alapján 2015. április 2. napján az értesítő levelek (notifikáció) kiküldésével, valamint a Hatástanulmány elektronikus elérési helyének megadásával hivatalosan tájékoztatta *(http://www.kormany.hu/hu/foldmuvelesugyi-miniszterium/hirek/nemzetkozi-kornyezetvedelmi-*

hatasvizsgalati-eljarasok) valamennyi hatásviselő felet a nemzetközi környezeti hatásvizsgálati eljárás megindításáról.

- A Minisztérium a hazai gyakorlatnak megfelelően, a jelen eljárásban, a Kr. 12-16. §-ai és az Espooi Egyezmény hatálya alá tartozó, a kérelem benyújtását követően keletkezett információkat ugyanazon az internetes felületen helyezte el, ahol a kérelem és mellékletei közzétételre kerültek. A tárgyi eljárásban keletkezett később érkezett kiegészítéseket a Minisztérium tehát a tárgyi eljárással kapcsolatban valamennyi hatásviselő félnek hivatalosan megküldött, tudomására hozott internetes oldalon tette elérhetővé, azokat a hatásviselő felek, és azok nyilvánossága megismerhette, az abban foglaltakkal kapcsolatban észrevételeket tehetett, kérdéseket fogalmazhatott meg.
- A fenti észrevétel értékelésének eredményeként – a Kormányhivatal egyetértésével – a Minisztérium 2015. szeptember 30. napján hivatalosan külön is értesítette az észrevételt tevő osztrák hatásviselő felet az ismert honlapon közzétett kiegészítő információkkal kapcsolatban. Megállapítható, hogy az értesítést követően valamennyi hatásviselő fél vonatkozásában érvényesült a legalább 30 nap észrevételezésre nyitva álló határidő.

- *észrevételek arra vonatkozóan, hogy az Espooi Egyezmény szerinti nemzetközi környezeti hatásvizsgálati eljárás – és így a nyilvánosság bevonása – nem akkor történik, amikor még minden lehetőség nyitva áll [a kormány már meghozta a villamosenergia-termelési technológiára (atomenergia), a helyszínre (Paks), a reaktor típusára (VVER-1200) és a szállítóra (Oroszország) vonatkozó döntését] és ezzel a magyar fél megsérti az Aarhusi Egyezmény 6 cikk 4. pontját, amely előírja, hogy a nyilvánosság részvételét korai szakaszban szükséges biztosítani, amikor még minden lehetőség nyitva áll.*

A Kormányhivatal a fenti észrevétel értékelése során az alábbiakat állapította meg:

- A Kr. 5/A. § (1) bekezdése lehetővé teszi, hogy a Környezethasználó előzetes konzultációt kezdeményezzen a környezetvédelmi hatóságnál. A (2) bekezdés alapján az előzetes konzultáció célja, hogy a környezethasználó a környezeti hatástanulmány tartalmi követelményeiről a környezetvédelmi hatóságtól segítő írásos véleményt kapjon, továbbá az, hogy a nyilvánosság a tervezett tevékenységgel kapcsolatos észrevételeit kifejtse.
- Tárgyi ügyben a Környezethasználó 2012. november 10. napján kezdeményezte a Kr. 5/A § (1) bekezdése alapján az előzetes konzultációt. A Kormányhivatal jogelődje a Kr. 13. §-ban foglaltaknak megfelelően, a nemzetközi eljárás kezdeményezése érdekében az előírt iratokat megküldte a Minisztérium számára, aki az Espooi Egyezményben rögzítettek és a nemzetközi gyakorlatnak megfelelően az összes szomszédos országot és az összes uniós tagállamot értesítette az előzetes konzultációs eljárás kezdeményezéséről. Ezen kívül a svájci Greenpeace szervezet jelzése alapján Svájc is bevonásra került. Az előzetes konzultációs eljárásban összesen 30 ország kapta meg a Kr. 4. számú melléklete alapján összeállított dokumentációt, amelyben a tervezett tevékenységre vonatkozó alapvető információk kerültek széles körben bemutatásra.
- A dokumentációt az értesített fél hatósága elérhetővé tette a nyilvánosság számára, illetőleg megküldte a szakkérdéseket vizsgáló hatóságainak észrevételezés céljából. Az eljárás során nagyszámú észrevétel érkezett az eljárás lefolytatásának koordinációjáért felelős Minisztérium közvetítésével a Kormányhivatal jogelődjéhez. Az észrevételeket a Kormányhivatal jogelődje a Kr. 5/B. (6) bekezdése értelmében – figyelemmel az eljárás megindulásakor hatályos Kr. 5/B. § (4) bekezdése szerinti 45 napon határidő tarthatóságára –

a vélemény kiadását követően megküldte a Környezethasználónak, aki azokat a Hatástanulmány kidolgozása során vette figyelembe.

- A fenti észrevétel jogi elemzésének eredményeként megállapítható, hogy az Aarhusi Egyezmény 6. cikk 4. pontjában foglaltak gyakorlati értelmezéséhez az ENSZ égisze alatt működő Aarhusi Megfelelési Bizottság által kiadott útmutató alapján a *„valamennyi választási lehetőség nyitva áll"* kitétel azt jelenti, hogy a nyilvánosság bevonását az adott környezeti hatásvizsgálati eljárásban már korai szakaszban biztosítani kell, vagyis akkor, amikor a hatóság döntésében a nyilvánosság észrevételeit még érdemben figyelembe veheti és dönthet annak megfelelően. Amikor a hatóság előtt még valamennyi döntési lehetőség nyitva áll.
- A fentieket alátámasztandó az Aarhus-i Megfelelési Bizottság ACC/C/2006/16 (Lithuania) számú döntésében rámutatott arra, hogy amennyiben a nemzeti jogszabályok biztosítják a nyilvánosság részvételét már az előzetes konzultáció (scoping) során, az megfelelőnek tekintendő az Aarhusi Egyezmény 6 cikk 4. pontjába foglalt, a nyilvánosság korai fázisban történő bevonására vonatkozó szabályának.
- A fenti értelmezést támasztja alá a KHV irányelv 6. cikk (4) bekezdése is, amely kimondja, hogy *„az érintett nyilvánosság számára kellő időben hatékony lehetőséget kell biztosítani a 2. cikk (2) bekezdésében említett, a környezettel kapcsolatos döntéshozatali eljárásokban történő részvételre, ebből a célból az jogosult észrevételei és véleménye kifejezésre juttatására, amikor a hatáskörrel rendelkező hatóság vagy hatóságok előtt még minden lehetőség nyitva áll, <u>még mielőtt az engedélyezési kérelemről a határozatot meghozzák.</u>"*
- Hangsúlyozandó továbbá az is, hogy – figyelemmel a Kvt. 66. § (5) bekezdésére – a jelen környezeti hatásvizsgálati eljárás eredményeképpen kiadható engedély kiadásának mindenképpen meg kell, hogy előzze a blokkok létesítésére, üzembe helyezésére és üzemeltetésére vonatkozó nukleáris-biztonsági hatósági engedély kiadását. A fentiekből megállapítható tehát, hogy jelen környezeti hatásvizsgálati eljárás is még az új blokkok létesítésére irányuló engedélyeztetési folyamat korai szakasza, tehát az Aarhusi Egyezmény 6 cikk 4. pontjába foglaltak ebben a tekintetben sem sérülnek.
- A fentiekre tekintettel a Kormányhivatal az észrevétel értékelése eredményeképpen megállapította, hogy a Kr. és az Arahusi Egyezmény rendelkezéseinek, valamint az Egyezmény végrehajtására kialakult nemzetközi gyakorlatnak megfelelően járt el.

- *észrevételek arra vonatkozóan, hogy az előzetes konzultációról nem értesítették megfelelően a civil szervezeteket.*

A Kormányhivatal a fenti észrevétel értékelése során az alábbiakat állapította meg:

- A Kormányhivatal jogelődjének véleményét a Kr. 5/B. § (4) bekezdése értelmében a konzultációs kérelem benyújtásától számított 45 napon belül kellett megadnia. Az érintett nyilvánosság a Kr. 5/A. § (5)-(6) bekezdései alapján értesítésre kerül az előzetes konzultációról, a Kr 5/A. § (5) bekezdés e) pontja szerinti huszonegy napos észrevételezési lehetőség biztosított volt. A közigazgatási szervektől, valamint akár a hatásviselő felektől, akár a hazai nyilvánosságtól, a vélemény kiadásáig beérkező észrevételeket a véleményével együtt, az ezt követően érkezőket pedig utólag megküldte a Környezethasználó részére. Ez utóbbi körülményről a Kormányhivatal jogelődje a véleményében tájékoztatást adott. Megállapítható tehát, hogy a Kormányhivatal jogelődje az előzetes konzultáció során és az

azt követően beérkezett észrevételeket a Környezethasználó tudomására hozta, így a kifogás nem releváns az eljárás szempontjából.

- *észrevételek a Hatástanulmány, illetve a Közérthető Összefoglaló tartalmára vonatkozóan, egyes észrevételek ugyanis azokat hiányosnak ítélték meg (a benyújtott dokumentációkból hiányolt elemek különösen a radioaktív hulladékokra és a kiégett fűtőelemekre vonatkozó hosszú távú stratégia bemutatása; a kulturális és örökségvédelmi, valamint a gazdasági és társadalmi hatások, atomerőművi blokkok leszerelése, balesetek és következményeik bemutatása)*

A Kormányhivatal a fenti észrevétel értékelése során az alábbiakat állapította meg:

- A Kormányhivatal a benyújtott dokumentáció tartalmát a hatályos jogszabályok alapján köteles vizsgálni, melynek során figyelembe kell vennie egyrészről a Hatástanulmány kötelező tartalmi elemeit átfogóan szabályzó Kr.-et, különösen annak 6. számú mellékletét. Másrészről pedig a tervezett tevékenység környezeti hatásai vonatkozásában, az ágazati jogszabályok (így különösen a levegőtiszaság-, a zaj- és rezgésvédelem, a környezeti radiológia, a táj- és természetvédelem, a hulladékgazdálkodás) rendelkezéseit is figyelembe kell vennie. Jelen eljárásban továbbá a Környezethasználónak a lefolytatott előzetes konzultációt lezáró hatósági véleményt és a Kormányhivatal által megküldött, a Kr. 12. számú melléklete alapján az előzetes konzultáció során közreműködő közigazgatási szervek észrevételeit, továbbá a hazai és nemzetközi nyilvánosság részéről érkezett, a környezeti hatás szempontjából releváns észrevételeket is figyelembe kellett vennie a Hatástanulmány összeállítása során.
- A Kormányhivatal a környezetvédelmi engedély kiadhatósága során a benyújtott dokumentációkban foglaltak megfelelőségét terjedelmi és tartalmi szempontok alapján egyaránt vizsgálta. Amennyiben hiányosságot tapasztalt, hiánypótlási felhívás, vagy tényállástisztázás keretében kért kiegészítést a Környezethasználótól. A Közérthető Összefoglalóról – annak benyújtásakor – megállapítható volt, hogy az megfelel a Kr. 6. számú melléklet 8. pontjában foglaltaknak, így a nyilvános eljárás lefolytatása szempontjából elfogadható volt, további kiegészítésre nem szorult. A Hatástanulmány vonatkozásában megállapítható, hogy Kormányhivatal által kért hiánypótlások és tényállástisztázások tartalmát figyelembe véve megfelel a vonatkozó jogszabályok által meghatározott tartalmi és terjedelmi követelményeknek.
- A Kormányhivatal végül a Hatástanulmány, annak kiegészítései, a szakhatóságok állásfoglalásai, a hazai és nemzetközi nyilvánosságtól érkező észrevételek, a hatásviselő felek hivatalos álláspontjai és valamennyi az ügy szempontjából releváns rendelkezésre álló adat, információ birtokában hozta meg jelen döntését.

7.2. A Duna hőterhelésével összefüggő észrevételek:

A Duna hőterhelésével összefüggésben észrevételt tettek: a Greenpeace, az Energiaklub, Jan Haverkamp mint a Greenpeace Közép- és Kelet-Európa atomenergiai és energiapolitikai szaktanácsadója, az Osztrák Ökológiai Intézet, az egyesületként működő Müncheni Környezetvédelmi Intézet, Brigitte Artmann a Szövetség '90 Zöldek német egyesület képviseletében, a Greenpeace Energy eG Németország, az ukrán EPL Ekologija–Pravo–Ljudina („Környezetvédelem-Jog-Ember") nemzetközi közhasznú szervezet és a VEGO (Összukrajnai Környezetvédelmi Társadalmi Egyesület), Csehországból a CALLA Egyesület a környezet védelméért, Horvát Köztársaság a hivatalos

álláspontjában, továbbá magyar és külföldi állampolgárok írásban vagy közmeghallgatások, nyilvános fórumok alkalmával, szóban.

- *észrevételek a Duna hőterhelésével összefüggésben a Duna víz felmelegedésének tekintetében a jogszabályi és hatósági előírás betarthatóságát és annak ellenőrizhetőségét illetően*
- *kérdés arra vonatkozóan, hogy Környezethasználó miként oldja meg a vízhőmérséklet mérését, figyelemmel arra, hogy reális időben reagálhassanak a jogszabály szerinti hőkorlát betarthatósága érdekében, valamint*
- *kérdés arra vonatkozóan, hogy a Környezethasználó miként fogja a hőkorlátra vonatkozó hatósági előírások mindenkori betartását biztosítani, miként szabályozzák az új blokkok működését az előírásokat meghaladó hőszennyezés megelőzése érdekében.*

A Kormányhivatal a fenti észrevételek szakterületi és jogi értékelése során az alábbiakat állapította meg:

- A hőkorlát tarthatósága érdekében a kibocsátási ponthoz kapcsolódóan kijelölésére került a referencia szelvény, melyre a KöMr. 10. § (1) bekezdése b) pontja értelmében 30 °C-os maximális vízhőmérsékleti határérték vonatkozik. A KöMr. 10. § (1) bekezdése a) pontjában a kibocsátásra kerülő és a befogadó víz hőmérséklete közötti különbség az érkező Duna víz hőmérsékletéhez viszonyítottan szabályozott. (engedély II/1.2.4.-1.2.7.)
- A Kormányhivatal a fentiek figyelembevételével a Dunába visszavezetésre kerülő felmelegített hűtővíz engedélyezett maximális hőmérsékletét 33 °C-ban határozta meg. (engedély II/1.2.8.)
- A hűtés céljából kivett Duna víz és a kibocsátásra kerülő felmelegített hűtővíz hőmérsékleti alakulásának nyomon követhetősége érdekében a Kormányhivatal rendszeres mérési kötelezettséget írt elő. (engedély II/1.2.7.)
- A 30 °C-os hőkorlát referencia szelvényben történő betartásának ellenőrzése, nyomon követhetősége céljából a Kormányhivatal továbbá Hőkorlát Ellenőrző Monitoring Rendszer kialakítását is előírta. (engedély II/1.1.12. és 1.2.6.)
- Ezen felül arra az esetre, ha a Duna vízhőmérséklete az Országos Vízjelző Szolgálat napi jelentése szerint a paksi állomáson a 25 °C-ot elérné, illetve azt meghaladná, a referencia szelvényben további rendkívüli mérések elvégzését írta elő a 30 °C-os hőkorlát betartásának ellenőrzése céljából. A vízhőmérséklet mérések során a Környezethasználónak biztosítania kell a Kormányhivatal számára a részvételi lehetőséget. (engedély II/1.2.9.)
- A Duna hőszennyezés elleni védelme érdekében a KöMr. 10. § (2) bekezdése alapján a szükséges korlátozásokat a Kormányhivatal a környezethasználat engedélyezése során állapítja meg. Annak érdekében, hogy a referencia szelvényben az előírt 30 °C-os hőmérsékleti korlát teljesülése biztosítható legyen, a Környezethasználó a Hatástanulmányban, illetve annak kiegészítéseiben bemutatta a lehetséges korlátozó intézkedéseket (visszaterhelés, blokkleállítás, tervezett blokk karbantartás, kiegészítő utóhűtés), amelyeket a Kormányhivatal elfogadott.
- Annak érdekében, hogy a Kormányhivatal nyomon követhesse a korlátozó intézkedések alkalmazására vonatkozó eljárásrend kialakításának folyamatát, az új blokkok létesítési engedélyezési eljáráshoz kapcsolódóan egy Koncepció Terv (engedély II/1.1.13.), ezt követően az üzembe helyezési engedélyezési eljáráshoz kapcsolódóan egy Korlátozási Terv (engedély II/1.2.10.) benyújtását írta elő. A Környezethasználónak végül a Kormányhivatal

által elfogadott Korlátozási Tervben foglaltak szerint kell a szükséges korlátozó intézkedéseket alkalmaznia az üzemelés során (engedély II/1.2.11.).

- A Kormányhivatal a Duna hőterhelésére vonatkozó észrevételek szakterületi és jogi elemzése során megállapította, hogy az a környezeti hatások szempontjából lényeges és figyelembe vette azokat a hivatkozott rendelkező részben tett előírások meghatározásánál.

- *észrevételek arra vonatkozóan, hogy a hűtővíz utánpótlás mindenkori biztosíthatósága szempontjából a Hatástanulmányban nem a legkisebb vízhozamokat vették figyelembe, valamint*
- *észrevételek arra vonatkozóan, hogy az előforduló legkisebb vízhozam és a nagy háttérhőmérséklet egybeesésének vizsgálatát nem tartalmazza a Hatástanulmány, továbbá*
- *kérdés arra vonatkozóan, hogy a Környezethasználó figyelembe vette-e a globális felmelegedés és a klímaváltozás hatásait*

A Kormányhivatal a fenti észrevételek szakhatóságok bevonásával történő értékelése során megállapította:

- A Kormányhivatal a Duna hőterhelése szempontjából releváns információkat szintén szükségesnek tartotta bemutatni, ezért az 558-156/2015 iktatószámú, 2015. május 18. napján kiadott hiánypótlásra vonatkozó végzésében – többek között – a Duna kisvizes állapotaira vonatkozó, a bevezetett hűtővíz Duna vizére gyakorolt hőmérsékleti hatásainak a bemutatását és a Duna várható nagy vízhőmérsékleti időszakainak és a kis vízhozamai együttállási tartományának vizsgálatát is előírta a Környezethasználó számára. A hiánypótlási felhívásban foglaltakat a Környezethasználó teljesítette, melyet a Kormányhivatal a döntéshozatal során figyelembe vett.

- *észrevételek a hűtési rendszer kiválasztására vonatkozóan*

A Kormányhivatal a fenti, nyilvánosságtól érkezett észrevételek értékelése során megállapította:

- a Hatástanulmány 5. fejezete a Kr. 6. számú mellékletében meghatározott mértékben bemutatta az alternatív hűtési koncepciót. A Kormányhivatal megállapítja, hogy a rendelkező részben tett előírások betartása mellett a Környezethasználó által kiválasztott hűtési technológia megfelelő.

7.3. Természetvédelemmel összefüggő észrevételek:

- *természetvédelmi tárgyú észrevételek a Duna hőterhelésével, illetve a blokkok együttes működésével összefüggésben, a beruházás élővilágot és a Natura 2000 terület élővilágát érő negatív hatásai kapcsán*
- *az észrevételek indokolása alapján a hűtéshez felhasznált víz és a folyóba juttatott meleg hűtővíz jelentős környezeti terhet jelent majd a nyári hónapokban, különösen a kisvizes időszakban.*

A Kormányhivatal a fenti észrevételek értékelése során a következőket állapította meg:

- A Kormányhivatal a tárgyi eljárás során a Duna kisvizes állapotaira vonatkozó, a bevezetett hűtővíz Duna vizére gyakorolt hőmérsékleti hatásainak a bemutatását és a Duna várható nagy vízhőmérsékleti időszakainak és a kis vízhozamai együttállási tartományának vizsgálatát szintén szükségesnek tartotta, ezért többek között ezek vizsgálatát az 558-

156/2015 iktatószámú, 2015. május 18. napján kiadott hiánypótlásra vonatkozó végzésében előírta. A hiánypótlási felhívásban foglaltakat a Környezethasználó teljesítette, az elvégzett vizsgálatok bemutatott eredményeit a Kormányhivatal a döntéshozatal során figyelembe vett.

- Természetvédelmi szempontból az új blokkok üzemeltetésekor a hőterhelés következtében a legnagyobb hatásviselő a Duna folyam lesz. A Hatástanulmányban részletes elemzés található a felmelegített hűtővíz Dunába való bevezetésének élővilágra gyakorolt hatásáról. A bemutatott információk alapján megállapítható, hogy a jelenleg üzemelő Paksi Atomerőmű négy blokkja által bebocsátott felmelegedett hűtővíz mennyiségéhez képest a bebocsátott vízmennyiség megnő, mely főleg a befolyótól számított 2 km-es szakaszon a mederviszonyok kisebb mértékű átrendeződésével jár. A Hatástanulmányban szereplő modellezések alapján megállapítható, hogy évente mindösszesen néhány napon várható beavatkozást igénylő vízhőmérséklet, figyelembe véve a Duna-víz napi hőmérséklet maximumokat és tartósságuk értékeit, valamint a 60 éves globális felmelegedési tendenciákat is.
- A Paksi Atomerőmű működéséből eredő tapasztalatok alapján az a következtetés vonható le, hogy az új blokkok üzemelése során a hőmérsékletre érzékeny mozgékony vízi élőlények – így kifejezetten a halak – elhúzódhatnak a részükre kedvezőtlen életfeltételeket kínáló közegből. Ugyanakkor a Hatástanulmányba foglalt felmérések igazolják, hogy a melegvíz kifolyó alatti és feletti szakaszokon a Natura 2000 halfajok állományának nagysága gyakorlatilag azonos, a különbség a két szakasz között oly csekély mértékű, hogy az a véletlen mintavételi hibából is adódhat. Mindezek miatt megállapítható, hogy a kifolyó nem tekinthető zavaró tényezőnek a halpopulációk fennmaradása szempontjából. A vizsgálatok során összesen 9 Natura 2000 jelölő halfajt találtak: *Aspius aspius* – balin, *Gymnocephalus baloni* – széles durbincs, *Gymnocephalus schraetser* – selymes durbincs, *Pelecus cultratus* – garda, *Romanogobio vladykovi* – halványfoltú küllő, *Rutilus pigus* – leánykoncér, *Sabanejewia aurata* – balkáni csík, *Zingel streber* – német bucó, *Zingel zingel* – magyar bucó. E fajok mindegyike a magyarországi Duna szakaszon általánosan megtalálhatóak, azonban viszonylag ritka vagy közepes gyakorisággal fordulnak elő, a halványfoltú küllő és a balin kivételével, melyek gyakoriak mind a Tolnai-Duna Natura 2000 területen (HUDD2023), mind pedig egyéb hazai szakaszokon. A felmelegített hűtővíz hatása nem számít károsnak a halak számára, csupán a lokálisan befolyásolhatja a halállomány szerkezetét.
- A Kormányhivatal a fenti észrevételek értékelése során úgy ítélte meg, hogy azok a tervezett tevékenység környezeti hatásai szempontjából meghatározóak, ezért a szakterületi elemzés eredményeképpen több kötelezettségeket is megállapított a Környezethasználó számára a Duna hőterhelésével összefüggésben a vízi élővilág oltalma érdekében (engedély II/1.2.35., 1.2.36., 1.2.37.)

- *észrevételek arra vonatkozóan, hogy egyes védett állatokat és azok párzási és pihenő helyét törvény védi, ezért, amennyiben élőhelyük megszüntetésre kerül, ahhoz engedély szükséges*

A Kormányhivatal a fenti észrevételek értékelése során az alábbiakat állapította meg:

- Az új atomerőművi blokkok környezetvédelmi engedélyeztetéséhez szükséges környezeti hatásvizsgálat elvégzéséhez 2012-ben, a Paksi Atomerőmű 3 km sugarú térsége teljes flórájának és vegetációjának, valamint faunájának feltárása céljából a Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszerben lefektetett alapelvek és módszertani megoldások alapján biomonitotoring vizsgálatokat végeztek. A vizsgálatok alapvető célja a paksi telephelyen és környezetében az élővilág jelenlegi állapotának felmérése és ez alapján az élővilág

alapállapotának jellemzése, értékelése volt. Ezen túlmenően az erőmű 10 km sugarú körzetébe eső Natura 2000-es területeken a jelölőfajok felmérése is megtörtént. A Hatástanulmány 18. fejezete teljes egészében az élővilággal, az ökoszisztémával foglalkozik. A Natura 2000 Tolnai-Duna területének vizsgált szakaszáról 17 magasabb rendszertani kategória, ezen belül 67 taxon (1 alosztály, 6 család és 60 faj szintig határozva) került elő. A felmérések során több védett állatfaj is előkerült, ilyenek például két sáskafaj, zöld gyík és hat denevér faj. A denevérek főleg táplálkozási helyként használhatják a felvonulási területet. Továbbá összesen 63 madárfaj került megfigyelésre, többek között nagy kócsag, fehér gólya, fekete gólya, barna kánya, kormos szerkő, fattyúszerkő és gyurgyalag.

- A részletes felmérések során a tervezési területről nem került elő az észrevételt tevők által kérdezett, fokozottan védett vidra (*Lutra lutra*) és parlagi vipera (*Vipera ursinii*), valamint a kérdezett három halfaj (dunai ingola, a dunai gőte, a vágócsík). E fokozottan védett fajok területen való jelenlétéről sem a Kormányhivatalnak, sem a természetvédelmi kezelő DDNPI-nek sincs tudomása, az élőhelyi adottságok a nevezett területen nem felelnek meg e fajok számára.
- A Kormányhivatal a szakterületi elemzés eredményeképpen széles körben állapított meg kötelezettségeket a Környezethasználó számára a táj- és természetvédelem területét érintően (engedély II/1.1.18.-1.1.34.). Így különösen a létesítéshez, kivitelezéshez pontos ütemterv elkészítését és Kormányhivatal számára történő benyújtását (engedély II/1.1.18.-1.1.19.); a munkálatok elvégzése során a DDNPI-vel, mint a terület természetvédelmi kezelőjével való egyeztetés szükségességét (engedély II/1.1.20.); vagy az elektromos légvezetékek kiépítésével összefüggő természetvédelmi előírásokat (engedély II/1.1.30.-1.1.31.). Fontos megjegyezni továbbá, hogy a Tvt. rendelkezéseinek megfelelően a kivitelezés során a védett állat- és növényfajok oltalmára kiemelten ügyelni kell és amennyiben védett állatfajok áttelepítésére lesz szükség, úgy azt csak jogerős természetvédelmi engedély birtokában lehet elvégezni (engedély II/1.1.21.).

- *észrevételek arra vonatkozóan, hogy a Hatástanulmány nem tartalmaz információt az üzemszerű működés és baleset során bekövetkező, a nemzetközi védelem alá eső természetvédelmi területekre, állat-, és növényfajokra kifejtett környezeti hatások becsléséről,*
- *észrevételek arra vonatkozóan, hogy hiányoznak a Hatástanulmányból az ilyen esetekre vonatkozó intézkedési javaslatok, a biológiai sokféleséget monitorozó terv.*

A Kormányhivatal a fenti észrevételek értékelése során megállapította:

- A tervezett tevékenység területe nem érint országos jelentőségű védett természeti területet. Egyetlen helyen érinti a beruházás Natura 2000-es területet, ahol az új melegvíz-csatornából visszavezetésre kerül a felmelegített hűtővíz a Dunába. Ez a Hatástanulmány szerint egy 0,8 ha nagyságú terület a Duna partján, amely a „HUDD20023 Tolnai-Duna" elnevezésű kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület teljes területének 0,01 %-a. Az új blokkok létesítése és normál üzeme természetvédelmi területet nem érint.
- A Kormányhivatal megállapította továbbá, hogy a Környezethasználó a Hatástanulmányban és a kapcsolódó dokumentumokban a tervezési alapba tartozó események kibocsátásaiból származó, a természetvédelmi területekre gyakorolt hatásokat kellő mélységben vizsgálta, amely alapján a hatás semlegesnek tekinthető.
- A nem radiológiai természetű balesetek, haváriák esetében a Hatástanulmány 18. fejezete kellő részletességgel bemutatja az élővilágot érő hatásokat. Radiológiai szempontból a

Hatástanulmányban bemutatott számítások alapján pedig megállapítható, hogy az erőmű környezetében sehol nem várható a tervezési alapba tartozó balesetek esetén olyan mértékű dózisteljesítmény, amelyet közvetlen vagy közvetett hatásként kellene értékelni.

- Ezen túl a hiányolt biológiai sokféleséget monitorozó tervet a Hatástanulmány 18. fejezete tervezetként tartalmazza, a Kormányhivatal erre vonatkozóan írta elő a Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer megfelelő protokoljai szerint a biológiai monitoring kidolgozását és majdani üzemeltetését (engedély II/1.2.35.).

- *észrevételek azzal kapcsolatban, hogy a Hatástanulmány nem értékeli a vízkivétellel járó besodródási/ütközési veszteségeket, továbbá*
- *észrevételek arra vonatkozóan, hogy nem elemzi, hogy a javasolt hűtővízkivétel milyen esetleges környezeti veszteségeket okozhat az egyes állatfajok besodródása miatt*

A Kormányhivatal a fenti észrevételek értékelése során megállapította:

- A két csatornában, de különösen a melegvíz-csatornában a vízáramlás sebessége olyan intenzitású, ami a kétéltűek és hüllők ott tartózkodását erősen megnehezíti, illetve megakadályozza, így azok élőhelyéül, vagy szaporodó helyéül nem szolgál. A horgásztavak melletti övcsatorna a tavak vízszintjének beállítására szolgál, a vízáramlás sebessége a kis csatornában igen gyors, peterakásra vagy ott tartózkodásra nem, vagy csak kevéssé alkalmas. A vízi makroszkopikus gerinctelenek szempontjából a hidegvíz-csatorna bővítése után kialakuló helyzetben a csatornában elsősorban az átfolyó nagyobb vízmennyiség, a megváltozott áramlási viszonyok érinthetik a fenéklakó makroszkopikus gerinctelen élőlényeket.
- A halfajok nagy mozgékonyságuk miatt ugyanakkor kevésbé vannak veszélyeztetve a besodródás által, a hidegvíz-csatornában a víz áramlási sebessége számukra nem oly mértékű, hogy ne tudnának kiúszni a Duna folyamba. A halakat tekintve különösebb környezetvédelmi intézkedésre az új blokkok létesítése során nincs szükség, mert a halak többsége a partszegélyt érintő kotrási stb. beavatkozás elől elvándorolhat.
- A Kormányhivatal az észrevételek értékelése során úgy ítélte meg, hogy azok a tervezett tevékenység környezeti hatásai szempontjából meghatározóak, ezért a szakterületi elemzés eredményeképpen több kötelezettségeket is megállapított a Környezethasználó számára a vízi élővilág oltalma érdekében (engedély II/1.2.34., 1.2.35., 1.2.37.)

- *észrevétel arra vonatkozóan, hogy a Duna nem tartozik a „frissvizek" közé, mellyel az észrevételező szerint a Környezethasználó azt szeretné elérni, hogy ne kelljen betartania az 1,5–5 °C közötti hőmérsékletváltozás határértékeit halfajonként.*

A Kormányhivatal az észrevételek értékelése során megállapította:

- Az új atomerőművi blokkok, mint a KöMr. 2. § i) pontja szerinti kiemelt létesítmények esetében a Dunába, mint felszíni vízbe történő kibocsátás esetén a hőszennyezés elleni védelme érdekében a KöMr. 10. § (1) bekezdése határozza meg a hőmérsékleti korlátokat. A Hatástanulmány 6.2.2.2 pontja nevesíti a KöMr. előírását, a Kormányhivatal pedig erre vonatkozó előírását jelen engedélyben megtette. Az észrevétellel ellentétben nem szerepel a Hatástanulmányban az, hogy a Duna nem tekinthető „friss víznek". A Hatástanulmányban csupán azt rögzítették, hogy a Duna nem tartozik a „halas vizek" közé, mert a jogszabály nem sorolja oda. Ennek oka pedig az, hogy napjainkig csak néhány felszíni víz kategorizálása

történt meg, melyek felsorolását a 6/2002. (XI. 5.) KvVM rendelet 7. számú melléklete tartalmazza. Mivel a Duna nincs megjelenítve e felsorolásban, a jelenleg irányadó jogszabály szerint nem tartozik a halas vizek közé.

7.4. Környezeti sugárvédelmi észrevételek:

- *észrevételek arra vonatkozóan, hogy a Hatástanulmány nem mutatja be teljes körűen a normál üzemi radioaktív kibocsátások egészségügyi hatásait, valamint a jelentős radioaktív anyag környezetbe történő kibocsátásával járó súlyos baleseti szituációkat, számítási módszereket, továbbá*
- *arra vonatkozóan, hogy kellő részletezettséggel nem elemzi a súlyos balesetek miatt kialakuló légnemű és folyékony radioaktív kibocsátásokat, azok terjedését, valamint az ilyen események környezeti- és sugáregészségügyi hatásait,*
- *arra vonatkozóan, hogy kellő részletességgel nincsenek bemutatva a munkavállalókat érő radiológiai hatások normál üzem és baleset esetén,*
- *észrevételek arra vonatkozóan, hogy a Hatástanulmány nem tartalmazza az országhatárokon átterjedő hatásokra vonatkozó elemzések részletes bemutatását,*
- *észrevételek arra vonatkozóan, hogy a Hatástanulmány nem mutatja be kellő részletességgel az atomerőművi blokkok biztonságát, külső behatások elleni védelmét (szél általi terhelés, repülőgép rázuhanása elleni védelem, földrengések), biztonsági elemzéseit, az európai „stressziteszt" eredményeit és a korábban bekövetkezett nagy atomerőmű-balesetek (Three Miles Island, Csernobil, Fukushima) tanulságait, a konténment megkerülésével járó balesetek hatásait*

A Kormányhivatal a fenti észrevétel értékelése során a következőket állapította meg:

- A tervezett blokkok technológiai paraméterei biztosítják, hogy a környezeti hatásai várhatóan nagyon korlátozottak lesznek nem csak a normál üzemben, hanem a tervezési alapba tartozó és a tervezési alap kiterjesztésébe értendő események esetén is.
- Még súlyos baleset esetén sem várható, hogy a Dunába radioaktív szennyeződés kerül, mivel annak elkerülését hivatottak garantálni az építendő atomerőművi blokkok aktív és passzív biztonsági megoldásai és tervezési paraméterei. E témát részletesen a Hatástanulmány 20. és Nemzetközi Fejezete tárgyalják. A hazai nukleáris biztonsági szabályozás fogalmazza meg a súlyos balesetek bemutatásával kapcsolatban irányadó követelményeket, mely a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség ajánlásaival összhangban új atomerőművi blokkok tervezése során a normál üzemállapotok mellett az üzemzavarok és a tervezési alap kiterjesztésébe tartozó balesetek figyelembe vételét írja elő.
- A nukleáris biztonsági szempontból csak olyan biztonságos atomerőművi blokk engedélyezhető, ami mind a normál üzemi, mind az üzemzavari és a baleseti folyamatok során a környezetvédelmi engedélyben megadott keretek között működtethető. A Hatástanulmány alapján a biztonsági rendszerek olyan technológiai megoldásokat tartalmaznak, amelyek gondoskodnak a konténment épségének megőrzéséről, még a tervezési alap kiterjesztésébe tartozó komplex üzemzavarok és súlyos balesetek estén is.
- A Környezethasználó által bemutatottak szerint a tervezett blokkok biztonsági rendszereinél olyan technológiai megoldásokat alkalmaznak majd, amelyek például a fukushimai balesetet okozó természeti katasztrófához hasonló események bekövetkezésekor gyakorlatilag kizárja a jelentős radioaktívanyag-kibocsátást.

- A Hatástanulmány készítése során minden egyes NBSZ szerinti üzemállapoti kategóriában a környezeti hatások szempontjából burkolóesemény kibocsátási adatai kerültek figyelembevételre.
- A Hatástanulmányban szereplő kibocsátási adatokat az egyes kategóriák esetében a legnagyobb radiológiai hatást eredményező kezdeti esemény esetén várható értékek alapulvételével rögzítették. A TAK1 és TAK2 események esetén különböző terhelési időtartamokat adtak meg, amelynek oka, hogy a különböző események eltérő technológiai lefutással rendelkeznek, valamint időbeli lefutásuk is alakítja a kialakuló dóziskövetkezményeket.
- Mindezek mellett az új erőművi blokkok rendszereinek úgy kell majd működnie, hogy a fent vázolt kezdeti események bekövetkezése esetén is biztosíthatóak legyenek a radioaktív kibocsátási határértékek.
- A Környezethasználó az összes lehetséges besugárzási útvonal figyelembevételével számításokat végzett, amelyek eredményeinek áttanulmányozása alapján megállapítható, hogy a tervezési alap kiterjesztésébe tartozó TAK1 és TAK2 események esetén sem a magyarországi, sem a külföldi országok lakossága nincs kitéve jelentős radiológiai hatásnak.
- A Kormányhivatal a szakterületi elemzés során megállapította, hogy a Hatástanulmány, valamint az annak kiegészítésére benyújtott információk alapján a kibocsátott radioaktív anyagok terjedésére vonatkozó számítások (orosz tervezői adatszolgáltatás alapján) eredményei a normál üzemi és tervezési alapba tartozó balesetek mellett a vizsgálandó legsúlyosabb baleseti szituációkra (TAK1-2 üzemállapotok) is be lettek mutatva magyarországi és a határon túli települések vonatkozásában egyaránt.
- Az országhatáron túl az összegzett radiológiai hatások még a tervezési alap kiterjesztésébe tartozó események következtében létrejövő kibocsátások esetében is a közegészségügyi hatóság által meghatározott dózismegszorítás értéke alatt maradnak, azaz a hatás semlegesnek tekinthető. A Környezethasználó által bemutatott vizsgálatok eleget tesznek a Kr. 6. számú mellékletének 2. c) pontjában előírt kötelezettségnek, amely alapján a hatástanulmányban be kell mutatni az esetlegesen környezetterhelést okozó balesetek, meghibásodások lehetőségeit, valamint az abból származó hatótényezőket. Az NBSZ alapján ugyanis a bemutatott események lefedik a jogilag szabályozott [Normál üzemállapot (TA1), Várható üzemi események (TA2) és tervezési üzemzavarok (TA3-4), komplex üzemzavarok (TAK1) súlyos balesetek (TAK2)] üzemállapotokat.
- A fentieken túl megállapítható, hogy az atomenergia békés célú alkalmazásával összefüggő észrevételek vizsgálata jelen eljárásban a R. 28. § (3) bekezdése és az 5. számú melléklete II. táblázat 5. pontja alapján az Országos Atomenergia Hivatal szakhatósági hatáskörébe tartozik. A Kormányhivatal ezért a Kr. 10. § (1) bekezdése alapján az észrevételek értékelése érdekében megkereste az Országos Atomenergia Hivatalt, aki az észrevételek figyelembevételével adta meg szakhatósági állásfoglalását. Az Országos Atomenergiai Hivatal a rendelkező rész szerint megadott szakhatósági állásfoglalása indokolási részében rögzítette, hogy az észrevételek által érintett nukleáris-biztonsági kérdéseket az engedélyezetési folyamat későbbi fázisában, az aktuális engedélyezési eljárások (telephely-, létesítési-, üzembe helyezési- és üzemeltetési engedélyezési eljárás) keretében fogja vizsgálni.

- *észrevételek arra vonatkozóan, hogy a Hatástanulmány nem tartalmazza a jelentős radioaktív anyag környezetbe történő kibocsátásával járó üzemzavarok, súlyos baleseti szituációk esetén alkalmazandó veszélyhelyzet kezelési stratégiákat*

A Kormányhivatal a fenti észrevétel értékelése során a következőket állapította meg:

- Az atomenergia békés célú alkalmazásával összefüggő észrevételek vizsgálata jelen eljárásban a R. 28. § (3) bekezdése és az 5. számú melléklete II. táblázat 5. pontja alapján az Országos Atomenergia Hivatal szakhatósági hatáskörébe tartozik. A Kormányhivatal ezért a Kr. 10. § (1) bekezdése alapján az észrevételek értékelése érdekében megkereste az Országos Atomenergia Hivatalt, aki az észrevételek figyelembevételével adta meg szakhatósági állásfoglalását. Az Országos Atomenergiai Hivatal a rendelkező rész szerint megadott szakhatósági állásfoglalása indokolási részében rögzítette, hogy az észrevételek által érintett nukleáris-biztonsági kérdéseket az engedélyezetési folyamat későbbi fázisában, az aktuális engedélyezési eljárások (telephely-, létesítési-, üzembe helyezési- és üzemeltetési engedélyezési eljárás) keretében fogja vizsgálni.

- *észrevételek arra vonatkozóan, hogy a terjedés- és dózisszámítások elvégzése során milyen nemzetközileg is elfogadott módszerek, modellek kerültek alkalmazásra, továbbá*
- *arra vonatkozóan, hogy milyen paraméterek, alapadatok felhasználásával készültek el a számítások és azok milyen részeredményeket tartalmaztak, továbbá*
- *arra vonatkozóan, hogy hiányzik az adatok megbízhatóságának, a számítások bizonytalanságának igazolása*

A Kormányhivatal a fenti észrevétel értékelése során a Hatástanulmány és annak kiegészítésében foglalt információk alapján a következőket állapította meg:

- A Környezethasználó által bemutatott szimulációkhoz és dózisszámításokhoz alkalmazott szoftverek validáltak és nukleáris energiaipari referenciával rendelkeznek. A Hatástanulmány 20. és Nemzetközi fejezete tartalmazza a modellezésekhez felhasznált módszerek, paraméterek, illetve a modellezések eredményeinek leírását, összefoglalását. A dokumentációban bemutatott dózisértékek az összes releváns kibocsátott izotóptól származó sugárterhelést figyelembe veszik.
- A telephely környezetében élő lakosság sugárterhelésének számításához a szektorátlagolt Gauss-modellt alkalmazták. A nagyobb távolságra történő modellezésnél a TREX Euler modellt használták.
- Az egyenletek megoldásához kvázi-3D modellt, Euler-egyenleteket, TREX-Euler modellt alkalmaztak. A szimulációk során valós meteorológiai paramétereket használtak.
- Valós meteorológiai adatbázis:
  - 1 év adatsorának felhasználásával (2011), 1 órás felbontás
  - Adatgyűjtés a Global Forecast System (GFS) segítségével
- A Paksi Atomerőmű területén található meteorológiai torony adott magasságokban képes meteorológiai adatokat szolgáltatni. Az új blokkok konstrukciójának megfelelően - a kibocsátás effektív magasságát is figyelembe véve - a számításokhoz szükséges meteorológiai adatokat a tényleges kibocsátási magassághoz legközelebb eső mérési magasságból vették.
- A modellezések valós meteorológiai adatbázissal történtek, ezért a legnagyobb radiológiai hatás nem feltétlenül a határ menti területeken alakul ki, mivel a szennyezőanyagot

tartalmazó csóva nem feltétlenül egyenes vonalú mozgást végez, hanem vertikálisan és horizontálisan is keveredik, ezt a jelenséget a valós meteorológiai paraméterek alapvetően befolyásolják. Az európai időjárást alakító légmozgásokkal együtt mozog a csóva is, amely visszakeveredve okozhat regionálisan eltérő dózisokat. A számítások során éppen ezért törekedtek a lehető legkorszerűbb módszerekkel és modellezési eszközökkel realisztikus módon előjelezni a szennyezőanyagok terjedését.

- A valós, éves meteorológiai paraméterek eloszlása követi az uralkodó szélirány szerinti eloszlást, így a számítások során a valós körülményeket modellezték. Ennek megfelelően egész évre, az előforduló összes szélirány szerint végezték a számításokat, azonban dózis-következmények tekintetében csak a maximumokat jelenítették meg.
- A vizsgált időszakot (1997-2010) elegendően hosszúnak találták az éghajlati vizsgálatok elvégzéséhez, így a régebbi, más módszerrel (mechanikus) mért széladatokat nem vették figyelembe a vizsgálat során.
- A csapadékelemzések esetében a Paks 30 km-es környezetében található, hagyományos csapadékmérő állomások adatai kerültek figyelembe vételre: Előszállás, Sáregres (Cece), Simontornya, Bikács, Paks, Gyapa, Dunapataj, Kölesd, Borjád, Tengelic, Bátya, Hajós.
- A Nemzetközi Fejezetben bemutatott dózisértékek az összes releváns kibocsátott izotóptól, így a radiojódoktól és a cézium-izotópoktól származó sugárterhelést is figyelembe veszik.
- A Nemzetközi Fejezetben ismertetett kiindulási peremfeltételek alapján a számítások elvégzése egy Közép-Európát lefedő szabályos rácson, a 2011-es órás meteorológiai adatbázist felhasználva történt, valós adatok alapján.
- A Környezethasználó az új blokkokra, a hatályos szabályozásnak megfelelő input paraméterekkel és validált, verifikált terjedésszámító szoftverrel végzett számításokat az orosz adatszolgáltatás alapján. Az így kapott számítási eredmények szerepelnek a Nemzetközi Fejezetben. Ezekből megállapítható, hogy még a TAK2 kategóriába tartozó események esetén is a dózismegszorítás alatt marad a határon túli radiológiai következmény, amely nem követel helyi lakosságvédelmi intézkedést (pl. jódtabletta kiosztását).

- *észrevételek a keletkező radioaktív hulladékok és kiégett kazetták átmeneti tárolásának várható módjával, továbbá*
- *arra vonatkozóan, hogy nem megoldott a kiégett fűtőelemek és a radioaktív hulladékok biztonságos, végleges elhelyezése és ártalmatlanítása, utóbbiak kategorizálása nem megfelelő*

A Kormányhivatal a fenti észrevétel értékelése során a Hatástanulmány és annak kiegészítésében foglalt információk alapján a következőket állapította meg:

- A Hatástanulmány kötelező tartalmi elemeit a Kr. 6. számú melléklete határozza meg. Ennek alapján a Környezethasználó a tervezett tevékenység vizsgálandó környezeti hatásai között megfelelő mélységben bemutatja a tevékenység egyes életciklusaihoz kapcsolódóan keletkező konvencionális és radioaktív hulladékok típusát, mennyiségét. A Környezethasználó a rendelkezésére álló információk alapján bemutatja a hulladékok kezelésére vonatkozó terveit.
- A radioaktív hulladékok kezelésére szolgáló berendezések és eljárások az atomerőmű technológiai rendszerének szerves részét képezik.
- Megállapítható, hogy a kivitelezési munkák során keletkező radioaktív hulladékok biztonságos tárolása és ártalmatlanítása a nemzetközi gyakorlatnak megfelelően nem a

Környezethasználó, hanem a kivitelező feladata. E tevékenység is engedélyköteles, a rá vonatkozó jogszabályi előírások betartása hatósági ellenőrzés alatt áll.

- A Környezethasználó bemutatta, hogy az új blokkokban keletkezői kis- és közepes aktivitású hulladékok elhelyezésére várhatóan a Bátaapátiban kialakításra került a Nemzeti Radioaktívhulladék-tárolóban (NRHT) kerül elhelyezésre, amelynek üzemeltetője az RHK Kft.
- A Kormányhivatal figyelembe véve a fenti észrevételeket is kötelezettségeket állapított meg a Környezethasználó számára a tevékenysége során keletkező radioaktív hulladékok gyűjtésére, kezelésére vonatkozóan. (engedély II/1.1.23.-1.1.24.)
- A kiégett fűtőelemekkel összefüggésben megállapítható, hogy a KKÁT nem tárgya jelen eljárásnak, tehát az erre vonatkozó észrevételeket a Kormányhivatal nem értékelte a döntéshozatal során.
- Az új blokkokban keletkező kiégett fűtőelemek átmeneti tárolására jelenlegi információk szerint két megoldási lehetőség (hazai átmeneti tárolás vagy külföldre történő szállítás) áll rendelkezésre.
- A Kormányhivatal figyelembe véve a fenti észrevételeket is kötelezettségeket állapított meg a Környezethasználó számára a tevékenysége során keletkező kiégett fűtőelemek kezelésére vonatkozóan. (engedély II/1.1.25.)
- Megállapítható ugyanakkor, hogy a radioaktív hulladékok és a kiégett fűtőelemek kezelésére a 21/2015. (V.4.) OGY. határozat alapján meghatározott nemzeti politika és a 1459/2016. (VIII. 24.) Korm. határozattal elfogadott nemzeti program alapján kerülhet sor.
- Az Atom tv. azt is meghatározza, hogy a radioaktív hulladék és a kiégett üzemanyag kezelésére vonatkozó nemzeti politikára és nemzeti programra a Kormány által kijelölt szerv tehet javaslatot, továbbá azt is, hogy a radioaktív hulladék végleges elhelyezésével, a kiégett üzemanyag átmeneti tárolásával, a nukleárisüzemanyag-ciklus lezárásával, és a nukleáris létesítmény leszerelésével összefüggő feladatok elvégzéséről szintén a Kormány által kijelölt szerv köteles gondoskodni.
- Megjegyzendő továbbá, hogy mind a radioaktív hulladékok végleges elhelyezésére szolgáló tároló, mind a kiégett fűtőelemek átmeneti tárolását biztosító létesítmény a Kr. 1. számú melléklete 19. és 17. pontja alapján önálló környezeti hatásvizsgálat köteles tevékenység.
- A Kormányhivatal az észrevételek szakterületi elemzésének eredményeképpen az Atom tv. 38. § (1) és (2) bekezdésével összhangban előírta, hogy az üzembe helyezési engedélykérelem benyújtásáig a tevékenység végzése során keletkező kiégett fűtőelemek további sorsával, kezelésével kapcsolatos koncepciótervet be kell nyújtani a Kormányhivatalhoz (engedély II/1.2.26.)

- *észrevételek arra vonatkozóan, hogy a Hatástanulmányban a több nukleáris létesítményt egyidejűleg érintő események tekintetében az együttes hatások elemzése nem kielégítő, továbbá*
- *arra vonatkozóan, hogy a telephelyen és a környezetében található más nukleáris létesítmények vonatkozásában az önálló és együttes hatásokat nem vizsgálták megfelelően*

A Kormányhivatal a fenti észrevétel értékelése során a következőket állapította meg,

- A tervezett új erőművi blokkok a meglévőktől függetlenül kerülnek megépítésre, megfelelő nagyságú beruházási területet biztosítva számukra, így az üzemelő blokkokhoz az építkezés során teljes mértékben hozzá lehet majd férni. A meglévő hidegvíz csatornát a Paksi Atomerőmű létesítésekor olyan módon alakították ki, hogy alkalmas legyen a Paksi

Atomerőmű és az akkor tervezett további 2x1000 MW-os bővítés hűtési igényeinek ellátására is. A tervezett 2x1200 MW teljesítményű blokkokhoz a hidegvíz-csatorna bővítésére és új önálló melegvíz-csatorna megépítésére lesz szükség, de ezek megfelelő ütemezésével kizárható, hogy problémák merüljenek fel a meglévő blokkok hűtővíz ellátásában.

- A Környezethasználó az eljárás során arról nyilatkozott, hogy a Paks 1-4. blokkok meghibásodásából származó hatásokat, mint külső eseményeket az új blokkok tervezése során figyelembe fogja venni.
- A fentieken túl megállapítható, hogy az atomenergia békés célú alkalmazásával összefüggő észrevételek vizsgálata jelen eljárásban a R. 28. § (3) bekezdése és az 5. számú melléklete II. táblázat 5. pontja alapján az Országos Atomenergia Hivatal szakhatósági hatáskörébe tartozik. A Kormányhivatal ezért a Kr. 10. § (1) bekezdése alapján az észrevételek értékelése érdekében megkereste az Országos Atomenergia Hivatalt, aki az észrevételek figyelembevételével adta meg szakhatósági állásfoglalását. Az Országos Atomenergiai Hivatal a rendelkező rész szerint megadott szakhatósági állásfoglalása indokolási részében rögzítette, hogy az észrevételek által érintett nukleáris-biztonsági kérdéseket az engedélyezetési folyamat későbbi fázisában, az aktuális engedélyezési eljárások (telephely-, létesítési-, üzembe helyezési- és üzemeltetési engedélyezési eljárás) keretében fogja vizsgálni.

- *észrevételek arra vonatkozóan, hogy a Hatástanulmány nem kielégítő részletességgel mutatja be a tervezett blokkok esetében a kibocsátások és a környezet ellenőrzését szolgáló monitoring rendszer felépítését és működését*

A Kormányhivatal a fenti észrevétel értékelése során a következőket állapította meg,

- A jelenleg működő atomerőművi kibocsátás- és környezetellenőrző rendszer a Hatástanulmány 4.4 fejezetében, valamint a Kormányhivatal felhívására benyújtott kiegészítésben került bemutatásra. E rendszer folyamatosan ellenőrzi a légnemű és folyékony kibocsátásokat (emisszió), valamint folyamatosan figyeli, monitorozza azok környezetben történő megjelenését (immisszió), így biztosítva a határértékek betartását. A rendelkezésre álló adatokból – összefoglaló tájékoztatást nyújtva – éves jelentés készül. Ezen kívül az új erőművi blokkok aktív és passzív biztonsági megoldásai és tervezési paraméterei biztosítják a radioaktív anyagok konténmenten belüli lokalizálását és a környezeti kibocsátás minimalizálását.
- A járulékos dózisterhelések becslése szempontjából a természetes háttérsugárzás értékének tekintetében meghatározott 500 nGy/h jelentősen konzervatív érték, ugyanis a tényleges értékek Magyarországon, az erőmű telephelyének közelében ritkán érik el a 100 nGy/h értéket, de az országos maximum is kevesebb, mint 200 nGy/h.
- A sugárzási alapszint meghatározása több éves mérési eredmények alapján történt, ami a Hatástanulmány 20. fejezetében részletesen bemutatásra került.
- A Paksi Atomerőmű környezetének ellenőrzése a különböző környezeti minták radioaktivitásának mérésével 1978 óta folyik, kezdve az alapszint (nullszint) felméréstől egészen a folyamatos üzemelési mérésekig. A méréseket a Paksi Atomerőmű, a hatóságok és több más intézmény is végezte.
- Az atomerőmű 30 km sugarú környezetében 2001-2011. között mért adatok feldolgozását elvégezték, majd szintén a 30 km sugarú környezetben a környezet jelenlegi állapotának

(radioizotópok koncentrációja) jellemzésére 2012-ben 5 vizsgálati helyen méréseket hajtottak végre.

- Az eredmények azt mutatták, hogy az atomerőmű normál üzemi kibocsátásának környezeti hatásait nem lehet kimutatni és azokat nem lehet fellelni az egyes környezeti elemekben, tekintettel a radioaktívanyag-kibocsátások alacsony voltára. A környezetben nem találhatóak olyan helyek, ahol az atomerőmű kibocsátásaiból származó radioizotópok feldúsultak volna. A fentiekről részletes információkat a Hatástanulmány 20. és 21. fejezetei tartalmaznak.
- A jelenleg működő kibocsátás- és környezetellenőrző rendszer egy esetleges bővítés után képes lehet ellátni az új blokkok monitoring feladatait is, azonban ennek szükségességét, terjedelmét és megvalósítási módját a későbbiekben egy önálló tanulmányban fogják megvizsgálni. Amennyiben az új blokkok vonatkozásában új kibocsátás- és környezetellenőrzési rendszer kiépítése válik szükségessé, azt az üzemelő blokkokhoz hasonlóan a KöMr. 6.§-ában előírtaknak megfelelően alakítják ki. A távmérő és mintavevő rendszerek által szolgáltatott mintákat a KöMr. 6. §-ának megfelelően az akkreditációval rendelkező kibocsátás- és környezetellenőrző laboratóriumokban fogják feldolgozni és mérni.
- A korábbi előírás szerint a telephelyen működő két nukleáris létesítményre (Paksi Atomerőmű és KKÁT) összesen 100 μSv/év dózismegszorítás volt érvényes, amelyből a jelenlegi előírás szerint a Paksi Atomerőmű járuléka 90 μSv/év, a KKÁT járuléka 10 μSv/év. Az új blokkokra az egészségügyi hatóság szintén 90 μSv/év dózismegszorítást állapított meg.
- A radioaktív szennyező anyagok talajvízbe jutását a Környezethasználó által elvégzett elemzések nem valószínűsítik, így a talajvizek elszennyezése csak közvetett formában lehetséges légköri kihullás, illetve kimosódás útján a talajfelszínre, majd terjedés útján a telítetlen zónában a telített zóna eléréséig. Ennek a folyamatnak nem lesz hatása a talajvízre a talaj nagy szorpciós képessége, illetve az izotópspecifikus, akár több száz éves elérési idő miatt.
- A normál üzemi sugárterhelés becslése az orosz fél adatszolgáltatása alapján rendelkezésre álló kibocsátási adatok alapján történt. A megadott éves kibocsátási adatok tartalmazzák a karbantartás alatti kibocsátásokat is, amelyek megfelelnek a dózismegszorítással és dóziskorlátokkal szabályozott nemzetközi és magyar sugárvédelmi követelményeknek. Mindezekkel kapcsolatban a Hatástanulmány 20. és 21. fejezetei részletekbe menően ismertetik a megállapítások alapjául szolgáló számításokat, modellezéseket.

- *észrevételek arra vonatkozóan, hogy az élővilág sugárterhelésére vonatkozó elemzések nem kielégítőek a Hatástanulmányban*

A Kormányhivatal a fenti észrevétel értékelése során a következőket állapította meg:

- A vonatkoztatási szint meghatározása a következők szerint történt: a korábbi megfigyelések és mérések alapján az egyes referencia élőlények vizsgált populációin belül az expozíciós dózisteljesítmény értékekhez hatásokat rendeltek, amelyek valamilyen érzékelhető változást okoznak a populáció természetes struktúrájában, vagy az azt jellemző faktorokon (morbiditás, mortalitás, reprodukciós képességek). A megfigyelt hatásokhoz számszerűsíthető értékeket rendeltek, így meghatározták az adott közegben vizsgált egyes izotópok azon aktivitáskoncentrációját, amely 10 %-os hatást eredményez a vizsgált populációra nézve. Ezt az összes vizsgált élőlénycsoport esetén elvégezték, így megállapították a fajok érzékenységi eloszlását.

- Az élőlények 5 %-ához tartozó dózisteljesítmény (HDR5) az a dózisteljesítmény érték, mely 10 %-os hatást eredményez a vizsgált élőlénycsoport 5 %-ánál. Ezt a dózisteljesítményt elosztották egy előre meghatározott (a rendelkezésre álló adatok megbízhatósága, valamint tapasztalatok alapján megállapított) biztonsági faktorral (SF), így adódott a 10 µGy/h vonatkoztatási dózisteljesítmény. Ez a mai ismeretek alapján a vizsgált élőlények egyikénél sem okoz megfigyelhető hatást, így az kellően biztonságosnak vehető.
- A Közérthető Összefoglalóban szereplő 0,5 µSv/h az élővilág háttér sugárterhelését (természetes eredetű - emberi tevékenységtől függetlenül fennálló - sugárterhelés) adja meg. A közölt maximum 10-4µGy/h érték a Paksi Atomerőmű jelenlegi sugárterhelési járulékát jelenti az élővilágra. Az új blokkok konzervatívan becsült hatása 0,5 nGy/h.
- Mindezekből megállapítható, hogy a Környezethasználó az élővilág sugárterhelésére vonatkozó hatásfolyamat elemzéseket a döntéshozatalhoz szükséges mértékben bemutatta.

A Kormányhivatal összességében a fenti környezeti sugárvédelmi észrevételek értékelése során úgy ítélte meg, hogy azok a tervezett tevékenység környezeti hatásai szempontjából meghatározóak, ezért a szakterületi elemzés eredményeképpen több kötelezettséget is megállapított a Környezethasználó számára a környezeti sugárvédelem érdekében (engedély II/1.2.12.- 1.2.31.)

7.5. Egyéb észrevételek:

- *észrevételek arra vonatkozóan, hogy a Hatástanulmányban foglaltak szerint 2025 és 2030 évekre tervezett a két új blokk kereskedelmi üzemének kezdete, ezzel szemben a Pakson megtartott közmeghallgatáson a Környezethasználó részéről elhangzott, hogy az új blokkok 2025 és 2026-ban lépnek üzembe*

A Kormányhivatal az észrevételek szakterületi értékelése során megállapította:

- A Környezethasználó a Hatástanulmány elkészítése során egy korábbi, mára meghaladottá vált ütemtervet vett alapul. Az eljárás során, a paksi közmeghallgatáson, továbbá a nemzetközi környezeti hatásvizsgálati eljárás során már egy ennél aktuálisabb ütemterv került bemutatásra, amely a Hatástanulmányban megadott adatokhoz képest korábbi időpontra datálja a második blokk építését és üzembe helyezését. A Kormányhivatal ennél fogva már az eljárás korai szakaszában hivatalos tudomást szerzett az ütemterv változásáról.
- A Környezethasználó által elvégzett vizsgálatokat követően a 2016. június 16. napján benyújtott és 2016. július 8. napján pontosított Tájékoztatóban az eljárás folyamán kommunikált, aktuális ütemterv rögzítésre került. Ennek megfelelően a tereprendezési munkálatok mindkét blokk esetében 2018-2019-ben esedékesek, ezt követően az 5-ös blokk létesítési ciklusa 2025-ben az üzemeltetési ciklus kezdetével fejeződik be, míg ugyanez a ciklus a 6-os blokk esetében 2026-ban ér véget.
- A Kormányhivatal a benyújtott dokumentumban foglaltak alapján szakterületenként értékelte a két blokkon történő egyidejű munkavégzés és az együtt üzemelés időszakának hatásait és megállapította, hogy az ütemterv aktualizálása nem eredményezi a hatótényezők körének bővülését, a környezeti hatások szempontjából nem okoz lényeges eltérést a Hatástanulmányban bemutatottakhoz képest. A Környezethasználó által benyújtott Tájékoztató továbbá megadta az ütemterv aktualizálása mellett kapott összesített hatásterületet is, ami érdemben nem tér el a korábban megadottól.

- *észrevételek arra vonatkozóan, hogy a Hatástanulmányban az ésszerű alternatívák vizsgálatára miként került sor, beleértve a zéró opció kérdéskörét is*

A fenti észrevételek jogi és szakterületi értékelése során a Kormányhivatal a következőket állapította meg:

- A tárgyi ügyben a Környezethasználó 2012. november 10. napján a Kr. 5/A § (1) bekezdése alapján előzetes konzultációt kezdeményezett a Kormányhivatal jogelődjénél, mint illetékes környezetvédelmi hatóságnál. Környezethasználó a Kr. 5/A. § (3) bekezdés alapján kérelméhez csatolta a Kr. 4. számú melléklet szerinti tartalmi követelményeknek megfelelő dokumentációt.
- A Környezethasználó a Kr. 4. számú melléklet 1. b) pontban foglaltaknak megfelelően vizsgálta és a benyújtott dokumentációban bemutatta a tervezett tevékenység technológiai alternatíváit. A dokumentáció tartalmazza – a kidolgozásakor még opcióként számba vett – öt nyomottvizes technológiát. A Kormányhivatal jogelődje az előzetes konzultáció során vizsgálta a bemutatott alternatívákat, az 5 vizsgált blokktípust (nyomottvizes, 3+. generációs reaktortechnológia) és azok műszaki, biztonsági paramétereit, a tervezett tevékenység környezeti hatásait.
- A Kormányhivatal jogelődje az előzetes konzultációt lezáró véleményében – figyelemmel a Kr. 5/B. § (3) bekezdés d) pontjára – megállapította, hogy az előzetes konzultáció során rendelkezésre álló információk alapján a tervezett beruházással kapcsolatban környezetvédelmi engedélyezést kizáró ok nem merült fel. Megállapítható tehát, hogy a Kormányhivatal jogelődje az előzetes konzultációs dokumentációban bemutatott változatok létesítését – megfelelő körülmények között – lehetségesnek tartotta.
- A Hatástanulmány benyújtására 2014. december 19. napján került sor, a Magyarország Kormánya és az Oroszországi Föderáció Kormánya közötti nukleáris energia békés célú felhasználása terén folytatandó együttműködésről szóló Egyezmény kihirdetéséről szóló 2014. évi II. törvény (a továbbiakban: IGA) hatályba lépése után. Tekintettel arra, hogy az IGA 1. cikk 1. pontja technológiai meghatározást tartalmaz, a Környezethasználó a környezetvédelmi engedély iránti kérelmet csak erre vonatkozóan nyújtotta be. A korábbi technológiai alternatívák Hatástanulmányban történő vizsgálata nem is lett volna ésszerű a Kr. 4. melléklet 1.b) pontja és 6. melléklet 1.c) pontja, illetve az Espooi Egyezmény II. függelék b) pontja alapján.
- A fenti észrevételek gyakorlati értelmezése kapcsán fontos megjegyezni, hogy az Európai Bizottság a 1668/2013. számú petíció kapcsán rávilágított arra, hogy a KHV irányelv 5. cikkének (3) bekezdés d) pontja és IV. mellékletének 2. pontja a fejlesztő számára csupán az általa az adott projekttel összefüggésben vizsgált főbb alternatívák áttekintését és a választás főbb okainak a környezeti hatások figyelembevételével történő megjelölését írja elő. A KHV irányelv szerint a fejlesztő nem kötelezett az alternatívák minden részletre kiterjedő, átfogó vizsgálatára. Nem kötelezett a projekt adott helyszínének szintjén túl megvizsgált alternatívák – azaz városi, regionális vagy nemzeti szinten valamennyi lehetséges alternatíva – áttekintésére sem.
- Megjegyzendő továbbá, hogy a KHV irányelv értelmében az előírás az alternatívák vizsgálata megtörténtének közlésére korlátozódik, és nem annak igazolására szolgál, hogy a javaslat az adott körülmények között környezetvédelmi szempontból a legjobb megoldás. Megjegyzendő az is, hogy a KHV irányelv nem érinti a fejlesztés szükségességének kérdését sem, az a

döntéshozatali folyamat másik fázisához kapcsolódik. Ennek megfelelően kijelenthető, hogy a Környezethasználó az alternatívák vizsgálatára vonatkozó követelményeket teljesítette.

- A helyszínnel kapcsolatos alternatívák hiányát kifogásoló észrevétellel kapcsolatban megállapítható, hogy a Környezethasználó a nyilvános fórumokon nyilatkozott arról vonatkozóan több alkalommal, a létesítés szempontjából esetlegesen alkalmas telephelyet megvizsgálta. A paksi telephely alkalmasságára vonatkozó vizsgálat jelenleg folyamatban van. Az alkalmasságot az Országos Atomenergia Hivatal az eljárásában állapítja meg.
- A Kormányhivatal a zéró-opció bemutatásának értékelése során megállapította, hogy a Hatástanulmány a villamosenergia-termelés üvegházhatású gázkibocsátása jövőbeni alakulásának becsléséhez két forgatókönyvet vizsgál. A nevesített forgatókönyvek a kibocsátási trendek szélső értékeit képviselik (minimum-maximum forgatókönyvek), azaz a forgatókönyvek elméleti kibocsátás-csökkentési potenciálokat jelölnek ki. A maximum üvegházhatású gáz-kibocsátási pálya esetében a három villamosenergia-termelési technológia közül kettő, az atomenergia és a széndioxid leválasztási és tárolási technológia alkalmazása teljesen hiányzik, valamint a megújuló energia részaránya is jelentősen alacsonyabb. Ezen forgatókönyv kibocsátása tekinthető zéró-szcenáriónak. Ez a termelési szerkezet hosszú távon csak a kibocsátások szinten tartásához elegendő. A Környezethasználó ezzel szemben a Hatástanulmányban kifejtette, hogy újonnan kialakított energiapolitikáját bemutató Nemzeti Energiastratégiának megfelelően a villamosenergia-ellátás egy részét Magyarország széndioxidkibocsátás-mentes atomerőművi technológiával szándékozik megvalósítani. Emellett a megújuló energiaforrások alkalmazásának fejlesztését is célul tűzte ki.
- A Kormányhivatal az észrevételekben érintett hiányosságokat értékelése során nem tekintette megalapozottnak, ezért ebben a vonatkozásban Környezethasználót nem hívta fel hiánypótlásra.

- *észrevételezők arra vonatkozóan, hogy az előzetes konzultáció során tett nemzetközi észrevételeket a Környezethasználó nem elemezte a Hatástanulmány összeállításakor,*

A Kormányhivatal a fenti észrevétel értékelése során megállapította:

- A Kormányhivatal jogelődje az előzetes konzultációs eljárást lezáró véleményéig beérkezett észrevételeket, a vélemény kiadásával egyidejűleg, az azt követően beérkezett hazai és nemzetközi észrevételeket a vélemény kiadását követően továbbította a Környezethasználó részére, hogy azokat a környezeti hatástanulmány elkészítése során figyelembe vegye.
- Megállapítható, hogy a Környezethasználó minden beérkezett, a környezeti hatás szempontjából releváns nemzetközi észrevételt figyelembe vett a Hatástanulmány készítésekor, kivéve tehát azokat, amelyeket olyan kérdésekben fogalmaztak meg, amelyek nem képezik a környezeti hatásvizsgálati eljárás tárgyát. Egyes észrevételekre adott válaszok kifejtésére a Hatástanulmány témaspecifikus fejezeteiben került sor, emellett a Nemzetközi Fejezet 3. pontja táblázatos formában is felsorolja az előzetes konzultáció során az egyes országoktól beérkezett és feldolgozott észrevételeket tartalmazó dokumentumokat.
- Megállapítható, hogy a Környezethasználó a Nemzetközi Fejezetben ismerteti az észrevételek feldolgozásának módszertanát, amely értelmében a különböző országokból érkező, de azonos tartalmú észrevételeket összevonták. Majd azokat témájuk alapján (összesen tíz) kategóriák szerint csoportosították. Az észrevételek értékelését témakörönként

végezték el, emellett a tervezett beruházásra, az engedélyezés folyamatára, valamint a környezeti hatásvizsgálat elvégzésére vonatkozó általános észrevételeket is értékelték.

- *észrevételek a felszín alatti vizek védelmének biztosítása, illetve a felszín alatti vizek elszennyezésének megakadályozhatóságával kapcsolatban*

A Kormányhivatal az észrevételek szakhatóságok bevonásával történő értékelése során megállapította:

- A tevékenység földtani közeget és annak felszín alatti vizekre gyakorolt hatásainak vizsgálata a nem radioaktív szennyezők tekintetében a R. 28. § (3) bekezdése és az 5. számú melléklete II. táblázat 3. pontja alapján az eljárás során szakhatóságként működő katasztrófavédelmi igazgatóságok, mint vízügyi hatóságok határkörébe tartozó szakkérdések. A Kormányhivatal a Kr. 10. § (1) bekezdése alapján az észrevételek értékelése érdekében megkereste a vízügyi hatóságokat, akik az észrevételek figyelembevételével adták meg szakhatósági állásfoglalásaikat.
- A Kormányhivatal a fenti észrevételek figyelembevételével környezeti radiológiai szempontból írta elő, hogy fel kell mérni a telephely felszín alatti vizeinek radiológiai alapszintjét (engedély II/1.2.15.), továbbá, hogy a felszín alatti víz, földtani közeg radioaktív anyaggal történő terhelése, szennyezése nem engedélyezett, abba kibocsátás nem történhet (engedély II/1.2.20.).
- A Kormányhivatal a fenti észrevétel figyelembevételével az élővilág oltalma érdekében előírta továbbá, hogy a létesítés és az üzemelés során is el kell kerülni a Duna szennyezését, illetve meg kell akadályozni az olaj-, kenő- és üzemanyagok talajra/talajba és felszíni, felszín alatti vizekbe jutását (engedély II/1.3.4.).

- *észrevételek arra vonatkozóan, hogy a hajózási útvonalakra gyakorolt hatások nem megfelelően lettek meghatározva az a Hatástanulmány elkészítése során*

A Kormányhivatal a fenti észrevételek szakhatóság bevonásával történő értékelése során megállapította,

- A tevékenység hajózási útvonalakra gyakorolt hatásainak vizsgálata a R. 28. § (3) bekezdése és az 5. számú melléklete II. táblázat 3. pontja alapján az eljárás során szakhatóságként működő illetékes katasztrófavédelmi igazgatóság, mint vízügyi hatóság határkörébe tartozó szakkérdés. A Kormányhivatal a Kr. 10. § (1) bekezdése alapján az észrevételek értékelése érdekében megkereste a vízügyi hatóságot, aki az észrevételek figyelembevételével adta meg szakhatósági állásfoglalását. A Kormányhivatal az erre vonatkozó előírásokat döntése rendelkező részbe belefoglalta (engedély 3.10.8. és 3.11.2.5.3.)

- *észrevételek a nem ionizáló sugárzások környezeti hatásaival kapcsolatban*

A Kormányhivatal az észrevételek értékelése során megállapította:

- A távvezetékek egészségre gyakorolt hatásait a Tolna Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve a 2015. március 23-án kiadott, TOR/084/00440-2/2015. iktatószámú szakhatósági állásfoglalásában vizsgálta. Mivel a szakhatósági állásfoglalást adó hatóság 2015. április 1-jén a Tolna Megyei Kormányhivatalba integrálódott, a Kormányhivatal az e tárgykörbe tartozó észrevételeket a R. 28. § (1) bekezdés, valamint 5.

melléklet I. táblázat 2. pontja alapján a Tolna Megyei Kormányhivatal közreműködésével az indokolási rész 2. pontjában kifejtettek szerint értékelte.

7.6. A környezeti hatások szempontjából nem releváns észrevételek:

- *észrevételek a Magyarország Kormánya és az Oroszországi Föderáció Kormánya közötti nukleáris energia békés célú felhasználása terén folytatandó együttműködésről szóló Egyezmény hatálya alá tartozó államközi együttműködéssel, az ahhoz kapcsolódó adatok titkosításával, Magyarország energiapolitikájával és Nemzeti Energiastratégiájával, az Európai Unió közbeszerzési előírásainak megfelelő tendereztetés hiányával, más Európai Unióval folyamatban lévő tárgyalásokkal és eljárásokkal, a fűtőanyag szállítással, a megvalósítandó atomerőmű rendszer pénzügyi finanszírozásával, a létesítés és üzemeltetés gazdaságosságával, a villamos hálózat stabilitásával és a biztonságos villamos energia ellátásával, a technológiát szállító szervezet megbízhatóságával, a tervezési és tervezési üzemzavarokon túli események által okozott atomkárral összefüggő felelősségével, az atomenergia hazai és külföldi pénzügyi és társadalmi támogatottságával, a magyar villamosenergia-rendszerre vonatkozó megállapításokkal, uránbányászattal, a majdani üzemeltető szervezeti struktúrájával, a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap megfelelőségével kapcsolatban.*

A Kormányhivatal a környezeti hatások szempontjából nem releváns észrevételek vonatkozásában az alábbiakat állapította meg:

- A Kormányhivatal a Ket. szabályainak megfelelően eljárása során kötve van a Környezethasználó kérelméhez, ami annyit tesz, hogy a kérelem tartalma terjedelmi korlátot állít a döntésének. Emellett érvényesül a Ket. alapvető szabálya, mely szerint a bizonyítás, a tényállás tisztázásának kötelezettsége a Kormányhivatalt terheli. Eszerint hivatalból állapítja meg a tényállást, határozza meg a bizonyítás módját és terjedelmét, ennek során nincs kötve az ügyfelek bizonyítási indítványaihoz, ugyanakkor a tényállás tisztázása során minden, az ügy szempontjából fontos körülményt figyelembe kell vennie. Ennek keretét a Kormányhivatal hatáskörét, illetve az eljárás tárgyát szabályozó jogi normák határozzák meg.
- A Kormányhivatal – összhangban a fentiekben már felsorolt nemzetközi és uniós normákkal –, jelen eljárás során a Kvt. és a Kr. rendelkezéseiben megfogalmazott felhatalmazás (hatáskörrel való felruházás) alapján jár el és a Kr. 6-16. §-aiban foglalt eljárási szabályok szerint, az egyéb ágazati jogszabályokban foglalt előírások érvényesítésével hozza meg tárgyi ügyben a hatósági döntését. Mindezek figyelembevételével megállapítható, a Kormányhivatal jelen eljárásában kizárólag a tervezett tevékenységgel összefüggő várható környezeti hatásokat vizsgálhatja és az azzal szorosan összefüggő, releváns információk birtokában kell meghoznia a környezetvédelmi engedély kiadhatósága kérdésében a döntését.
- Az eljárás szempontjából releváns információk körét az Espoo-i Egyezmény II. függelékére (a környezeti hatásvizsgálati dokumentáció tartalma), az Aarhus-i Egyezmény 6. cikk 6. pont a)-f) alpontjaira, valamint az KHV irányelv 4. mellékletére (a környezeti hatásvizsgálati jelentésben ismertetendő információk) figyelemmel a Kr. 6. számú melléklete (a környezeti hatástanulmány általános tartalmi követelményei) határozza meg.

- Mindezek alapján megállapítható, hogy a fentiekben felsorolt témakörökhöz tartozó kérdésekben a Kormányhivatal hatáskör hiányában döntés nem hozhat, vagy azért mert e kérdéskörök egy része nem lehet hatósági ügy tárgya vagy azért, mert arra vonatkozóan hatáskörrel a Kormányhivatal nem rendelkezik, így – figyelemmel a Kr. 10. § (1) bekezdésére – a fenti témakörökben érkezett észrevételeket a döntéshozatal során a Kormányhivatal nem értékelhette.

Összességében a Kormányhivatal a szakhatóságok bevonásával a Kr. 10. § (1) bekezdése alapján értékelte a hazai és nemzetközi nyilvánosságtól, valamint a hatásviselő felek hatóságaitól kapott észrevételeket. A Hatástanulmány, annak kiegészítései az eljárásban részt vett szakhatóságok állásfoglalásai alapján, értékelve a hazai és nemzetközi nyilvánosság részéről érkezett észrevételeket, a Kormányhivatal megállapította, hogy a szakhatósági állásfoglalások és a Kormányhivatal rendelkező részben rögzített előírásainak betartásával a környezetvédelmi engedély kiadásának sem szakmai, sem jogi akadálya nincs.

A fentiek alapján a Kormányhivatal a Kvt. 71. § (1) bekezdés b) pontjában rögzített jogkörében, a Kr. 1. § (3) bekezdés a) pontja és 10. § (4) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határozott.

A Kormányhivatal a döntését a Ket. 71. § (1) bekezdése alapján határozatba foglalta.

A környezetvédelmi engedély időbeli hatályáról – figyelemmel a létesítendő blokkok telepítésének tervezett idejére és azok tervezett élettartamára – a Kr. 11. § (1)-(2) bekezdései alapján határozott a Kormányhivatal.

A Környezethasználó változás-bejelentési kötelezettségét a Kvt. 82. § (1) bekezdése, az engedély visszavonásának lehetőségét a Kvt. 72. § írja elő.

A határozatot a Kormányhivatal a Kvt. 71. § (3) bekezdése értelmében a hivatalában és a honlapján közzéteszi.

A határozat kifüggesztésének napja: 2016. szeptember 29.
A határozat levételének napja: 2016. október 15.

Továbbá a Kr. 10. § (3) bekezdés, valamint 5. § (6) bekezdése alapján **közli az eljárásban részt vett települések jegyzőivel, akik** – a Ket. 80. § (4) és (5) bekezdéseire figyelemmel – **a kézhezvételtől számított 8. napon gondoskodnak a határozat teljes szövegének nyilvános közzétételéről, és a közzétételt követő öt napon belül tájékoztatják a Kormányhivatalt a közzététel időpontjáról, helyéről, valamint a határozatba való betekintési lehetőség módjáról.** A Ket. 78. § (10) bekezdése szerint a közzététel ideje 15 nap.

A Kormányhivatal jelen döntését a hatásviselő felek részére történő rendelkezésre bocsátása érdekében a Kr. 14. § (4) bekezdése és az Espooi Egyezmény 6 cikk 2. pontja értelmében megküldi a Minisztérium részére.

A Kormányhivatal a tárgyi ügyben, mint joghatósággal rendelkező magyar hatóság a Ket. 18.§ (1) bekezdése, valamint, mint környezet- és természetvédelmi hatóság a R. 9. § (2) és (3) bekezdései alapján járt el. A Kormányhivatal illetékességi területéről a R. 8. § (1) bekezdése, a 2. számú melléklet 5. pontja és a 3. melléklet 2.4. pontja rendelkezik.

A határozat elleni önálló fellebbezési lehetőséget a Ket. 98. § (1) és a 99. § (1) bekezdései biztosítják, a szakhatóságok állásfoglalásai, végzései elleni önálló fellebbezési lehetőséget a Ket. 44. § (9) bekezdése zárja ki.

A fellebbezési eljárás igazgatási szolgáltatási díja a Díjrendelet 2. § (1) bekezdése alapján, e rendelet 1. számú mellékletének II. fejezete 8.2. pontja, valamint a 2. § (4)-(5) és (7) bekezdései szerint került megállapításra.

A Ket. 78. § (10) bekezdése értelmében, a hirdetmény útján közölt döntést a kifüggesztést követő tizenötödik napon, azaz **a határozat levételének napján kell kézbesítettnek tekinteni**.

A Ket. 80. § (5) bekezdése alapján, a hirdetményi közléshez kapcsolódó határidők számításánál a hirdetménynek a hatóság hirdetőtábláján való kifüggesztését kell alapul venni.

Fellebbezés hiányában a határozat annak levételét követő naptól számított 15. napon jogerőre emelkedik.

Pécs, 2016. szeptember „29"

Dr. Horváth Zoltán
kormánymegbízott

Kapják:

1. MVM Paks II. Atomerőmű Fejlesztő Zrt. **„tv" + mell.**
   7031 Paks, Pf.: 116.
2. Dunaszentgyörgyi Közös Önkormányzati Hivatal Jegyzője **„tv" + mell.** *(h. sz.: 158-8/2015.)*
   (Gerjen, mint hatásterülettel érintett település vonatkozásában)
   7135 Dunaszentgyörgy, Rákóczi út 90.
3. Fajszi Közös Önkormányzati Hivatal Jegyzője **„tv" + mell.** *(h. sz.:* 510-2/2015.*)*
   (Foktő, mint hatásterülettel érintett település vonatkozásában)
   6352 Fajsz, Szent István utca 20.
4. Géderlak Közös Önkormányzati Hivatal Jegyzője **„tv" + mell.** *(h. sz.: 622-1/2015.)*
   (Uszód, Dunaszentbenedek, mint hatásterülettel érintett települések vonatkozásában)
   6334 Géderlak, Kossuth Lajos utca 95.
5. Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság **„tv" + mell.** *(h. sz.: DDNP/2008-3/2016.)*
   7625 Pécs, Tettye tér 9.
6. Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság **„tv" + mell.** (h. sz.: 1801-2/2016.)
   6000 Kecskemét, Liszt Ferenc utca 19.
7. Alapvető Jogok Országgyűlési Biztosának Helyettese **„tv" + mell.**
   1387 Budapest, Pf. 40.
8. Energiaklub Szakpolitikai Intézet és Módszertani Központ Egyesület **„tv" + mell.**
   1056 Budapest, Szerb utca 17-19.
9. Greenpeace Magyarország Egyesület **„tv" + mell.**
   1143 Budapest, Zászlós utca 54.
10. Levegő Munkacsoport **„tv" + mell.**
    1085 Budapest, Üllői út 18. I/9A.
11. REFLEX Környezetvédő Egyesület **„tv" + mell.**
    9023 Győr, Bartók Béla út 7.
12. Védegylet Egyesület **„tv" + mell.**
    1088 Budapest, Szentkirályi utca 6. fsz. 3.
13. Pécsi Zöld Kör **„tv" + mell.**
    7621 Pécs, Szent István tér 17.
14. Reális Zöldek Klub **„tv" + mell.**
    1026 Budapest, Endrődi S. 26.
15. Országos Közegészségügyi Központ Országos Sugárbiológiai és Sugáregészségügyi Kutató Igazgatóság **„tv" + mell.** *(h. sz.:* 2466-2/2015.*)*
    1221 Budapest, XXII. ker. (Budafok) Anna utca 5.
16. Földművelésügyi Minisztérium Környezetmegőrzési Főosztály **„tv" + mell.**
    1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 11.
17. Tolna Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály **„tv" + mell.**
    7100 Szekszárd, Szentgáli Gyula utca 2. *(h. sz.: TO/70/00698-2/2016.)*
18. Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály **„tv" + mell.**
    6001 Kecskemét Pf.: 112. *(h. sz.: 78-40/2016.)*
19. Tolna Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Földművelésügyi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztály **„tv" + mell.** *(h. sz.: TOF/53/365-2/2016.)*
    7100 Szekszárd, Keselyűsi út 7.

20. Baranya Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi és Erdőgazdálkodási Főosztály Erdészeti Osztály **„szk" + mell.** *(h. sz.: BAG/4801-3/2016.)*
    7633 Pécs, Lázár Vilmos utca 12.
21. Baranya Megyei Kormányhivatal Műszaki Engedélyezési és Fogyasztóvédelmi Főosztály Bányászati Osztály **„szk" + mell.** *(h. sz.: PBK/1402-2/2016.)*
    7623 Pécs, József Attila utca 5.
22. Országos Atomenergia Hivatal **„tv" + mell.** *(h. sz.: OAH-2015-00509-0044/2016.)*
    1539 Budapest, 114. Pf. 676.
23. Fejér Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály **„tv" + mell.**
    8000 Székesfehérvár, Hosszúsétatér 1. *(h. sz.:* KTF-13460/2016., 44202/2016.*)*
24. Csongrád Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály **„tv" + mell.**
    6721 Szeged, Felső-Tisza part 17. *(h. sz.:* CSZ/01/9813-2/2016.*)*
25. Paks Város Címzetes Főjegyzője **„tv" + mell.** *(h. sz.: I.8944-2/2016.)*
    7030 Paks, Dózsa György út 55-61.
26. Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi és Erdőgazdálkodási Főosztály Erdőfelügyeleti és Hatósági Osztály **„tv" + mell.** *(h. sz.: BKG/001/7107-2/2016.)*
    6000 Kecskemét, József Attila utca 2.
27. Fejér Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Igazgató-helyettesi Szervezet Katasztrófavédelmi Hatósági Osztály **„tv" + mell.** *(h. sz.: 35700/9422-5/2016. ált)*
    8000 Székesfehérvár, Szent Flórián krt. 2.
28. Bács-Kiskun Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Igazgató-helyettesi Szervezet Katasztrófavédelmi Hatósági Osztály **„tv" + mell.** *(h. sz.: 35300/3261-6/2016. ált.)*
    6500 Baja, Bajcsy-Zsilinszky utca 10.
29. Baranya Megyei Kormányhivatal Építésügyi, Hatósági, Oktatási és Törvényességi Főosztály Építésügyi Osztálya **„szk" + mell.** *(BAMKH ÉÖH ÁF: BAD/15/73-2/2015.)*
    7623 Pécs, Rákóczi u. 30. 2. emelet
30. Tolna Megyei Kormányhivatal Építésügyi, Hatósági, Oktatási és Törvényességi Főosztály Építésügyi Osztálya **„tv" + mell.** *(TOD/25/261-2/2016.)*
    7100 Szekszárd, Szent István tér 11-13.
31. Tolna Megyei Kormányhivatal Szekszárdi Járási Hivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Osztálya **„tv" + mell.** *(h. sz.: TO-04D/1055-2/2016.)*
    7100 Szekszárd, Szent István tér 11-13.
32. Tolna Megyei Kormányhivatal Paksi Járási Hivatal Földhivatali Osztály **„tv" + mell.**
    7030 Paks, Szentháromság tér 6. *(h. sz.: 10.267/2016.)*
33. MVM Paksi Atomerőmű Zrt. **„tv" + mell.**
    7031 Paks, Pf.: 71.
34. Baranya Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság ***„tájékoztatásul"*** **+ mell.**
    7602 Pécs, Pf. 326.
35. HNYR (helyben) + **mell.**
36. Zöld Pont Iroda/WEB (helyben) + **mell.**
37. Irattár **+ mell.**

1. A tevékenység összefoglalása

1.1. Az atomerőművi energiatermelés alapja az atommagok hasadásán alapuló, szabályozott és önfenntartó láncreakció. A láncreakcióban keletkező hőt hűtőközeggel elvezetik és átalakítás után villamosenergia-termelésre használják. Az új atomerőművi blokkok tervezett üzemanyaga dúsított urán-dioxid, a reaktorok kampányhossza a létesítmény üzemkezdetekor 12 hónap, azután várhatóan 18 hónap.

1.2. A kiégett fűtőelem kazetták a reaktorból történő eltávolítását követően pihentető medencébe kerülnek maximum 10 évig, majd a kiégett fűtőelemek a referencia forgatókönyv szerint átmeneti tárolásra kerülnek hazai átmeneti tárolóban.

1.3. Az új blokkok az energiatermelés folyamata alapján két fő részre bonthatók, a primerkörre és a szekunderkörre. A primerkör a reaktor aktív zónájában keletkező hőt a gőzfejlesztőbe juttatja. A szekunderkör feladata a reaktorban megtermelt hőenergia átalakítása mozgási, majd villamos energiává. A villamos energia termelése mellett a további villamosenergia-termelésre már nem hasznosítható hő elvezetését a hűtési rendszerek biztosítják.

1.4. A hűtési rendszerek frissvíz forrása a Duna folyó. A megfelelő mennyiségű hidegvíz csatornán történő bevezetéséhez a hidegvíz-csatorna bővítésére van szükség. A felmelegedett hűtővíz az új melegvíz-csatornán keresztül gravitációsan jut vissza a Dunába.

1.5. A tervezett nyomott vizes, 3+. generációs blokkok fejlesztése során az egyik fontos cél a rendkívül kis valószínűséggel bekövetkező üzemzavarok, súlyos balesetek megelőzése és azok következményeinek csökkentése volt. Az alkalmazott tervezési és technológiai megoldások biztosítják, hogy az új blokkok még súlyos balesetek bekövetkezése esetén sem gyakorolnak számottevő hatást a lakosságra és a környezetére.

1.6. A VVR-1200 blokkok nukleáris rendszerei kettősfalú konténmentben helyezkednek el. A belső fal biztosítja a konténment hermetikus zárását, míg a külső fal a külső behatásoktól (pl. repülőgép becsapódás) védi a hermetikus teret.

1.7. A PWR blokktípus jellemző létesítményei a főépületi létesítmények és a kapcsolódó létesítmények:

1.7.1. Az új atomerőművi blokkok fő részei a konténment, a biztonsági rendszerek épületei, a segédépület, a nukleáris karbantartási létesítmény, a hulladékkezelés épülete, az üzemanyag épület, a turbina gépház, a vízkezelő üzem, a villamos kapcsolóhelység és a transzformátor tér.

1.7.2. Kapcsolódó létesítmények: a biztonsági dízelgenerátorok, az egészségügyi létesítmény, a vízkivételi mű, a vegyszer raktár, az ipari gázok tárolóépülete, a karbantartási létesítmény, a tűzvédelmi létesítmények, a blokk- és távvezetékek, az óvóhelyek, a védett vezetési pont, a környezeti monitoring rendszerek, az infrastruktúrák és a fizikai védelmi rendszerek.

2. A létesítés, az üzemeltetés és a felhagyás jellemzői

2.1. A létesítéssel érintett területek:

Az új atomerőművi blokkok létesítése során az erőmű technológiai részének, valamint a működéshez szükséges kapcsolódó létesítményeknek a kiépítése az alábbi területeket érinti:

- Az új atomerőművi blokkok építését kiszolgáló terület: a *felvonulási terület.* A felvonulási terület biztosít megfelelő területet a kivitelezési fázisban.
- Az új atomerőművi blokkok építési területe: az *üzemi terület.* Az üzemi területen kapnak helyet az új erőművi blokkok, a kiszolgáló segédberendezések, rendszerek és egyéb épületek.
- Távvezetékek nyomvonalai által érintett területek.

2.2. Az új atomerőművi blokkok jellemzői

2.2.1. Az új blokkok főbb technikai paraméterei

Az új blokkok főbb technikai paramétereit a következő táblázat tartalmazza:

Reaktor hőteljesítmény	3 200 MWth
Névleges teljesítmény (pontos értéke függ a választott szekunderköri technológiáktól)	1200 MWe
Tervezett üzemidő	60 év
Kampányhossz	12/18 hónap

2.2.2. Az új blokkok üzemelése során keletkező nem radioaktív hulladékok

A táblázatban szereplő becsült adatok a technikai üzemkészségnek megfelelő éves üzemidő és teljes terhelés figyelembevételével kerültek meghatározásra 2 x 1200 MWe blokkra.

Megnevezés	Mértékegység	Érték
Technológiai hulladékvizek		
Vízelőkészítő hulladékvize	ezer m^3/év	~200
Primerköri mérlegen felüli technológiai hulladékvíz	ezer m^3/év	~90
Turbinagépház és segédlétesítmények folyékony hulladékvize	ezer m^3/év	~350
Nem radioaktív hulladék		
Nem veszélyes hulladék	t/év	~800
Veszélyes hulladék	t/év	~100

2.2.3. Szilárd és folyékony radioaktív hulladék tárolása, kezelése

- A *normál üzemelés* során kis, közepes és a nagy aktivitású szilárd radioaktív hulladékok keletkeznek, a folyékony és gáz halmazállapotú radioaktív hulladékok tisztítása, kezelése céljára létesített rendszerekből, a karbantartási munkák során és esetleges üzemzavarok következtében.

- Az évente keletkező *szilárd radioaktív hulladékok* kezelés előtti becsült mennyisége egy blokkra vonatkoztatva a következő:

Szilárd hulladék típusa	Hulladék becsült mennyisége [m^3/év]
Kis aktivitású	70
Közepes aktivitású	11
Nagy aktivitású	0,5
Nagyméretű, nem kezelhető (karbantartás / javítás során képződő)	5

- Az évente keletkező *szilárdított folyékony radioaktív hulladékok* becsült mennyisége (figyelembe véve a térfogatcsökkentő technológiák hatását is):

  - 20 m^3 cementezett bepárlási maradék;
  - 8 m^3 cementezett elhasznált ioncserélő gyanta.

- Az egy év alatt keletkező folyékony radioaktív hulladékok becsült mennyisége egy blokkon, normál üzemi körülmények mellett a következő:

  - bepárlási maradék 25 m^3/év
  - ioncserélő gyanta 10 m^3/év
  - feliszapoló szűrő iszap 0,1 m^3/év
  - csurgalékvíz iszap 0,5 m^3/év.

- A tervezett, legalább **60 év üzemidő alatt, 2 blokk esetén** képződő különböző aktivitás-koncentrációjú szilárd hulladéktípusok mennyisége a következő:

Hulladék típusa	**Hulladék becsült mennyisége [m^3/60 év]**
Kis aktivitású	8 400
Közepes aktivitású	1 320
Nagy aktivitású	60
Nagyméretű, nem reprocesszálható (karbantartás / javítás során képződő)	600
Cementezett bepárlási maradék	3 000
Cementezett ioncserélő gyanta	1 200
Cementezett iszap	72

- A tömöríthető hulladékok kompaktálásra és átmeneti tárolásra kerülnek, majd ezt követően szükség esetén kondicionálásra. A kondicionált kis- és közepes aktivitású hulladékok rövid idejű átmeneti tárolást követően átadásra kerülnek a Radioaktív Hulladékokat Kezelő Kft. (a továbbiakban: RHK Kft.) részére a Nemzeti Radioaktívhulladék-tárolóban (a továbbiakban: NRHT) történő elhelyezésre.

- A nagy aktivitású hulladékcsomagok átmeneti tárolása az erre a célra kialakított tárolóban a blokkok leszereléséig, vagy a nagy aktivitású hulladék-tároló üzembe lépéséig történik.

- A nagyaktivitású radioaktív hulladékok kezelése, majd ártalmatlanítása során a kiégett üzemanyag és a radioaktív hulladék kezelésének nemzeti politikájáról szóló 21/2015. (V. 4.) OGY határozat és az alapján a Kormány által a 1459/2016. (VIII. 24.) Korm. határozattal elfogadott a nemzeti programban leírtaknak megfelelően kell majd eljárni.

- Az átmeneti tárolást követően a nagy aktivitású radioaktív hulladékok átadásra kerülnek az RHK Kft-nek végleges elhelyezés céljából.

- A *folyékony radioaktív hulladékok* gyűjtése és feldolgozása szelektíven történik, a hulladék összetételének és aktivitás tartalmának megfelelőn. Aktivitás tartalmuktól függően kezelés nélkül, vagy tisztítás után kibocsátásra kerülnek az ellenőrzött zónából.

- A *radioaktív csurgalékvizek* térfogatcsökkentést követően kerülnek kondicionálásra (szilárdításra) oly módon, hogy a végtermék kielégítse az NRHT-ban történő végleges elhelyezésre vonatkozó kritériumokat.

- A *radioaktív csurgalékvizek* térfogatcsökkentése során keletkező kondenzátumok megfelelő kémiai és radiológiai összetétel esetén ismételten felhasználásra kerülnek a primerkörben, vagy mérlegen felüli vízként kibocsátásra kerülnek a környezetbe.

- A *folyékony radioaktív hulladékok* tisztítása, kezelése során másodlagos folyékony radioaktív hulladékok keletkeznek, amelyek szintén kondicionálásra kerülnek oly módon, hogy a végtermék kielégítse a végleges elhelyezésre vonatkozó kritériumokat.

- A tervezett atomerőművi blokkok üzemeltetése során keletkező *folyékony hulladékok gyűjtésére, kezelésére, tárolására, kondicionálására* folyékony radioaktív hulladékkezelő rendszerek lesznek kiépítve.

- A *kondicionált hulladékok* átmeneti tárolást követően átadásra kerülnek az NRHT-ban történő végleges elhelyezésre az RHK Kft-nek.

- A *szilárd radioaktív hulladék*-kezelő rendszer feladata az új atomerőművi blokkok normál és üzemzavari üzemállapota során keletkező szilárd radioaktív hulladékok, valamint a folyékony hulladék-szilárdító rendszerből származó szilárdított hulladékok kezelése. Alapvető célja, hogy a szilárd hulladékokat megfelelő módon gyűjtse, osztályozza, valamint a tároló kapacitás jó kihasználása érdekében a lehető legkisebb térfogatba hozza. A szilárd radioaktív hulladékok kezelésével az új atomerőművi blokkok élettartama alatt és leszereléskor biztosított a jogszabályok által megkövetelt mértékben a radioaktív anyagok környezetbe való kijutásának megakadályozása. A szilárd radioaktív anyagokat a végleges tárolóba történő szállításhoz előkészíti.

2.2.4. A kiégett fűtőelem-kazetták kezelése, tárolása

- A 60 éves üzemidő alatt keletkező *kiégett fűtőelem-kazetták* becsült mennyisége egy blokk esetében 3135 db, két blokkal számolva 6270 db.

- A reaktorból, átrakás során kiemelt fűtőelemeket a reaktor melletti pihentető medencében, víz alatt tárolják. Itt a pihentetési idő alatt a kiégett kazetták radioaktivitása jelentősen csökken, melynek következtében ún. remanens hőtermelésük is csökken.

- A pihentető medencéből eltávolított kiégett üzemanyag további kezelés előtt a referencia forgatókönyv szerint átmeneti tárolásra kerül.

- A kiégett fűtőelemek kezelése, majd ártalmatlanítása során a kiégett üzemanyag és a radioaktív hulladék kezelésének nemzeti politikájáról szóló 21/2015. (V. 4.) OGY határozat és az alapján a Kormány által a 1459/2016. (VIII. 24.) Korm. határozattal elfogadott nemzeti programban leírtaknak megfelelően kell majd eljárni.

2.2.5. *Az új orosz blokkokra vonatkozó, a környezetterhelés, a környezetveszélyeztetés csökkentését célzó tervezési megoldások*

- A környezet minél kisebb igénybevétele érdekében az új atomerőművi blokkok rendszereinek biztosítaniuk kell, hogy:
  - az erőmű működési paraméterei a normál üzemi határértékek között maradjon,
  - a normál üzemi határértékek átlépését időben észlelni lehessen, és az önfenntartó láncreakció automatikusan leálljon,
  - az esetleges üzemzavarok során a pontos kezelési utasítások alkalmazása és a beépített biztonsági rendszerek biztosítják a láncreakció leállását és a fűtőelemek megfelelő hűtését, hogy a fűtőelemek ne sérüljenek meg, a megengedett mértéket meghaladó radioaktív kibocsátás ne következzen be,
  - amennyiben egy súlyos üzemzavar során olyan körülmények lépnének fel, amelyek következtében a fűtőelemek mégis megsérülnek, akkor az így kialakuló súlyos balesetek kezelésére megfelelő kezelési utasítások biztosítsák a környezet radioaktív szennyeződésének minimalizálását a következmények csökkentését, azaz a nagy radioaktív kibocsátás elkerülését,
  - ha mindez sikertelen maradna, akkor az erőmű balesetelhárítási intézkedései, összhangban az országos balesetelhárítási intézkedésekkel, biztosítják a környezetterhelés minimalizálását, a lakosság számottevő egészségkárosodásának megakadályozását.
- A nukleáris hasadó anyag négy, egymásra épülő fizikai gáttal van elzárva a környezettől:
  - a fűtőelem-pasztillák speciális, nagy állékonyságú keramikus anyagszerkezete;
  - a fűtőelempálcák fém burkolata;
  - a reaktortartály és a primer kör fémszerkezete;
  - továbbá a hermetikus védőépület (konténment) fala jelentik ezeket a gátakat.

- Az erőmű környezetszennyezést kizáró módon történő biztonságos üzemeltetését a normálüzemi rendszereken kívül technológiai védelmi, biztonsági, valamint lokalizációs rendszerek biztosítják. A biztonsági rendszerek aktív, illetve passzív működésűek lehetnek.

2.2.6. Az aktív biztonsági rendszerek:

- Az üzemzavarok kezelésére az új blokkok több aktív (elektromos betáplálást igénylő) rendszerrel rendelkezik. Ezeknek a rendszereknek a többsége négy párhuzamos, egymástól fizikailag elkülönített és egymástól független ággal rendelkezik, amelyek közül egy is elegendő az adott védelmi funkció ellátására. Az új blokkok legfontosabb aktív biztonsági rendszerei a következők:

  - A nagynyomású üzemzavari hűtőrendszer hűtőközegvesztéses üzemzavarok során táplál bórsavas hűtővizet a primer körbe.

  - A kisnyomású üzemzavari hűtőrendszer a nagy átmérőjű primerköri csövek törésével kezdődő hűtőközegvesztéses üzemzavarok esetén lép működésbe.

  - Az üzemzavari vészbórozó rendszer magas bórsav-koncentrációjú hűtőközeget juttat a térfogatkiegyenlítőbe primer-szekunder átfolyások esetén, illetve a reaktorba a szubkritikus állapot biztosítására, ha a biztonságvédelmi rendszer nem működne.

  - A spray (sprinkler) rendszer a konténment légterébe fúj be porlasztókon keresztül hideg vizet, ezzel elősegíti a konténmentben található gőz kondenzációját, a légtér lehűlését és nyomásának csökkenését.

  - Alacsony és magas bórsav-koncentrációjú víztároló rendszer, amely a reaktor minden üzemállapotában biztosítja a bórsav utánpótlást.

  - A maradványhő elvitelre szolgáló rendszer a primer körhöz csatlakozik és leállási üzemzavarok során megakadályozza, hogy a primerköri hőhordozó túlmelegedjen.

  - A primerköri túlnyomásvédelmi rendszer a nyomástartóból gőzt enged ki a buborékoltató tartályba, ha a primerköri nyomás valamilyen okból a megengedett érték fölé növekedne.

  - Az üzemzavari gázeltávolító rendszer a gőz-gáz keveréket szállítja el a primerköri hűtőközegből (a reaktorból, a nyomástartóból, valamint a gőzfejlesztő kollektorokból). Ezen kívül a tervezési, valamint azon túli üzemzavarok során részt vesz a primerköri nyomáscsökkentésben is.

  - Az üzemzavari tápvízrendszer a gőzfejlesztők tápvíz utánpótlását biztosítja olyan tervezési üzemállapotokban, amikor a normál és a kiegészítő tápvízrendszer nem áll rendelkezésre.

- A szekunderköri nyomáscsökkentő rendszer a szekunder kör nyomásának túlzott mértékű emelkedése ellen véd, a gőzvezetékekből enged ki friss gőzt.

- A főgőzvezeték izoláló rendszer a gőzfejlesztők kizárását biztosítja olyan üzemzavari helyzetekben, amikor szükség van a gőzfejlesztők gyors és megbízható szekunder oldali lokalizálására.

- Üzemzavarok esetén az aktív biztonsági rendszereket dízelgenerátorok látják el villamos energiával, ezekből szintén 8 db áll rendelkezésre egy blokkon.

2.2.7. Passzív biztonsági rendszerek

- Az aktív biztonsági rendszerek mellett az új blokkok számos passzív biztonsági rendszert is tartalmaznak. Ezek közös jellemzője, hogy működésükhöz nem igényelnek emberi beavatkozást és külső energiaforrást, funkciójuk teljesítését egyszerű fizikai folyamatok biztosítják.

  - Üzemzavari esetben a reaktor és a primer kör hosszú idejű hűtése operátori beavatkozás nélkül is megoldott. Az aktív zóna hűtését az aktív üzemzavari hűtőrendszerek mellett négy egymástól független tartályból (hidroakkumulátor) biztosítják, amelyekben megfelelő mennyiségű és koncentrációjú bórsav oldatot tárolnak. A hidroakkumulátorok feladata az aktív zóna vízzel fedett állapotban tartása a nagy primerköri hőhordozó-vesztéssel járó üzemzavarok kezdeti időszakában, amíg az aktív rendszerek üzembe nem lépnek. Ezekből a tartályokból a vízszint feletti gáztérben található nagynyomású nitrogénpárna juttatja a hűtővizet a reaktorba.

  - További passzív biztonsági rendszerek a primer kör és a konténment hosszú távú baleseti hűtését biztosító passzív hőelvonó rendszerek.

  - A maradványhő elvitelére két olyan passzív rendszer is rendelkezésre áll, amelyek súlyos balesetek esetén kerülnek előtérbe. Az egyik a gőzfejlesztőkből, a másik a konténmentből szállítja el a hőt. Négy-négy párhuzamos ágból állnak, melyekben természetes cirkuláció biztosítja az áramlást. A gőzfejlesztők passzív hűtésére az aktív hűtőrendszerek üzemképtelensége esetén lehet szükség. Ha a konténment légterének hűtésére tervezett aktív spray (sprinkler) rendszer nem működik, akkor a passzív hőelvitel gondoskodik arról, hogy a védőépület belső nyomása ne érje el azt az értéket, ami az épület épségét veszélyeztethetné.

  - Egy esetleges zónasérülést követően, a cirkónium - vízgőz reakciója következtében keletkező hidrogén veszélyeztetheti a konténment épségét. Az új blokkok a belső konténmentjének felső részében elhelyezett passzív autokatalitikus rekombinátorok akadályozzák meg a robbanásveszélyes állapot kialakulását.

- A legsúlyosabb baleseti helyzet, a zónaolvadás következményeinek csökkentésére egy úgynevezett olvadékcsapdát alakítanak ki. Ez egy olyan speciális tartály, amit a reaktorakna aljában, a reaktortartály alatt helyeznek el és amennyiben a zóna megolvadása után a reaktortartály is megsérülne, akkor a zónaolvadék ebbe jut.

2.2.8. Hermetikus védőépület (konténment)

- Az új blokkokban a reaktor és a primer kör egy kettősfalú védőépületen (konténmenten) belül helyezkedik el. A konténment biztosítja a végső, negyedig fizikai gátat, itt találhatóak az üzemzavari biztonsági rendszerek is. A külső épület, az ún. szekunder konténment védi a berendezéseket a külső veszélyekkel szemben.

- A belső konténment hermetikusan elzárja a környezettől a radioaktív anyagokat tartalmazó primer kört. A konténmentbe vezető ajtók zsilipszerűen működnek és hermetikusan záródnak.

2.2.9. Kapcsolódó létesítmények

- A frissvíz kivétele a Dunából: *hidegvíz-csatorna, vízkivételi mű területe.* A megfelelő mennyiségű hűtővíz hidegvíz csatornán történő bevezetéséhez a hidegvíz csatorna bővítésére van szükség. Az új blokkok új öblözeti vízkivételi művének elhelyezése a meglévő vízkivételi műtől északra lévő szabad területen történik.

- A felmelegedett hűtővíz elvezetése: *melegvíz-csatorna, hidegvíz- és a melegvíz-csatorna által közrezárt "sziget", elkeveredést javító műtárgy területe.* A meglévő hidegvíz csatornán egy megfelelően kialakított csatorna-keresztezés vezeti át a felmelegedett hűtővizet a szinttartó bukóig. A felmelegedett hűtővíz a turbina gépháztól a hidegvíz-csatornáig, majd a hidegvíz-csatorna keresztezése után a szinttartó bukóig vasbeton csatornán halad. A hűtővíz Dunába történő bevezetésére egy különálló melegvíz-csatorna szolgál.

- Az új melegvíz-csatorna végén, a Duna partján helyezkedik el az *új atomerőművi blokkok meleg víz mennyiségének megfelelően méretezett, elkeveredést javító, új energiatörő műtárgy*, amely úgy lesz kialakítva, hogy a melegvíz bevezetés minimális hatást gyakoroljon a Duna kialakult medrére, hátrányosan ne befolyásolja a Duna hajózhatóságát és elősegítse a bevezetett meleg víz minél gyorsabb elkeveredését, ugyanakkor megakadályozza a Duna teljes szelvényére kiterjedő hődugó kialakulását.

2.2.10. Blokkvezetékek és távvezetékek:

- *Az újjonan létesítendő Paks II. Alállomáshoz és a Paks I. Alállomáshoz tartó 400 kV-os blokkvezetékek és 132 kV-os távvezetékek:*

  - A két új atomerőművi blokkban megtermelt villamos energia blokkonként külön oszlopsoron létesített 400 kV-os távvezetéken kerül kiszállításra az alállomásokba. Az erőmű transzformátor tértől keleti irányban indulva kicsatlakozó 400 kV-os *blokkvezetékek* a hidegvíz-csatornát keresztezik, majd egyrészt a szigeten keresztül haladnak a hideg vizes csatornával párhuzamosan, másrészt a Paksi Atomerőmű meglévő blokkjai irányába fordulnak. A Paks II. Alállomáshoz tartó blokkvezetékek a felvonulási területet érintve párhuzamosan, majd nyugati irányba fordulva az erőművi területet megkerülve haladnak tovább a Paks II. Alállomás irányába. A másik blokkvezeték a Paksi Atomerőműtől keletre halad, majd becsatlakozik a Paks I. Alállomásba.

  - A 132 kV-os távvezetékek feladata az új blokkok tartalék villamosenergia-ellátása a létesítendő Paks II. Alállomásból, valamint a Paks I. Alállomásból. A távvezeték kiinduló pontja az újonnan létesítendő Paks II. Alállomás, illetve a Paks I. Alállomás, végpontja a blokkok üzemi létesítési területén elhelyezésre kerülő 132 kV-os állomásrész vezetékfogadó portál szerkezete.

  - Az újjonan létesítendő Paks II. Alállomáshoz tartó két blokkvezeték és a két távvezeték egyenként 2,5 – 3 km hosszúságú.

- A blokkvezeték főbb műszaki jellemzői:

  - Rendszerek száma: kettő, párhuzamosan kapcsolva (blokkonként)
  - Oszlopok területfoglalása: tartó: 40 m^2/db
feszítő: 142-229 m^2/db (funkciótól függően)
  - Biztonsági övezet szélessége: 34,4 – 34,4 m a nyomvonal tengelyétől mindkét irányba, együttesen 68,8 m szélességű sáv (blokkonként)

- A távvezeték szabadvezeték szakaszának főbb műszaki jellemzői:

  - Rendszerek száma: kettő
  - Oszlopok területfoglalása: tartó: 14 m^2/db
feszítő: 23 m^2/db
  - Biztonsági övezet szélessége: 15,6 – 15,6 m a nyomvonal tengelyétől mindkét irányba, együttesen 31,2 m szélességű sáv

2.3. Létesítési és üzemeltetési ütemterv

Tevékenység	Paks II.	
	5. blokk	6. blokk
Bontási munkálatok a létesítési területen	2018-2019	
Tereprendezés	2018-2020	
Létesítés megkezdése	2018	2019
Alapozás	2018-2021	2019-2021
Szerkezetépítés, szerelés	2020-2023	2020-2024
Üzembe helyezés	2020-2024	2020-2025
Próbaüzem kezdetet	2024	2025
Üzemeltetés kezdete	2025	2026

Tevékenység	Paks II.	
	5. blokk	6. blokk
Üzemeltetés	2025	2026
60 éves üzemidő vége	2085	2086

Az új blokkok üzemelési periódusai (együttes üzemelése a Paksi Atomerőmű meglévő blokkjaival)

Tevékenység	Idő intervallu
A Paksi Atomerőmű 1-4 blokkok és a Paks II. 5. blokk együttes üzeme	2025
A Paksi Atomerőmű 1-4 blokkok és a Paks II. 5-6. blokkok együttes üzeme	2026-2032
A Paksi Atomerőmű 1-4 blokkok meghosszabbított üzemidejének végét elérő 1-4	2032-2037
A Paksi Atomerőmű 1-4 blokkok leállítását követően Paks II. 5. és 6. blokk önálló,	2037-2085
Paks II. 5. blokk üzemidejének lejárata	2085
Paks II. 6. blokk üzemidejének lejárata	2086

2.4. Az új atomerőművi blokkok leszerelése, felhagyása

- A Hatástanulmányban számításba vett leszerelési stratégiák:
  - azonnali leszerelés,
  - késleltetett leszerelés,
  - vegyes leszerelés (a szekunder kör azonnali leszerelése, a primerkör késleltetett leszerelése).
- Mindhárom leszerelési stratégia a blokk végleges leállításával kezdődik, és a végleges leállítás és a leszerelés megkezdése között egy átmeneti időszakkal számol. Az átmeneti időszakban a leszerelési tevékenység célja főleg a kiégett üzemanyag hűtése és eltávolítása, minden üzemeltetési hulladék és veszélyes anyag eltávolítása, és a segédrendszerek számának csökkentése, olyan szintre, amely még támogatni tudja a biztonságos leszerelési tevékenységet.

Nem radioaktív légszennyezőanyag kibocsátó pontforrások:

Szükségáram-ellátás technológia:

A biztonsági dízel generátorokhoz tartozó pontforrások:

Paks II. pontforrás azonosítók*	Berendezés megnevezése	Névleges teljesítmény [kWe]
P3	dízel generátor - EPSS	6 300
P4	dízel generátor - EPSS	6 300
P5	dízel generátor - EPSS	6 300
P6	dízel generátor - EPSS	6 300
P7	dízel generátor - NI	6 300
P8	dízel generátor - NI	6 300
P9	dízel generátor - TI	2 000
P10	dízel generátor - EPSS	6 300
P11	dízel generátor - EPSS	6 300
P12	dízel generátor - EPSS	6 300
P13	dízel generátor - EPSS	6 300
P14	dízel generátor - NI	6 300
P15	dízel generátor - NI	6 300
P16	dízel generátor - TI	2 000
P17	dízel generátor - DEC-2	600
P18	dízel generátor - DEC-2	600

BARANYA MEGYEI KORMÁNYHIVATAL	KÖRNYEZETI RADIOLÓGIA (R)	Száma: R. 2/1. oldal
	A MVM Paks II. Atomerőmű Fejlesztő Zrt. által a Paksi Atomerőmű Paks, 8803/15. hrsz.-ú telephelyén tervezett új atomerőművi blokkok környezetvédelmi engedélye	Engedély száma: 78-140/2016. *KÜJ:* 103 073 275 *KTJ:* 102 386 232

Légnemű és folyékony radioaktív kibocsátási határértékek Γ=1 biztonsági tényező alkalmazásával

1. Légnemű radioaktív kibocsátási határértékek:

Radionuklid (fizikai-kémiai forma)	Normál üzem (Bq/év)	
	szellőző kémény	turbina épület
H-3 (HTO)	7,0E+15	1,5E+15
H-3 (HT)	3,1E+21	6,5E+20
C-14 (CO2)	9,8E+13	-
C-14 (sz)	1,5E+16	-
Cr-51	1,5E+14	3,4E+13
Mn-54	7,3E+12	1,6E+12
Co-60	1,8E+11	4,1E+10
Kr-83m	1,3E+21	3,1E+20
Kr-85m	4,3E+17	9,8E+16
Kr-85	1,1E+19	2,4E+18
Kr-87	7,7E+16	2,1E+16
Kr-88	2,8E+16	6,4E+15
Sr-89	2,2E+12	5,0E+11
Sr-90	8,8E+10	2,0E+10
I-131 (a)	4,4E+11	9,9E+10
I-132 (a)	9,3E+15	2,3E+15
I-133 (a)	3,3E+13	7,5E+12
I-134 (a)	1,5E+16	4,3E+15
I-135 (a)	1,8E+15	4,1E+14
I-131 (e)	1,5E+11	5,2E+10
I-132 (e)	4,4E+15	1,5E+15
I-133 (e)	1,2E+13	3,9E+12
I-134 (e)	8,9E+15	3,2E+15
I-135 (e)	6,7E+14	2,2E+14
I-131 (sz)	3,9E+13	8,5E+12
I-132 (sz)	1,4E+16	3,4E+15
I-133 (sz)	1,1E+15	2,4E+14
I-134 (sz)	2,1E+16	5,8E+15
I-135 (sz)	6,3E+15	1,4E+15
Xe-131m	7,8E+18	1,6E+18
Xe-133	2,1E+18	4,4E+17
Xe-135	2,6E+17	5,7E+16
Xe-138	6,6E+16	2,1E+16
Cs-134	2,3E+11	5,2E+10
Cs-137	2,3E+11	5,2E+10

2. Folyékony radioaktív kibocsátási határértékek:

Radionuklid	Normál üzem (Bq/év)
H-3	1,3E+16
C-14	2,1E+12
Cr-51	8,1E+14
Mn-54	5,0E+13
Co-58	1,9E+13
Co-60	1,9E+12
Sr-89	1,6E+13
Sr-90	1,1E+12
I-131	2,6E+12
I-132	6,2E+14
I-133	3,5E+13
I-134	9,4E+14
I-135	2,1E+14
Cs-134	3,3E+11
Cs-137	4,7E+11